

The background of the entire page is a photograph of a group of people, mostly young adults, climbing a wide, ornate stone staircase. The staircase is part of a large, historic building with red brick walls and arched windows. The people are wearing athletic clothing, suggesting a fitness or sports event. The scene is brightly lit, indicating it is daytime. The text 'Programmabegroting 2016-2019' is overlaid on the bottom right of the image in a white, italicized, sans-serif font.

*Programmabegroting
2016-2019*

Programmabegroting 2016-2019

Een uitgave van de Gemeente Venlo
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Voorwoord

Voor u ligt de (meerjaren)begroting 2016-2019 van de gemeente Venlo. In grote lijnen volgt de inhoud van dit document de kaders zoals die door u in het voorjaar bij de behandeling van de kadernota zijn vastgesteld.

Daar waar we bij de voorbereiding van de vigerende begroting nog slagen om de arm moesten houden ten aanzien van het economisch klimaat, kunnen we inmiddels vaststellen dat aan de langste economische recessie sinds de jaren '30 van de vorige eeuw een einde is gekomen. Dat is goed nieuws, zowel voor de inwoners van onze stad als voor de regionale bedrijvigheid waarvan deze inwoners wat betreft hun boterham van afhankelijk zijn.

Voor de gemeentebegroting ligt dit helaas toch iets genuanceerder. De ontwikkelingen van de afgelopen jaren hebben namelijk een stevige wissel getrokken op het vermogen van onze organisatie om nieuwe ambities ter hand te nemen of onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen. Wij hebben in het afgelopen decennium voortvarend werk gemaakt Venlo uit te bouwen tot een aantrekkelijke woon-, werk- en verblijfplaats. Venlo studentenstad, Venlo winkel- en woonstad. Daarbij hebben we echter ook altijd getracht om de balans tussen investeringen in de maatschappelijke ruggengraat en het vestigingsklimaat te bewaren.

Een aantal projecten die we in dit verband zijn gestart zijn inmiddels uitgevoerd of worden binnenkort afgerond. Het nieuwe stadskantoor is daarvan wellicht op dit moment het meest aansprekende voorbeeld. Een aantal andere initiatieven heeft echter omwille van allerlei redenen vertraging opgelopen, niet in de laatste plaats vanwege het gebrek aan toereikende budgettaire middelen. In het coalitieprogramma hebben wij nadrukkelijk een aantal ambities opgenomen welke in 2016, halverwege de bestuurlijke rit, naar onze verwachting zullen zijn gerealiseerd.

2015 was het eerste jaar waarin we formeel verantwoordelijkheid droegen voor de nieuwe gedecentraliseerde taken op het sociaal domein. Nauwlettend zullen we ook in 2016 de ontwikkelingen moeten volgen om zowel inhoudelijk als financieel op koers te blijven.

Rekening houdend met alle in deze begroting opgenomen ontwikkelingen en de onzekerheden zijn we er in geslaagd om u een sluitend financieel meerjarenperspectief te bieden met een licht begrotingsoverschot. Gelet op de

relatief zwakke positie van ons weerstandsvermogen en de relatief hoge schuldpositie is dit geen uitnodiging tot het doen van nieuwe uitgaven, maar een volgende stap naar verbetering van ons financiële fundament.

Wij wensen u een goede gedachtewisseling toe. Niet in de eerste plaats om het debat zelf, maar om het welzijn en de toekomst van onze inwoners.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
Inhoudsopgave	3
1 Algemene beleidsmatige ontwikkelingen.....	5
2 Budgettair kader en financiële ontwikkelingen.....	14
2.1 Financiële context.....	14
2.2 Ontwikkelingen 2016-2019	18
2.3 Openstaande taakstellingen	27
2.4 Ontwikkeling kapitaallastenplafond	27
3 Bestuur.....	29
3.1 Zetelverdeling gemeenteraad	29
3.2 Portefeuilleverdeling College van burgemeester en wethouders	30
4 Programma's	32
4.1 Programma 1 Bestuur en Publieke Dienstverlening.....	33
4.2 Programma 2 Openbare orde en Veiligheid	41
4.3 Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid	49
4.4 Programma 4 Zorg en Welzijn	58
4.5 Programma 5 Onderwijs en Jeugd	73
4.6 Programma 6 Economie en Toerisme	82
4.7 Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering.....	88
4.8 Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad	94
4.9 Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid.....	99
4.10 Programma 10 Wonen en Leefomgeving.....	104
4.11 Programma 11 Beheer openbare ruimte	109
4.12 Programma 12 Algemene middelen	115
4.13 Totaaloverzicht meerjarenbegroting.....	120
5 Paragrafen	123
5.1 Financieel perspectief decentralisaties sociaal domein	123
5.2 Lokale heffingen	126
5.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	139
5.4 Grondbeleid.....	156
5.5 Onderhoud kapitaalgoederen	163
5.6 Financiering.....	174

5.7	Bedrijfsvoering	182
5.8	Maatschappelijke partners	186
6	Programmabegroting en toelichting.....	200
6.1	Wijzigingsvoorstellen begroting 2016	200
6.2	Verrekening met reserves	222
6.3	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	227
6.4	Overzicht van incidentele baten en lasten	229
6.5	Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	231
6.6	EMU-saldo	232
	Bijlage I Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie.....	235
	Bijlage II Investerings en ontwikkeling kapitaallasten.....	236
	Bijlage III Kerngegevens	252
	Bijlage IV Reserves en voorzieningen	254
	Bijlage V Gewaarborgde geldleningen	256
	Bijlage VI DIGITALE BIJLAGE Lijst Maatschappelijke partners	257

Algemene beleidsmatige ontwikkelingen

Inleiding

Dit hoofdstuk heeft tot doel om u, binnen de maatschappelijke context, de inhoudelijke en beleidsmatige kaders te schetsen welke betrekking hebben op deze meerjarenbegroting 2016-2019.

Allereerst schetsen wij u een, ten opzichte van de kadernota, geactualiseerde weergave van de macro-economisch context. Aansluitend schetsen wij u de meest opvallende en relevante ontwikkelingen zoals die zijn opgenomen in de afzonderlijke programma's en schetsen wij u, tegen deze achtergrond een mogelijke doorkijk voor de komende jaren.

Zoals eerder aangegeven in de kadernota wordt de haalbaarheid van de ambities ook beïnvloed door ontwikkelingen in de samenleving en invloeden van buitenaf, zoals het beleid van anderen als rijk, provincie en Europa, maar ook gemeenten in de Euregio waarmee we samenwerken. Om resultaten te behalen zullen we in de komende begroting rekening moeten houden met deze omstandigheden.

Tot slot hebben wij in de kadernota aangegeven dat we er, halverwege de bestuurlijke rit van het college, naar verwachting in slagen om ook ongeveer de helft van de coalitie-afspraken ingevuld te hebben. De voortgang daarvan hebben wij voor u opgenomen in een aparte bijlage. Dat neemt overigens niet weg dat een aantal stevige bestuurlijke opdrachten in de resterende bestuursperiode nog ter hand moeten worden genomen en waarschijnlijk nog om lastige bestuurlijke keuzes zullen vragen.

Macro-economisch beeld

Op 24 juni jl. meldde het CBS een licht sterker dan verwachte economische groei over het eerste kwartaal van 2015 (0,6% ipv 0,4%). Deze doorzettende groei kent ook een steeds bredere basis, zowel de binnenlandse consumptie, als de investeringen en de export dragen bij aan deze positieve ontwikkeling.

Op jaarbasis werd de economische groei na afloop van het eerste kwartaal ook licht naar boven bij gesteld, naar 2,5% ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014. Dit is de grootste toename op jaarbasis van het bruto binnenlands product sinds 2007. Voorzag het CPB begin dit jaar in 2015 en 2016 nog een groei voor heel 2015 en 2016 van 1,7% en 1,8%, inmiddels zijn in de zogenaamde juniraming 2015 die groeiramingen opgetrokken naar 2,0%, respectievelijk 2,1%. Ten opzichte van de kadernota 2016 is er dus sprake van een doorzettende en iets hogere groeiraming.

De werkloosheidscijfers dalen naar verwachting verder naar 7% dit jaar en naar 6,7% volgend jaar. Het overheidstekort neemt ook verder af naar 1,9% dit jaar en, bij ongewijzigd beleid, naar 0,8% volgend jaar.

Dat is natuurlijk heel mooi. Hierbij dient echter nadrukkelijk te worden aangetekend dat er op het niveau van de individuele huishoudens nog veel reparatiewerk dient te worden verricht. De recessie heeft er namelijk mede aan bijgedragen dat er nog steeds veel koopwoningen 'onder water staan' en dat er flink meer huishoudens zijn die moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen en financieel kwetsbaar zijn. Opvallend is dat dit met name de huishoudens in de leeftijdscategorie 45 tot 55-jarigen betreft en dit met name het gevolg is van een significant hogere werkloosheid voor deze specifieke groep. Uw raad heeft ons recent bij raadsmotie opgeroepen om hiermee aan het werk te gaan.

Kijkend naar de regio Venlo verwachtte het economisch bureau van de ING in maart 2015 nog een zeer bescheiden groei van 1,1% en een werkloosheid van 6,7%. Omdat recente ramingen voor onze regio ontbreken, maar kijkend naar de hiervoor geschetste ontwikkelingen op nationaal niveau en de optimistische signalen binnen onze eigen stad en regio, verwachten wij ook hier betere dan eerder voorziene regionale groei- en werkloosheidscijfers.

Zoals eerder aangegeven in de kadernota ligt in macro-economisch opzicht waarschijnlijk de zwaarste periode achter ons. Dat geldt echter nog niet voor de gemeentelijke financiën die, weliswaar in mindere mate dan in voorgaande jaren, nog steeds te maken hebben met budgettaire druk en sterk afgenomen reserves. De marges zijn zeer smal en dus is nadrukkelijk bestuurlijke behoedzaamheid op zijn plaats.

Beleidsmatige ontwikkelingen 2016

In de kadernota hebben we in een paar zinnen aangegeven wat voor ons het inhoudelijk vertrekpunt is, ons kompas. Deze passage herhalen we hier graag. In de strategische visie Venlo 2030 heeft de stad gekozen voor het profiel van een economisch krachtige, maar ook een sociaal vitale stad, 'Venlo Kansenstad'. Onze succesvolle innovatieve en excellente stad met zijn kennisintensieve economie is nadrukkelijk ook een stad met een warm kloppend hart. Niet alleen met een goed oog voor ondernemerschap en zakelijk talent, maar ook voor de menselijke maat en datgene wat wonen in Venlo zo fijn en vertrouwd maakt. We zijn trots op wat we zijn en waartoe onze gemeenschap in staat is.

In de in deze begroting opgenomen afzonderlijke raadsprogramma's vindt u de wijze waarop wij de kaderstelling door uw raad hebben verwerkt. Hieronder treft u

een aantal ontwikkelingen aan welke op dat moment van de kadernota niet waren voorzien of waar eventuele bijstelling heeft plaats gevonden.

Leidend voor ons handelen in deze bestuursperiode zijn de ambities en afspraken zoals we die hebben vastgelegd in het coalitieakkoord 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid'. Leidend voor ons wat betreft de besluitvorming, leidend voor de organisatie wat betreft handelingsrepertoire. In de bijlage 'Coalitieakkoord' van deze begroting treft u de voortgang aan met betrekking tot de in dit programma opgenomen afspraken. Zoals aangegeven in de kadernota hebben wij ervoor gekozen om in ieder geval van start te gaan met die ambities die een relatief bescheiden middelenbeslag kennen. Deze kunnen in de meeste gevallen door herschikking binnen bestaande budgetten en bestaande formatie snel worden opgepakt.

Een belangrijke rode draad uit het coalitieakkoord 'Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid' is de ambitie om in Venlo daadwerkelijk te werken aan een nieuwe relatie tussen het (lokaal) bestuur en onze inwoners. Dit is een ambitie die is geworteld in de overtuiging dat inwoners (soms met enige hulp) heel goed in staat zijn om zelf tot oplossingen en waardevolle bijdragen te komen. Oplossingen die vaak niet alleen beter zijn dan degene die wij als overheid zouden hebben bedacht, maar wellicht belangrijker nog ook kunnen rekenen op maatschappelijk enthousiasme en draagvlak. Recente ervaringen met co-creatie maar in het verleden ook de opbrengsten uit de raads werkgroep SAM en VenloDroom hebben ons in dat opzicht veel geleerd.

Wij vragen van onze ambtenaren om zich tot die door ons gewenste relatie met onze inwoners te verhouden. Maar dat verwachten wij echter ook van ons zelf, het gemeentebestuur. En ook hier blijkt de praktijk vaak nog weerbarstig. Wij zien volop mogelijkheden om op basis van deze insteek met concrete voorstellen aan de slag te gaan.

Tijdens het afgelopen jaar hebben we daarom versterkt ingezet op vergroting van de betrokkenheid, het 'eigenaarschap', van inwoners bij hun dorp, hun wijk of hun buurt. Het wijkgericht werken begint voorzichtig wortel te schieten binnen Venlo en inmiddels zijn we gestart met een stadsbrede pilot waarbij wijkbewoners zelf (mee-) bepalen waar verkeersmiddelen binnen hun directe leefomgeving aan worden besteed. Dit vergroot namelijk niet alleen de betrokkenheid van inwoners bij hun buurt, maar zorgt daarnaast ook voor draagvlak en uiteindelijk een bijdrage aan de kwaliteit van de gekozen oplossing.

Op 2 september jl. heeft u zich als gemeenteraad gezamenlijk verdiept in dit onderwerp en heeft u zich de vraag gesteld wat u van ons en van de gemeentelijke

organisatie moet verwachten, wat u bij ons zou moeten 'bestellen'. En wellicht belangrijker nog, onder welke randvoorwaarden het bestuur en de organisatie zaken zou kunnen loslaten en wat daarbij nadrukkelijk van u als raad wordt verwacht.

Tijdens deze avond hebben wij verschillende aanknopingspunten gezien welke input kunnen zijn voor een nadere aanscherping of bijstelling van het gemeentelijk beleid of de wijze waarop wij hieraan in Venlo invulling geven. Op basis hiervan gaan wij aan de slag om samen met u, de ambtelijke organisatie, maatschappelijke partners en inwoners hieraan in 2016 verder concreet invulling te geven.

De nog niet toegewezen taakstellingen en besparingsdoelen uit het coalitieprogramma hebben wij in deze begroting taakstellend, kortom concreet als financiële dekking opgenomen. Een voorbehoud hebben wij gemaakt ten aanzien van de voorziene taakstelling op het ruimtelijk-fysiek domein. Deze is door ons afhankelijk gemaakt van de uitkomsten van de organisatie- en formatiedoorlichting die dit najaar binnen dit domein zal plaats vinden.

Zoals eerder in de kadernota opgemerkt is de verwachting dat we in 2016, halverwege de huidige bestuursperiode, ook halverwege de realisatie van onze bestuurlijke ambities zullen zijn.

In juni stelde u de cultuurnota 2015-2018 vast, met als ondertitel Focus, Samenhang en Samenwerking. De focus ligt op een beleidsagenda die vijf thema's kent, i.c. 'Regionalisering', 'Horizontale programmering', 'collectieve promotie en marketing', 'Cultuur in de Wijk' en 'Cultuureducatie'. Nadrukkelijk legt deze nota ook de relatie met het sociaal-maatschappelijk domein, waar cultuur als belangrijk sociaal bindmiddel en participatie-instrument kan worden ingezet. In het nieuwe cultuurbeleid is voorzien in een betere werkorganisatie (het Cultuurplatform) en een nieuw Cultuurfonds ten behoeve van de uitvoering van het gezamenlijke beleidsplan. De uitgaven voor cultuur liggen in Venlo op een iets beneden gemiddeld, maar zeker nog acceptabel niveau, vergeleken met andere steden van vergelijkbare omvang. Tegen deze achtergrond hebben wij, ondanks de stevige financiële opgave, in deze begroting geen verstrekkende voorstellen meer opgenomen die het cultuurdomein raken. Bij het thema 'Regionalisering' staat, analoog aan het door uw raad genomen initiatief 'De Grens', ook de versterking van de relatie met Duitsland op het programma. Voor Museum van Bommel van Dam wordt het traject naar verzelfstandiging voortgezet.

En daar waar cultuur niet alleen van belang is als sociaal bindmiddel, maar ook als uithangbord voor onze stedelijke ontwikkeling en ambities zo is dat ook met Cradle to Cradle (C2C). 2016 wordt voor Venlo het jaar waarin wij de wereld willen laten

zien wat de potentie is die C2C biedt voor een betere, schonere en eerlijkere wereld. De opening van ons nieuwe C2C-stadskantoor vormt het volgend jaar in dit verband een hoogtepunt. In deze begroting hebben wij voor 2016 een incidenteel bedrag opgenomen van €250.000,- om dit mogelijk te maken. Op dit moment bereiden wij de aanpak hiervoor voor.

Verder zijn wij voornemens om per project de mogelijkheden voor Cradle to Cradle in beeld te brengen en werken we de routekaart naar energieneutraliteit uit. In 2016 zetten we verder de in 2015 ingezette accentverschuiving 'van reguleren naar stimuleren' voort en wordt de regionale Visie Energie (acht gemeentes Noord-Limburg) als uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan 2014 opgeleverd.

Bij alle relevante deelpunten hierboven wordt optimaal het gedachtegoed van C2C als drijvende succesfactor voor sterke steden in de samenleving verspreid, en als innovatief ontwerpprincipe voor zowel gebouwen als gebieden toegepast (zoals bijvoorbeeld C2C in de plannen Kazernekwartier is uitgewerkt), met als doel Venlo met dit thema blijvend als koploper op de kaart te zetten. Venlo neemt haar ambities op C2C-gebied zeer serieus.

In juni presenteerde de heer Gadet u zijn bevindingen over de ontwikkeling van 'Venlo Kennisstad'. En hoewel zijn bevindingen niet nieuw waren, benadrukte hij wederom de noodzaak om als stad door te gaan op de ingeslagen weg. Een inspanning die op dit moment, zeker tegen de achtergrond van de waarschuwende signalen die wij van de provinciaal toezichthouder ontvingen over ons weerstandsvermogen, onze mogelijkheden overstijgen. Daarom zijn wij voornemens om nog in 2015 met het provinciebestuur in overleg te treden om te bezien op welke wijze en in welke tempo er gezamenlijke stappen kunnen worden gezet op zowel het dossier rondom de Brightlandscampus, als ten aanzien van de verdere ontwikkeling van centrumstad Venlo, waaronder de herontwikkeling van onze binnenstad, inclusief het kazerneterrein.

Op basis van onze eigen stedelijke ambities en een grondige inventarisatie van bestaande en voorgenomen activiteiten en projecten proberen wij bestuurlijk de verbinding te zoeken met de provinciale ambities en mogelijkheden om gezamenlijk hierop in financiële zin op te trekken. Uiteraard zullen wij u informeren over de uitkomsten van dit overleg en u zo nodig daartoe strekkende voorstellen of begrotingswijzigingsvoorstellen voorleggen.

Naar verwachting zal de volledige inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet in 2018 plaatsvinden. Hierop vooruitlopend zal Venlo als pilotgemeente in nauw overleg met het rijk en vier andere gemeenten een gemeente-gebiedsdekkend Omgevingsplan opstellen. Dit Omgevingsplan vervangt te zijner tijd onder andere

bestemmingsplannen. Begin 2016 zullen we u, in goed overleg met de werkgroep uit uw raad, een uitgangspuntennotitie voor het nieuwe Omgevingsplan voorleggen en vervolgens een concept 'Omgevingsplan Venlo' opstellen. Tenslotte zal er in 2016 nieuw reclamebeleid voor winkelcentra in de kernen (volgend op dat voor het centrum) worden opgesteld

Het landelijk beleid met betrekking tot het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen wordt verscherpt (wetgeving) met als hoofddoel het realiseren van schoon (grond)water. Vanaf november 2015 is het professioneel gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen verboden. Er zal een voorstel uitgewerkt worden om uw raad nader te informeren over de consequenties en keuzemogelijkheden.

Venlo loopt voorop wat betreft de scheiding en hergebruik van huishoudelijk afval. Het systeem dat wij recent daartoe hebben ingevoerd levert niet alleen een directe bijdrage aan het voorkomen van restafval, maar is ook voelbaar in ieders portemonnee door een beperking van de gemeentelijke afvalstoffenheffing. Gescheiden inzameling loont en wordt beloond.

Afgezien van eigen ambities en veranderende wet- en regelgeving kampt onze organisatie daarnaast ook met een aantal hardnekkige vraagstukken op het gebied van de eigen bedrijfsvoering. Zo laat het parkeerbedrijf al een aantal jaren een tegenvallende opbrengst ten opzichte van de begrote, betaalde parkeerduur in onze binnenstad. In 2014 echter, is er weer een beperkte opleving zichtbaar als gevolg van een langere verblijfsduur van onze gasten. Dit overigens in tegenstelling tot het landelijk beeld waar de trend nog steeds neerwaarts is. De organisatie is opgedragen om in 2015 onderzoek te doen in relatie tot de parkeerbehoefte en dit verder uit te werken zodat eventuele gevolgen meegenomen kunnen worden in de VoRap 2016 en begroting 2017-2020.

Daarnaast hebben ook onze binnensportaccommodaties te kampen met een afname van het betaalde gebruik, hetgeen naar verwachting in 2016 en daarna zal leiden tot een bijstelling van € 120.000 aan lagere inkomsten. Een mooie ontwikkeling is de overdracht van het recreatief buitenzwembad aan een inwonersinitiatief.

In 2016 vervolgt Venlo de ingeslagen weg wat betreft de verdere doorontwikkeling van het sociaal domein. Dit tegen de achtergrond van een waarschijnlijk stevige financiële opgave. En hoewel wij optimistisch zijn over de wijze waarop het sociale domein langzamerhand gestalte begint te krijgen zijn we evenmin onbezorgd. Op dit moment verwachten we voor dit takenpakket immers een inkomstendaling (ten opzichte van de historische uitgaven) van ongeveer € 10 miljoen. En dat is meer dan

een flinke kluit, zeker wanneer hierbij dient te worden opgemerkt dat Venlo bij de verdeling van deze middelen tot de groep nadeelgemeenten behoort. In de afgelopen twee jaar is er door de organisatie hard gewerkt aan de voorbereiding, de klus is echter nog niet geklaard.

Als centrumgemeente voor Noord- en Midden-Limburg heeft Venlo, binnen het hiervoor genoemde takenpakket en als onderdeel van de genoemde € 10 miljoen, te maken met een te verwachten korting op de middelen voor beschermd wonen. Daarover zijn wij in gesprek met de regiogemeenten. Daarnaast worden wij in de komende jaren geconfronteerd met een korting op de middelen voor de WSW. Het is van belang dat wij aan deze korting ook in beleidsmatige zin invulling geven. Voor het geheel van deze financiële problematiek hebben wij afgelopen jaar reeds op nationaal niveau, via de VNG en G32, stevige aandacht gevraagd.

In de voortgangsrapportage (vorap) en de recent verschenen raadsinformatiebrief over deze thematiek heeft u kunnen lezen waar wij als Venlo op dit moment wat betreft ontwikkeling staan. Uiteraard houden wij u over de verdere voortgang op de hoogte.

Op het gebied van werkgelegenheidsontwikkeling hebben wij in 2015 niet stil gezeten. In het voorjaar van 2015 heeft de gemeente Venlo een strategisch akkoord gesloten met de werkgevers, het onderwijs en het UWV in de stad over verbeteringen op het gebied van werkgelegenheid en arbeidsmarkt (het START-akkoord). Analooq hieraan is regionaal voortvarend aan de slag gegaan met de oprichting en inrichting van het Regionaal Werkbedrijf en de doorontwikkeling van het Werkgeversservicepunt. Als centrumgemeente voert Venlo deze taken voor de Regio Noord-Limburg uit en is Wethouder Tax benoemd tot bestuurlijk voorzitter van het Regionaal Werkbedrijf Noord-Limburg. In 2016 zal de focus met name liggen op de regionale invulling van de banenafspraken die het rijk met overheden en het bedrijfsleven gemaakt heeft.

Venlo staat als vestigingsplaats weer volop in de belangstelling en dat betaalt zich uit. In grondverkoop en, wellicht belangrijker nog, in werkgelegenheid. Zo betekende de aangekondigde komst afgelopen voorjaar van zowel Groep Heylen als Prologis naar Venlo een te verwachten werkgelegenheidsgroei van ruim 600 banen. En dat is meer dan belangrijk in een tijd waarin het hebben betaald werk minder vanzelfsprekend is geworden dan dat in de afgelopen jaren is geweest.

Resumé

Het geheel aan ontwikkelingen overziend is er in Venlo sprake van een forse bestuurlijke ambitie. Onze beleidsinhoudelijke opgaven zijn behoorlijk en onze budgettaire armslag in relatie daartoe relatief gering.

Het is waar, aan ambitie ontbreekt het onze stad niet. Venlo heeft zich in het afgelopen decennium ontwikkeld tot een stad die erbij hoort, op de kaart staat. Waar jonge mensen in collegebanken of fietsend langs de Maas dromen over een wereld die mooier, duurzamer en eerlijker is dan die van vandaag. Waar we ons thuis voelen in een gemeenschap die gastvrij is en hen omarmt die onze steun en aandacht het meest nodig hebben. Een stad die omziet en niet uitsluit.

Venlo vernieuwt, onafgebroken. Zo openen we in 2016 ons nieuwe C2C-stadskantoor aan de Maas, we hebben majeure investeringsplannen voor de Brightlands Campus en het kazerneterrein én we willen een stad zijn die inwoners aanspreekt en aanspoort hun verantwoordelijkheid te nemen, zonder daarbij degenen die mede van onze ondersteuning afhankelijk zijn te veronachtzamen. Venlo geeft zijn inwoners de ondersteuning die zij nodig hebben. Het afgelopen jaar hebben we daarvoor samen een stevig fundament gelegd onder de transformatie die de komende jaren nog gestalte moet krijgen. De sterke sociale stad, de Kansenstad zoals we die voor ogen hadden bij de vaststelling van de Visie Venlo 2030 in maart 2010.

De economische recessie heeft echter ook een stevige wissel getrokken op ons weerstandsvermogen en op ons investeringsvermogen. Dat betekent dat er een zekere balans moet bestaan tussen de begrotingsvoorstellen die een bijdrage dienen te leveren aan de stedelijke ontwikkeling op middellange termijn en de in deze begroting opgenomen voorstellen die daarvoor op korte termijn de budgettaire ruimte moeten bieden. Hiertoe verwijzen wij u naar hoofdstuk waar het budgettair kader waarin in financiële zin de voorstellen zijn verwerkt zoals die zijn opgenomen in deze begroting.

Leeswijzer

De Programmabegroting 2016-2019 is als volgt opgebouwd. In dit hoofdstuk is een beleidssamenvatting van de algemene ontwikkelingen en de ontwikkelingen binnen de programma's opgenomen. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op de afwegingen, kaders en mogelijkheden zoals in deze Programmabegroting opgenomen.

Hoofdstuk 2 bevat de financiële context en het budgettair meerjarenkader ten opzichte van de vorige Programmabegroting. Het bevat ook de voorstellen,

ontwikkelingen en oplossingen die hebben geleid tot de voorliggende Programmabegroting.

In hoofdstuk 3 wordt de zetelverdeling in de gemeenteraad gepresenteerd en de verdeling van de verschillende portefeuilles over de burgemeester en wethouders.

In hoofdstuk 4 komt het beleidsmatig deel van de begroting 2016-2019 aan de orde. Hierin staan per programma de strategische en tactische doelstellingen van het programma, de wijze waarop deze gerealiseerd gaan worden en hoeveel dit kost (beantwoording van de 3 W-vragen: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?).

Hoofdstuk 5 bestaat uit de verplichte paragrafen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), aangevuld met de paragraaf "Financieel perspectief decentralisaties sociaal domein".

In hoofdstuk 6 tenslotte gaan we per programma in op het zogenaamde financieel deel van de begroting en de opbouw van de budgetten vanuit de stand ontwerpbegroting 2015. De Programmabegroting sluit af met een aantal bijlagen.

2 Budgettair kader en financiële ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt allereerst de financiële context op hoofdlijnen toegelicht. Daarnaast komen in paragraaf 2.2 de financiële ontwikkelingen ten opzichte van de begroting 2015 - 2018 aan de orde. Vervolgens komen de openstaande taakstellingen aan bod in paragraaf 2.3 en zal tot slot de ontwikkeling in het kapitaallastenplafond in paragraaf 2.4 worden beschreven.

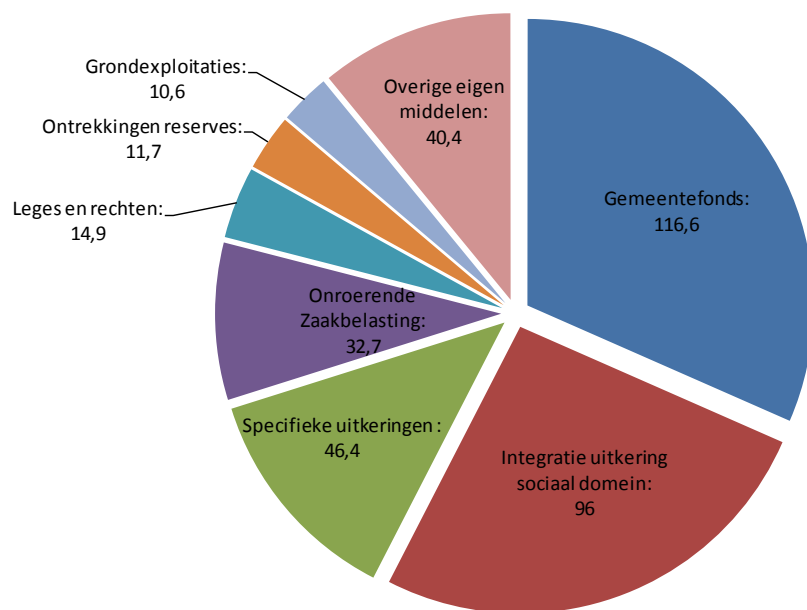
2.1 Financiële context

De financiële positie speelt een belangrijke rol om een adequate en integrale afweging te kunnen maken over de te varen koers op de korte, maar vooral op de middellange termijn. In de voorliggende begroting presenteren we een sluitende begroting. Dit betekent dat, na oplossing van de budgettaire opgave, alle lasten gedekt zijn door baten.

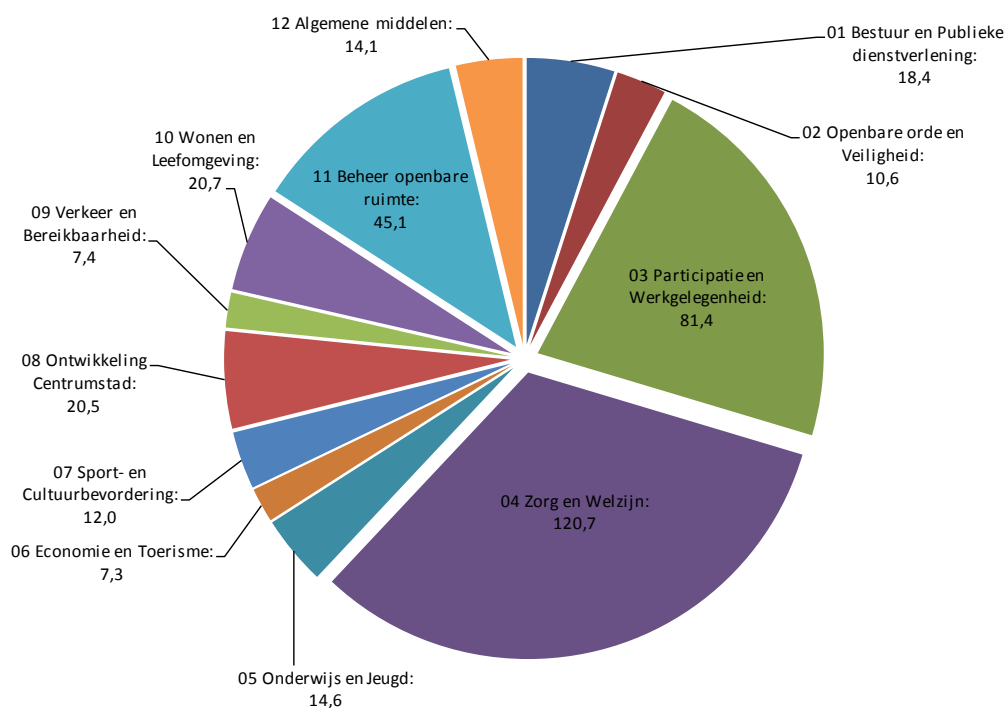
Het totaal van de begrote baten van gemeente Venlo bedraagt in 2016 € 369 miljoen en het totaal van de begrote lasten € 373 miljoen (vóór oplossingen).

In onderstaande twee cirkeldiagrammen is achtereenvolgens weergegeven waaruit de verwachte baten en lasten van gemeente Venlo in 2016 bestaan.

Begrote baten 2016 (in miljoenen euro)

Begrote lasten 2016 (in miljoenen euro)

In het eerste diagram is te zien dat de belangrijkste baten naar verwachting in 2016 afkomstig zijn van het gemeentefonds, de integratie uitkering sociaal domein en de specifieke uitkeringen.

In het tweede diagram komt naar voren dat met €202 miljoen meer dan de helft van de begrote lasten in 2016 wordt verwacht in de programma's "Participatie en Werkgelegenheid" en "Zorg en Welzijn". Dit wordt met name veroorzaakt door de lasten binnen het sociaal domein (o.a. als gevolg van de decentralisaties).

De beleidsinhoudelijke toelichting op de programma's is opgenomen in hoofdstuk 4 en de financiële toelichting op de programma's in hoofdstuk 6.

De verwachte baten en lasten voor de komende jaren zijn weergegeven in onderstaande tabel. Opvallend is dat zowel de baten als de lasten een dalende trend laten zien. De daling van de baten en lasten in het meerjarenperspectief wordt met name veroorzaakt door een daling van de middelen die we van het Rijk ontvangen ten behoeve van het Sociaal domein (zoals bekend) en de actualisatie van de grondexploitaties.

De verwachte baten en lasten leiden in eerste instantie tot een budgettaire opgave (A) van € -3,5 miljoen in 2016 tot € -0,9 miljoen in 2019. Dit wordt met name veroorzaakt door het totaal van onvermijdelijke knelpunten, taakstellingen en budgettaire voordelen. Hiervoor zijn een aantal oplossingsmaatregelen (B) geformuleerd, die het tekort overstijgen. Het saldo dat ontstaat door het surplus aan oplossingsmaatregelen loopt op van € 0,6 miljoen in 2016 naar € 3,1 miljoen in 2019. Dit surplus wordt toegevoegd aan de algemene reserve ter noodzakelijke versterking van het weerstandsvermogen (C). Per saldo leidt dit tot een sluitend begrotingsresultaat, zoals te zien is in onderstaande tabel.

Een nadere toelichting op de baten, lasten en oplossingen is te vinden in paragraaf 2.2.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2016	2017	2018	2019
Baten	369.292	348.435	348.225	339.258
Lasten	372.761	351.918	350.822	340.167
A Budgettaire opgave	-3.469	-3.483	-2.598	-908
B Oplossingen	4.091	3.814	4.018	4.018
Saldo	622	331	1.420	3.110
C Verrekening met Algemene Reserve	-622	-331	-1.420	-3.110
Begrotingsresultaat	0	0	0	0

In deze begroting hebben we, op basis van gewijzigde wetgeving, een aantal financiële kengetallen uitgewerkt die inzicht geven in de financiële positie. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van deze begroting wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van deze kengetallen en worden de kengetallen in samenhang bezien voor de beoordeling van de financiële positie.

Algemene conclusie financiële positie

Uw gemeenteraad heeft de volgende strategische doelstelling vastgesteld:

"Het hebben van een gezonde financiële huishouding voor de gemeente". Het voeren van een solide financieel beleid is randvoorwaardelijk voor het realiseren van de ambities op de (middel)lange termijn waarbij tevens op een doelmatige en doeltreffende manier wordt omgegaan met onze middelen.

Gezien de relatief hoge schuldpositie van onze gemeente, de dalende vermogenspositie, de te realiseren bezuinigingen en het toegenomen risicoprofiel komt de financiële positie steeds verder onder druk. De wendbaarheid en weerbaarheid van de begroting om tijdig te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen neemt hierdoor af. Tevens ligt de ratio weerstandsvermogen in 2016 en 2017 onder de door uw Raad vastgestelde norm.

Toch zijn we erin geslaagd om in deze begroting voor alle jaren een licht begrotingsoverschot te realiseren. Dit is echter geen uitnodiging tot het doen van nieuwe uitgaven. Deze begrotingsoverschotten zijn noodzakelijk om de ratio weerstandsvermogen te verstevigen en hiermee de ratio op minimaal het gewenste niveau te kunnen houden. Hiermee voldoen we aan de door de provincie Limburg gestelde voorwaarde in het kader van het provinciaal toezicht. De voorwaarde is dat we als gemeente de ratio weerstandscapaciteit met ingang van 2018 weer boven de door uw Raad vastgestelde norm van 1,0 houden. Tevens draagt deze versterking bij aan de verbetering van onze schuld- en vermogenspositie.

Gezien het begrotingsoverschot in relatie tot de aanwezige structurele begrotingsruimte kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een materieel en structureel sluitende begroting. Hiermee voldoen we aan de strategische doelstelling en aan de voorwaarde van de provincie voor het houden van meerjarig repressief toezicht.

Hoewel er sprake is van een volgende stap naar verbetering van ons financiële fundament blijft de financiële positie voortdurende aandacht vragen waarbij waakzaamheid geboden blijft!

2.2

Ontwikkelingen 2016-2019

Bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019
Baten				
Stand ontwerpbegroting 2015	394.031	374.170	377.429	377.429
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	8.480	8.069	8.114	8.114
<i>Subtotaal</i>	<i>402.511</i>	<i>382.238</i>	<i>385.544</i>	<i>385.544</i>
Nieuwe ontwikkelingen Baten				
A Kadernota	4.699	2.346	2.726	2.552
B Actualisatie kadernota	-9.179	-7.928	-6.685	-6.204
C Budgettair neutrale wijzigingen	-26.617	-25.407	-28.907	-36.492
D Aanpassing budgettair beeld a.g.v. voorstellen	-2.121	-2.814	-4.453	-6.141
<i>Subtotaal</i>	<i>-33.219</i>	<i>-33.803</i>	<i>-37.319</i>	<i>-46.285</i>
Totaal baten budgettair kader	369.292	348.435	348.225	339.258
Lasten				
Stand ontwerpbegroting 2015	394.031	374.170	377.429	377.429
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	8.452	8.077	8.101	8.102
<i>Subtotaal</i>	<i>402.483</i>	<i>382.246</i>	<i>385.530</i>	<i>385.531</i>
Nieuwe ontwikkelingen Lasten				
A Kadernota	5.048	2.324	2.296	994
B Actualisatie kadernota	-10.428	-7.843	-6.969	-6.906
C Budgettair neutrale wijzigingen	-26.617	-25.407	-28.907	-36.492
D Aanpassing budgettair beeld a.g.v. voorstellen	2.275	598	-1.128	-2.960
<i>Subtotaal</i>	<i>-29.722</i>	<i>-30.329</i>	<i>-34.708</i>	<i>-45.365</i>
Totaal lasten budgettair kader	372.761	351.918	350.822	340.167
Saldo budgettair kader	-3.469	-3.483	-2.598	-908
E Oplossingen	4.091	3.814	4.018	4.018
<i>Saldo na oplossingen</i>	<i>622</i>	<i>331</i>	<i>1.420</i>	<i>3.110</i>
F Verrekening begrotingssaldi met Algemene Reserve	-622	-331	-1.420	-3.110
Saldo Programmabegroting	0	0	0	0

Toelichting:

A. Kadernota 2016

Hierin staan de posten die al aan uw Raad zijn gepresenteerd in het budgettair beeld uit de Kadernota 2016. De bedragen bestaan uit de nieuwe ontwikkelingen kadernota (dit betrof de posten OZB, Gemeentefonds, loonontwikkelingen en prijsinflatie) en de autonome ontwikkelingen 2019 t.o.v. 2018. Het meerjarenperspectief van de Kadernota 2016 vertoonde na verwerking van de nominale en budgettaire ontwikkelingen een licht positief beeld.

B. Actualisatie Kadernota 2016

Na de Kadernota 2016 is gestart met de begrotingsvoorbereiding. Daarbij is het budgettair beeld uit de Kadernota geactualiseerd. Dit beeld ten opzichte de Kadernota is positiever, met name als gevolg van de uitkomsten van de meicirculaire 2015. Ook de integratieuitkering sociaal domein maakt onderdeel uit van de meicirculaire. De ontvangen rijksmiddelen uit de integratieuitkering zijn kaderstellend voor de invulling van het beleid, waardoor bij een daling van de inkomsten, de uitgaven met eenzelfde bedrag bijgesteld worden.

De overige mutaties ten opzichte van de Kadernota 2016 hebben betrekking op de fijnmazige uitwerking van de prijsinflatie.

C. Budgettair neutrale wijzigingen

De budgettair neutrale wijzigingen bestaan onder andere uit taakmutaties vanuit het gemeentefonds, specifieke subsidies (geoordeelde gelden), administratieve verschuivingen vanwege bijvoorbeeld de administratieve inrichting van de AWBZ-budgetten en de verwerking van de actualisatie van de grondexploitaties (zie tevens de nota Grondbedrijf).

D. Aanpassing budgettair beeld als gevolg van ingediende voorstellen

Na vaststelling van de kadernota heeft een verdere inventarisatie plaatsgevonden van beleidsvoorstellen en risico's. De inventarisatie vond plaats tegen de achtergrond van het coalitieprogramma en de meicirculaire 2015. Ook zijn de knelpunten verder uitgewerkt, die voor de Kadernota al op hoofdlijnen in beeld gebracht waren.

Hieronder volgen de in deze begroting verwerkte voorstellen taakstellingen (inclusief besparingsverlies), onvermijdelijke knelpunten, budgettaire voordelen en beleidsprioriteiten.

Bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019
Baten nieuwe voorstellen	-2.121	-2.814	-4.453	-6.141
Lasten nieuwe voorstellen	2.275	598	-1.128	-2.960
<i>Saldo nieuwe voorstellen</i>	-4.396	-3.412	-3.325	-3.181

De baten dalen in 2016 met € 2,1 miljoen, de lasten stijgen in 2016 en 2017 met respectievelijk € 2,3 miljoen en € 0,6 miljoen. Vanaf 2018 dalen de lasten met € 1,1 miljoen in 2018 en € 3 miljoen in 2019. Per saldo leiden de nieuwe voorstellen tot een nadeel van € 4,4 miljoen in 2016 aflopend naar € 3,2 miljoen in 2019.

Navolgend wordt het saldo van de nieuwe voorstellen toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Nieuwe voorstellen				
Beleidsprioriteiten	-121	-91	-91	-91
Budgettaire voordelen	1.009	1.377	1.226	1.239
Coalitieprogramma	-200	-300	-300	-300
Investerings	6		-12	-11
Onvermijdelijke knelpunten	-3.374	-2.686	-2.670	-2.540
Taakstellingen (incl. besparingsverliezen)	-1.716	-1.712	-1.478	-1.478
<i>Subtotaal nieuwe voorstellen</i>	-4.396	-3.412	-3.325	-3.181

Beleidsprioriteiten

In onderstaande tabel staat een aantal prioritaire aandachtsgebieden die een bijdragen leveren aan het realiseren van de geformuleerde ambities. De tabel bevat ook de financiële vertaling.

Bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019
2016 C2C-jaar				
Terugleggen taakstelling Omroep Venlo	-20	-40	-40	-40
Subsidie gevelisolatieproject				
Regionaal interventie-aanpak arbeidsmigranten	-50			
Toevoeging rente over reserve openbare ruimte				
Regioplan Sport Noord Limburg	-51	-51	-51	-51
Totaal beleidsprioriteiten	-121	-91	-91	-91

Budgettaire voordelen

Onderstaande tabel presenteert een overzicht van alle ingediende begrotingsvoorstellen waar een positief resultaat op wordt gerealiseerd. Dit positieve resultaat is meegenomen in de afwegingen bij het totale budgettaire beeld zoals dit nu ter besluitvorming voor ligt in deze programmabegroting.

Bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019
Actualiseren ramingen reisdocumenten	128	184	2	
Rioolheffing 2016 (geactualiseerd GRP)	103	103	105	105
Actualisatie budgetten VVE en peuterspeelzaalwerk	161	161	161	161
Actualisatie en herschikking budgetten sociale basisondersteuning	111	112	113	113
Verlagen afvalstoffenheffing 2016 t/m 2018	198	175	175	175
Structureel BTW voordeel (VRLN)	280	280	280	280
Voordeel harmonisatie VRLN		300	300	300
Overige voorstellen < € 0,1 miljoen	29	62	90	105
Totaal budgettaire voordelen	1.009	1.377	1.226	1.239

Coalitieprogramma

In het coalitieprogramma is de ambitie uitgesproken om de komende 4 jaar extra te investeren in Toerisme langs de Maas, waaronder met name Kloosterdorp Steyl als een van de toeristische speerpunten. In Kloosterdorp Steyl staan we voor een bijzondere transformatieopgave waarbij aan bestaande en leegstaande kloostercomplexen een nieuwe bestemming wordt gegeven, die bijdraagt aan behoud van dit cultuurhistorische erfgoed maar ook de cultuurtoeristische aantrekkingskracht van Steyl versterkt. Daarnaast kan door onder andere te investeren in een toeristische fietsroute langs de Maas de functie van de Maas als verbindende schakel tussen de drie toeristische speerpunten worden versterkt. De hiermee gemoeide kosten bedragen € 150.000 in 2016 en € 250.000 vanaf 2017.

Daarnaast wordt € 50.000 structureel vrijgemaakt voor de ondersteuning van maatschappelijke stages.

Investerings

Gelet op de minimale effect op het begrotingsresultaat wordt voor een toelichting op de investeringen en ontwikkeling van de kapitaallasten verwezen naar bijlage II. Een toelichting op het kapitaallastenplafond is opgenomen in paragraaf 2.4.

Onvermijdelijke knelpunten

In onderstaande tabel staan de onvermijdelijke knelpunten waarvan is geoordeeld dat deze moeten worden meegenomen in deze Programmabegroting. Een toelichting hierop vindt u bij de betreffende programma's.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2016	2017	2018	2019
Onderhoud Civiele Objecten	-300			
Aframen structurele detachingsopbrengsten	-103			
minder inkomsten verhuur binnensportaccommodaties	-120	-120	-120	-120
Minder inkomsten binnenzwembad	-125	-125	-125	-125
Tegenvallende inkomsten bouwleges	-811	-921	-921	-921
Aframen huuropbrengsten gemeenschapsaccommodaties	-150			
Meerjarenprogramma onderhoud vastgoed	-180			
Bijstelling dividend BNG en Enexis	-106	-106	-106	-106
Actualisatie FLO budgetten	-3	-228	-361	-226
Ontwikkeling OZB-opbrengst 2015-2020	-700	-550	-550	-550
Onderhoud zwembad de Wisselslag	-215	-150		
Overige voorstellen < € 0,1 miljoen	-562	-485	-486	-492
<i>Totaal onvermijdelijke knelpunten</i>	<i>-3.374</i>	<i>-2.686</i>	<i>-2.670</i>	<i>-2.540</i>

Realisatie taakstellingen en besparingsverliezen

Uit grondige analyse is gebleken dat een aantal taakstellingen niet of niet volledig gerealiseerd kan worden. Deze zijn als besparingsverlies opgenomen in het saldo van de meerjarenbegroting. Daarnaast resteert op enkele taakstellingen na realisatie een saldo. Deze saldo's wordt veroorzaakt door afrondingen.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2016	2017	2018	2019
Besparingsverlies taakstelling digitalisering bouwdoossiers	-115	-115	-115	-115
Besparingsverlies taakstelling onderwijshuisvesting en welzijnsaccommodaties	-420	-412	-387	-387
Besparingsverlies taakstelling ondersteuning college en raad	-100	-100	-100	-100
Besparingsverlies taakstelling bedrijfsvoering MO	-305	-308	-308	-308
Besparingsverlies Zwembad de Wisselslag	-630	-630	-420	-420
Besparingsverlies "ondersteuning Raad" en "papierloos werken Raad"	-131	-131	-131	-131
Realisatie taakstelling Dynamisch VerkeersManagement	-2	-3	-3	-4
Realisatie taakstelling 1 mio fysieke projecten	-9	-9	-10	-10
Verkoop pand Alberickstraat 3/3a Venlo-Blerick	-5	-5	-5	-5
<i>Totaal besparingsverlies</i>	-1.716	-1.712	-1.478	-1.478

E. Afwegingskader en oplossingsmaatregelen

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2016	2017	2018	2019
Saldo budgettair kader	-3.469	-3.483	-2.598	-908
E Oplossingen	4.091	3.814	4.018	4.018
<i>Saldo na oplossingen</i>	622	331	1.420	3.110

In navolgende tabel worden de oplossingen samengevat. Vervolgens worden deze inhoudelijk toegelicht.

Bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019
Aanpassing budget representatie	50	50	50	50
ZZP-ers met een hoog partnerinkomen	100	100	100	100
Subsidie Venlo Partners		50	50	50
Ophogen inkomsten Haven	80	80	80	80
Verhogen Toeristenbelasting	110	110	110	110
Verlagen subsidie Tiendschuur	25	50	50	50
Inzet surplus coalitieprogramma tgv budgettair beeld	475	1.978	3.178	3.178
Generieke taakstelling door het niet volledig doorvoeren van prijscompensatie	400	400	400	400
Saldo kapitaallasten	2.851	995		
Totaal oplossingen	4.091	3.814	4.018	4.018

Aanpassing budget representatie

Het materiële budget voor representatie (inclusief bloemen) is structureel ruim € 120.000 per jaar. De afgelopen jaren is gebleken dat dit budget niet volledig werd ingezet. Door verder te bezuinigen achten wij een verlaging van €50.000 mogelijk.

ZZP-ers met een hoog partnerinkomen

Bij het vaststellen van de begroting 2014 is (middels amendement) een bedrag opgenomen van € 100.000 voor de doelgroep ZZP-ers met een hoog partner inkomen. Deze middelen waren bedoeld voor een revolverend fonds om leningen aan deze doelgroep te verstrekken. In de periode 2014 en eerste helft 2015 is er geen aanspraak op deze regeling gemaakt. Daarnaast zien we de volgende ontwikkelingen die mede geleid hebben tot dit bezuinigingsvoorstel; waar voorheen het bancaire krediet werd gebruikt als financiering, ontstaan er nu steeds meer alternatieven zoals Qredits (microfinanciering). Voorheen mochten we financieren tot € 35.000, vanaf half 2014 is dit € 250.000 middels crowdfunding en kredietunies. De verwachtingen zijn dat deze alternatieve financieringsvormen de komende jaren sterk zullen groeien. Daarnaast is de aantrekkende economie een factor die tot minder hulpvragen van ondernemers zal leiden.

Subsidie Venlo Partners

Venlo Partners verbindt partijen en initiatieven die Venlo via de binnenstad, evenementen en het studentenleven verder op de kaart zetten. Nieuwe en bestaande initiatieven worden aangejaagd. Lokale en regionale initiatieven

worden 'omarmd' en gekoppeld aan de 'branding' van het merk Venlo. Venlo Partners is, door haar strategische samenwerkingsverbanden en haar pragmatische daadkracht als citymarketingorganisatie een onmisbare schakel tussen regionale ambities en de realisatie van projecten. Stichting Venlo Partners is een kleine slagvaardige netwerk/project-organisatie. Na de succesvolle eerste fase met o.a. de titel "Venlo Beste Binnenstad" op zak, is nu de basis gelegd voor de volgende fase. Een fase waarin het accent op de binnenstad onverminderd groot blijft en er doorgepakt zal worden op de groei die is ingezet. Na de eerste succesvolle fase is er een grotere bijdrage gerechtvaardigd door de gemeenschap. Voorgesteld wordt om de subsidie af te bouwen met € 50.000 vanaf 2017.

Ophogen inkomsten haven

Het uitgangspunt in Venlo is om kostendekkende tarieven te hanteren. Als gevolg van de aanscherping van de huidige volume aantallen, zonder te draaien aan het tarief, is er sprake van kostendekkende tarieven.

Toeristenbelasting

Voorgesteld wordt om de toeristenbelasting te verhogen met 10%.

Subsidie Tiendschuur

Nu de voorgenomen verhuizing naar Steyl niet doorgaat, wordt voorgesteld de voorgenomen bezuiniging op de subsidie aan de Tiendschuur alsnog door te voeren. Het gaat hierbij om een bedrag van € 25.000 in 2016 en € 50.000 vanaf 2017.

Inzet surplus coalitieprogramma tbv budgettair beeld

In de financiële uitwerking van het coalitieprogramma was rekening gehouden met een surplus op enerzijds de taakstellende bezuinigingen en de onvermijdelijke uitgaven en anderzijds op de aanvullende besparingsdoelen in relatie tot de politieke ambities. In de uitwerking van voorliggende programmabegroting zijn zowel de politieke ambities als de taakstellingen en besparingsdoelen concreet verwerkt. Dat betekent dat het nog beschikbare surplus ingezet kan worden ter dekking van het tekort op de meerjarenbegroting.

Generieke taakstelling door het niet volledig doorvoeren van prijscompensatie

De prijsinflatie is bij de Kadernota 2016 vastgesteld op 1%. Door het opleggen van een generieke taakstelling van € 400.000 over de lasten, worden deze niet volledig gecompenseerd voor de inflatie.

Vrijval saldo kapitaallasten

Binnen het budget kapitaallasten is na verwerking van alle (mutaties op) investeringen incidenteel ruimte beschikbaar. Deze wordt in 2016 en 2017 ingezet ter dekking van het saldo op de meerjarenbegroting.

E. Verrekening algemene reserve

Bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019
Saldo na oplossingen	622	331	1.420	3.110
E Verrekening begrotingssaldi met Algemene Reserve	-622	-331	-1.420	-3.110
<i>Saldo programmabegroting</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Zoals eerder in dit hoofdstuk al aangegeven, ligt de ratio weerstandsvermogen nog onder de door uw raad vastgestelde norm van 1,0. Ook gezien de majeure ambities op het gebied van de campusontwikkeling, de grote impact van de decentralisaties binnen het sociaal domein en de relatief hoge schuldpositie is versterking van ons weerstandsvermogen een absolute voorwaarde. De provincie Limburg bevestigt deze opvatting door aan het toekennen van het meerjarig repressief toezicht een aanvullende voorwaarde te verbinden. Om de komende jaren in aanmerking te blijven komen voor het repressief toezicht moet de ratio weerstandsvermogen aan het eind van de meerjarenraming 2016-2018 weer op het gewenste niveau gebracht worden.

In voorliggende programmabegroting hebben wij daarom de positieve begrotingssaldi in de jaren 2016 tot en met 2019 toegevoegd aan de algemene reserve.

2.3 Openstaande taakstellingen

Navolgende tabel geeft de actuele stand weer van nog niet gerealiseerde bezuinigingstaakstellingen, inclusief alle nog openstaande maatregelen uit het coalitieprogramma. Deze bezuinigingstaakstellingen betreffen taakopdrachten, uitgedrukt in geld, om te komen tot het verlagen van uitgavenbudgetten of het genereren van extra inkomstenbudgetten. Onderstaande lijst met taakopdrachten is dus nog niet geconcretiseerd in maatregelen op organisatieproductniveau.

	Bedragen x € 1.000			
	2016	2017	2018	2019
Acquisitie in relatie tot DCGV (B5)	PM	PM	PM	PM
Baten derde geldstromen (B4)	PM	PM	PM	PM
Dereg/minder toez.bureaucr-A8	400	400	400	400
Efficiency reg.samenwerking-B1	250	500	500	500
Heroverweging ruimtelijk fysiek domein (B3)	PM	PM	PM	PM
Inkoop efficiency-A6	931	1.932	2.934	2.934
Subsidiebeheer-A7	250	250	250	250
Taakstelling cultuur MvBvD			100	100
Taakstelling nieuw zwembad			210	210
Taakstelling verkeersmaatr.	100	140	140	140
Werken voor derden-B2	200	300	400	400
Subtotaal	2.131	3.522	4.934	4.933
Meerjaren Invest. Plan			660	1.497
Totaal	2.131	3.522	5.594	6.430

2.4 Ontwikkeling kapitaallastenplafond

Sinds de vaststelling van de Kadernota 2014-2017 wordt een apart integraal afwegingskader gehanteerd voor de onrendabele investeringen. Nieuwe onrendabele investeringen (zowel vervanging als uitbreiding) moeten passen binnen de ruimte die daarvoor meerjarig ter beschikking is gesteld door de Raad. Het hanteren van een strikter onderscheid tussen de afwegingen binnen de exploitatiebegroting (de gewone lasten en baten per jaar) en het zogenaamde meerjaren investeringsprogramma (MIP) moet de afwegingen binnen de eigen afwegingskaders zorgvuldiger laten verlopen.

(Bedragen x € 1.000)				
Ontwikkeling kapitaallastenplafond	2016	2017	2018	2019
Kapitaallastenplafond Begroting 2015-2018	37.990	36.974	36.752	36.752
Wijzigingen kapitaallastenplafond Begroting 2016-2019	-647	-1.396	-1.077	-1.210
Kapitaallastenplafond Begroting 2016-2019	37.343	35.578	35.675	35.542

Er zijn een aantal oorzaken aan te wijzen voor bovenstaande mutatie:

- *Separate Raadsbesluiten:*

Bij Raadbesluit 2014-74 is onder andere de financiële inbreng van de gemeente Venlo in de regionale samenwerking ICT noord en midden Limburg uitgewerkt en vastgesteld. De kapitaallasten betreffende de investeringen ICT zijn ingebracht in deze gemeenschappelijke regeling. Aangezien dit voordeel op kapitaallasten niet ingezet kan worden voor nieuwe investeringen, wordt het kapitaallastenplafond hiermee verminderd.

- *Mutaties als gevolg van voorstellen begroting 2016-2019:*

Het kapitaallastenplafond ondergaat wijzigingen als binnen het kapitaallastenplafond kapitaallasten niet beschikbaar worden gehouden voor nieuwe investeringen maar worden ingezet voor andere doeleinden. Voorbeelden hiervan zijn:

- o Het ondersteunende systeem van het Klantgeleidingssysteem dient te worden geactualiseerd. Dit ondersteunende systeem zal worden geleased in plaats van worden aangeschaft. Het krediet Klantgeleidingssysteem wordt zodoende verlaagd en het structureel voordeel op de kapitaallasten wordt ingezet voor de jaarlijkse externe kosten van het systeem.
- o Door de verlaging van een GVVP krediet ontstaat er een structureel voordeel op de kapitaallasten. Dit voordeel wordt ingezet ter invulling van de taakstelling dynamisch verkeersmanagement.

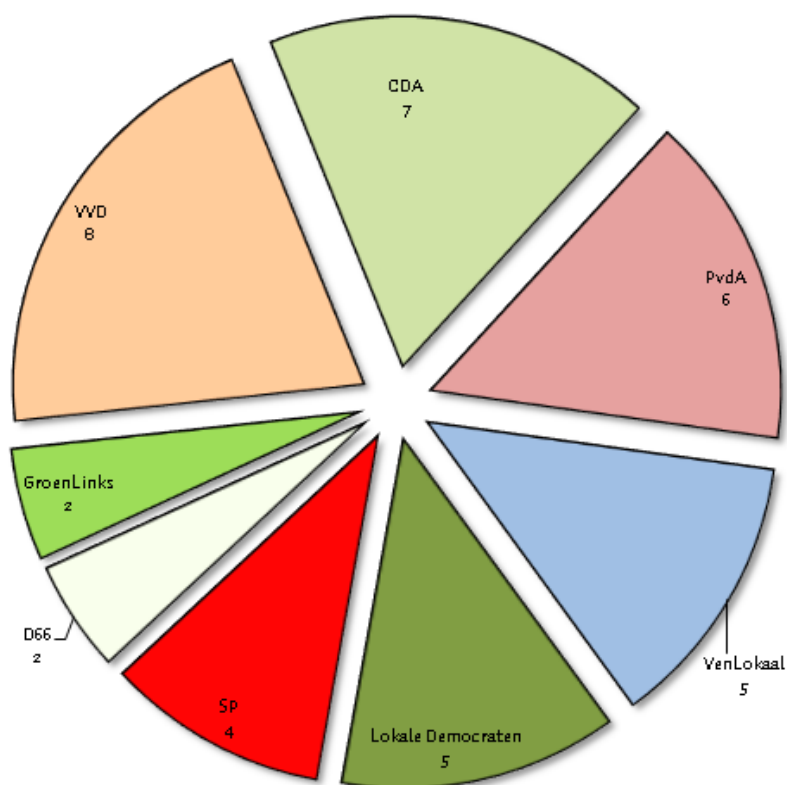
Een andere oorzaak is een éénmalige extra afschrijving van activa met maatschappelijk nut in 2015 en 2016 door inzet van de beschikbare ruimte kapitaallastenplafond 2015 en 2016. Het gevolg is een structureel voordeel wat wordt ingezet voor de verlaging van de structurele kapitaallasten.

Het kapitaallastenplafond wordt in 2015 en 2016 incidenteel verhoogd met het bedrag van deze extra afschrijving.

3 Bestuur

3.1 Zetelverdeling gemeenteraad

In aantallen over politieke partijen	
VVD	8 zetels
CDA	7 zetels
PvdA	6 zetels
VenLokaal	5 zetels
Lokale Democraten	5 zetels
SP	4 zetels
D66	2 zetels
GroenLinks	2 zetels
Totaal	39 zetels

3.2

Portefeuilleverdeling College van burgemeester en wethouders

Het dagelijks bestuur van de gemeente Venlo is in handen van het college van burgemeester en wethouders (B&W). De gemeente Venlo telt zes wethouders. De burgemeester en de wethouders zijn verantwoordelijk voor een aantal bestuurlijke taken en hebben ieder een eigen portefeuille.

Bestuurder	Benaming en invulling portefeuille (op hoofdlijnen)	Inclusief
Burgemeester A.S. Scholten	• Openbare Orde en Veiligheid • Handhaving • Communicatie • (Eu)regio	• (Eu)Regionale bestuurlijke samenwerking • Greenport Venlo • Beleidscoördinatie • Communicatie • Archief • Stedenbanden • G32 Algemeen bestuur
Wethouder S.H.M. Satijn (WVD)	Economische zaken en Kennisinstructuur • Economische zaken • Onderwijs • Venlo-Centrum • Coördinerend portefeuillehouder Acquisitie en Derde Geldstromen	• Havenbeheer • Greenpark* • Klavertje 4* • Binnenstadzaken • Volwassenenonderwijs • G32 Economische peiler
Wethouder mr. J.H.G.M. Teeuwen (CDA)	Stedelijke Ontwikkeling, Cultuur, Toerisme en Euregionale samenwerking • Stedelijke ontwikkeling • Cultuur en Toerisme • Natuur en Water incl. Deltaprogramma • Grootschalige Verkeersinfrastructuur • Euregio en Strategische contacten Duitsland	• Monumenten en archeologie • Kunst in de openbare ruimte • Natuureducatie • STRAK-akkoord (2e verantwoordelijke) • Vastgoedmanagement • VNG commissie Financiën • G32 werkgroep Financiën • G32 Fysieke peiler
Wethouder V.E.R. Tax (PvdA)	Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Evenementen • Sociale Zaken en Werkgelegenheid (tot 1 maart 2016) • Armoedebeleid • Jeugd (vanaf 1 maart 2016 aangevuld met Jeugdzorg) • Veiligheid in de Wijk • Evenementen • Onderwijs • Participatie • Welzijn en Zorg vanaf 1 maart 2016)	• Buurtbemiddeling • Veiligheidshuis (behartigen belangen Venlo) • WNG commissie Werk en Inkomen • G32 Sociale peiler
Wethouder H.H.M. Brauer (VenLokaal)	Wonen, Wijken, Leefomgeving en Sport • Volkshuisvesting • Leefomgeving • Wijkgericht Werken • Verkeer in Wijken en Kernen (Binnenstedelijke Infrastructuur) • Openbare Werken • Sport	• Milieu • STRAK-akkoord (1e verantwoordelijke) • RUD
Wethouder W. van den Beucken (WVD)	Financiën en Organisatie • Bedrijfsvoering • Publieke Dienstverlening • Financiën • Duurzaamheid en Cradle 2 Cradle	• 4 ogen principe meelezen / vervangen noordwesthoek • Project Stads Kantoor • Grondbedrijf • G32 werkgroep Financiën
Wethouder ing. R.L.J. Testroote (PvdA)	Zorg, Welzijn en Participatie • Welzijn • Zorg • Jeugdzorg • Onderwijs	• Huizen van de wijk • Gemeenschapshuizen • Herhuisvesting • Maatschappelijke Opvang • Dak en Thuislozen • Wel.kom • Passend onderwijs • Leerlingenvervoer

* op deze dossiers is het 4 ogen principe van toepassing

4 Programma's

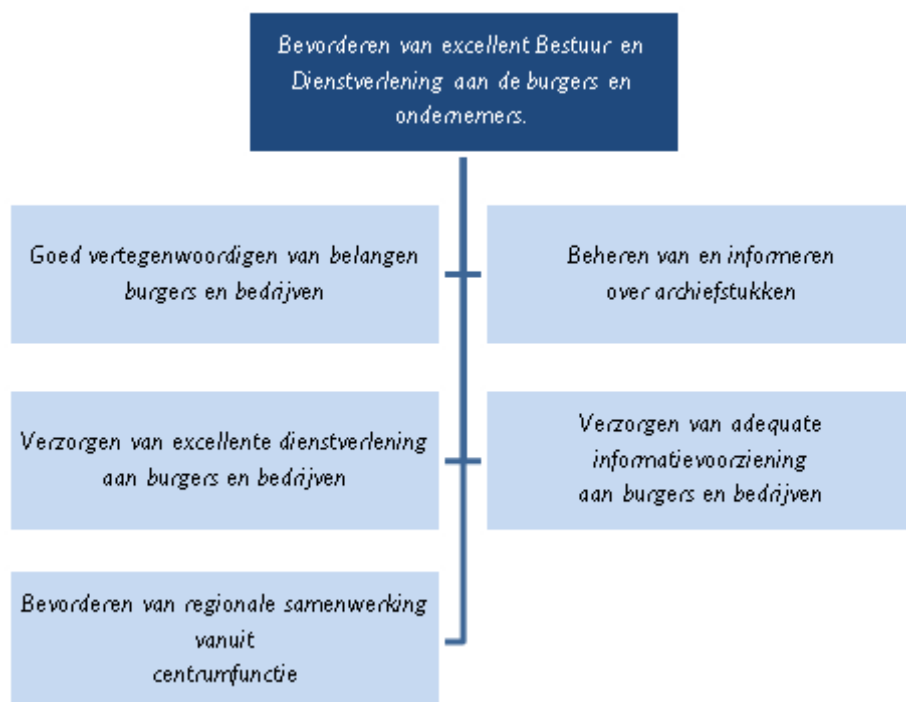
Wim van den Beucken
Wethouder

Marcus Camp
VVD

4.1 Programma 1 Bestuur en Publieke Dienstverlening

4.1.1 Inleiding

4.1.2 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het bevorderen van excellent Bestuur en dienstverlening aan de burgers en ondernemers”.

Excellent bestuur betekent voor de gemeente Venlo dat het gemeentebestuur adequaat invulling geeft aan de noden, zorgen en wensen van de inwoners van Venlo. Voorop daarbij staat niet de inhoudelijke deskundigheid van het gemeentebestuur, maar het vermogen om wensen en zorgen van Venlonaren politiek en bestuurlijk te vertalen naar oplossingen gevolgd door stedelijk beleid en uitvoering.

Het bevorderen van excellent bestuur vindt plaats door middel van kwalitatief goede besluitvormingsprocessen, consistente en integraal afgewogen bestuurlijke advisering en een goed onderhouden bestuurlijk relevant extern netwerk. Daartoe ziet het college en de directie toe op de opvolging van de kaders uit de belangrijkste strategische visiedocumenten.

Excellente dienstverlening vertaalt zich in de ambitie om de klanten van de gemeente Venlo effectief en efficiënt van dienst te zijn, waarbij de gezonde spanning wordt gezocht tussen het optimaal bedienen van de klantwensen (professioneel en snel geholpen worden) en maatschappelijk geaccepteerde kosten.

In de Strategische visie Venlo 2030 wordt de gewenste dienstverlening als volgt beschreven:

“In 2030 komt een klant- burgers, bedrijven, instellingen en partners in en om Venlo- nooit aan het “verkeerde loket” en biedt de gemeente pro-actief diensten aan. De gemeente biedt de klant één contactpersoon die fungeert als persoonlijk adviseur. De gemeente kent het complete palet aan wensen en behoeften van de klant en past zijn dienstverlening daar zoveel mogelijk op aan. Dat betekent voor de zelfredzame klant dat deze zoveel als mogelijk via de digitale snelweg diensten krijgt aangeboden en hiervoor niet meer naar het stadskantoor hoeft. Bezoek blijft natuurlijk wel mogelijk, want de klant bepaalt zelf via welk kanaal hij zaken met ons wil doen”.

De Dienstverleningsvisie 2015 stelt als doel dat wij in 2020 een excellente dienstverlener zijn. Drie werkprincipes gaan ons daarbij helpen:

1. we denken vanuit de leefwereld van onze klanten en relaties. We stellen niet onze eigen processen centraal, maar het klantproces. De *customer journey* is voor de klant logisch en verloopt gemakkelijk, snel en correct.
2. we streven naar eenvoud. We houden onze werkprocessen tegen het licht en stellen steeds de vraag: wat heeft de Venlonaar hieraan? In onze communicatie zijn we gericht op de ontvanger. Ook daarin staan eenvoud en helderheid voorop.
3. we zijn één geheel. Dienstverlening is van de hele gemeente en daarom werken we samen. Onze doelgroepen ondervinden geen last van de manier waarop wij onszelf hebben georganiseerd.

Het maken van de juiste keuzes in dienstverlening is niet altijd gemakkelijk. Voor meer houvast hanteren we 12 normen van goede dienstverlening. (1) Allereerst kiezen we de juiste rol afhankelijk van de vraag waar het eigenaarschap ligt, bij ons, bij de samenleving of bij beide. (2) Wanneer het eigenaarschap volledig bij ons ligt geldt: als we kunnen voorkomen dat iemand gedwongen klant van de gemeente moet worden, dan doen we dat.) Kan dat niet, dan (3) houden we het aantal gedwongen klantcontacten en (4) de administratieve lasten zo beperkt mogelijk. (5) We houden rekening met verschillen tussen mensen met hun eigen mogelijkheden en behoeften. (6) We laten onze relaties keuze waar dat kan en (7) zijn altijd gemakkelijk te herkennen en te vinden. (8) We voorkomen uitval, onder meer door (9) verwachtingen te managen. (10) Onze relaties voelen zich welkom en gewaardeerd bij ons. (11) We meten de klanttevredenheid over onze diensten om ervan te leren. (12) En we leggen onze beloften vast zodat onze klanten ons erop kunnen aanspreken.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Nieuwe bestuurscultuur. Meedenken vanuit inwoners en niet alleen vanuit overheid. Loslaten van de beheersmatige rol van de overheid en een ruimer mandaat voor de uitvoering
- Vaker samen met inwoners de route bepalen, interactief of cocreatief.
- Een communicatiever gemeentebestuur met meer oog en oren voor het dagelijks leven en de beslommeringen van onze inwoners.
- We zetten in op het onderbrengen van uitvoerende taken in regionaal verband en eventueel andere samenwerkingsmogelijkheden
- Er komt een jongeren- en studentenadviesraad zodat de politiek weet zij belangrijk vinden.
- Er wordt steviger ingezet op een sterkere profilering van Venlo, acquisitie, lobby en werving van derde geldstromen zodat voor Venlo gunstigere besluiten worden genomen en middelen gegenereerd die bijdragen aan onze ambities
- We willen de sturingsmogelijk van het gemeentebestuur ten aanzien van verbonden partijen verbeteren en hebben daarbij in het bijzonder oog voor de positie van de gemeenteraad.
- We verminderen de bureaucratische rondsloep en het rondpompen van geld.
- We zetten actief in op verbetering van de contacten met onze Duitse bureaus.

- We zetten het mes in bovenwettelijke eisen wat betreft inkoop- en subsidiecriteria en kantelen van rechtmatigheid naar doelmatigheid en social return. We proberen meer kansen te creëren voor Euregionale en Venlose ondernemingen.
- We willen één duidelijk aanspreekpunt voor ondernemers binnen de gemeentelijke organisatie.

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Verhouding volume dienstverleningscontacten (waardevraag) t.o.v. volume contacten als gevolg van fouten in de organisatie (foutvraag)		45,00	49,00	53,00	57,00
Alle binnenkomende calls zijn te verdelen in vier categorieën: 1) beoogde dienstverleningsvragen, d.w.z. vragen naar datgene wat wij als gemeente willen leveren (waardevraag, 41% in 2015); 2) calls als gevolg van fouten of onduidelijkheden (25% in 2015); 3) doorverbinden (21%); en 4) afspraak maken (13%). De indicator geeft het percentage waardevraag. De beoogde stijging van 41% in 2015 naar 60% in 2020 is ambitieus. Deze stijging van de waardevraag kan uit alle drie de overige categorieën komen. In 2015 is dit als proef voor het eerst gemeten. In volgende jaren moet dit structureel worden ingebed (bij voorkeur in het zaaksysteem CRM).					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aantal (informele) klachten	360,00	395,00	395,00	395,00	395,00
De indicator meet het aantal binnenkomende klachten over de gemeente, zowel formele als informele. In de afgelopen jaren is gemiddeld een aantal van 350 klachten per jaar ontvangen. In de komende jaren wordt een iets hoger aantal klachten verwacht. Dat heeft onder meer te maken met de decentralisaties; landelijk wordt aangenomen dat het groter aantal klantcontacten kan leiden tot meer klachten. Concreet zijn in de eerste helft van het jaar ook reeds klachten gerelateerd aan de decentralisaties ontvangen.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Klanttevredenheid dienstverlening	6,50	6,80	7,00	7,20	7,20
Gemiddeld rapportcijfer van burgers op de vraag “Hoe waardeert u – over het algemeen – de dienstverlening van uw gemeente?” (1-10) in de stadspeiling. Het realisatiecijfer 2014 (van 6,5) is afkomstig uit de stadspeiling 2013. Vanaf 2015 wordt een nieuw meetinstrument ingezet (nieuwe opzet stadspeiling). We streven ernaar binnen enkele jaren te groeien naar een 7+.					

4.1.3

Wat gaan we daarvoor doen?

De hiervoor beschreven ambities en doelstellingen reiken verder dan 2016. Om deze langere termijn-ambities waar te kunnen maken, leveren we in 2016 op hoofdlijnen de volgende inspanningen:

Goed vertegenwoordigen van belangen burgers en bedrijven

Werkwijze gemeenteraad

In het licht van de wijzigende kaders in de relatie tussen inwoners, organisaties en bestuur (horizontalisering, participatie enz.) wil de gemeenteraad de samenleving in positie brengen. Concreet betekent dat nieuwe vormen van raadpleging, overleg, belangenbehartiging en het mobiliseren van maatschappelijke krachten in de richting van zelfsturing. Op twee niveaus wordt inhoud gegeven aan het begrip “loslaten in vertrouwen”. Op de eerste plaats gaat het daarbij om concrete initiatieven van burgers (bijvoorbeeld) in de wijk. Daarnaast gaat het over de rol van de raad als hoeder van democratische waarden (verbinden, bewaken interactie, kwaliteit van de democratie, responsiviteit, tegenwicht, behoorlijkheid).

Besturingsfilosofie

In onze visiedocumenten staat wát we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de besturingsfilosofie staat hóe we dat willen doen. We hebben daartoe de zeven principes van cradle to cradle vertaald naar zeven uitgangspunten van besturing, samenwerking en organisatie.

Aan de hand van deze uitgangspunten wordt aangegeven hoe we omgaan met onze omgeving, onze inwoners en onze medewerkers. Wat we belangrijk vinden en wie we zijn. Venlo is centrumstad van Noord- en Midden-Limburg, en dat brengt verantwoordelijkheden met zich mee.

Beheren van en informeren over archiefstukken

Wij verzorgen het beheer over archiefstukken op een adequate wijze conform de Archiefwet. Daar waar mogelijk stellen we archiefstukken digitaal beschikbaar via de website van het archief.

Verzorgen van excellente dienstverlening aan burgers en bedrijven

De dienstverlening is zo efficiënt mogelijk ingericht. We zoeken voortdurend een balans tussen de wensen van de klant (snelle en efficiënte dienstverlening) en de organisatiedoelen (goede dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten). Door digitalisering van de diverse producten en diensten geven we hier de komende jaren meer en meer invulling aan.

Verzorgen van adequate informatievoorziening aan burgers en bedrijven

Wij streven naar een efficiënte dienstverlening waarbij zo veel als mogelijk gebruik wordt gemaakt van de webdiensten (website, mobiele apps e.d.).

Bevorderen van regionale samenwerking vanuit centrumfunctie

Voor het realiseren van onze maatschappelijke opgaven zoeken wij naar medestanders en daartoe gaan wij in een zo vroeg mogelijk stadium van beleidsontwikkeling in gesprek met onze belangrijkste partners en de verschillende medeoverheden. Daarom volgen wij permanent de agenda's van onze belangrijkste partners en proberen we aan te sluiten bij de ambities die in het verlengde liggen van onze eigen doelstellingen. Naast deze belangenbehartiging zetten we in op het verwerven van financiële bijdragen van derden. In 2016 wordt gewerkt aan de verdere versterking van de regionale samenwerking. Dit alles om een bijdrage te leveren aan onze activiteiten en daarmee aan de doelen van onze organisatie.

4.1.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 01	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Bestuur & Publieke dienstverl.	Baten	5.584	6.342	6.162	5.706	4.340
	Lasten	17.288	18.392	18.192	17.906	16.918
Subtotaal programma 01		-11.705	-12.050	-12.029	-12.199	-12.578
Onttrekkingen aan reserves	Baten	172	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves	Lasten	0	0	0	0	0
Saldo programma 01 na verrekening reserves		-11.533	-12.050	-12.029	-12.199	-12.578

4.1.5 Relevante beleidskaders

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie "Regio in Balans", maart 2012
- Ruimtelijke structuurvisie
- Sociale structuurvisie
- Besturingsfilosofie 2015

- Dienstverleningsvisie gemeente Venlo, 2015
- Verklaring betere dienstverlening, minder administratieve lasten met de elektronische overheid (Antwoord@), Commissie Jorritsma, juni 2005
- I-Visie gemeente Venlo, Zenc BV, 30 november 2006
- Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en E-overheid, 1 december 2008
- Overheidsbrede implementatieagenda voor dienstverlening en E-overheid, iNUP, BZK, april 2011
- Bewijs van Goede Dienst, verbeterplan gemeente Venlo, SIRA consulting, februari 2010 en maart 2014
- Quicksan kwaliteit gemeentelijke dienstverlening, Rekenkamer Venlo, april 2011
- Dienstverlening van de gemeente Venlo door klanten beoordeeld (deelrapportage stadspeiling 2013), Onderzoek en Statistiek, maart 2014
- Coalitieprogramma 2014-2018 “Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid”, april 2014
- Bestuurskrachtmonitor 2007

4.1.6

Relaties met andere programma's

Dit raad-programma staat in beginsel in verbinding met alle overige raadprogramma's. Bestuur en Publieke Dienstverlening is corebusiness van de lokale overheid en strekt zich daarmee feitelijk uit over alle raadprogramma's en tot alle uithoeken van de gemeentelijke organisatie. Meer nog dan een functie of activiteit is dienstverlening een rolopvatting van de gemeente Venlo.

Belangrijke relaties met andere programma's die apart benoemd dienen te worden zijn:

- Programma 02 Openbare orde en Veiligheid:
informatie en advies, vergunningverlening en handhaving
- Programma 04 Zorg en Welzijn:
informatie en advies
- Programma 06 Economie en toerisme:
informatie en advies (bedrijfscontacten), vergunningverlening en handhaving, subsidieverstrekking
- Programma 07 Sport en cultuurbevordering:
informatie en advies, vergunningverlening en handhaving, subsidieverstrekking
- Programma 09 Verkeer en bereikbaarheid:
informatie en advies, vergunningverlening en handhaving (parkeren)

- Programma 10 Wonen en leefomgeving:
informatie en advies, (omgevings-)vergunningverlening,
subsidieverstrekking, toezicht en handhaving

4.2

Programma 2 Openbare orde en Veiligheid

4.2.1

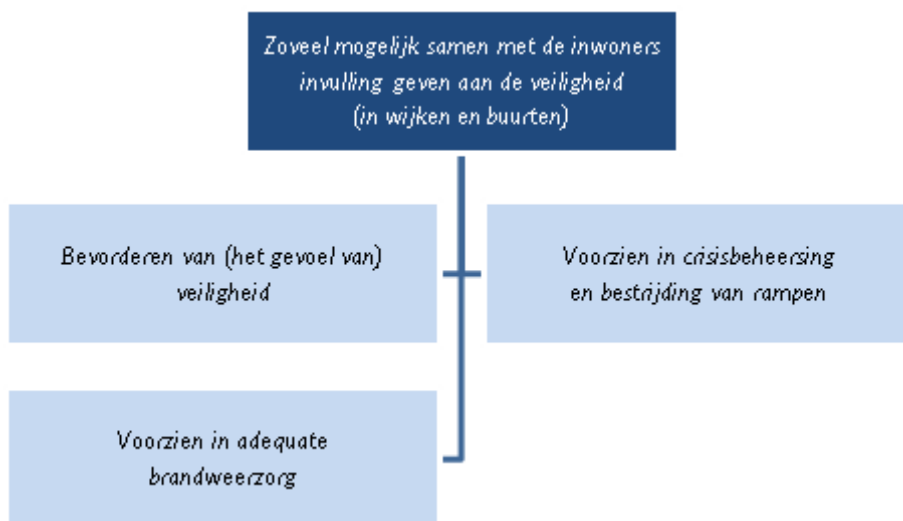
Inleiding

Het programma Openbare Orde en Veiligheid is bijzonder omdat het naast de bevoegdheid van de bestuursorganen raad en college in het bijzonder de bevoegdheid van het bestuursorgaan burgemeester raakt. Verder zijn de taken die gerelateerd zijn aan openbare orde en veiligheid het exclusieve domein van de overheid (publieke domein in model van zelfsturing).

Met behulp van de doelenboom in de volgende paragraaf wordt schematisch weergegeven welk strategisch kader de gemeente hanteert en welke doelstellingen de gemeente met de uitvoering van dit programma wil realiseren.

4.2.2

Wat willen we bereiken?

Het programma Openbare orde en Veiligheid levert een bijdrage aan het bereiken van het perspectief 'Vitale Gemeenschappen' uit de Regiovisie 'Regio in Balans'.

In de Strategische Visie 2030 wordt gesteld dat op buurtniveau de saamhorigheid sterk is toegenomen en daardoor de onveiligheid 'sterk' is gedaald. Dit beeld maakt dat de gemeente zich sterk wil richten op het buurt- en wijkniveau voor de veiligheid in de brede zin van het woord.

Venlo vervult op verschillende onderdelen van dit programma een functie die verder reikt dan die voor de eigen inwoners (bijvoorbeeld Veilig Thuis, het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling).

In de Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' is de belangrijkste opgave voor het sociale domein verwoord als 'het

vermogen van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen'. Het programma Openbare orde en Veiligheid levert met name een bijdrage aan de kernopgave 'Iedereen heeft recht op een veilig bestaan en werkt mee aan een veilige leefomgeving' uit deze visie.

Je veilig voelen c.q. veilig zijn, is de basis om te kunnen functioneren, om mee te kunnen doen en om je te kunnen ontwikkelen. Je wilt leven in een omgeving zonder (huiselijk) geweld, waarin eenieder zich aan de regels houdt, met veilige woningen en gebouwen. Een omgeving waarin je als persoon, wie je ook bent of wat je achtergrond ook is, wordt gerespecteerd.

Veiligheid is vanuit dat beeld een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Is de veiligheid echter in het geding, dan grijpt de overheid resoluut in. Wetten worden gehandhaafd en er wordt toegezien op de openbare orde.

De wettelijke basis voor het handelen van de overheid is onder meer te vinden in de Gemeentewet, de Politiewet (2013) en de Wet op de veiligheidsregio's. De rol van de lokale overheid is in deze wetgeving vastgelegd en is in de afgelopen jaren geëvolueerd van een regel- en handhavingsrol naar een meer omvattende regierol op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Met de invoering van de nationale politie (2013) heeft een wijziging plaatsgevonden in de verantwoordingsstructuur. De burgemeester voert gezag op openbare orde en hulpverlening; de officier van justitie voert gezag op strafrechtelijke handhaving. In de 'driehoek' bepalen burgemeester, politie en openbaar ministerie het beleid en de taakuitvoering van de politie. Feitelijk worden afspraken gemaakt over wat de politie doet, waarbij het integraal veiligheidsbeleid de basis is. Het beheer, waaronder de huisvesting, van de (nationale) politie is een verantwoordelijkheid van de Minister van Veiligheid en Justitie.

Belangrijke elementen uit de nieuwe Politiewet:

- De feitelijke inrichting van de politieregio's is herzien: er is één politie-eenheid Limburg. De burgemeester van Maastricht is regioburgemeester;
- De regioburgemeester heeft, na afstemming met de gemeenten in Limburg (33), periodieke afstemming met de Minister van Veiligheid en Justitie en de overige regioburgemeesters (artikel 19 'Overleg');
- Afstemming over politiezaken vindt op verschillende niveaus plaats: in het regionaal bestuurlijk overleg (RBO; schaal politie-eenheid Limburg) en het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (districtelijk niveau, (1));
- De gemeenteraad dient eenmaal in de vier jaar doelen op het gebied van veiligheid vast te stellen.

(1) Daarnaast wordt op lokaal niveau overleg gevoerd: lokale driehoek en externe staf.

Vanuit dit kader is de strategische doelstelling van dit programma als volgt geformuleerd:

Zoveel mogelijk samen met de inwoners invulling geven aan de veiligheid (in wijken en buurten)

De resultaten op de strategische doelstelling worden met een tweetal effectindicatoren gevolgd:

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	24,00				
Bron: Veiligheidsmonitor. De indicator is een samengestelde indicator en geeft de gepercipieerde kans op slachtofferschap (zakkenrollerij, beroving, woninginbraak, mishandeling). In het kader van het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid wordt onderzocht of voor deze indicator een ambitieniveau kan worden bepaald.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Het nemen van maatregelen op het gebied van criminaliteitspreventie (somscore)					
In het kader van het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid wordt onderzocht of voor deze indicator een ambitieniveau kan worden bepaald.					

4.2.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Zowel de wettelijke basis als de regierol (2) op het gebied van de openbare orde en veiligheid vraagt om een beleidsmatige aanpak van de hieruit voortvloeiende opgave. De vormgeving daarvan vindt plaats in een integraal veiligheidsplan (3) met een looptijd van vier jaar. In 2015 wordt een nieuw plan opgesteld voor de periode 2016-2019.

(2) De gemeente heeft de regierol op het lokale veiligheidsbeleid (artikel 172 lid 1 Gemeentewet). Door het vaststellen van lokale doelen op het gebied van veiligheid, kan zij sturing geven aan lokale veiligheid en daarmee haar regierol invullen.

(3) In artikel 38b, lid 1 Politiewet is in dit kader de taak voor de gemeenteraad vastgelegd: de gemeenteraad stelt ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van veiligheid nastreeft door handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. Op basis van de door de gemeenteraden vastgestelde doelen, de geprioriteerde thema's vanuit het Openbaar Ministerie en de inbreng vanuit de landelijke veiligheidsagenda, stelt de politie binnen de betreffende eenheid haar beleidsplan op.

Onze ambitie voor dit programma, zoals geformuleerd in de strategische doelstelling, reikt verder dan 2016. Maar om die ambitie op de lange(re) termijn te kunnen waarmaken, worden in 2016 de hierna genoemde concrete inspanningen geleverd. Deze inspanningen worden in de jaren daarna natuurlijk doorgezet maar de intensiteit kan verschillen van de inzet in 2016.

Het bevorderen van (het gevoel van) veiligheid

In 2015 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2011-2014 geëvalueerd. Deze evaluatie wordt gebruikt bij het formuleren van het nieuwe veiligheidsbeleid voor de periode 2016-2019. Bij het opstellen van dit beleidsplan worden partners intensief betrokken: burgers, maatschappelijke partners, bestuur en gemeenteraad. Echter, gezien het feit dat veiligheid zich voornamelijk in het domein van de overheid bevindt, is er bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan sprake van een beperkte mate van co-design (zie onderstaande figuur).

BURGER (openbaar domein)	TYPE 1 : B	(loslaten)
	TYPE 2 : B-o	CO-CREATIE
OVERHEID (publiek domein)	TYPE 3 : O-b	CO-DESIGN
	TYPE 4 : O	(puur overheid)

Op basis van huidige inzichten wordt in het nieuwe veiligheidsbeleid minimaal aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Veiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken op wijkniveau. In 2015 is hiervoor o.a. het concept Buurt Bestuurt verkend. Bekeken wordt in hoeverre (elementen van) Buurt Bestuurt geïntegreerd kan (kunnen)

worden in bestaande concepten als wijkgericht werken, Huis van de Wijk en sociale wijkteams. Dit vanuit het perspectief dat Buurt Bestuurt een waardevolle aanvulling zou kunnen zijn om samensturing en burgerparticipatie verder te ontwikkelen. Afhankelijk van de resultaten wordt (worden elementen van) Buurt Bestuurt in de toekomst in meerdere wijken van Venlo toegepast.

- De aanpak van wijkoverstijgende veiligheidsvraagstukken, bijvoorbeeld:
 1. Drugsaanpak;
 2. (Jongeren)overlast;
 3. Bestuurlijke aanpak georganiseerde misdaad;
 4. Afstemming juridische keten en zorgketen (zoals Veilig Thuis en het Zorg- en Veiligheidshuis).

In de uitvoering van het plan wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de inzet van onze partners waarbij gezamenlijk gestelde prioriteiten het uitgangspunt vormen.

Het voorzien in crisisbeheersing en bestrijden van rampen

De Wet op de veiligheidsregio's overweegt in de pre-ambule dat 'het wenselijk is om de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding'.

Op het gebied van de brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding is de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) de coördinerende en bepalende instantie (4). Het betreft een vorm van verlengd bestuur. De VRLN organiseert namens, en in opdracht van de 15 gemeenten in Limburg-Noord, de taken op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding.

(4) De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hebben daarnaast ook zelf een aanvullende verantwoordelijkheid voor uitvoerende taken bij het bestrijden van rampen en het weer op gang brengen van het dagelijks leven erna.

De VRLN heeft een reorganisatie ingezet waarvan het harmonisatieproject een onderdeel is. De gemeente Venlo is betrokken bij de uitvoering van het project. Met de afronding van dit project worden de volgende doelen gerealiseerd c.q. producten opgeleverd:

- Een geharmoniseerde producten- en dienstencatalogus;

- Een geharmoniseerde begroting;
- Een geharmoniseerde kostenverdeelsleutel.

De VRLN heeft met betrekking tot rampenbestrijding en crisisbeheersing een aantal taken over de belangrijkste partners verdeeld:

- Politie ('blauwe kolom');
- Brandweer ('rode kolom');
- Geneeskundige hulpverlening (GHOR, 'witte kolom');
- Bevolkingszorg (gemeente, 'oranje kolom').

In 2015 is gewerkt aan de doorontwikkeling van de oranje kolom. Onder regie van de VRLN zijn binnen het project Oranje Kolom sleutelfuncties op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing benoemd. Aan iedere functie is een paraatheidsprofiel gekoppeld met opkomsttijden. Ook is een indeling gemaakt in functies die bovenlokaal (dus op de schaal van 15 gemeenten) worden ingevuld en functies die lokaal of interlokaal (tussen enkele gemeenten) worden ingevuld. De beoogde invulling van de Oranje Kolom is gerealiseerd. In de komende periode is het belangrijk te leren van ervaringen en oefeningen.

Voor Venlo is het van belang om, ondanks het bovenlokaal invullen van bepaalde functies, de kwaliteit op hetzelfde niveau te houden dan wel te verbeteren.

Daarnaast hebben zich in andere 'kolommen' ontwikkelingen voorgedaan. Zo heeft de politie (blauwe kolom) in 2013 de nationale politie ingevoerd. Hiermee is een wijziging in de verantwoordingstructuur doorgevoerd. Tevens heeft er binnen de politie een, nog niet afgeronde, reorganisatie plaatsgevonden.

Binnen de rode kolom (brandweer) wordt op basis van een brandweerorganisatieplan een aantal organisatorische wijzigingen doorgevoerd. Deze hebben invloed op de efficiency van de brandweezorg (zie ook Het voorzien in adequate brandweezorg).

Omdat crisissituaties gelukkig in het echt zelden voorkomen, is het zaak deze situaties te oefenen. In 2015 heeft een grootschalige oefening 'Waterkracht' plaats gevonden. Hiermee is de crisisbeheersing bij zeer hoog water geoefend, inclusief de inzet van defensie-onderdelen.

Tenslotte bereidt de VRLN een regionaal risicoprofiel voor. Hierin worden alle risico's afgewogen en wordt een prioritering gemaakt. Deze prioritering is de basis voor de komende beleidsperiode.

Het voorzien in adequate brandweezorg

In 2015 is zowel een nieuw beleidsplan VRLN als een nieuw brandweerorganisatieplan opgesteld waarbij de nadruk wordt gelegd op het beheersen en beperken van risico's zodat repressieve inzet wordt beperkt.

In het brandweerorganisatieplan beschrijft de VRLN brandweezorg als risicobeheersing en incidentbestrijding. Het plan voorziet zowel in repressieve als preventieve maatregelen om de dekking in Limburg-Noord zo optimaal mogelijk te maken, mede in relatie tot de beschikbare financiering. Het plan is tot stand gekomen met medewerking van postcommandanten, medewerkers van specifieke posten en bestuurders.

Afgesproken is om de gemaakte keuzes, met name met betrekking tot het behoud van gebouwen (kazernes) en de inzet van materieel, te blijven monitoren. Over beide plannen zal eind 2015 besluitvorming, zowel in de gemeenten als in de VRLN, plaatsvinden. Het zal duidelijk zijn dat de uitvoering van de plannen in de komende jaren de kwaliteit van de brandweezorg zullen bepalen.

4.2.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 02	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Openbare orde en Veiligheid	Baten	26	26	26	26	26
	Lasten	10.635	10.538	10.160	10.161	10.159
Subtotaal programma 02		-10.609	-10.512	-10.134	-10.135	-10.133
Onttrekkingen aan reserves	Baten	0	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves	Lasten	0	0	0	0	0
Saldo programma 02 na verrekening reserves		-10.609	-10.512	-10.134	-10.135	-10.133

4.2.5 Relevante beleidskaders

De volgende documenten hebben een relatie met dit programma:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';

- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid';
- Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2011-2015 ;
- Integraal veiligheidsplan 'Venlo duurzaam veilig 2011-2014'.

4.2.6

Relaties met andere programma's

Het programma Openbare orde en Veiligheid heeft betrekking op een kerntaak van de gemeente en heeft als zodanig raakvlakken met alle andere programma's.

4.3

Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid

4.3.1

Inleiding

Het programma Participatie en Werkgelegenheid is één van de programma's waarin de drie decentralisatieopgaven in het sociale domein 'landen'. Dit programma richt zich op maatschappelijke participatie en de uitvoering van de Participatiewet. De kern van maatschappelijke participatie is dat iedereen meedoet en een bijdrage levert. De Participatiewet geeft gemeenten de verantwoordelijkheid voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben bij het vinden en behouden van arbeid. Het doel is meer eenheid en duidelijkheid aan te brengen in de manier waarop mensen een inkomensvoorziening ontvangen, dan wel met een re-integratievoorziening werkzaamheden verrichten. Een tweede doel is de wens om mensen die nu nog aan de kant staan, meer kansen te bieden op regulier werk of op andere vormen van arbeid bevorderende participatie. Daartoe biedt de Wet de gemeenten nieuwe instrumenten.

Voor de periode 2014-2018 is het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' richtinggevend. Met name de lijn onder 4: 'Toekomstperspectief voor iedereen', is van belang voor het programma Participatie en Werkgelegenheid. Eveneens draagt het programma Participatie en Werkgelegenheid bij aan de vier kernopgaven van de Sociale Structuurvisie 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn we Venlo', met name kernopgave 1: 'Iedereen, jong en oud, met en zonder beperkingen, neemt vanuit zijn eigen mogelijkheden deel aan de samenleving en levert een zinvolle bijdrage. Dat kan door een betaalde baan, als vrijwilliger of mantelzorger of als lid van een actieve gemeenschap.'

Met behulp van de doelenboom geven we schematisch weer welk strategisch kader de gemeente hanteert en welke doelstellingen de gemeente wil realiseren.

4.3.2

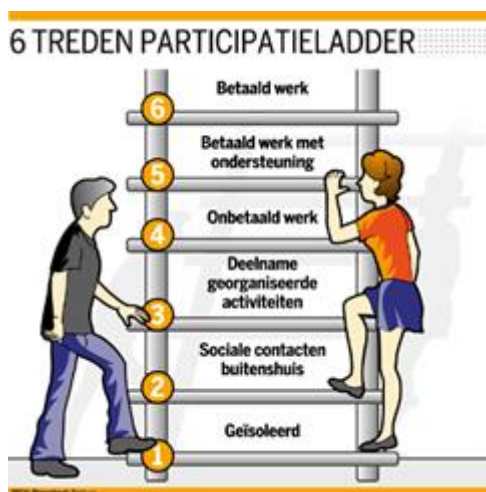
Wat willen we bereiken?

Iedereen doet naar vermogen mee aan de samenleving en voorziet zover mogelijk zelf in het inkomen

Deelnemen aan de samenleving kan op vele manieren en op verschillende niveaus. De Participatieladder is een meetinstrument waarmee je kunt vaststellen in hoeverre iemand, meedoet in de samenleving. De ladder is onderverdeeld in zes treden: van sociaal geïsoleerd tot werkend zonder ondersteuning. Door een meting in de stadspeiling wordt de verdeling van alle Venlose inwoners over de Participatieladder zichtbaar. Daarmee worden de resultaten van het gemeentelijk participatiebeleid transparant.

Figuur 3.21 Participatieladder

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We willen de eenzaamheid bestrijden door mensen te verbinden en organisaties die eenzaamheid tegen gaan sterk houden
- In nauwe samenwerking met maatschappelijk middenveld en ervaringsdeskundigen willen we het armoedebestrijd beleid evalueren en waar nodig versterken. De uitvoering van het armoedebestrijd beleid willen we waar mogelijk met inzet vanuit de samenleving zelf (uit bestaande middelen c.q. gekoppelde middelen vanuit amendement) realiseren.
- We willen komen tot een strategisch partnerschap met alle belanghebbenden bij de arbeidsmarkt
- We willen vooroordelen van de arbeidsmarkt tegengaan door samenwerking met zelforganisaties die hier acties op willen ontplooiën

Het vorenstaande leidt tot de volgende opdracht en kader voor ons als gemeente:

Iedereen doet naar vermogen mee aan de samenleving
en voorziet zover mogelijk zelf in het inkomen.

De wettelijke basis voor het handelen van de gemeente binnen het programma Participatie en Werkgelegenheid is onder meer te vinden in de Gemeentewet, de Participatiewet en diverse daarop betrekking hebbende andere wetten.

Het bovenstaande kader werken we uit in de volgende tactische doelstellingen:

PARTICIPATIE: Het (naar vermogen) actief deelnemen aan de maatschappij.
WERK: Het (naar vermogen) voorzien in eigen inkomen.

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aandeel dat deelneemt in de samenleving door werk of andere maatschappelijke activiteiten (vrijwilligerswerk/ mantelzorg/ wederkerigheid)	79,00	80,00	81,00	82,00	83,00
Deze indicator is het percentage mensen dat deelneemt in de samenleving door werk of andere maatschappelijke activiteiten van het totale aantal inwoners in Venlo. Door ontwikkelingen in Venlo (o.a. het werkgeversservicepunt, werkbedrijf en Huizen van de Wijk) zal het aandeel dat deelneemt in de samenleving stijgen. Deze indicator wordt gemeten in de Stadspeiling en is daardoor elke 2 jaar beschikbaar.					

4.3.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Om mensen naar vermogen deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt of maatschappij, staan een groot aantal instrumenten ter beschikking. Deze instrumenten zijn wettelijk of gebaseerd op (regionaal) beleid. Er zijn echter een twee tal randvoorwaarden waar aan voldaan moet worden. Het gaat om inkomensondersteuning en het bestrijden en voorkomen van armoede in de maatschappij. Als mensen op deze punten worden 'ontzorgd', wordt deelname aan de samenleving makkelijker.

Na de uitleg over de doelstellingen over deelnemen aan de maatschappij wordt op deze randvoorwaardelijke doelstellingen ingegaan.

Het (naar vermogen) actief deelnemen aan de maatschappij

Naast het hebben van betaald werk is maatschappelijke deelname aan de gemeenschap van groot belang. Niet alleen voor het individu maar ook voor de gemeenschap als geheel. Wanneer onze inwoners onderdeel zijn van een vitale gemeenschap, waar mensen elkaar kennen en helpen, dan kunnen veel problemen zelf opgelost worden. Ons verenigingsleven is ondenkbaar zonder de inzet van vrijwilligers en de ondersteuning van en zorg voor onze zwakste inwoners zou van een heel andere kwaliteit zijn zonder de belangeloze inzet van mantelzorgers. Overigens kunnen sommige activiteiten een volgende stap zijn naar betaald werk.

In 2015 is de beleidsnota op het gebied van maatschappelijke participatie (werktitel 'wijkkracht in Venlo, maatschappelijke participatie') opgeleverd. Belangrijke elementen voor deze beleidsnota zijn:

- Het stimuleren en faciliteren van het concept Huizen van de Wijk en het verenigingsleven om potentiële kracht in de wijk aan te boren;
- Het stimuleren van het geven van een wederkerigheidsprestatie in de wijk en het wegnemen van eventuele belemmeringen;
- Het samen met partners investeren in een gelijkwaardige samenwerking met en ondersteuning van vrijwilligers gericht op de mogelijkheden van de wijk.
- Het harmoniseren van onze subsidieregels zodat deze gericht zijn op het stimuleren en mogelijk maken van initiatieven. Tegelijkertijd brengen we meer eenduidigheid en eenvoud in de regels.
- Medio 2015 is de werkplaats bewonersondersteuning van start gegaan. Bewonersondersteuners staan ten dienste van de wijk en richten zich op het ontstaan en behouden van zelfsturende gemeenschappen die in staat zijn om hun eigen prioriteiten te stellen en zelf activiteiten te ontwikkelen.

Het concept Huis van de Wijk is een belangrijk instrument om maatschappelijke participatie te bevorderen en in het verlengde hiervan de toekomstige vraag naar zorg en ondersteuning te verminderen. Het informatie & advies punt in de Huizen van de Wijk wordt gerund door vrijwilligers en is de plek waar mensen terecht kunnen voor vragen en waar verbindingen tot stand komen. Ontmoeten en ontplooien zijn twee belangrijke functies die in en door de wijk worden aangeboden om participatie te bevorderen. Het buurt- en bewonersnetwerk is een volgende mogelijkheid om mee te doen in onze samenleving en kan een eerste stap zijn op weg naar een volgende trede op de participatieladder. Tevens is het concept Huis van de Wijk en met name het buurt- en bewonersnetwerk de vindplaats voor met name het Sociale Wijk Team voor signalen over ondersteuningsbehoefte, waaronder die van (ver)eenzaming.

Dagbesteding is ook een belangrijke functie in het concept Huis van de Wijk. Vooral bij dagbesteding bestaan er mogelijkheden om verbindingen te leggen tussen de verschillende decentralisatieopgaven (Wmo 2015 en Participatiewet en in mindere mate Jeugdwet). Ook aan de mogelijke verbinding met arbeidsmatige dagbesteding zal, in het licht van de transformatie van de uitvoering van de sociale werkvoorziening, in 2015 aandacht worden besteed.

In 2015 wordt het concept geëvalueerd, verder uitgewerkt en vervolmaakt. Hierbij is het de uitdaging de inwoners en het verenigingsleven in de buurt en/of de wijk te verleiden om een vorm van een buurt- en bewonersnetwerk te vormen.

Het naar vermogen voorzien in eigen inkomen

Bij het streven naar participatie voor allen past het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt: een arbeidsmarkt die plaats biedt voor jongeren en ouderen en voor mensen met en zonder beperking. Participatie via arbeid levert een krachtige bijdrage aan sociale, economische en financiële zelfstandigheid, versterkt het gevoel van eigenwaarde en levert een bijdrage aan de sociale cohesie en de economie.

Bij het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt richt het programma Participatie en Werkgelegenheid zich op de volgende vier onderdelen:

1. Van onderwijs naar werk
2. Van werk naar werk
3. Van uitkering naar werk
4. Werkgeversdienstverlening

1. Van onderwijs naar werk

De invoering van de Participatiewet heeft voornamelijk invloed op de arbeidstoeleiding voor leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en praktijkonderwijs (PrO). Deze kwetsbare groep jongeren is veelal aangewezen op intensieve begeleiding en ondersteuning om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Deze begeleiding wordt tot op heden hoofdzakelijk verzorgd door de arbeidsdeskundigen van het UWV. Wanneer geen preventieve gemeentelijke activiteiten worden ondernomen komen deze jongeren met de komst van de Participatiewet bij de gemeenten als participatie- of als werkklant terecht. Door landelijke ontwikkelingen binnen onderwijs, waaronder de entreeopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en de invoering van de referentieniveaus rekenen en taal komt het uitstroomperspectief van deze leerlingen richting het mbo en richting arbeid nog verder onder druk te staan. Een integrale benadering en een soepele overgang van school naar werk is hierdoor meer dan ooit van belang. Het programma Participatie en Werkgelegenheid in relatie met het

programma Onderwijs en Jeugd maakt zich sterk voor een integrale en goed afgestemde uitvoering tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Met name voor de kwetsbare jongeren wordt hiervoor ook de ESF-subsidie 'Actieve inclusie' over het eerste tijdvak maximaal aangewend.

Ontwikkeling of ontplooiing, in welke vorm dan ook, houdt daarnaast niet op na het behalen van een startkwalificatie. Van onze inwoners wordt verwacht dat zij zich blijven ontwikkelen zodat hun kansen op regulier werk zo goed mogelijk en duurzaam worden geborgd. De Wet educatie en beroepsonderwijs biedt voor de gemeente de basis om aandacht te schenken aan onder meer volwasseneducatie. In 2015 is gestart met een beleidsnota die betrekking heeft op alle aspecten van opleiding en ontwikkeling/ ontplooiing (leven-lang-leren). Het programma Participatie en Werkgelegenheid heeft een duidelijke relatie met de beleidslijn die in deze nota wordt vastgelegd.

2. Van werk naar werk

Idealiter gaan werknemers die met werkloosheid worden bedreigd over van de ene naar de andere baan. In de fase tussen werkloosheidsdreiging en het ontslag is er van alles mogelijk om een overgang van werk naar werk te stimuleren. Met name binnen de samenwerking met het UWV binnen het Werkplein heeft de gemeente aandacht voor inwoners die van baan willen veranderen of ontslagen dreigen te worden door te bemiddelen van werk naar werk. Onder meer de flexibilisering van de arbeidsmarkt zorgt voor een sterkere focus op het begeleiden van werk naar werk door de gemeente.

3. Van uitkering naar werk

De Participatiewet is van grote invloed op de wijze waarop de gemeente omgaat met toeleiding naar de arbeidsmarkt. De Participatiewet redeneert vanuit het vergroten van de eigen kracht van burgers. Een samenspel is hierbij nodig van inwoners die geloven in hun kwaliteiten, in combinatie met gedreven sociale ondernemers, vernieuwende zorgaanbieders en een goed faciliterende overheid. Het is de bedoeling dat de inwoners die onder de Participatiewet, de Wajong of de Wet Sociale Werkvoorziening vallen, een gewone baan vinden, zo nodig met subsidie. In nauwe samenspraak met elkaar werken Rijk, gemeenten en de sociale partners de afspraken van het sociaal akkoord verder uit in de landelijke Werkkamer. De uitkomsten zijn doorvertaald in het regionale Werkbedrijf.

4. Werkgeversdienstverlening

Om ad 1 tot en met 3 succesvol te kunnen laten zijn is het vormgeven van een werkgeversdienstverlening cruciaal. Het zijn namelijk de ondernemers die de werkgelegenheid creëren. De regiogemeenten in Noord-Limburg, het UWV en de Sociale werkvoorzieningsschappen in de regio zetten daarom gezamenlijk de vraag

van de ondernemer centraal in het Werkgeversservicepunt regio Noord-Limburg. De keuze voor een regionale aanpak komt voort uit het regionale karakter van de arbeidsmarkt: werknemers en werkgevers beperken zich niet tot de gemeentegrenzen, maar zij richten zich op een breder gebied. Hiervoor heeft het Rijk het land verdeeld in 35 arbeidsmarktregio's. Venlo heeft als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Noord-Limburg een regisseursrol toebedeeld gekregen. De regionale aanpak laat onverlet dat gemeenten een belangrijke rol (blijven) vervullen naar lokale ondernemers.

Analoog hieraan is regionaal voortvarend aan de slag gegaan met de oprichting en inrichting van het Regionaal Werkbedrijf en de doorontwikkeling van het Werkgeversservicepunt. Als centrumgemeente voert Venlo deze taken voor de Regio Noord-Limburg uit. In 2016 zal de focus met name liggen op de regionale invulling van de banenafspraken die het rijk met overheden en het bedrijfsleven gemaakt heeft.

Het resultaat van de vraaggerichte benadering is een goede relatie met de ondernemers, waardoor we hun behoefte begrijpen en zij ons zien als partner. De kracht van de dienstverlening is het ombuigen van de vraag van de ondernemers naar de mogelijkheden van de mensen in de werkzoekendenbestanden met als resultaat meer mogelijkheden voor de mensen in de werkzoekendenbestanden en minder mensen geregistreerd als werkzoekende. De samenwerkende partijen leggen verbindingen met onderwijs, brancheverenigingen, sociale partners en andere betrokken organisaties om te komen tot publiek-private arrangementen met ondernemers.

Inkomensondersteuning

De Participatiewet biedt tevens een financieel vangnet voor mensen die geen of onvoldoende middelen van bestaan hebben. Deze taak is wettelijk vastgelegd in de Participatiewet.

Het is de bedoeling dat inwoners zo kort mogelijk van deze voorziening gebruik maken. De betrokken inwoner heeft zelf de verantwoordelijkheid om alles te doen om weer zo snel mogelijk een reguliere (betaalde) baan te verwerven of op een ander manier in voldoende middelen van bestaan te voorzien. De verantwoordelijkheid van de gemeente is om de daarvoor noodzakelijke faciliteiten te bieden. Daarnaast verwachten wij van de inwoner die gebruik maakt van de voorziening dat er naar vermogen iets terug gedaan wordt voor de ontvangen diensten.

Naast hetgeen is vastgelegd in de Participatiewet voert de gemeente Venlo ook armoedebeleid uit. Dit is het sluitstuk van het gemeentelijke vangnet. Hiervoor zijn diverse regelingen en verordeningen vastgesteld, waaronder:

- Geld-Terug-Regeling;
- Minimabeleid;
- Verordening individuele inkomenstoeslag;
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

De gemeente voert ook de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening en het daarop gebaseerde Beleidsplan Schuldhelpverlening uit. Uitgangspunt van het beleid is dat schulden geen belemmering mogen vormen voor een volwaardige deelname aan de maatschappij.

Onlangs is het armoedebelaid geëvalueerd. Hier is ook het maatschappelijk middenveld bij betrokken. Er zijn een aantal speerpunten geformuleerd die samen met het maatschappelijk middenveld uitgewerkt gaan worden.

4.3.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 03	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Participatie & werkgelegenheid	Baten	42.924	41.816	41.585	41.569	41.569
	Lasten	84.389	80.830	79.095	78.239	77.514
Subtotaal programma 03		-41.466	-39.015	-37.510	-36.670	-35.945
Onttrekkingen aan reserves	Baten	867	487	0	0	0
Toevoegingen aan reserves	Lasten	472	457	0	0	0
Saldo programma 03 na verrekening reserves		-41.070	-38.985	-37.510	-36.670	-35.945

4.3.5 Relevante beleidskaders

Dit programma heeft o.a. een relatie met de volgende documenten:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Raadnotitie 'Burgers aan Zet';
- Sociale structuurvisie 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- 'Op weg naar de menselijke maat', hoofdlijnen van beleid voor de decentralisatieverantwoordelijkheden in Venlo met bijbehorende beleidskaders per decentralisatie;

- Beleidsplan Decentralisaties Sociaal Domein gemeente Venlo ‘Een bijzondere tijd’;
- (Uitvoeringsprogramma) Sportvisie Venlo 2013-2018 ‘Samen sporten, samen leven’;
- Cultuurnota ‘Kansen voor Cultuur! Cultuurbeleid gemeente Venlo 2011-2015’;
- Coalitieprogramma ‘Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid’.

4.3.6

Relaties met andere programma's

Het programma Participatie heeft relaties met een aantal andere programma's, bijvoorbeeld:

- Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid: het hebben van een eigen inkomen voorkomt dat mensen zich gedwongen voelen (armoede) diefstal te plegen of door de uitzichtloosheid verslaafd raken;
- Programma 4 ‘Zorg en Welzijn’: wetenschappelijk is aangetoond dat er een causaal verband bestaat tussen armoede en de vraag naar zorg. Verder is ook aan de orde in het kader van de wederkerigheid van inzet van bijstandsgerechtigden in ‘Huizen van de Wijk’, vrijwilligerswerk en anderszins.
- Programma 5 ‘Onderwijs en Jeugd’: het faciliteren van voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners en daarmee de inzetbaarheid voor werk;
- Programma 6 ‘Economie en Toerisme’: de relatie met de arbeidsmarkt en het beroeps onderwijs/ kennisinfrastructuur is evident.
- Programma 7 Sport- en cultuurbetovordering: levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners, alsmede het welzijn van onze inwoners;
- Programma 10 Wonen en Leefomgeving: een passend woningaanbod is rand voorwaardelijk voor de arbeidsmarkt.
- (Het programma Participatie en Werkgelegenheid levert een bijdrage aan de perspectieven van ‘Vitale Gemeenschappen’ en ‘Innoveren en Vermarkten’ uit de strategische visie ‘Regio in balans’. Het programma draagt ook bij aan beide hoofdtovgaven uit de Strategische visie 2030: ‘het versterken van de maatschappelijke ruggengraat’ en ‘het versterken van de economische structuur van de stad’.
- Bij het stimuleren van maatschappelijke participatie ligt een duidelijke relatie met het programma Zorg en Welzijn.

4.4 Programma 4 Zorg en Welzijn

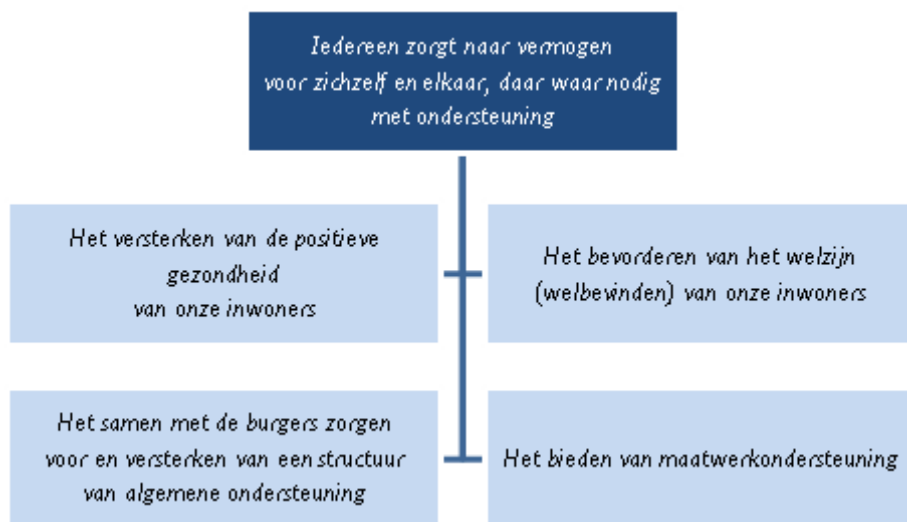
4.4.1 Inleiding

Dit programma gaat over de zorg en ondersteuning die noodzakelijk is voor inwoners van onze gemeente (1) om te kunnen blijven meedoen en zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Verder omvat dit programma initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van het welzijn van onze burgers. Budgettair gaat het om een omvangrijk programma als gevolg van het feit dat de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet tot uitdrukking komt in dit programma.

Met behulp van de doelenboom in de volgende paragraaf wordt schematisch weergegeven welk strategisch kader wordt gehanteerd en welke doelstellingen wij met de uitvoering van dit programma willen realiseren.

- (1) Sommige vormen van zorg of ondersteuning worden aangeboden aan burgers in de Regio Noord-Limburg of de regio Noord- en Midden-Limburg.

4.4.2 Wat willen we bereiken?

Het programma Zorg en Welzijn levert een bijdrage aan het bereiken van het perspectief van 'Vitale Gemeenschappen' uit de strategische visie 'Regio in balans' en het draagt voornamelijk bij aan de hoofdpoging 'Het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' uit de Strategische Visie 2030.

In de periode 2010-2012 heeft de raads werkgroep Stad van Actieve Mensen (SAM) zich verdiept in het thema zelfsturing. De raads werkgroep heeft haar bevindingen vastgelegd in de notitie 'Burgers aan Zet' en heeft 5 richtinggevend kaders meegegeven voor toekomstige beleidsontwikkeling.

Richtinggevend kaders van raads werkgroep Stad van Actieve Mensen

1. De burger is leidend.
2. Eigendom en liefdevol verwaarlozen.
3. Van maken naar mogelijk maken.
4. De communicatieve overheid.
5. Pilots.

De werkgroep heeft ook een aantal aanbevelingen gedaan en het model van zelfsturing (hierna spreken we van samensturing) voor de gemeente Venlo 'geïntroduceerd'. De kaders, aanbevelingen en het model van samensturing vormden de basis voor de Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' (Sociale Structuurvisie) en zijn in maart 2012 door de raad overgenomen..

De Sociale Structuurvisie is uitgewerkt in vier kernopgaven. Het programma Zorg en Welzijn draagt rechtstreeks bij aan kernopgave 3 'Iedereen werkt aan zijn gezondheid, waar nodig bieden wij zorg of een vangnet: we hebben zorg voor gezond en vitaal'.

Voor het programma Zorg en Welzijn is 'loslaten in vertrouwen' zoals geformuleerd in het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' van groot belang. Bijvoorbeeld door het geven van ruimte aan professionals op de werkvloer bij het bieden van zorg en ondersteuning. Ook 'zorg voor elkaar' is belangrijk en hierbij is het een uitdaging om op zoek te gaan naar 'nieuwe prikkels'. Prikkels die appelleren aan de intrinsieke motivatie van burgers en professionals. Verder raakt het aspect 'leefbaarheid in wijken en kernen' dit programma en dus alle inwoners van Venlo.

Het behalen van de beoogde effecten is afhankelijk van de mate waarin burgers, zorgaanbieders en gemeente er gezamenlijk in slagen om invulling te geven aan nieuwe rollen en verantwoordelijkheden en nieuwe verbindingen die hiervoor moeten worden gemaakt .

Voor het programma Zorg en Welzijn is de volgende strategische doelstelling geformuleerd:

Iedereen zorgt naar vermogen voor zichzelf en elkaar,
daar waar nodig met ondersteuning.

De resultaten op de strategische doelstelling worden met een tweetal effectindicatoren gevolgd:

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Zelfredzaamheid van de inwoners (schaalscore)	Over 2014 zijn geen gegevens beschikbaar omdat er geen stadspeiling is uitgevoerd.				
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aandeel inwoners dat mantelzorg of buren-, bejaarden-, of gehandicaptenhulp verleent	Over 2014 zijn geen gegevens beschikbaar omdat er geen stadspeiling is uitgevoerd.				

4.4.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambitie voor dit programma, zoals is geformuleerd in de strategische doelstelling, reikt verder dan 2016. Maar om die ambitie op de lange(re) termijn te kunnen waarmaken, worden in 2016 concrete inspanningen geleverd. Deze inspanningen worden in de jaren daarna natuurlijk doorgezet maar de intensiteit kan verschillen van de inzet in 2016.

Het versterken van de positieve gezondheid van onze inwoners

Op grond van de Wet publieke gezondheid moet iedere gemeente een gemeentelijk gezondheidsbeleid vaststellen. De nota Lokaal gezondheidsbeleid gemeente Venlo 'Goede gezondheid, gedeelde zorg' is in september 2013 door de raad vastgesteld (2). Deze nota is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met de volgende hoofdthema's:

- Sport, bewegen en gezondheid;
- Preventie;
- Bevorderen van een gezonde leefstijl (aankpak overgewicht jeugd);
- Onderwijs en gezondheid;

- Reanimatienetwerken in de wijk;
- Re-integratie, participatie en gezondheid;
- Fysieke omgeving en gezondheid.

Opmerking: er wordt expliciet gesproken over positieve gezondheid. Positieve gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (Huber, 2012). Met de term positieve gezondheid wordt de kracht van mensen benadrukt en ligt minder de focus op het afwezig zijn van ziekte. Gezondheid wordt hiermee in de termen van veerkracht, functioneren en participatie gezien, in plaats van alleen in somatische of psychische zin.

(2) De GGD is namens de gemeente een belangrijke uitvoeringspartner voor dit lokale gezondheidsbeleid.

In de komende periode worden deze thema's nader uitgewerkt waarbij het formuleren van een beperkt aantal indicatoren voor het monitoren van de voortgang een belangrijk aandachtspunt voor het college is.

Vanuit de kernopgave 'Zorg voor vitaliteit en gezondheid' en het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' wordt het uitgangspunt gehanteerd dat primair de inwoners van Venlo hun verantwoordelijkheid nemen voor hun gezondheid en het zo lang mogelijk gezond en zelfstandig blijven leven en wonen. Hierbij kunnen zij aanvullend rekenen op een basis van zorg op maat en voor de meest kwetsbare inwoners zorgt de gemeente voor een 'vangnet' (ondersteuning en/of financieel).

Wij zijn ervan overtuigd dat preventief beleid voor kinderen en jongeren een substantiële bijdrage zal leveren aan het verbeteren van de gezondheid van kinderen en jongeren en dus op termijn van volwassenen. Werken aan vitaliteit moet al beginnen bij jonge kinderen. Wij leggen daarom in de komende periode een sterkere, meer doelgerichte verbinding tussen (preventief) jeugdbeleid en jeugdgezondheidszorg, ook in het onderwijs. Dit doen we onder andere door een integrale aanpak op het gebied van Jongeren op Gezond Gewicht (thema: het bevorderen van een gezonde leefstijl). In deze aanpak is een belangrijke adviesrol weggelegd voor de GGD Limburg Noord (jeugdgezondheidszorg).

Het vroegtijdig signaleren van problemen en risicofactoren is een vorm van preventie die van cruciaal belang is zodat opvoed-, opgroei- en gezinsondersteuning effectief kunnen worden ingezet. In de komende periode wordt daarom ingezet op het verbeteren van de risicosignalering door partners en verenigingen, alsmede het bevorderen van het gebruik van de verwijzindex risicojongeren (systeem voor 'vroegsignalering'). Hiervoor bieden wij partners de noodzakelijke adequate ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van trainingen en

(bij)scholing. De gezinscoaches van de sociale wijkteams (uitvoeringsteams) vervullen hierbij een belangrijke rol. Hiermee willen wij voorkomen dat jongeren op termijn mogelijk 'instromen' in dure of duurdere vormen van zorg. Het versterken van de gezondheid van ouders en jongeren zorgt ervoor dat zij 'veerkrachtig' zijn en zelf in staat zijn (een gedeelte van) hun ondersteuningsvragen te beantwoorden.

Het uitvoeringsprogramma van de Sportvisie Venlo 2013-2018 levert ook een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze burgers. In de komende periode wordt met name ingezet op de volgende aspecten:

- Het stimuleren tot de vorming van open sportverenigingen die naast vitaal ook maatschappelijk betrokken zijn;
- Het stimuleren van groepen mensen (inactieven, met gezondheidsachterstand, met een beperking, met afstand tot de arbeidsmarkt, met een minimuminkomen) om mee te doen aan de samenleving door te sporten en te bewegen al dan niet in verenigingsverband of gekoppeld aan het concept Huis van de Wijk;
- Het daar waar nodig faciliteren en stimuleren van de inzet van het Jeugdsportfonds Venlo zodat meedoen aan sport voor iedere jeugdige mogelijk wordt;
- Het faciliteren van voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs (primair onderwijs).

Het bevorderen van het welzijn (welbevinden) van onze inwoners

Welzijn is de mate waarin het in lichamelijk, geestelijk en sociaal opzicht goed gaat met mensen of gemeenschappen. Welzijn of geluk kunnen wij niet 'afdwingen'.

Wat we wel kunnen, is zorgen voor een aantal randvoorwaarden.

Het welzijnsbeleid in Venlo richt zich op het bevorderen van het welzijn van alle inwoners van Venlo; de ondersteuning richt zich op individuele inwoners of groepen inwoners.

Allereerst de ondersteuning van inwoners in specifieke situaties: individuele ondersteuning. Voorheen werd hiervoor de term 'maatschappelijk werk' gebruikt. De uitvoering van deze individuele ondersteuning geschiedt door de sociale wijkteams (uitvoeringsteams) die het maatschappelijk werk combineren met de individuele begeleiding die inwoners nodig hebben.

Daarnaast richt de gemeente zich op ondersteuning van groepen inwoners en gemeenschappen: bewonersondersteuning. Wij zijn ervan overtuigd dat het welzijn van onze inwoners voor een groot deel beïnvloed/ gevormd wordt in en door een gemeenschap of wijk. Daarom wordt ingezet op het ondersteunen en het faciliteren van de ontwikkeling van vitale gemeenschappen. Gemeenschappen van

krachtige sociale verbanden (o.a. het buurt- en bewonersnetwerk) die zelf richting en invulling geven aan hun eigen sociale en fysieke leefomgeving.

De ondersteuning richt zich op het faciliteren van (groepen) inwoners. Door het bieden van bewonersondersteuning, het faciliteren van plekken om elkaar te ontmoeten, gezamenlijk activiteiten te ontplooien of het faciliteren van het verenigingsleven.

De gemeente richt zich niet op wat inwoners van Venlo niet kunnen, maar vooral op wat ze wel kunnen. Meedoen in de samenleving is daarbij een belangrijk sleutelwoord. De voorzieningen in Venlo leveren hieraan een belangrijke bijdrage. Zo is het Huis van de Wijk een plek waar inwoners andere inwoners kunnen ontmoeten en kunnen 'meedoen'.

Tot slot noemen we een specifieke groep inwoners, namelijk de mantelzorgers. Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde voor (inwoners van) Venlo. We richten onze inspanningen ook op het behouden en vergroten van de draagkracht van deze mantelzorgers.

In de komende periode wordt ingezet op de volgende activiteiten:

Het faciliteren van het Huis van de Wijk en daarmee de bewoners en verenigingen die hiervan gebruik maken;

- Het investeren in het versterken van de draagkracht van mantelzorgers en informele zorgverleners. Dit betekent dat we zorgen voor waardering, informatie en advies aan en zo nodig ondersteuning van mantelzorgers of een (potentieel) netwerk rond de mantelzorger. Daarnaast kan gemeenschapsvorming ook een bijdrage leveren aan het ondersteunen van mantelzorgers;
- Het faciliteren van vrijwilligers, o.a. door het geven van trainingen, het bieden van een verzekering, een fysieke plek (vastgoed) en het ondersteunen bij netwerkvorming;
- Het starten van een werkplaats opbouwwerk en het opnieuw formuleren van de rol van beroepskrachten (opbouwwerk en ouderenwerk) in relatie tot zelfsturende gemeenschappen en Huizen van de Wijk in Venlo. Ook de relatie met andere functies of rollen is onderdeel van deze werkplaats (wijkteamcoördinator, stadsdeelmanager, buurtcoördinator woningcorporaties). Het doel is uiteindelijk minder (onnodige) drukte van beroepskrachten in de wijk.

Het samen met burgers bieden en versterken van een structuur van algemene voorzieningen

De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van passende ondersteuning aan haar burgers zodat deze voldoende zelfredzaam (in dit kader wordt ook wel

gesproken over samenredzaam) kunnen zijn en kunnen meedoen. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning, hulp en zorg bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Voor het bieden van deze ondersteuning is de trap van oplossingen leidend. Dat betekent dat wij eerst uitgaan van de mogelijkheden van de burger, zijn naaste personen en directe omgeving. Indien dit niet toereikend is, zetten wij algemene voorzieningen in. De laatste trede wordt gevormd door maatwerkondersteuning.

Huizen van de Wijk

Het concept Huis van de Wijk is gebaseerd op een verregaande vorm van samenwerking tussen bewoners, gemeente en maatschappelijke partners. Het concept Huis van de Wijk is een ontmoetingsplaats waar bewoners zich thuis voelen, waar ze andere wijkbewoners kunnen ontmoeten. Ook heeft het concept Huis van de Wijk een rol in het bij elkaar brengen van eventuele (ondersteunings)vragen en oplossingen voor deze vragen. Het concept Huis van de Wijk is een plaats waar actief burgerschap wordt gestimuleerd. Dit krijgt o.a. vorm doordat vrijwilligers een rol spelen bij het organiseren en verzorgen van dagbesteding voor burgers die hieraan behoefte hebben. Binnen het concept Huis van de Wijk wordt in principe een viertal functies aangeboden: informatie & advies, ontmoeten, ontplooiën en open inloop (dagbesteding). De concrete invulling van deze functie ligt bij de verschillende wijken. In het vervolg wordt niet meer gesproken over concept maar Huis van de Wijk.

In 2015 wordt het concept Huis van de Wijk geëvalueerd en op basis van deze evaluatie wordt het concept verder verfijnd of aangepast.

Informatie & Advies (I&A) binnen de Huizen van de Wijk betreft een laagdrempelig en onafhankelijk loket (fysiek, digitaal en telefonisch) voor informatie en advies op het gebied van wonen, werken, inkomen, opvoeding, veiligheid, ondersteuning en zorg en welzijn. Maar I&A kan veel meer zijn: I&A kan een belangrijke spilfunctie in de Huizen van de Wijk vervullen. Het is een aanspreekpunt voor alle inwoners uit de wijk die informatie en/of advies nodig hebben, in het bijzonder voor inwoners die er niet in slagen om deze informatie zelfstandig of met hulp vanuit hun eigen netwerk te verkrijgen. I&A draait op vrijwilligers en conform het gedachtegoed achter 'loslaten in vertrouwen' streven we er naar om het eigenaarschap van I&A bij (vrijwilligers in) de wijk te beleggen. Dit betekent dat we de verantwoordelijkheid bij vrijwilligers laten en hen faciliteren indien dit nodig is (verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid). Aangezien I&A ook een ingang kan zijn voor de sociale wijkteams, is er voor de vrijwilligers een professionele begeleider beschikbaar. Deze begeleider ondersteunt de vrijwilligers bij ondersteuningsvragen van inwoners uit de wijk. Zowel de vrijwilliger als de begeleider kunnen een ondersteuningsvraag doorgeleiden naar de zogenoemde

MID-office die na een eerste screening de vraag kan doorzetten naar een sociaal wijkteam (zie hierna).

In het verleden was het bieden van lichte opgroei- en pedagogische ondersteuning één van de kernfuncties van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Deze functie zou worden ondergebracht in het Huis van de Wijk. Dit heeft tot op heden nog niet die aandacht gekregen die noodzakelijk is om deze functie volwaardig in te vullen. In 2016 gaan we investeren in het bieden van deze lichte vorm van ondersteuning.

Algemene voorzieningen omvatten diensten of activiteiten die zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, algemeen toegankelijk zijn en gericht zijn op maatschappelijke ondersteuning. Algemene voorzieningen kunnen 'ontstaan' (worden opgezet) naar aanleiding van een behoefte in de wijk: vanuit een commercieel initiatief of vanuit bewonersnetwerken. Is er voor een behoefte nog geen algemene voorziening, dan kan deze gezamenlijk met een bewonersnetwerk worden opgezet. De gemeente kan hierin op verzoek van de wijk een faciliterende rol spelen maar blijft in principe op de achtergrond (3). Daar waar wij als gemeente van mening zijn dat een algemene voorziening uitsluitend kan worden opgezet door of met onze inzet, zullen wij een meer dan faciliterende rol vervullen.

Voorbeelden van algemene voorzieningen zijn: de buurtbus, de was- en strijkservice of de klussendienst. Ook hulpmiddelen kunnen in de vorm van een algemene voorziening worden aangeboden, bijvoorbeeld een pool van scootmobielen of rolstoelen voor incidenteel gebruik voor mensen die slecht ter been zijn.

(3) Burger is eigenaar in het model van samensturing.

Open inloop: een belangrijke algemene voorziening is de zogenoemde open inloop (voorheen 'dagbesteding') die wordt georganiseerd in de Huizen van de Wijk. De vraag en behoefte van wijkbewoners zijn leidend voor de activiteiten die in de open inloop worden aangeboden. Daarbij wordt de verbinding gelegd met activiteiten in de wijk, ook met commerciële activiteiten die opbrengsten kunnen genereren (arbeidsmatige dagbesteding). Voor het organiseren van de open inloop wordt zo veel als mogelijk gebruik gemaakt van de inzet van vrijwilligers met een zo licht mogelijke ondersteuning van professionals. De nieuwe rol van professionals is gericht op begeleiding van de vrijwilligers en samenwerking met het bestaande wijknetwerk en de mantelzorgers. Voor de ondersteuning van bewonersnetwerken en initiatieven in de wijk bieden wij bewonersondersteuning (zie ook onder *Het bevorderen van het welzijn van onze inwoners*).

Opmerking: mensen voor wie vanwege de aard van hun problematiek algemene voorzieningen geen passende oplossing bieden, krijgen via hun leefzorgplan een beschikking voor een maatwerkvoorziening.

Specifiek voor onze jeugdigen en hun ouders/verzorgers/opvoeders zijn er ook algemene voorzieningen beschikbaar, bijvoorbeeld: jeugdgezondheidszorg, opvoedondersteuning (Support), peuterspeelzaalwerk en de kindertelefoon. Belangrijke algemene voorzieningen die op regionaal niveau zijn ingericht, zijn Veilig Thuis (het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling) en de crisisdienst.

Sociale wijkteams: een bijzondere algemene voorziening wordt gevormd door de sociale wijkteams. Leden van de sociale wijkteams voeren de zogenoemde keukentafelgesprekken (4). In een keukentafelgesprek wordt de ondersteuningsvraag, en hoe daarmee om te gaan, door een lid van het sociaal wijkteam samen met de burger verhelderd en in kaart gebracht. Uitgangspunt hierbij is 1GezinPlan1Regisseur. In het gesprek wordt gekeken wat iemand zelf of met ondersteuning van mensen uit zijn eigen netwerk kan oplossen. Vervolgens wordt gezamenlijk bepaald welke ondersteuning nodig en passend is, waarbij de trap van oplossingen leidend is. Deze informatie wordt vastgelegd in een leefzorgplan. Wanneer blijkt dat er voor het opstellen van een leefzorgplan specialistische deskundigheid nodig is, wordt deze ingeschakeld.

(4) Sociale wijkteams vormen voor onze gemeente de centrale toegang voor alle ondersteuningsvragen op het gebied van wonen, werken, veiligheid, welzijn en zorg. Sociale wijkteams werken vanuit een Huis van de Wijk.

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan verschillende algemene voorzieningen die gebruik moeten maken van een fysieke locatie. In 2015 wordt in het kader van een bestuursopdracht het maatschappelijk vastgoed geëvalueerd. Hierbij ligt de nadruk op het eigenaarschap van het maatschappelijk vastgoed. Vanuit maatschappelijk perspectief zal aandacht worden besteed aan de exploitatiemogelijkheden van dit vastgoed. Begin 2016 wordt over dit onderwerp door het college een standpunt ingenomen.

Als iemand geen vaste woon- of verblijfplaats heeft, als er sprake is van geweldssituaties of als er heel specifieke deskundigheid nodig is die lokaal niet voorhanden is, vindt de vraagverheldering op regionaal niveau plaats. Hiervoor is een netwerk met specialistische deskundigheid beschikbaar. Echter, zodra de situatie dit mogelijk maakt, wordt de verantwoordelijkheid terug gelegd bij de lokale wijkteams.

Op dit moment vinden voor de gehele gemeente de keukentafelgesprekken plaats door twaalf sociale wijkteams. Deze wijkteams hebben in de afgelopen periode de

nodige ervaring opgedaan. Op basis van de ervaringen in de praktijk worden (zo nodig) verfijningen en verbeteringen in de werkwijze doorgevoerd. In de komende tijd zetten we in op de verdere 'inbedding' van de wijkverpleegkundige in het sociale wijkteam en de verdere samenwerking met huisartsen, onder andere door de inzet van praktijkondersteuners.

Voor het versterken van de structuur van algemene ondersteuning wordt in de komende periode verder ingezet op het samen met de bewonersnetwerken wijkgericht bezien aan welke algemene voorzieningen behoefte is en het daar waar nodig stimuleren en faciliteren van initiatieven.

Het bieden van maatwerkondersteuning

De basis voor iedere maatwerkondersteuning vormt het integrale leefzorgplan met als uitgangspunt 1Gezin1Plan1Regisseur.

Een maatwerkvoorziening (5) kan worden aangeboden in groepsverband, bijvoorbeeld gespecialiseerde dagbesteding of assertiviteitstrainingen voor mensen die slachtoffer zijn van pestgedrag. Een activiteit in groepsverband is echter niet in alle gevallen geschikt en er zijn maatwerkvoorzieningen die uitsluitend individueel kunnen worden aangeboden. Bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, begeleiding in de thuissituatie of hulpmiddelen die op maat worden gemaakt of aangepast aan de persoon die ze gebruikt.

(5) Een maatwerkvoorziening is een product dat, of dienst die wordt verstrekt in het kader van passende ondersteuning zoals is vastgelegd in het leefzorgplan.

Een bijzondere vorm van een maatwerkoplossing is het persoonsgebonden budget. Hiermee krijgt de burger de mogelijkheid zelf, binnen een vastgesteld budget, de ondersteuning in te vullen.

Voor jeugdigen geldt dat wij door de samenwerking met de jeugdgezondheidszorg en het onderwijs en het hebben van goede basis- en algemene voorzieningen willen voorkomen dat ouders en hun kinderen gebruik moeten maken van specialistische zorg. Ouders blijven in principe altijd eigenaar van, en daarmee verantwoordelijk voor, hun hulpvraag en die van hun kinderen.

De gemeente neemt die verantwoordelijkheid niet over (6) maar biedt passende ondersteuning wanneer dat noodzakelijk is in de vorm van specialistische zorg en ondersteuning (7). Hierbij zetten wij in 2016 in op het 'sluiten' van ketens van bijvoorbeeld onderwijs, zorg en veiligheid (integrale aanpak). Hierdoor kan er tijdig die ondersteuning worden geboden die nodig is en kunnen achterstand, uitval en overlastproblemen van jongeren worden voorkomen.

(6) Soms is dit wel noodzakelijk, bijvoorbeeld bij maatregelen in het zogenoemde gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering). Hiervoor is een uitspraak van de kinderrechter noodzakelijk. De directe verantwoordelijkheid komt dan bij de voogdijinstelling te liggen. De ‘systeemverantwoordelijkheid’ blijft echter bij de gemeente.

(7) Dit geldt trouwens niet alleen voor ouders van jeugdigen maar voor al onze inwoners.

Het jaar 2015 staat in het teken van de transitie en het borgen van de continuïteit van zorg. Ook zijn de eerste stappen gezet om de beoogde transformatie vorm te geven. In de komende periode wordt ingezet om samen met aanbieders het aanbod van de bestaande maatwerkvoorzieningen transparanter en overzichtelijker te maken. Dit gebeurt onder andere door de basisondersteuning (huishoudelijke hulp, individuele ondersteuning, gezinscoaches en wijkverpleging onder verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar) zo veel mogelijk vorm te geven in zogenoemde uitvoeringsteams in de wijken.

De ondersteuning door gezinscoaches is in de hele gemeente beschikbaar. Bij de doorontwikkeling van deze vorm van ondersteuning is het belangrijk dat zij ‘laagdrempelig’ toegankelijk en makkelijk bereikbaar moeten zijn voor de partners, bijvoorbeeld het onderwijs, de kinderopvang en de huisartsen. Dit vraagt van de gezinscoaches ook dat zij verschillende rollen moeten kunnen vervullen daar zij zowel lid kunnen zijn van een sociaal wijkteam (kernteam) als van een uitvoeringsteam van gezinscoaches. Ook hieraan wordt aandacht besteed bij de herijking en doorontwikkeling.

Het uiteindelijke doel is om te komen tot multidisciplinaire teams waarin professionals met verschillende achtergronden en van verschillende aanbieders nauw met elkaar samenwerken om inwoners van ‘hun’ wijk te ondersteunen. Deze doorontwikkeling dient in 2016 verder vorm te krijgen.

Naast deze basisondersteuning blijft er behoefte bestaan aan vormen van gespecialiseerde ondersteuning. In de komende periode worden op de ontwikkeltafels (gemeenten en zorgaanbieders) afspraken gemaakt om het aanbod van gespecialiseerde ondersteuning toegankelijker en transparanter te maken, waarbij nadrukkelijk ook wordt ingezet op nieuwe, innovatieve vormen van ondersteuning.

Ook wordt op zoek gegaan naar mogelijkheden om vormen van professionele maatwerkondersteuning te vervangen door algemene vormen van ondersteuning (trap van oplossingen). Deze zouden dan zo veel mogelijk door vrijwilligers worden uitgevoerd, waarbij deze vrijwilligers terug kunnen vallen op professionele ondersteuning of begeleiding indien dit noodzakelijk is.

Kortom, de eerste stappen op de weg van transformatie worden gezet. Voorwaarde hiervoor is dat er nieuwe vormen van algemene ondersteuning worden ontwikkeld (innovatie). Een voorbeeld hiervan is het onderzoeken van de mogelijkheden om (in regionaal verband) huishoudelijke hulp om te vormen naar een algemene voorziening.

In 2015 wordt het beleidsplan 'Een bijzondere tijd' beperkt geëvalueerd en zo nodig aangepast. Beperkt, omdat reeds voor de zomer 2015 gestart wordt met de evaluatie en nog onvoldoende ervaring beschikbaar is voor een volledige evaluatie. Bij deze herijking zal onder andere worden ingegaan op de financiële situatie van inwoners die langdurig ondersteuning nodig hebben en langs meerdere wegen met extra kosten worden geconfronteerd waardoor zij in financiële problemen kunnen komen. Op het gebied van jeugdzorg wordt bij de herijking nadrukkelijk aandacht besteed aan het belang van preventie en de mogelijkheden van inspraak en medezeggenschap van jongeren.

Voor de periode vanaf 2016 wordt voor de verdeling van de landelijke middelen voor de Wmo een nieuwe objectief verdeelmodel gehanteerd (8). Een separaat onderdeel van dit verdeelmodel is het nieuwe verdeelmodel voor het onderwerp 'beschermd wonen' waarvoor Venlo als centrumgemeente optreedt. Ook voor de middelen voor de jeugdzorg wordt voor de periode vanaf 2016 een nieuw objectief verdeelmodel gehanteerd. Op basis van huidige inzichten zal hiervoor wel sprake zijn van een ingroeipad.

(8) Op basis van huidige inzichten zullen de middelen voor de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet vanaf 2018 onderdeel van de algemene uitkering zijn.

In 2015 is een model ontwikkeld voor het monitoren van het integrale proces vanaf het moment van het signaal van een mogelijke ondersteuningsvraag tot en met het periodiek evalueren of de geboden ondersteuning de burger in staat stelt (naar vermogen) zelfredzaam te zijn en mee te doen. Vanuit dit model zal voor verschillende doeleinden en op verschillende niveaus informatie kunnen worden gegenereerd: stuurinformatie voor de operationele uitvoering, beleidsinformatie en (horizontale) verantwoordingsinformatie. Dit model zal verder worden verfijnd waarbij wij tijdens de doorontwikkeling de opgedane kennis en ervaringen delen met onze partners in de regio (gemeenten, aanbieders, cVGZ).

Venlo als centrumgemeente

Naast de verantwoordelijkheid voor haar eigen inwoners is Venlo als centrumgemeente ook verantwoordelijk voor het organiseren van bepaalde vormen van ondersteuning voor inwoners van de gemeenten in Noord- en Midden-

Limburg (met uitzondering van Mook en Middelaar). Een algemene voorziening die op regionaal niveau wordt ingericht, is bijvoorbeeld de inloofunctie voor bijzondere (groepen) burgers die zich moeilijk (laten) mengen met andere burgers: de inloofunctie Geestelijke Gezondheidszorg.

De gemeente Venlo is als centrumgemeente ook verantwoordelijk voor de maatwerkvoorziening 'beschermd wonen' (9). Sinds 1 januari 2015 bieden wij deze maatwerkvoorziening aan burgers in de regio Noord- en Midden-Limburg (m.u.v. Mook en Middelaar en Gennep) die hun problemen niet kunnen oplossen met een voorliggende voorziening.

(9) Beschermd wonen: wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

In de komende periode gaan wij samen met een vertegenwoordiging van de regiogemeenten en aanbieders op zoek naar manieren om deze maatwerkvoorzieningen beter te laten aansluiten bij de behoeften van burgers die van deze voorziening gebruik maken. Daarbij zetten wij vooral in op het tijdelijk gebruik van deze voorziening en een soepele overgang naar lichtere vormen van ondersteuning.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord (10) wordt in de komende periode doorontwikkeld tot een regionale functie die adequaat is toegerust om burgers die (tijdelijk) op de reguliere wijze via een sociaal (wijk)team geen passende zorg en ondersteuning kunnen ontvangen, tijdig worden opgevangen en ondersteund en adequaat worden begeleid naar een meer structurele oplossing.

(10) In het Zorg- en Veiligheidshuis wordt specialistische expertise op het gebied van zorg, veiligheid (huiselijk geweld) en justitie gebundeld. Van belang hierbij is dat er een directe verbinding is met de lokale infrastructuur van sociale wijkteams zodat er tijdig kan worden 'opgeschaald' en zodra dat mogelijk is weer kan worden 'afgeschaald'.

Voor de voorziening 'maatschappelijke opvang en vrouwenopvang' wordt in 2016 ingezet op het verschuiven van het accent van het bieden van onderdak naar het bieden van (ambulante) begeleiding. Uiteindelijk is het streven om op deze manier de doorstroming van burgers binnen de maatschappelijke opvang naar een zo

zelfstandig mogelijk bestaan te bevorderen en hun kwaliteit van leven te verbeteren. Ook hier is het uitgangspunt om zo snel als mogelijk te komen tot een integraal leefzorgplan met één regisseur en een warme overdracht naar de lokale infrastructuur.

In de komende periode ligt er een grote opgave op het gebied van de positionering van de maatschappelijke opvang. In 2016 zal duidelijk moeten worden in welke vorm en op welke plek de opvangvoorziening in Venlo wordt voortgezet.

In 2015 zijn de ontwikkeltafels ingericht en van start gegaan. Hierbij hebben wij ons in eerste instantie gericht op het doorontwikkelen van de arrangementen op het gebied van prijs-prestatie en kwaliteit en monitoring. In 2016 worden de eerste resultaten van deze ontwikkeltafels verwacht in de vorm van nieuwe innovatieve arrangementen waarvoor met aanbieders (raam)contracten zijn afgesloten.

4.4.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 04	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Zorg en Welzijn	Baten	3.783	3.927	4.077	4.009	4.009
	Lasten	130.576	120.580	117.912	118.546	119.122
Subtotaal programma 04		-126.793	-116.653	-113.834	-114.537	-115.113
Onttrekkingen aan reserves	Baten	711	111	99	87	87
Toevoegingen aan reserves	Lasten	0	0	0	0	0
Saldo programma 04 na verrekening reserves		-126.082	-116.541	-113.735	-114.450	-115.026

4.4.5 Relevante beleidskaders

Dit programma heeft een relatie met onder andere de volgende documenten:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Raadsnotitie 'Burgers aan Zet';
- Sociale structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- Beleidsplan Decentralisaties Sociaal Domein gemeente Venlo 'Een bijzondere tijd';

- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Venlo 'Goede gezondheid, gedeelde zorg';
- (Uitvoeringsprogramma) Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven';
- Cultuurnota 'Focus, samenhang en samenwerking. Herijking cultuurbeleid gemeente Venlo 2015';
- Doorontwikkeling Regionaal Kompas Noord- en Midden-Limburg 2014-2018;
- STRAK II;
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid'.

4.4.6 Relaties met andere programma's

Het programma Zorg en Welzijn heeft relaties met een aantal andere programma's:

- Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid: het bieden van passende ondersteuning is erop gericht om burgers te laten participeren;
- Programma 5 'Onderwijs en Jeugd': het faciliteren van voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners;
- Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering: levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners, alsmede het welzijn van onze inwoners;
- Programma 10 Wonen en Leefomgeving: een passend woningaanbod is randvoorwaardelijk om onze inwoners langer zelfstandig te kunnen laten wonen.

Verder is dit programma belangrijk in verband met de voortgaande scheiding tussen wonen en zorg.

4.5

Programma 5 Onderwijs en Jeugd

4.5.1

Inleiding

Het programma Onderwijs en Jeugd beschrijft de relatie tussen de gemeentelijke overheid en de jeugdige inwoners van Venlo. Het gaat dan om het grootste deel van de jeugdige inwoners van Venlo, namelijk de jeugdige inwoners die geen ondersteuning of zorg op basis van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning nodig hebben (1).

(1) Dit programma omvat wel de thema's passend onderwijs en leerlingenvervoer en dus jeugdigen die ook zorg en ondersteuning kunnen ontvangen. Als gevolg van de vastgestelde programma-indeling wordt echter de geformuleerde definitie gehanteerd.

Het programma heeft natuurlijk wel een sterke relatie met programma 3 Zorg en Welzijn, want dat programma gaat in op de jeugdige inwoners die wel die ondersteuning of zorg nodig hebben.

Het programma heeft een brede reikwijdte ten aanzien van jeugdigen, want ook het algemeen vormende onderwijs en het toezien op het volgen van onderwijs zijn onderdeel van dit programma. Overigens vindt u het aspect beroeps- en hoger onderwijs terug in programma 6 Economie en Toerisme.

Met behulp van de doelenboom in de volgende paragraaf wordt schematisch weergegeven welk strategisch kader wordt gehanteerd en welke doelstellingen wij met de uitvoering van dit programma willen realiseren.

4.5.2

Wat willen wij bereiken?

In de Strategische Visie 2030 zijn twee hoofdpogaven geformuleerd: ‘het versterken van de maatschappelijke ruggengraat’ en ‘het versterken van de economische structuur van de stad’. Het programma Onderwijs en Jeugd draagt bij aan beide hoofdpogaven.

In de Sociale Structuurvisie Venlo 2022 ‘Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo’ is de belangrijkste opgave voor het sociale domein verwoord als ‘het vermogen van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen’. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in vier kernopgaven. Het programma Onderwijs en Jeugd draagt rechtstreeks bij aan kernopgave 2 (‘iedereen ontwikkelt zijn competenties: persoonlijke ontwikkeling’).

Kernopgave 2 is in de volgende ambitie geconcretiseerd: Venlo biedt volop mogelijkheden voor (talent)ontwikkeling: onderwijs, werk, sport, bewegen, persoonlijke- en kunstzinnige vorming en culturele activiteiten. Goed onderwijs duurt een mensenleven lang. De samenleving verandert per slot van rekening voortdurend. Samen met partners zorgt de gemeente ook de komende jaren voor een passende infrastructuur op het gebied van onderwijs, cultuur, kunsteducatie en sport. We spreken onze maatschappelijke partners, (beroeps) onderwijs en bedrijfsleven aan op onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Voor de periode 2014-2018 is het coalitieprogramma ‘Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid’ richtinggevend (accenten). Voor het programma Onderwijs en Jeugd is ‘toekomstperspectief voor iedereen’ van belang, bijvoorbeeld door het stimuleren van een leven lang leren.

Uit de visies die hiervoor zijn genoemd, is voor programma Onderwijs en Jeugd de volgende strategische doelstelling geformuleerd:

Iedereen ontwikkelt zich naar vermogen tot een volwaardig inwoner van onze samenleving.

Uitgaande van de niveaus van samensturing behoort de invulling van deze doelstelling in hoge mate tot niveau 1 en beperkt tot niveau 2. Met andere woorden: voor de invulling van deze doelstelling is slechts een beperkte, voornamelijk faciliterende, rol voor de gemeente weggelegd.

Primair zijn onze (jeugdige) inwoners daarvoor dus zelf verantwoordelijk. Het onderwijsveld heeft voor onze kinderen en jeugdigen de verantwoordelijkheid om te zorgen voor kwalitatief goed onderwijs. De gemeentelijke rol is ook daar voorwaardenscheppend. Daarnaast dient de gemeente toe te zien op deelname aan het onderwijs.

Binnen het programma Onderwijs en Jeugd geven wij uitvoering aan onze verantwoordelijkheden op grond van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voorgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra (onderwijshuisvesting en leerlingen vervoer), de Leerplichtwet (toezicht op deelname onderwijs), de Wet passend onderwijs en de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs is een verantwoordelijkheid van het Rijk.

Samen met het onderwijsveld en andere partners wordt gezorgd voor mogelijkheden voor de jeugd en jongvolwassenen om hun talenten te kunnen ontwikkelen. Daarnaast zorgt de gemeente ervoor dat jeugdigen en jongvolwassenen zich ook buiten het onderwijs kunnen ontplooiën.

De resultaten op de geformuleerde strategische doelstelling wordt met de volgende effectindicator gevolgd:

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aandeel vroegtijdig schoolverlaters	165,00				
Het betreft hier nieuwe schoolverlaters (aantal) in het schooljaar 2013-2014. In de toekomst zal het aandeel (percentage) worden weergegeven.					

4.5.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambitie voor dit programma, zoals is geformuleerd in de strategische doelstelling, reikt verder dan 2016. Om die doelstelling op de lange(re) termijn te kunnen waarmaken, worden in 2016 de hierna genoemde concrete inspanningen geleverd. Deze inspanningen worden in de jaren daarna natuurlijk doorgezet maar de intensiteit kan verschillen van de inzet in 2016.

Het faciliteren van de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners

Jezelf ontwikkelen begint al ongeveer bij je geboorte en gaat je leven lang door. Mensen leren daarbij niet alleen voor hun arbeidsloopbaan, maar ook om zich in algemene zin te blijven ontwikkelen; de sociale en culturele functie. Deze ontwikkeling heeft betrekking op onderwijs, sport en bewegen en kunst en cultuur. En ook op de meer recreatieve invulling: het (buiten) spelen en het invullen van de vrije tijd. Dit komt aan bod in programma 7 Sport- en Cultuurbevordering. De sociale functie van het onderwijs heeft tot doel ervoor te zorgen dat kinderen zich

ontwikkelen tot sociaal vaardige burgers (2). De primaire verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij ouders/opvoeders. Kortom ook hier gaat het om meedoen in de maatschappij.

(2) Met het oog hierop stimuleert de gemeenten projecten zoals opgezet door Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken (op het Valuascollege). Een project van de school om met de directe omgeving en daarbij betrokken ondernemers een omgeving te creëren die leerlingen inspireert tot gedragsherkenning en waar mogelijk (en noodzakelijk) gedragsverandering. Het is de ambitie van de gemeente dat alle scholen dit oppakken. In deze nota worden deze relaties verder uitgewerkt. De gemeente nodigt ook anderen uit dergelijke initiatieven te ontplooien.

In 2015 is gestart met het opstellen van een beleidsnota onderwijs. Als gemeente zijn wij niet verantwoordelijk voor de kwaliteit (inhoud) van het geboden onderwijs en de beleidsnota heeft dan ook niet deze strekking. Wat we met de beleidsnota duidelijk willen maken, is dat onderwijs 'loont' en in alle gevallen zou moeten zijn gericht op het verkrijgen van arbeid/inkomen en/of participatie/meedoen.

Voor wat betreft de recreatieve kant is de gemeente voorwaardenscheppend in de vorm van het subsidiëren van jeugdvoorzieningen en het beschikbaar stellen van accommodaties. Ook het concept Huis van de Wijk (programma's 3 Participatie en Werkgelegenheid en 4 Zorg en Welzijn) geeft invulling aan dit element (ontmoeten en ontplooien).

Hoewel in de inleiding de scope van dit programma wordt afgebakend tot jeugdigen die geen zorg of ondersteuning ontvangen vanuit de Wmo of Jeugdwet, is het van belang om hier kort in te gaan op 'samenhangend jeugdbeleid'. Een onderdeel van de nieuwe Jeugdwet is het versterkt inzetten op preventie, vroegtijdig signaleren en het snel bieden van passende zorg en ondersteuning. Jeugdbeleid vanuit een positieve benadering, ter versterking van de zogenoemde pedagogische civil society en vanuit de kracht en verantwoordelijkheid van de jeugd en hun omgeving. Vanaf 2016 wordt hieraan nader invulling gegeven. Hierbij vormen behoeften en vragen van jeugdigen en hun ouders/opvoeders uitgangspunt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis en expertise van professionals in de jeugdsector en worden logische verbindingen gelegd met de beleidsterreinen sport, cultuur, veiligheid, participatie, gezondheid en de inrichting van de openbare ruimte (logische vindplaatsen).

Voor- en vroegschoolse educatie

Sommigen van onze jongste inwoners hebben een taal- en ontwikkelingsachterstand en hebben een extra steuntje in de rug nodig. Zij krijgen

dit door vroegschoolse educatie (VVE) en schakelklassen. Belangrijke elementen in 2015 zijn:

- Het stimuleren van de actieve participatie van ouders;
- Afspraken ten aanzien van interne kwaliteitszorg;
- Het ontwikkelen van nieuw VVE-beleid voor de nieuwe Onderwijs Achterstanden periode, op basis van nieuwe wettelijke en financiële kaders OCW.

Voor de periode na 2015 wordt door het Rijk een nieuw beleidskader geformuleerd. Zodra dit kader bekend is, zullen wij voor onze gemeente (lokaal niveau) dit kader uitwerken in lokaal beleid dat past in onze visies en doelstellingen.

Passend onderwijs

Elk kind heeft recht op goed en ‘thuisnabij’ onderwijs. Scholen hebben de plicht om dit te bieden, ook aan kinderen die hierbij extra ondersteuning nodig hebben. In het zogenoemde Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) zal Passend Onderwijs en de invulling hiervan door de scholen een vast agendapunt vormen. Passend onderwijs beoogt dat zo veel mogelijk leerlingen regulier onderwijs kunnen volgen in een thuisnabije omgeving. Zo worden ze het best voorbereid op een vervolgopleiding en kunnen ze zo goed mogelijk meedoen in de samenleving. Indien noodzakelijk kunnen kinderen naar een speciale onderwijsvoorziening (speciaal onderwijs). De positieve uitkomsten van passend onderwijs zullen uiteindelijk zichtbaar moeten worden in de volgende maatschappelijke resultaten:

- Meer jongeren behalen een startkwalificatie (3);
- Meer jongeren verwerven duurzaam een inkomen uit arbeid;
- Meer jongeren participeren actief in de samenleving.

(3) Een afgeronde opleiding op tenminste MBO niveau 2 of HAVO.

Deze uitkomsten zijn alleen haalbaar als gemeente, onderwijs en ouders/verzorgers samen investeren in een sluitend systeem voor passende ondersteuning voor alle jeugdigen. Hiervoor hebben het Voortgezet Speciaal Onderwijs/Praktijkonderwijs, UWV en gemeente Venlo afspraken gemaakt om jongeren zoveel als mogelijk vanuit school richting arbeid/inkomen en/of participatie te brengen. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande netwerken.

Leerlingenvervoer

De Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra maken de gemeente verantwoordelijk om vervoer te (laten) organiseren voor kinderen die daarvoor in aanmerking komen. Dit is verankerd in

de Verordening leerlingenvervoer gemeente Venlo. In 2015 zijn we gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden om in regionaal verband synergievoordelen te behalen door de combinatie van leerlingenvervoer en vervoersvoorzieningen die zijn gebaseerd op de Wmo en de Jeugdwet. Gezien de relatie met het openbaar vervoer en de bestaande contracten, zal eventueel nieuw beleid op het gebied van mobiliteit pas vanaf 2017 kunnen worden geïmplementeerd.

Volwasseneneducatie

De educatiegelden die de gemeente op basis van de Wet educatie en beroepsonderwijs ontvangt, zijn bedoeld om educatieopleidingen Nederlandse taal, rekenen en NT2 in te kopen bij regionale opleidingscentra (roc's). Overeenkomstig de voorgaande jaren worden de middelen ingezet bij ROC Gilde Opleidingen. Deze middelen worden ingezet voor de meest kwetsbare groepen die (bij)scholing het hardste nodig hebben met het oog op zelfredzaamheid en participatie in de samenleving (liefst in de vorm van betaalde arbeid). De Wet educatie en beroepsonderwijs verandert. De verplichte inkoop bij de roc's wordt stapsgewijs afgebouwd en gemeenten krijgen in de toekomst meer vrijheid bij het inzetten van deze middelen. Hierdoor krijgen wij de mogelijkheid om ook jongeren maatwerktrajecten te bieden die beter zijn afgestemd op hun individuele behoefte. Deze trajecten zullen moeten leiden tot een grotere mate van participatie, liefst in de vorm van betaald werk. Het is duidelijk dat hierbij een sterke relatie ligt met de jeugdzorg in programma 4 Zorg en Welzijn.

De gemeente zet zich nadrukkelijk in om scholen ertoe te bewegen om onderwijs van de Duitse taal aan te bieden zoals ook is verwoord in het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid'. Hierbij sluiten we waar mogelijk aan bij Europese en landelijke programma's en maken we gebruik van de ervaringen van het voortgezet onderwijs in Venlo.

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate leeromgeving

De gemeente heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor adequate onderwijshuisvesting (Wet op het primair onderwijs, Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra).

Doordecentralisatie

De gemeente Venlo heeft een doordecentralisatieovereenkomst/convenant op het gebied van onderwijshuisvesting van het voortgezet onderwijs afgesloten met Onderwijs Gemeenschap Venlo en Omstreken. Met het primair onderwijs (basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs) wordt overleg gevoerd om te komen tot een strategische visie op de toekomstige onderwijshuisvesting. In deze visie wordt ingegaan op ontwikkelingen zoals krimp van het leerlingenaantal. Het

doordecentraliseren van de middelen voor onderwijshuisvesting voor het basis- en (voortgezet) speciaal onderwijs kan een van de resultaten van deze visie zijn.

Vanaf 2015 heeft een wezenlijke wijziging in onze verantwoordelijkheid op het gebied van huisvesting plaatsgevonden. Voor wat betreft het primair onderwijs beperkt de gemeentelijke huisvestingsplicht zich tot nieuwbouw en renovatie van de onderwijsgebouwen. Uiteraard is dit gepaard gegaan met een uitname uit het gemeentefonds ten faveure van het onderwijs (4).

(4) Het betreft een overheveling uit het gemeentefonds landelijk van € 256 miljoen euro.

De gewijzigde verantwoordelijkheid dient behalve in de onderwijswetgeving ook tot uitdrukking te komen in een aanpassing van de “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Venlo 2010”. De VNG heeft deze wetswijziging gebruikt om de modelverordening tekstueel te herzien en waar mogelijk te dereguleren en te vereenvoudigen. Zodra het OOGO met de schoolbesturen voor primair onderwijs is afgerond, zullen wij de nieuwe verordening aan de gemeenteraad ter vaststelling voorleggen.

Bewegingsonderwijs

Het faciliteren van bewegingsonderwijs is een specifiek onderdeel van onze verantwoordelijkheid op het terrein van onderwijshuisvesting. Via deze verantwoordelijkheid wordt een belangrijk deel van de sportinfrastructuur mede bekostigd (relatie met programma 7 Sport- en Cultuurbevordering).

Vanaf 2016 wordt aandacht besteed aan de ambitie om ieder kind 3 uur per week bewegingsonderwijs aan te bieden (wens van het rijk). Hier ligt een belangrijke relatie tussen sport, onderwijs en preventief jeugdbeleid. Bewegen op school wordt in een bredere context geplaatst. Met name ten aanzien van het vergroten van de weerbaarheid van jeugdigen, de overgang van primair - naar voortgezet onderwijs, pestgedrag en een gezonde leefstijl (voorkomen van overgewicht, Jongeren Op Gezond Gewicht).

Het verzorgen van adequaat toezicht op competentieontwikkeling

Het bewaken van het recht op onderwijs en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV) is onze taak en doelstelling. De gemeente is in dit kader verantwoordelijk voor het toezicht op basis van de Leerplichtwet en heeft hiervoor leerplichtambtenaren benoemd. De Regionale Meld en Coördinatie (RMC) wetgeving is terug te vinden in de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra. We (blijven) investeren in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dit gebeurt door het invullen van de RMC -functie voor Venlo, Beesel en Peel & Maas.

In het voorjaar van 2012 is het Convenant VSV 2012-2015 door alle gemeenten en onderwijsinstellingen Voortgezet Onderwijs en Middelbaar Beroepsonderwijs getekend. In 2016 wordt de uitvoering van dit convenant voortgezet. Dit houdt in dat alle partijen zich inzetten om de landelijke doelstelling te realiseren. Om dit te bereiken heeft het ministerie van OC&W gelden ter beschikking gesteld aan de onderwijsinstellingen, gebaseerd op de aanvraag die de scholen samen met de gemeenten hebben ingediend. Voor de periode vanaf 2017 wordt een nieuw convenant opgesteld met mogelijk een nieuwe verdeling van middelen.

4.5.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 05	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Onderwijs en Jeugd	Baten	4.140	3.153	3.153	3.153	3.153
	Lasten	16.113	14.598	15.387	15.274	15.120
Subtotaal programma 05		-11.974	-11.445	-12.234	-12.121	-11.968
Onttrekkingen aan reserves	Baten	148	148	148	148	148
Toevoegingen aan reserves	Lasten	0	0	0	0	0
Saldo programma 05 na verrekening reserves		-11.825	-11.297	-12.086	-11.973	-11.819

4.5.5 Relevante beleidskaders

De volgende documenten hebben een relatie met dit programma:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Sociale structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid. Coalitieprogramma Venlo 2014-2018;
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Venlo 2010;
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Venlo;
- Convenant/overeenkomst doordecentralisatie voortgezet onderwijs.

4.5.6

Relaties met andere programma's

Het programma Onderwijs en Jeugd heeft relaties met een aantal andere programma's:

- Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid (functies ontmoeten en ontplooiën in het concept Huis van de Wijk);
- Programma 4 Zorg en Welzijn (de jeugdige inwoners die ondersteuning of zorg nodig hebben);
- Programma 6 Economie en Toerisme (het aspect beroepsonderwijs);
- Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering (persoonlijke ontwikkeling op sportief en cultureel gebied, bijdrage bewegingsonderwijs aan voorzieningenniveau voor sportbeoefening);
- Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad (culturele infrastructuur).

VIKING

1000m
Venlo-West/Zuid
Maastricht
Venray
Nijmegen
A12 N222

europégaz

TRANSPORT SPEDYCJA

WARSZAWA /PL/

tel. 0-22 / 841-79-63

ODDZIAŁ OSIECZNA

tel. 0-65 / 535-93-27

mail: europégaz@home.pl

34

europégaz

TRANSPORT SPEDYCJA

WARSZAWA /PL/

TEL. FAX 0-22 / 41-79-68

0-22 / 41-09-29

ODDZIAŁ OSIECZNA

TEL. FAX 0-65 / 535-05-89

0-65 / 535-06-43

TIR

WE 751AC

SCHMITZ

PL

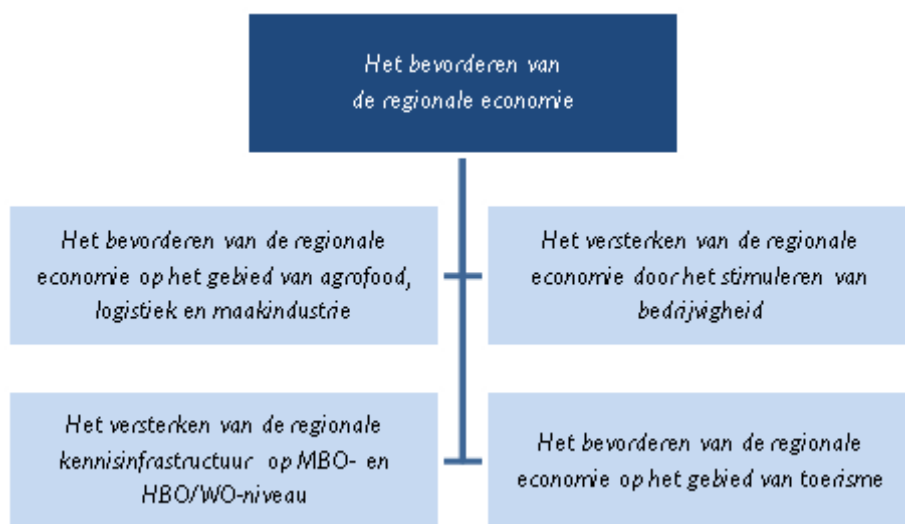
TIR

SCHMITZ

4.6 Programma 6 Economie en Toerisme

4.6.1 Inleiding

4.6.2 Wat willen wij bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het bevorderen van de regionale economie”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan de daarin benoemde thema’s “Innovatieve en excellente stad” (Economie) en “Veelzijdige stad in het groen” (Toerisme). Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op de thema’s “Innoveren en Vermarkten” (Economie) en “Boeien en Binden” (Toerisme) en aan het regioprogramma “Werken aan de Regio Venlo 2015-2018”.

Dit programma sluit primair aan bij het thema “Positionering en profilering” in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018. De ambities van dit college op het gebied van economie en toerisme zijn in het coalitieprogramma opgenomen in de paragrafen “Toerisme langs de Maas en Venlo Verhaal (D2), “Lobby Derde Geldstromen, Stagebureau, Startersfonds” (D6) en “Acquisitie” (D9).

Ambities Strategische Visie 2030:

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad” uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma “Economie en toerisme” relevante ambities aangegeven:

Venlo is in 2030 een stad met bedrijvigheid rondom de clusters logistiek, kennisintensieve industrie en agribusiness, en past daarbij de principes van C2C toe.

- Recreatie en toerisme hebben een economische potentie.
- Kennisintensieve bedrijvigheid moet behouden en versterkt worden.
- De stad heeft in 2030 een breed aanbod aan hoger onderwijs en academische opleidingen.
- Het C2C gedachtegoed is een onderscheidend kwaliteitsaspect van de bestaande regionale bedrijvigheid.

De economische structuurversterking is primair gericht op de krachtige aanwezige speerpuntsectoren logistiek, agribusiness, maakindustrie en toerisme en de cross overs tussen deze sectoren. Dit betekent dat er te allen tijde een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod van werklocaties en commercieel vastgoed aanwezig moet zijn, maar ook dat we vraag gestuurd en flexibel moeten kunnen anticiperen op innovaties en nieuwe behoeften. De nadruk bij de structuurversterking van de toeristische functie ligt in de binnenstad, Arcen en Kloosterdorp Steyl, waarbij de Maas een belangrijke verbindende schakel vormt.

De onderwijs- en kennisinfrastructuur moet een belangrijke bijdrage leveren aan het vasthouden en aantrekken van hoogopgeleide mensen voor de stad en de regio. Dit vraagt om de aanwezigheid van sterke onderwijs- en kennisinstellingen met een duidelijk eigen profiel en om excellente samenwerking met het bedrijfsleven in onze regio op het gebied van onderwijs en toegepast onderzoek. Daarnaast gaat het over kennistransfer: de overdracht van kennis van kennis- en onderwijsinstellingen naar bedrijven in onze regio.

Zowel voor wat betreft de economische structuurversterking als voor wat betreft de versterking van de onderwijs- en kennisinfrastructuur staat 2016, evenals vorig jaar, nadrukkelijk in het teken van de ontwikkeling van de Brighlands Campus Greenport Venlo. De inspanningen die in 2016 worden geleverd sluiten dan ook nauw aan op het “Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo” (2014) en dan met name de lijnen “Werklandschap” (Klavertje 4 gebied) en “Kennislandschap” (campusontwikkeling) en in mindere mate de lijn “Infrastructuur en faciliteiten” (rail- en bargeterminal en grootstedelijke voorzieningen). De inspanningen die in kader van de laatste lijn worden geleverd, maken primair deel uit van de programma’s “Ontwikkeling Centrumstad” en “Verkeer en Bereikbaarheid”.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Er wordt steviger ingezet op een sterkere profilering van Venlo, acquisitie, lobby en werving van derde geldstromen zodat voor Venlo gunstigere besluiten worden genomen en middelen gegenereerd die bijdragen aan onze ambities.
- We ondersteunen startende ondernemers en mensen die vanuit een uitkeringssituatie willen gaan ondernemen. Daarvoor hebben we een startersfonds.
- We verbeteren het investeringsklimaat voor onderwijsinstellingen
- Het draagvlak voor C2C en duurzaamheid wordt verder versterkt.
- We versterken de gemeentelijk acquisitiekracht, gaan de huidige structuren en resultaten evalueren en besparen op de externe uitvoeringskosten voor acquisitie.
- We gaan onze stad beter vermarkten en dragen actief en trots het Verhaal van Venlo uit.
- We investeren € 1 miljoen incidenteel in Toerisme langs de Maas, waaronder Kloosterdorp Steijl en onze rijke cultuurhistorie in het Verhaal van Venlo.
- Studenten die een stageplaats of een plek op de Euregionale arbeidsmarkt zoeken gaan we ondersteunen, net als leerlingen in het voortgezet onderwijs op het gebied van maatschappelijke stages. Er komt voor hen een stagebureau.

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Werkgelegenheid (abs)	57.400,00	58.600,00	59.100,00	59.700,00	60.300,00
Betreft het aantal arbeidskrachten die beroepsmatig minimaal 12 uur per week betaalde activiteiten verrichten (inclusief uitzendkrachten, maar exclusief seizoensarbeid). Bron LIAS. Meest actuele cijfer heeft betrekking 2014. Cijfers 2016-2020 betreft een raming op basis van een gemeentelijke groeiambitie van 1%. CPB (2015) gaat uit van maximaal 0,7% werkgelegenheidsgroei per jaar in de periode 2001-2020 (scenario Global Economy).					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Economische prestatie (rapportcijfer)	7,25	7,30	7,35	7,40	7,45
Betreft economisch rapportcijfer gebaseerd op 41 kwantitatieve indicatoren, verdeeld over een viertal thema's ("Relatieve vertegenwoordiging", "Relatieve groei", "Overige situatie" en "Overige dynamiek"). Bron Bureau Louter. Meest actuele cijfer (7,25) heeft betrekking op 2014. Maximaal haalbare score varieert per jaar, maar ligt meestal rond de 8. Stijging rapportcijfer betreft ambities.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aantal door C2C geïnspireerde ruimtelijke-fysieke projecten in het economisch domein	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Aantal door de gemeente Venlo geregistreerde projecten en activiteiten die bijdragen aan de regionale economie. Het betreft oplevering van C2C gebouwen (nieuwbouw of verbouw) en oprichting of nieuwvestiging van C2C bedrijven of instellingen. Bron: gemeente Venlo (geen databank, maar inventarisatie van beleidsmedewerker C2C). De ambitie is het op peil houden van het aantal projecten en activiteiten.					

4.6.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2016. Om die langere termijn-ambities waar te maken, richten we onze inspanningen in 2016 en de daaropvolgende jaren op:

1. Het versterken van de regionale kennisinfrastructuur op MBO- en HBO/WO-niveau
2. Het bevorderen van de regionale economie op het gebied van agrofood, logistiek en maakindustrie
3. Het bevorderen van de regionale economie op het gebied van toerisme
4. Het versterken van de regionale economie door het stimuleren van bedrijvigheid op werklocaties

Wij zullen hier onze partners waar, en zo maximaal mogelijk op een interactieve wijze bij betrekken. De belangrijkste partners waarmee wij de doelstellingen in het programma Economie en Toerisme nastreven zijn de regiogemeenten, de provincie Limburg, de onderwijs- en kennisinstellingen (MBO, HBO en WO), Ondernemers- en brancheverenigingen, Triple Helix organisaties (zoals SMART LCV), gebiedsontwikkelaars Klavertje Vier Gebied, acquisitiepartners (zoals LIOF, NFIA en NDL) en diverse organisaties (zoals C2C ExpoLab en Leisureport).

4.6.4

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma o6	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Economie en Toerisme	Baten	3.764	3.619	4.536	2.976	1.330
	Lasten	8.021	7.258	8.450	449	4.957
Subtotaal programma o6		-4.257	-3.639	-3.915	2.527	-3.627
Onttrekkingen aan reserves	Baten	1.050	350	350		
Toevoegingen aan reserves	Lasten	65			6.131	
Saldo programma o6 na verrekening reserves		-3.272	-3.289	-3.565	-3.604	-3.627

4.6.5

Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Plan van aanpak Programma Greenport Venlo
- Regionaal Programma "Werken aan de Regio Venlo 2015-2018"
- Regionale Visie Werklocaties en Kantoren
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma
- Verbreding Hoger onderwijs Venlo Limburg

4.6.6

Relaties met andere programma's

Dit raad-programma is verbonden met een aantal andere raadprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- programma 05. Onderwijs en Jeugd: Voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en doorgaande leerlijnen.
- programma 08. Ontwikkeling centrumstad: grootstedelijke functies, Venlo studentenstad;
- programma 09. Verkeer en bereikbaarheid: ontsluiting en bereikbaarheid bedrijventerreinen;
- programma 11. Beheer openbare ruimte: adequaat onderhoud bedrijventerreinen.

Benadrukt wordt de relatie met de programma's 8 en 9 vanuit de samenhang tussen de lijnen "Werklandschap", "Kennislandschap" en "Infrastructuur en faciliteiten" uit het Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo.

4.7 Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering

4.7.1 Inleiding

In het programma Sport- en Cultuurbevordering wordt het kader beschreven voor de inspanningen die de gemeente ten aanzien van de sportieve en culturele ontplooiing van haar inwoners verricht. Dit is schematisch weergegeven in de doelenboom in de volgende paragraaf.

4.7.2 Wat willen wij bereiken?

Het programma Sport- en Cultuurbevordering levert hoofdzakelijk een bijdrage aan het bereiken van de perspectieven 'Boeien en binden' en 'Vitale gemeenschappen' uit de strategische visie 'Regio in Balans' en draagt bij aan de hoofdpoging 'het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' van onze Strategische Visie 2030. Verder draagt het programma Sport- en Cultuurbevordering bij aan kernopgave 2 uit de Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo'.

Deze opgave ('iedereen ontwikkelt zijn competenties: persoonlijke ontwikkeling) is geconcretiseerd in een ambitie: Venlo biedt volop mogelijkheden voor (talent)ontwikkeling: onderwijs, werk, sport, bewegen, persoonlijke - en kunstzinnige vorming en culturele activiteiten. Deze activiteiten dragen bij aan het zelfvertrouwen, de samenwerking en de verbeeldingskracht van onze burgers. Verenigingen zijn een belangrijke spin in het web binnen wijken en ook goed onderwijs is een onmisbare voorwaarde voor zelfredzaamheid. Samen met partners zorgt de gemeente voor een passende infrastructuur op het gebied van onderwijs, cultuur, kunsteducatie en sport waarbij de gemeente haar

maatschappelijke partners, (beroeps) onderwijs en bedrijfsleven aanspreekt op hun gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Vanuit het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' is 'loslaten in vertrouwen' van groot belang, bijvoorbeeld door (sport)verenigingen de ruimte te geven hun accommodatie te onderhouden of een burgerinitiatief te faciliteren om het buitenzwembad te beheren en te exploiteren en voor een nieuwe impuls te zorgen.

Voor het programma Sport- en Cultuurbevordering is de volgende strategische doelstelling geformuleerd:

Het leveren van een positieve bijdrage aan de kwaliteit van leven van onze inwoners.

Uitgaande van de niveaus van samensturing [\[1\]](#) behoort de invulling van de doelstelling in hoge mate tot het niveau 1 en beperkt tot niveau 2. Met andere woorden: voor de realisatie van de doelstelling is slechts een beperkte, voornamelijk faciliterende, rol voor de gemeente weggelegd.

De resultaten op deze strategische doelstelling worden met een drietal effectindicatoren gevolgd.

[\[1\]](#) Zie programma 3 Participatie

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aandeel inwoners dat voldoet aan de NNGB-norm		46,00	48,00	50,00	52,00
Over 2014 zijn geen gegevens beschikbaar omdat er geen stadspeiling is uitgevoerd.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aandeel inwoners dat minder dan één keer per week contact heeft met niet-huisgenoten (vereenzaming)					
Over 2014 zijn geen gegevens beschikbaar omdat er geen stadspeiling is uitgevoerd.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Somscore op de gezondheidsgelateerde kwaliteit van leven (EQ5D)					
Over 2014 zijn geen gegevens beschikbaar omdat er geen stadspeiling is uitgevoerd.					

4.7.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambitie voor dit programma, zoals geformuleerd in de strategische doelstelling, reikt verder dan 2016. Maar om die ambitie op de lange termijn te kunnen waarmaken, worden in 2016 de hierna genoemde concrete inspanningen geleverd.

Het bevorderen van deelname aan sport en bewegen

Ook in 2016 wordt invulling gegeven aan de opgave uit de Sportvisie 2013-2018 en wordt ingezet op:

- De open sportvereniging die naast vitaal ook maatschappelijk betrokken is; sportverenigingen worden, daar waar dit nodig is, ondersteund in de groei naar dit open karakter;
- Het stimuleren van groepen mensen (inactieven, met gezondheidsachterstand, met een beperking, met afstand tot de arbeidsmarkt, met een minimuminkomen) om mee te doen aan de samenleving door te sporten en te bewegen al dan niet in verenigingsverband of gekoppeld aan het concept Huis van de Wijk;
- Het daar waar nodig faciliteren en stimuleren van de inzet van het Jeugdsportfonds Venlo zodat meedoen aan sport voor iedere jeugdige mogelijk wordt;
- Het herijken van de subsidieregels op het gebied van sport, cultuur, welzijn, zorg en jeugd. Daarbij is de inzet om waarderingssubsidies om te buigen in de richting van een stimuleringssubsidie;
- Het geven van een impuls aan het imago en de profilering van Venlo en daarmee van de regio en het leveren van een bijdrage aan de kwaliteit van leven en wonen in de regio. Hierbij wordt ingezet op het versterken van de regionale samenwerking op gebieden waar dat een toegevoegde waarde heeft. Bijvoorbeeld verenigingsondersteuning en het faciliteren van het sporten en bewegen voor mensen met een beperking. Vanaf 2016 wordt in dit kader gewerkt op basis van een nieuw Regioplan dat een reikwijdte heeft tot en met 2019.
- Een specifiek programma om meer Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) te krijgen samen met partners in onderwijs, verenigingen, bedrijfsleven en de wijk.

De doelstelling en de te realiseren effecten die met behulp van sport en bewegen kunnen worden gerealiseerd, worden beschreven in verschillende raadsprogramma's. Voor het bereiken van deze effecten is soms de gemeente zelf aan zet. De betreffende gemeentelijke afdeling, bijvoorbeeld de afdeling Sportbedrijf, bepaalt dan zelf op welke wijze de effecten worden bereikt.

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate sportieve omgeving

Vanaf 2016 wordt verder invulling gegeven aan de Sportvisie 2013-2018 met de volgende activiteiten:

- Het meer betrekken van verenigingen bij het onderhoud en beheer van accommodaties en deze verenigingen (naar vermogen) verantwoordelijk maken voor dit onderhoud en beheer;
- Het waar mogelijk verkennen van mogelijkheden om naast het voortgezet ook het primair onderwijs te interesseren meer gebruik te maken van bestaande sportieve omgevingen en het 'sturen' op de samenwerking tussen, en clustering van, verenigingen waardoor de bezetting van accommodaties wordt vergroot;
- Het herijken van het tarievenbeleid (o.a. grotere transparantie);
- Het verkennen van de mogelijkheden om sportaccommodaties om niet ter beschikking te stellen aan verenigingen. Hierdoor zouden dan bijvoorbeeld subsidies kunnen vervallen waarbij verenigingen een haalbare tegenprestatie dienen te leveren ('open sportparken').

Sportieve omgevingen en open sportparken zijn een goede optie om het bewegingsonderwijs op basisscholen te intensiveren (van 2 naar 3 uur per week; wens van het rijk). Ook een veilige en uitnodigende omgeving is steeds belangrijker voor sporten en bewegen, bijvoorbeeld in de vorm van fiets- en wandelpaden en sport- en speelmogelijkheden in de openbare ruimte.

Het bevorderen van de (passieve en actieve) deelname aan kunst en cultuur

De uitvoering van de cultuurnota 'Focus, samenhang en samenwerking. Herijking cultuurbeleid gemeente Venlo 2015' is gericht op het bevorderen van de passieve en actieve deelname aan kunst en cultuur in de wijk. Het uiteindelijke doel is het stimuleren van maatschappelijke participatie en individuele ontplooiing van onze burgers.

In 2016 wordt ingezet op:

- Het ondersteunen van verenigingen. Cultuurverenigingen, scoutingorganisaties en jeugdclubs verschillen in de basis niet van sportverenigingen. Zij lopen vaak tegen gelijksoortige organisatorische problemen aan als het gaat om financiën, beleid of vrijwilligers. Extra aandacht wordt besteed aan het ondersteunen van verenigingen op deze terreinen;
- Het stimuleren van culturele initiatieven in, door en voor de wijk(en);
- Het bevorderen van cultuurparticipatie in de wijk door het ondersteunen van (culturele) verenigingen. Hiervoor wordt o.a. het concept Huizen van de Wijk als aangrijpingspunt gezien. Het Kunstencentrum Venlo en de Bibliotheek

spelen een belangrijke rol bij het stimuleren en ondersteunen van cultuur(participatie). De Bibliotheek ontwikkelt zich als partner van Huizen van de Wijk. De cultuurcoaches van Kunstencentrum Venlo hebben het initiatief genomen om culturele initiatieven in de wijk op te zetten en aan te jagen ('cultuur in de buurt');

- Het opstellen van een culturele kaart. Met deze kaart wordt inzicht gegeven in de veelheid aan culturele initiatieven in de Venlose wijken. Daarnaast wordt bij burgers geïnventariseerd welke initiatieven nog worden gemist;
- Het inzetten van het Jeugdcultuurfonds Venlo waar dat noodzakelijk is zodat meedoen aan cultuur voor iedere jeugdige mogelijk is;
- Het herijken van de subsidieregels op het gebied van sport, cultuur, welzijn, zorg en jeugd. Daarbij is de inzet om waarderingssubsidies om te buigen in de richting van een stimuleringssubsidie;
- Het ondersteunen en faciliteren van cultuurverenigingen, scouting en jeugdclubs om verbindingen aan te gaan;
- In de Gezamenlijke Beleidsagenda Cultuur is het onderwerp Cultuur in de Wijk benoemd tot één van de vijf speerpunten van deze agenda. In het kader van deze agenda wordt samengewerkt met wijkbewoners aan culturele projecten met thema's uit de directe leefomgeving en aangedragen door wijkbewoners zelf: community arts. Het doel is om hiermee op wijkniveau bij burgers belangstelling te wekken voor (een bezoek aan) de stedelijke cultuurprogramma's (musea, podia, festivals enz.);
- Het investeren in en het versterken van de verbinding tussen cultuur en onderwijs, cultuur en jeugd, cultuur en dagbesteding, cultuur en welzijn en cultuur en gezondheid.

4.7.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 07	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Sport- en Cultuurbevordering	Baten	2.685	2.812	2.824	2.823	2.823
	Lasten	13.132	11.926	11.484	10.996	10.952
Subtotaal programma 07		-10.447	-9.113	-8.660	-8.173	-8.128
Onttrekkingen aan reserves	Baten	1.862	32	32	32	32
Toevoegingen aan reserves	Lasten		75	75	75	75
Saldo programma 07 na verrekening reserves		-8.585	-9.157	-8.703	-8.216	-8.171

4.7.5

Relevante beleidskaders

De volgende documenten hebben een relatie met dit programma:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid';
- Cultuurnota 'Focus, samenhang en samenwerking. Herijking cultuurbeleid gemeente Venlo 2015';
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Venlo 'Goede gezondheid, gedeelde zorg';
- Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven'.

4.7.6

Relaties met andere programma's

Het programma Sport- en Cultuurbevordering heeft relaties met een aantal andere programma's:

- Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid (het naar vermogen deelnemen aan de samenleving);
- Programma 4 Zorg en Welzijn (goede gezondheid en welbevinden vermindert de vraag naar ondersteuning en zorg);
- Programma 5 Onderwijs en Jeugd (bewegingsonderwijs en het niveau van sportieve voorzieningen die ook door de inwoners en verenigingen gebruikt kunnen worden, persoonlijke ontwikkeling);
- Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad (culturele infrastructuur);
- Programma 10 Wonen en Leefomgeving (een veilige en uitnodigende omgeving, de vrije sport infrastructuur).

4.8 Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad

4.8.1 Inleiding

4.8.2 Wat willen wij bereiken?

De strategische doelstelling dit programma is “het versterken en verder ontwikkelen van het centrum ten behoeve van de (eu)regionale functie van Venlo”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan het daarin benoemde thema “Centrum Euregio: Hoofdstad en vitaal hart”. Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op het thema “Boeien en Binden”.

Dit programma sluit primair aan bij het thema’s “Positionering en profilering” in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018, zowel vanwege de nieuwe rol en houding van de gemeente inzake de af te ronden majeure projecten (de markt maximaal aan zet), als vanwege enkele concrete afspraken (deze zijn in de tekst hieronder separaat vermeld). Resultaten van dit programma dragen ook bij aan het thema “lobby / acquisitie” en de daarbij geformuleerde ambitie om het belang van Venlo als krachtige centrumgemeente in de Euregio merkbaar te doen toenemen.

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario ‘Venlo kansenstad’ uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma “Ontwikkeling centrumstad” relevante ambities aangegeven:

- Venlo-Centrum is in 2030 “the place to be” (Da muss mann sein).

- “Leisure en pleasure” is volledig doorontwikkeld, met een belangrijke rol voor horeca, grootstedelijke culturele functies, congressen en evenementen, met een duidelijke relatie en verbinding tussen binnenstad en kazerneterrein.
- In de binnenstad beleef je overal “fresh” en duurzaamheid (C2C).
- Cultuurhistorie is als rode draad door alles heen zichtbaar.
- Shoppen doe je in het compacte, maar hoogwaardige euregionale winkelhart.
- De binnenstedelijke dynamiek is toegenomen door het terugbrengen van het binnenstedelijk wonen (o.a. studentenhuisvesting)
- Een goed onderhouden en ingerichte binnenstad maakt dat inwoners en bezoekers zich veilig voelen.

De kern van dit programma is: het versterken van een aantrekkelijke stad door het realiseren van onderscheidende voorzieningen en openbare ruimte in het stedelijke centrum, en die aantrekkelijkheid ook uit te dragen in public relations en uit te stralen in gastvrijheid. ‘Het stedelijke centrum’ kent daarbij de begrenzing zoals die in de Visie Stedelijk Centrum (2012) is vastgelegd: Venlose binnenstad + Maaswaard + Kazernekwartier. Door scherp te focussen op de onderscheidende kenmerken van dit kerngebied moet dit programma een maximale bijdrage leveren aan de positie en profilering van Venlo als centrumstad voor de (eu)regio.

Een belangrijke opgave is gelegen in de demografische ontwikkeling van onze stad en de regio. Venlo zou moeten inzetten op het binnenhalen en -houden van jonge, liefst hoger opgeleide mensen, en inzetten op versterking van de positie in de (eu)regio, onder andere als koop-, cultuur-, verblijfs- en kennisstad. Cruciale voorwaarde voor beide is een zekere mate van ‘grootstedelijkheid’. Bij positionering van Venlo als centrum van de Euregio hoort ook het ‘verkopen’ van de stad in het algemeen en “Venlo, beste binnenstad 2013-2015” in het bijzonder en het nemen van de lead bij het verkopen van de regio.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We zetten in op een nauwere samenwerking tussen het Museum Van Bommel Van Dam en het Limburgs Museum en realiseren daarmee een structurele besparing van € 100.000,- vanaf 2018.
- Bij grote projecten is de markt het eerste aan zet. De gemeente is terughoudend totdat er voldoende zekerheden zijn dat private partijen hun ambities daadwerkelijk waar maken.

- We draaien de structurele bezuiniging van € 192.000,- op evenementen terug (gerealiseerd in 2015).

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Waardering Venlo centrumstad (inwoners)	6,30	6,50	6,70	7,00	7,00
Gemiddeld rapportcijfer over drie afzonderlijk bevraagde aspecten van Venlo: als winkelstad, als cultuurstad, en als toeristenstad (jaarlijks, stadspeling). Laatste realisatiecijfer is 2013. Realisatie 2015 moet nog gemeten, maar aanname dat oplevering Grenswerk e.d. gewaardeerd worden. Streefcijfers 2017-2020 afhankelijk van (tempo) investeringen op basis van Campusontwikkeling, spoor 3.b. Faciliteiten.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Waardering Venlo centrumstad (bezoekers)					
Gemiddeld rapportcijfer over drie afzonderlijk bevraagde aspecten van Venlo: als winkelstad, als cultuurstad, en als toeristenstad (jaarlijks). De Indicator moet nog ontwikkeld worden. Pas na nulmeting over 2015 kunnen streefcijfers 2016-2020 worden gegeven.					

4.8.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2016. Om die langere termijn-ambities waar te maken, richten we onze inspanningen in 2016 en de daaropvolgende jaren op drie speerpunten.

1. Het versterken van (groot)stedelijke functies (horeca, cultuur, detailhandel) in hun samenhang.
2. Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het centrum (mede door majeure projecten).
3. Het aantrekkelijk maken van Venlo als studentenstad.

De belangrijkste partners waarmee wij de doelstellingen in dit programma nastreven zijn VenloPartners, ondernemersverenigingen, branche-organisaties, het Platform Cultuurinstellingen, de organisatoren van beeldbepalende evenementen, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, onderwijsinstellingen (met name Universiteit Maastricht, HAS, en Fontys), en de provincie Limburg.

Waar relevant zullen we bij de uitvoering van deze ambities, met name die rond 'Venlo studentenstad', voortdurend spiegelen met de in 2015 verschenen nota 'Venlo als brandpunt van interactie'.

4.8.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma o8	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Ontwikkeling Centrumstad	Baten	7.723	6.599	3.072	5.086	-2.604
	Lasten	17.820	16.435	12.836	14.699	6.976
Subtotaal programma o8		-10.097	-9.837	-9.765	-9.613	-9.580
Onttrekkingen aan reserves	Baten	325	125	125	125	125
Toevoegingen aan reserves	Lasten	745	4.001	3.953	1.947	2.066
Saldo programma o8 na verrekening reserves		-10.518	-13.713	-13.593	-11.436	-11.521

4.8.5 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma:

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Visie Stedelijk Centrum 2022
- Cultuurnota 2015-2018
- Evenementenbeleid 2016-2019

4.8.6 Relaties met andere programma's

Dit raad-programma is verbonden met een aantal andere raadprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- programma o6. Economie en toerisme: Venlo centrum als toeristische hotspot en versterken van regionale kennisinfrastructuur

- programma 07. Sport- en Cultuurbevordering: afstemming met kleinere culturele voorzieningen - zoals amateurverenigingen - alsmede de rol van culturele basisinstellingen in participatie inwoners
- programma 09. Verkeer en bereikbaarheid: bereikbaarheid van het centrum
- Programma 10. Wonen en leefomgeving: uitvoeringsprogramma ruimtelijke structuurvisie en wonen in de binnenstad
- programma 11. Beheer openbare ruimte: adequaat onderhoud centrum.

Benadrukt wordt de relatie met de programma's 6 en 9 vanuit de samenhang tussen de lijnen "Werklandschap", "Kennislandschap" en "Infrastructuur en faciliteiten" uit het Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo.

uitgezonderd

4.9 Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid

4.9.1 Inleiding

4.9.2 Wat willen wij bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het realiseren van een verkeersveilige en bereikbare stad en regio”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan de daarin benoemde thema’s “Innovatieve en excellente stad” en “Venlo Internationaal” (bereikbaarheid) en “Veelzijdige stad in het groen” (verkeersveiligheid). Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op de thema’s “Innoveren en Vermarkten” (bereikbaarheid) en “Vitale gemeenschappen” (verkeersveiligheid).

Dit programma sluit primair aan bij het thema “Leefbaarheid in wijken en kernen” in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018. Bij het thema “verkeer” wordt het accent gelegd op verkeersveiligheid in wijken en kernen en het fietsen langs de maas. De ambitie van dit college op het gebied van verkeer is in het coalitieprogramma opgenomen in de paragraaf “Infrastructuur in Wijken en Kernen en GVVP ” (D5).

Dit programma sluit daarnaast ook aan op het “Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo” (2014), dat in teken staat van de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo. Het gaat dan met name de lijn “Infrastructuur en faciliteiten” (rail- en bargeterminal en grootstedelijke voorzieningen). Het tweede

deel van deze lijn, maakt primair deel uit van het programma “Ontwikkeling Centrumstad”. De twee andere lijnen uit het “Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo” – “Werklandschap” en “Kennislandschap” zijn primair verbonden aan het programma “Economie en Toerisme”.

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma “Verkeer en Bereikbaarheid” relevante ambities aangegeven:

- Venlo heeft zich ontwikkeld tot een logistieke ‘hotspot’
- Een uitstekende multimodale ontsluiting is een doorslaggevende vestigingsfactor
- De binnenstad is goed bereikbaar, zowel met de auto als met het openbaar vervoer en heeft goede parkeervoorzieningen

De bereikbaarheid van Venlo en haar woon- en werklocaties is een belangrijke vestigingsplaatsfactor voor bewoners en bedrijven. We profiteren hier als regio optimaal van, met positieve effecten op de aantrekkingskracht voor bedrijven, bezoekers en de werkgelegenheid.

De belasting van de (boven)lokale infrastructuur zal in de toekomst blijven toenemen, voor zowel weg, water als spoor. In de regio Venlo, waar met logistiek veel geld wordt verdiend, is het noodzakelijk dat de infrastructuur van weg, water en spoor op een nog hoger niveau wordt gebracht. Dit wordt als nationaal belang erkend. Bovendien is bij een afnemend aantal voorzieningen in wijken en dorpen mobiliteit van belang om te voorkomen dat inwoners in een isolement raken. We streven daarom naar een bereikbare, verkeersveilige en toegankelijke stad, zoveel mogelijk op basis van een schoon, duurzaam, stil en veilig mobiliteitssysteem voor personen én goederen. Hiervoor is een robuuste infrastructuur onmisbaar en zullen we het water en spoor beter moeten benutten. De uitdaging daarbij is om de belastende effecten van mobiliteit (o.a. geluidshinder, luchtkwaliteit) in balans te houden met de gewenste kwaliteit van leven.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We verleggen het accent wat betreft verkeersveiligheid naar kernen, wijken en schoolroutes.
- We trekken oplopend tot € 380.000,- structureel in 2018 aan middelen uit voor het GVVP. Hiermee financieren wij ‘Fietsen langs de Maas’ en basisinvesteringen i.o.m. kernen en wijken.

- We bezuinigen € 200.000,- op de investeringen in het dynamisch verkeersmanagementsysteem.

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Aantal verkeersslachtoffers	6,00	4,00	3,00	2,00	1,00
Betreft het aantal in het Bestand Geregistreerde Ongevallen in Nederland (BRON) opgenomen ernstige verkeersslachtoffers (ziekenhuisgewonden + doden) per jaar binnen gemeente Venlo. Bron: BRON. Gegevens van voorgaande jaar komen pas in derde kwartaal beschikbaar. Dus zowel 2014 als 2015 zijn ramingen (gelijkgesteld aan 2013). Streefwaarde: 0 (conform ROVL doelstelling “maak van de 0 een punt”, die ook door Venlo wordt omarmd). In 2013 waren er 9 registraties. Er wordt in de raming er van uitgegaan dat het aantal ernstige verkeersslachtoffers niet in één jaar teruggebracht kan worden naar 0. Streefdatum in 2020.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Oordeel verkeerssituatie, parkeren en parkeeroverlast inwoners		7,20	7,20	7,20	7,20
Gemiddelde rapportcijfer over beoordeling bereikbaarheid per auto en OV, verkeersveiligheid en parkeren onder inwoners Venlo. Bron: Stadspeiling. Voor 2014 en 2015 zijn geen gegevens beschikbaar. In 2012 is voor het laatst een oordeel gevraagd (7,2). Dat is een kleine verbetering ten opzichte van 2010 (7,1). Gezien beperkte begrotingsruimte voor GVVP en huidige waardering, wordt als ambitie geformuleerd het vasthouden een oordeel van 7,2.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Oordeel verkeerssituatie, parkeren en parkeeroverlast bezoekers		7,40	7,40	7,40	7,40
Gemiddelde rapportcijfer over beoordeling bereikbaarheid (per auto en OV) en parkeren onder bezoekers van Venlo. Basis vormt het eenmalige p-onderzoek in 2015 (7,4). Voor 2014 zijn dus geen cijfers beschikbaar. Er zal de komende jaren periodiek een vergelijkbaar p-onderzoek moeten worden ontwikkeld en uitgevoerd om indicator te kunnen monitoren. Gezien beperkte begrotingsruimte voor GVVP vormt handhaving van huidige waardering de streefwaarde. Wel zal door de inzet van o.a. het dynamische verkeersmanagement- en informatiesysteem de doorstroming en klanttevredenheid naar verwachting op dat gebied toenemen.					

4.9.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2016. Om die langere termijn-ambities waar te maken, zijn onze inspanningen in 2016 en de daaropvolgende jaren gericht op:

1. Het bereikbaar en verkeersveilig maken en houden van de stad en regio
2. Het bereikbaar houden van de stad en de regio door het aanbieden van voldoende parkeervoorzieningen

Om dit te realiseren wordt ingezet op intensieve samenwerking met onze partners. De belangrijkste partners zijn Provincie Limburg, Ministerie van I&M, Rijkswaterstaat, Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL), Regionaal Mobiliteitsoverleg Noord-Limburg (RMO), Veilig Verkeer Nederland (VVN), SMART Logistics Centre Venlo, Wijkraden en ondernemersverenigingen in het centrum van Blerick, Tegelen en Arcen.

4.9.4

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 09	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Verkeer en Bereikbaarheid	Baten	6.685	8.529	8.488	8.490	8.490
	Lasten	7.611	7.353	7.299	7.296	7.306
Subtotaal programma 09		-926	1.176	1.189	1.194	1.184
Onttrekkingen aan reserves	Baten	993	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves	Lasten	0	0	0	0	0
Saldo programma 09 na verrekening reserves		67	1.176	1.189	1.194	1.184

4.9.5

Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma
- Stad van Actieve Mensen (SAM)

4.9.6

Relaties met andere programma's

Dit raad-programma is verbonden met een aantal andere raadprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- programma 06. Economie en Toerisme: Logistieke faciliteiten (water, weg en spoor) en Fietsen langs de Maas
- programma 08. Ontwikkeling centrumstad: Parkeervoorzieningen
- programma 10. Wonen en leefomgeving: Veiligheid
- programma 11. Beheer openbare ruimte: Handhaving parkeren.

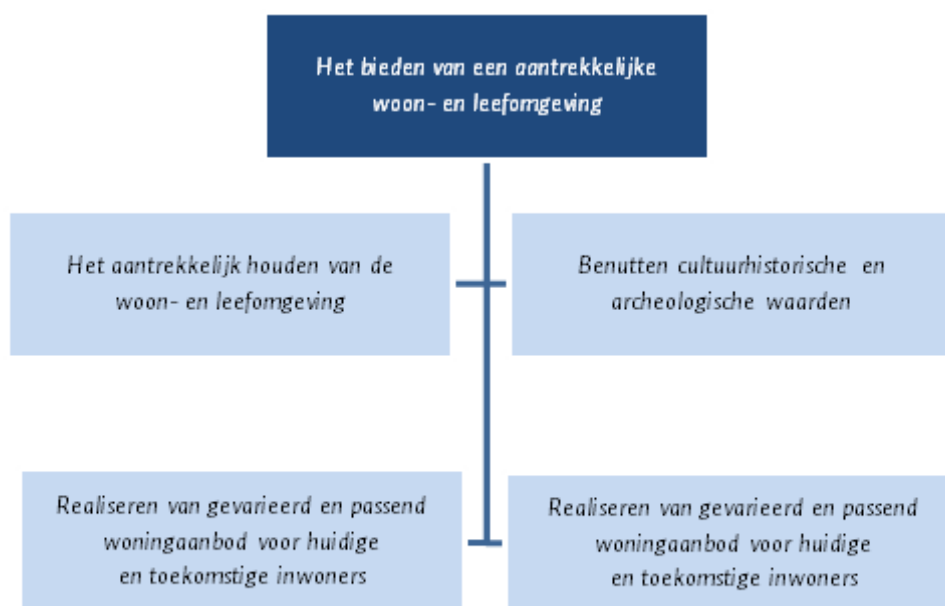
Benadrukt wordt de relatie met de programma's 6 en 8 vanuit de samenhang tussen de lijnen "Werklandschap", "Kennislandschap" en "Infrastructuur en faciliteiten" uit het Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo.

4.10 Programma 10 Wonen en Leefomgeving

4.10.1 Inleiding

4.10.2 Wat willen wij bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is "het bieden van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving".

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan het daarin benoemde thema "Veelzijdige stad in het groen". Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie "Regio in Balans", en dan met name op het thema "Boeien en Binden".

Dit programma sluit primair aan bij het thema "Leefbaarheid in wijken en kernen" in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018, zowel qua nieuwe rol en houding van de gemeente inzake stimuleren van kleine ruimtelijke initiatieven, als vanwege enkele concrete afspraken.

In het gekozen voorkeursscenario 'Venlo kansenstad' uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma "Wonen en leefomgeving" relevante ambities aangegeven:

- Binnen Venlo zorgt de diversiteit van onderscheidende delen van de gemeente voor vitaliteit en stabiliteit.
- Door enerzijds langjarig gericht te investeren in een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving, maar ook ruimte te maken voor met name de groeiende studentenpopulatie, is de bevolking weer langzaam gaan groeien.
- Iedereen kan in Venlo wonen. Het wonen in Venlo voorziet in alle treden van de woonladder.
- Jonge gezinnen vestigen zich bij voorkeur in de kleinere kernen en grote wijken.
- Wonen in Venlo betekent aantrekkelijk wonen in een groene woonomgeving, goed bereikbaar en met een zo breed mogelijke toepassing van de principes van C2C.
- Als een paar groene vingers strekt de groene omgeving rondom de stad zich uit tot aan de binnenstad.

Het versterken van de woon- en leefomgeving is essentieel voor het vasthouden en aantrekken van inwoners. De ambities op het gebied van bevolkingssamenstelling (binden van kenniswerkers) stellen daarbij extra eisen aan de beschikbaarheid van hoogwaardige woonmilieus in stad en regio. Dit betekent dat er te allen tijde een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod van woningen aanwezig ('op voorraad') zal moeten. Daarnaast willen we de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied benutten en uitbouwen door samen met onze (regionale) partners te anticiperen op het provinciaal en rijksbeleid op het gebied van erfgoed, groen-, natuur, landschaps- en watersystemen met in 2016 extra aandacht voor het Deltaprogramma (wateropgave).

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- De schaal van de buurt wordt de ‘leidende schaal’ bij het geven van impulsen aan ontwikkelingen in de leefwereld van onze inwoners.
- De verantwoordelijkheid voor de besteding van gemeentelijke middelen voor de eigen leefomgeving komt bij de inwoners te liggen. We stellen daartoe buurtbudgetten in.
- We geven bijzondere aandacht aan een toereikend aanbod van passende en betaalbare woningen voor studenten, starters, ouderen, mensen met een laag inkomen en arbeidsmigranten.
- We continueren de startersleningen.

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Bevolkingsontwikkeling	100.428,00	100.350,00	100.500,00	100.650,00	100.800,00
Aantal inwoners van Venlo per ultimo peiljaar (jaarlijks, CBS). Realisatie 2015: per 31 maart. Waarden: groei door studenten: 600 tot 2020.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Migratiesaldo Venlo	196,00	125,00	125,00	125,00	125,00
Absolute migratiesaldo per ultimo peiljaar (jaarlijks, interne gegevens PDV). Realisatie 2014: cijfer 2013. Streefwaarden vanaf 2016: rekening houdend met studenten.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Score veiligheid Venlo	6,70	6,70	6,70	6,70	6,70
Schaalscore ‘veiligheid’ als rapportcijfer (tweejaarlijks, Integrale Veiligheidsmonitor). Realisatie 2014: cijfer 2011. Streefwaarden: aanname behoud cijfer.					

4.10.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2016. Om die langere termijn-ambities waar te maken, richten we onze inspanningen in 2016 en de daaropvolgende jaren op de volgende speerpunten.

1. Het aantrekkelijk houden van de woon- en leefomgeving (projecten maar ook toezicht en handhaving). Buurt bestuurt.
2. Het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit door het behouden en benutten van erfgoed (monumenten, archeologie, cultuurhistorisch landschap).
3. Het realiseren van een gevarieerd en passend woningaanbod voor huidige en toekomstige inwoners.
4. Het instandhouden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving (bodem, lucht, geluid, externe veiligheid).

Bij alle relevante deelpunten hierboven wordt optimaal het gedachtegoed van C2C als drijvende succesfactor voor sterke steden in de samenleving verspreid met als doel Venlo met dit thema blijvend als koploper op de kaart te zetten.

De nieuwe Erfgoednota zal focussen op behoud en versterking van erfgoed als cruciale factor voor groei en (woon)aantrekkelijkheid van (centrum)steden zoals Venlo (Atlas G50 2015).

4.10.4

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 10	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Wonen en Leefomgeving	Baten	10.857	8.022	1.524	7.433	7.634
	Lasten	23.608	18.527	12.160	18.059	17.969
Subtotaal programma 10		-12.751	-10.505	-10.636	-10.626	-10.335
Onttrekkingen aan reserves	Baten	7.473	2.096	2.082	1.779	1.779
Toevoegingen aan reserves	Lasten	4.660	2.120	2.166	1.952	2.224
Saldo programma 10 na verrekening reserves		-9.938	-10.529	-10.719	-10.798	-10.780

4.10.5

Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma:

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Visie Stedelijk Centrum
- Stadsdeelontwikkelings-, wijk- en dorpsplannen
- Wijkgericht werken (pilot 2015)
- Bestemmingsplannen /pilot Omgevingsplan
- Stad van Actieve Mensen (SAM)

4.10.6

Relaties met andere programma's

Dit raad-programma is verbonden met een aantal andere raadprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- programma 06. Economie en toerisme: Venlo als toeristische hotspot
- programma 07. Sport- en Cultuurbetovordering: afstemming met overige culturele voorzieningen
- programma 09. Verkeer en bereikbaarheid: bereikbaarheid van de kernen en w i jken
- programma 11. Beheer openbare ruimte: adequaat onderhoud.

4.11 Programma 11 Beheer openbare ruimte

4.11.1 Inleiding

4.11.2 Wat willen wij bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving”.

Vanuit dit programma wordt een bijdrage geleverd aan de opgaven uit de Strategische visie 2030, in het bijzonder aan het thema “Veelzijdige stad in het groen”. Ook sluit dit programma aan bij het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018.

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad” uit de Strategische Visie 2030 worden op basis van het thema “Veelzijdige stad in het groen” de volgende voor het programma “Beheer Openbare Ruimte” relevante ambities aangegeven:

- Differentiatie op basis van diversiteit bestaande uit de combinatie van een stedelijk centrum met dorpskernen en wijken in een groen casco van Maas en natuur.
- Een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving door langjarig gerichte investering.
- Eigen inzet van buurtbewoners door de buurt zelf (pilots) invulling te laten geven aan de inzet van beschikbaar onderhoudsgeld.
- Doorontwikkeld wijkgericht werken, zodat er sprake is van betrokkenheid, inspraak en zelfbestuur.
- Zo breed mogelijk toepassing van de principes van Cradle to Cradle.
- Het bieden van een prettige fysieke leefomgeving.

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Leefbaarheid in wijken en kernen: meer betrokkenheid en eigenaarschap door op buurt- en wijkniveau samen te werken met inwoners en partners.
- Ruimte voor de samenleving: basis op orde, regie vanuit de gemeente, stimuleren eigen initiatief en activiteit van inwoners.
- Samen met inwoners route bepalen: keuzes meer samen met inwoners, integraal of bijvoorbeeld in co-creatie.
- Buurtbudgetten: verschuiven verantwoordelijkheid voor kwaliteit openbare ruimte naar inwoners in buurten en wijken.

Het beheer en instandhouden van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed geeft uitvoering aan beleidskeuzes. Deze uitvoering is gericht op het realiseren van de genoemde ambities en tevens het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving, zijnde een prettige, fysieke leefomgeving.

Het beheer en instandhouden beoogt met beschikbare middelen de ambities en doelstellingen zo optimaal mogelijk te realiseren. De te maken keuzes vragen om betrokkenheid, inspraak en zelfbestuur van buurten en buurtbewoners. We moeten niet alleen leunen op burgerinitiatieven, maar moeten ook buurten en wijken actief betrekken bij het maken van keuzes.

De huidige kwaliteit van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed kent maar een beperkte differentiatie. De aanwezige diversiteit van stedelijk centrum, dorpskernen, wijken en groen casco, maakt differentiatie mogelijk. Het is nodig om te differentiëren om met de beschikbare middelen de ambities en doelstellingen te realiseren.

We moeten de principes van Cradle to Cradle breed toepassen om op langere termijn “meer met minder” te kunnen doen. Dit sluit aan bij de ambities om langjarig gericht te investeren op een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving, die een prettige fysieke leefomgeving biedt. Een goed voorbeeld is het vervangingsproject openbare verlichting naar LED, waar een betere duurzame verlichting met 60% lagere energiekosten gerealiseerd wordt. Als Venlo hebben we daar een koploperspositie in.

Het nieuwe inzamelsysteem (materiaalbeleidsplan), waardoor afval herbruikbaar materiaal wordt, levert door het goed meedoen van de inwoners een beter resultaat en verlaging van de afvalstoffenheffing op.

Belangrijk aspect vormt de relatie tussen de gemeentelijke eigendommen (areaal openbare ruimte en vastgoed), de beleidskeuzes (gekozen kwaliteitsniveaus) en de beschikbare middelen (budget en capaciteit). We moeten balans aanbrengen in deze relatie om de ambities en doelstellingen te realiseren.

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Rapportcijfer beleving / waardering kwaliteit openbare ruimte	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
o-meting in 2015 of 2016 (nieuwe indicator waarvan de samenstelling in de 2e helft van 2015 gereed is). Beoogd wordt om via de Stadspeiling een cijfer tussen 0 en 10 te krijgen, waarmee onze inwoners uitdrukking geven aan de kwaliteit en beleving van de openbare ruimte.					
Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Score gemeente Venlo in jaarlijkse benchmark gemeentelijk vastgoed (verschillen met andere deelnemers vormen indicatie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
o-meting in 2015 of 2016, beoogd wordt een waarde ter uitdrukking van het verschil in score met andere deelnemende gemeentes.					

4.11.3

Wat gaan we daarvoor doen?

De ambities en doelstellingen reiken verder dan 2015. Om die waar te maken, worden in 2015 en de daaropvolgende jaren doorgezet de volgende inspanningen gedaan. De producten van programma 11 geven uitvoering aan vigerende beleidskaders, wet- en regelgeving. Onderstaande beschrijvingen zijn vanuit dit uitvoerend karakter opgesteld.

Voor het realiseren van de strategische doelstelling worden de volgende inspanningen en bijdrages geleverd. Vanwege het grote aantal en diversiteit aan (sub)producten binnen dit programma worden de inspanningen en bijdrages op hoofdlijnen beschreven.

Het beheren en instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving

Met beschikbare middelen wordt regulier onderhoud uitgevoerd voor de instandhouding van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving. Hiertoe wordt in toenemende mate samengewerkt met verschillende disciplines, in de

keten, tussen verschillende organisatie onderdelen en met wijken, buurten en lokale ondernemers.

Ondersteunend wordt de relatie tussen kwaliteit, areaal en beschikbare middelen inzichtelijk gemaakt en bewaakt.

Het beheren en instandhouden van het gemeentelijk vastgoed voor een aantrekkelijke woonomgeving

In opdracht van andere afdelingen en programma's uitvoeren van de beheerexploitatie en onderhoud aan gemeentelijke gebouwen.

Invullen van de makelaarsrol ten behoeve van bestrijding van leegstand in het vastgoed.

Ondersteunend worden de (beheer)systemen ten behoeve van het vastgoedbeheer actueel gehouden.

Het inwinnen, registreren en ontsluiten van gegevens over de openbare ruimte

Updaten of vernieuwen van de (beheer)systemen ten behoeven van het inwinnen, registreren en ontsluiten van gegevens over de openbare ruimte.

Actualiseren van deze (wettelijke) registraties ter ondersteuning van het beheer en instandhouding van de openbare ruimte.

Overige

Naast (gegevens)beheer en instandhouding, wordt in dit programma ook (in opdracht) invulling gegeven aan advisering, vergunningverlening (waar mogelijk flitsvergunning), aan- / verkoop en projectbegeleiding.

Vanuit de strategische doelstelling wordt bovendien invulling gegevens aan verschillende bereikbaarheidsdiensten, zoals calamiteitendiensten, consignatiediensten en weekendreiniging. Deze georganiseerde diensten vormen een structureel onderdeel van de verschillende (sub)producten.

4.11.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 11	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Beheer openbare ruimte	Baten	22.036	20.591	20.292	20.243	21.328
	Lasten	49.498	46.492	43.946	41.085	40.891
Subtotaal programma 11		-27.462	-25.902	-23.654	-20.843	-19.563
Onttrekkingen aan reserves	Baten	6.804	5.470	3.898	520	520
Toevoegingen aan reserves	Lasten	179	-1.406	-833	-810	336
Saldo programma 11 na verrekening reserves		-20.837	-19.026	-18.923	-19.513	-19.379

4.11.5 Relevante beleidskaders

De volgende wettelijke- en beleidskaders zijn van toepassing:

- Strategische visie Venlo 2030.
- Verschillende wettelijke registraties, waaronder de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Topografie (BRT), de Basisregistratie Ondergrond (BRO), de Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken (WOZ), de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB) en de Wet Informatie Uitwisseling Ondergrondse Netten (WION).
- Verschillende (wettelijke) zorgplichten volgend uit onder andere de Wegenwet, Wegenverkeerswet, Wet milieubeheer, Telecommunicatiewet, Wet op de lijkbezorging, Waterwet.
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma.
- Groenbeleidsplan.
- Diverse landelijk gehanteerde normeringen en richtlijnen, zoals visual tree assessment (VTA) en diverse CROW publicaties.
- Stad van Actieve Mensen (SAM).

4.11.6 Relaties met andere programma's

Dit raad-programma is verbonden met een aantal andere raadprogramma's. Hieronder een overzicht van deze relaties, met enkele nadere toelichting.

- Programma 1 Bestuur en Publieke Dienstverlening
aanname en behandeling meldingen

- Programma 2 Openbare orde en veiligheid
 - ondersteuning bij calamiteiten
 - beheer en onderhoud van blusvoorzieningen
- Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid
 - inzet mensen met afstand tot de arbeidsmarkt
- Programma 5 Onderwijs en Jeugd
 - beheer en instandhouding onderwijsgebouwen
- Programma 7 Sport- en Cultuurontwikkeling
 - beheer en instandhouding (sport)accommodaties
- Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid
 - beheer en instandhouding van parkeergarages en havenfaciliteiten.
- Programma 10 Wonen en Leefomgeving beheer en
 - instandhouding van de fysieke leefomgeving

4.12 Programma 12 Algemene middelen

4.12.1 Inleiding

Dit programma is geen inhoudelijk beleidsprogramma maar vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording is het onderdeel algemene (dekkings)middelen een verplicht begrotingsonderdeel. In dit deel worden onder andere de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente verantwoord. Ten dele staat deze informatie ook bij de paragrafen.

4.12.2 Wat willen wij bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is **"het hebben van een gezonde financiële huishouding voor de gemeente"**. Deze strategische doelstelling bestaat de *gehele concernbegroting*, in dit programma wordt dit expliciet verwoord en zichtbaar gemaakt.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, "Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid" worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Er komt geen invulling van nieuwe ambities totdat zeker is dat de beoogde besparingsdoelen uit het coalitieprogramma ook gehaald worden;
- Het woonlastenprincipe wordt losgelaten.
- De ambitie om vaker en beter verantwoording naar de samenleving af te leggen over de keuzes die vanuit het dagelijks bestuur worden gemaakt.

- De ambitie om *los te laten en vertrouwen* op de ander zal, daar waar mogelijk, onderdeel zijn van de afwegingen voor aanpassing van het financieel beleid, interne (spel)regels en procedures;
- Er wordt sterk ingezet op versterking van de lobby voor *derde geldstromen* en het concreet binnenhalen van deze derde geldstromen

Indicator	JR 2014	2016	2017	2018	2019
Provinciaal toezicht (meerjarig repressief)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Wij streven jaarlijks naar repressief toezicht (het standaard toezicht) van de provinciaal toezichthouder. Dit wordt aangeduid met de waarde 1,00 (preventief toezicht heeft de waarde 0,00).					

4.12.3

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2015 heeft de provincie Limburg het financieel verdiepingsonderzoek 2015 - 2018 uitgevoerd. De provincie Limburg heeft als het ware een foto gemaakt van de financiële positie en financiële functie. Op basis van dit rapport hebben Gedeputeerde Staten van Limburg een uitspraak gedaan over de toezichtsvorm voor vier jaar (2015 - 2018). De provincie heeft geconcludeerd dat de gemeente Venlo aan de voorwaarden van meerjarig repressief toezicht voldoet (standaard toezichtskader). Dit betekent dat de periode tot en met het begrotingsjaar 2018 toezichtsarm zal zijn.

De provincie heeft hier de voorwaarde aan verbonden dat de gemeente aangeeft op welke wijze de integrale weerstandscapaciteit uiterlijk aan het einde van de meerjarenraming 2016 - 2018 weer op het door de raad gewenste niveau komt (1,0).

In 2016 zal de implementatie van de wet vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven verder worden vormgegeven en worden de wijzigingen voortvloeiende uit de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording uitgevoerd. De vernieuwing zal onder andere gevolgen hebben voor wat betreft de (stuur)informatievoorziening

Materieel en structureel sluitende (meerjaren)begroting

- Realiseren van de vastgestelde taak- c.q. bezuinigingstaakstellingen in alle programma's van de begroting;

- Specifieke rijksbezuinigingen worden doorgezet naar de doelgroep of gemeenschap, er vindt in principe geen ‘reparatie’ plaats uit de algemene middelen;
- Specifiek toe te rekenen bezuinigingen en efficiencykortingen welke concreet het gevolg zijn van taakmutaties worden financieel doorvertaald ten laste van de beleidsposten in de begroting. Indien het Rijk bezuinigingen en efficiencykortingen terugdraait dan worden deze ‘teruggegeven’ aan het betreffende beleidsterrein;
- Toepassing van de regels budgetdiscipline zoals vastgesteld door de gemeenteraad;
- Verdere implementatie van het proces verwerving derde geldstromen

Het beschikbaar hebben van voldoende middelen (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van de geïdentificeerde risico's, waarbij de risicobereidheid is: "Venlo is geen risicomijdende gemeente"

- Monitoren van de bestaande risico's en identificeren van nieuwe risico's;
- Toetsing van de effectiviteit van de genomen risicostrategie en bijstellen hiervan;
- Het concreet (stapsgewijs) aanvullen van de weerstandscapaciteit indien de (meerjarige) weerstandsratio onder de 1,0 komt;
- Het jaarlijks in de begroting opnemen van de post onvoorzien van € 0,5 miljoen en separaat inzichtelijk maken van de kosten die hieruit betaald worden;
- Actualisering en implementatie van de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De (meerjaren)begroting is voldoende wendbaar om tijdig te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen

- Voor de beoordeling van de wendbaarheid van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten en baten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voor doen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is wendbaarder dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De mate van deze wendbaarheid wordt standaard opgenomen in de begroting en de jaarrekening.

De schuldpositie van de gemeente bevindt zich op een acceptabel niveau

- Het eerst aanwenden van de (interne) beschikbare financieringsmiddelen voordat nieuwe leningen worden aangetrokken;
- Niet overschrijden van het kapitaallastenplafond;
- Het behoudend verstrekken van leningen en garanties aan derden. Er wordt een beleidskader 'verstrekken van leningen en garanties' opgesteld en geïmplementeerd;
- Het voeren van een actief liquiditeitenbeheer en uitvoeren van liquiditeitenprognoses;
- Actualisatie en implementatie van het investeringsbeleid;

4.12.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Middelen Programma 12	Baten / Lasten	2015	2016	2017	2018	2019
Algemene middelen	Baten	258.498	252.387	244.192	243.124	243.573
	Lasten	6.892	7.397	4.849	2.943	3.356
Subtotaal programma 12		251.605	244.990	239.343	240.181	240.216
Onttrekkingen aan reserves	Baten	21.629	2.839	1.959	1.086	1.086
Toevoegingen aan reserves	Lasten	19.032	3.907	1.494	3.467	3.506
Saldo programma 12 na verrekening reserves		254.202	243.922	239.808	237.800	237.796

Navolgende tabel specificeert de baten en lasten van dit programma naar soort algemene dekkingsmiddelen:

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Programma	2016	2017	2018	2019
Baten				
Financiering	4.874	4.764	4.606	4.638
Integr.uitkering.soc.domein	95.970	94.810	94.615	94.676
Lokale heffingen	34.894	35.047	35.047	35.047
Overige alg dekkingsmiddelen	2.886	2.006	1.133	1.133
Uitkeringen gemeentefonds	116.602	109.524	108.810	109.165
Totaal baten	255.226	246.151	244.210	244.658

Lasten

Financiering	4.976	2.919	1.203	1.621
Lokale heffingen	1.375	1.392	1.202	1.197
Overige alg dekkingsmiddelen	4.415	1.494	3.467	3.506
Post onvoorzien	539	539	539	539
Totaal lasten	11.304	6.343	6.410	6.862

Saldo algemene dekkingsmiddelen	243.922	239.808	237.800	237.796
--	----------------	----------------	----------------	----------------

4.12.5 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Financiële verordening gemeente Venlo;
- Controleverordening gemeente Venlo;
- Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Venlo;
- Nota investeringsbeleid;
- Beleidsnota reserves en voorzieningen
- Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen;
- Belastingverordeningen.

4.12.6 Relaties met andere programma's

De uitgaven en inkomsten binnen dit programma zijn algemeen van aard en niet direct te koppelen aan één of meerdere van de overige programma's 1 t/m 11. Het betreffen algemene dekkingsmiddelen. Gezien de aard van de uitgaven en de inkomsten binnen dit programma wordt een bijdrage geleverd aan alle programma's door het genereren van inkomsten of algemene dekkingsmiddelen ter dekking van de concernbegroting.

4.13

Totaaloverzicht meerjarenbegroting

In de programmabegrotingen tot en met 2014 werden in dit hoofdstuk de baten en lasten op programmaniveau gepresenteerd uit de laatste jaarrekening, de vorige begroting en de huidige (meerjaren)begroting. In verband met de wijziging van de programmastructuur, zijn de incidentele budgetten uit de jaarrekening 2014 niet toegewezen aan de nieuwe programma's. Het maken van een vergelijk met de oude programmastructuur is daarom niet mogelijk. De jaarrekeningcijfers 2014 zijn dan ook niet opgenomen in de tabellen in dit hoofdstuk.

Bedragen x € 1.000

Programma's	2015	2016	2017	2018	2019
Baten (excl. onttrekking aan reserves)					
01 Bestuur & Publieke dienstverl.	5.584	6.342	6.162	5.706	4.340
02 Openbare orde en Veiligheid	26	26	26	26	26
03 Participatie & werkgelegenheid	42.924	41.816	41.585	41.569	41.569
04 Zorg en Welzijn	3.783	3.927	4.077	4.009	4.009
05 Onderwijs en Jeugd	4.140	3.153	3.153	3.153	3.153
06 Economie en Toerisme	3.764	3.619	4.536	2.976	1.330
07 Sport- en Cultuurbevordering	2.685	2.812	2.824	2.823	2.823
08 Ontwikkeling Centrumstad	7.723	6.599	3.072	5.086	-2.604
09 Verkeer en Bereikbaarheid	6.685	8.529	8.488	8.490	8.490
10 Wonen en Leefomgeving	10.857	8.022	1.524	7.433	7.634
11 Beheer openbare ruimte	22.036	20.591	20.292	20.243	21.328
12 Algemene middelen	258.498	252.387	244.192	243.124	243.573
<i>Totaal baten begroting</i>	368.705	357.824	339.931	344.638	335.671

Programma's	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten (excl. onttrekking aan reserves)					
01 Bestuur & Publieke dienstverl.	17.288	18.392	18.192	17.906	16.918
02 Openbare orde en Veiligheid	10.635	10.538	10.160	10.161	10.159
03 Participatie & werkgelegenheid	84.389	80.830	79.095	78.239	77.514
04 Zorg en Welzijn	130.576	120.580	117.912	118.546	119.122
05 Onderwijs en Jeugd	16.113	14.598	15.387	15.274	15.120
06 Economie en Toerisme	8.021	7.258	8.450	449	4.957
07 Sport- en Cultuurbevordering	13.132	11.926	11.484	10.996	10.952
08 Ontwikkeling Centrumstad	17.820	16.435	12.836	14.699	6.976
09 Verkeer en Bereikbaarheid	7.611	7.353	7.299	7.296	7.306
10 Wonen en Leefomgeving	23.608	18.527	12.160	18.059	17.969
11 Beheer openbare ruimte	49.498	46.492	43.946	41.085	40.891
12 Algemene middelen	6.892	7.397	4.849	2.943	3.356
<i>Totaal lasten begroting</i>	385.585	360.327	341.770	335.652	331.241

Resultaat programma's (voor bestemming)	-16.880	-2.504	-1.839	8.985	4.430
--	---------	--------	--------	-------	-------

Resultaat programma's (voor bestemming)	-16.880	-2.504	-1.839	8.985	4.430
Verrekening met reserves					
Onttrekkingen aan reserves	42.034	11.659	8.694	3.777	3.777
Toevoegingen aan reserves	25.154	9.155	6.855	12.762	8.207
<i>Totaal verrekening met reserves</i>	16.880	2.504	1.839	-8.985	-4.430
Totaal resultaat Programmabegroting	0	0	0	0	0

	2015	2016	2017	2018	2019
Totaal baten na bestemming	410.739	369.482	348.625	348.415	339.448
Totaal lasten na bestemming	410.739	369.482	348.625	348.415	339.448
Totaal resultaat Programmabegroting	0	0	0	0	0

5

Paragrafen

5.1

Financieel perspectief decentralisaties sociaal domein

Als gevolg van de decentralisatie van taken vanuit de rijksoverheid en provincie is de gemeente vanaf 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), Jeugdwet en Participatiewet.

In deze paragraaf zal het financieel perspectief van deze nieuwe of gewijzigde taken worden beschreven. In programma 3 en 4 van de programmabegroting zijn de budgetten van deze taken eveneens terug te vinden omdat de taken tot deze programma's behoren. Om een goed inzicht in de budgetten te krijgen, hebben we gekozen voor de opzet van deze paragraaf waarin we ingaan op:

- Waarom hebben we dit budgettair kader?
- Wat zijn de uitgangspunten van dit budgettair kader?
- Wat is de financiële vertaling hiervan?

5.1.1

Financiële kaders (budgettaire uitgangspunten)

Waarom hebben we dit budgettair kader?

Voor de uitvoering van de nieuwe wetgeving voortvloeiend uit de drie decentralisaties is een financieel kader opgesteld om te bepalen welke middelen mogen worden ingezet voor de uitvoering daarvan. Het kader is opgebouwd vanuit de integratie uitkering sociaal domein die we van het rijk krijgen en wordt uitgebreid met middelen uit bestaande budgetten, die de integraliteit van de uitvoering helpen bevorderen. Naast het bevorderen van integraliteit wordt ook gestreefd naar substitutiemogelijkheid van middelen. Een voorbeeld hiervan is de dekking van de begeleiding in de Huizen van de Wijk (waar ook beperkt WsW doelgroep gebruik van maakt) met middelen uit de WMO.

Wat zijn de uitgangspunten van het budgettair kader?

Voor de middelen voor de nieuwe en aangepaste wettelijke taken hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. De middelen die we via het rijk krijgen in de integratie uitkering zijn kaderstellend voor de wijze waarop er in Venlo aan de verantwoordelijkheden invulling wordt gegeven. Kortom, een ontwerp is aan het beleid, vooraf;
2. De raad van Venlo heeft besloten om deze middelen gedurende drie jaar voor dit doel te oormerken;

3. Mochten er in deze periode middelen binnen de drie decentralisaties in enig jaar overblijven dan zullen deze gereserveerd worden;
4. De besparingen die op de WMO in 2013 en 2014 zijn gerealiseerd, zijn opgenomen in een reserve 3 D's (hoogte per 1/1/2015 5,4 mln);
5. De middelen die zijn gemoeid met de uitvoering van prestatieveld 6 uit de oude WMO (HBH, woningaanpassingen, collectief vervoer, rolstoelen etc.) worden ook toegevoegd aan het budgettair kader. De taken maken deel uit van de nieuwe WMO;
6. Alle overige bestaande begrotingsposten die direct bijdragen aan de uitvoering van deze wetgeving worden ook toegevoegd aan het budgettair kader.

5.1.2 De beschikbare middelen (budgettair kader)

Wat is de financiële vertaling?

Vanaf 2016 zijn de budgetten voor de WMO, Jeugdwet en Participatiewet gebaseerd op een objectief verdeelmodel dat door de rijksoverheid is bepaald.

In tabel 1 staat een weergave van het budgettair kader waarin de effecten van de meicirculaire 2015 zijn vertaald en tevens bestaande budgetten zijn vertaald.

Tabel 1

Kader 3D meicirculaire	2015	2016	2017	2018	2019
Beschermde wonen*	43.247.635	38.235.419	39.920.465	41.154.243	42.091.243
WMO**	32.716.341	28.616.729	28.224.916	27.628.076	27.451.553
Jeugdzorg	25.512.525	22.456.848	21.140.448	21.204.763	21.231.300
Participatiewet: re-integratie en WSW	21.057.650	19.936.336	18.799.496	17.903.703	17.177.359
Compensatie/Cumulatie regeling	0	723.081	0	0	0
Kapitaallasten WMO		750.000	750.000	750.000	750.000
Eigen bijdrage		5.375.000	5.375.000	5.375.000	5.375.000
Perceptiekosten WMO-bestaand (obv uren)***	468.180	468.180	468.180	468.180	468.180
Totaal kader meicirculaire incl. toevoegingen	123.002.331	116.561.592	114.678.504	114.483.964	114.544.636
* Bedrag vanaf 2016 uit circulaire is onzeker want is nog onderwerp van onderhandeling met het rijk					
** Vanaf 2016 is het budget verwerkt exclusief eigen bijdrage. In 2015 zit deze nog in het budget.					
*** Naast de perceptiekosten op nieuwe taken waren er ook uitvoeringskosten op de bestaande taken. Deze zijn in de berekening meegenomen					

Naast de bovenstaande financiële budgetten zijn op basis van beleidsmatige inzichten voor de begroting 2016 en later, bestaande budgetten toegevoegd aan de middelen die beschikbaar zijn voor de uitvoering van betreffende wetgeving. Dit zijn middelen die met name betrekking hebben op de WMO en dus ten goede komen voor de uitvoering van de betreffende taken. In onderstaande tabel 2 wordt weergegeven het totaal beschikbare budget voor uitvoering van de decentralisaties voor het jaar 2016 en later.

Tabel 2

Budgettair kader decentralisaties	2015	2016	2017	2018	2019
Kader meicirculaire 2015	123.002.331	116.561.592	114.678.504	114.483.964	114.544.636
Regionaal Kompas (incl. uitvoering)	9.328.916	10.069.382	10.745.561	11.016.325	11.016.325
Mantel- en Informele Zorg	460.475	460.475	460.475	460.475	460.475
Maatschappelijke participatie	1.879.000	1.682.000	1.681.775	1.681.775	1.681.775
Overige*	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	134.670.722	128.773.449	127.566.315	127.642.539	127.703.211
* Dit zijn de taken/subsidies: agenda 22, ontwikkelbudget WMO, subsidies advies raden, Vrijwilligersbeleid/ondersteuning. Deze zijn op korte termijn niet apart in beeld te krijgen, vandaar PM.					

5.2

Lokale heffingen

5.2.1

Beleidsuitgangspunten

Voor de berekening van de belastingopbrengsten en –tarieven voor 2016 hebben wij rekening gehouden met de beleidsuitgangspunten die door de raad zijn vastgesteld. Deze hebben wij ontleend aan:

- het Coalitieprogramma 2015-2018;
- de Kadernota 2016.

In het coalitieprogramma is opgenomen dat voor de periode 2015-2018 het woonlastenprincipe wordt losgelaten. Dat betekent dat stijgingen of dalingen in de riool- afvalstoffenheffingen worden ontkoppeld van de OZB. Bij de Kadernota 2016 is besloten om als uitgangspunt voor de OZB opbrengsten te kiezen voor een stabiele inkomstenraming. Hierbij geldt dat de OZB-raming met niet meer dan het inflatiepercentage gecorrigeerd mag worden. Voor 2016 is dit inflatiepercentage vastgesteld op 1,9%.

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges is dat deze 100% kostendekkend zijn.

Uitgangspunt voor de berekening van de onroerend zaakbelasting:

De in deze paragraaf gepresenteerde OZB-tarieven/ –percentages en de daarbij behorende berekeningen, met betrekking de (woon-)lastendruk, hebben een voorlopig karakter. Reden hiervoor is dat deze bepaald zijn aan de hand van de geprognosticeerde WOZ-waarden en eenheden (bijv. het aantal huishoudens) per medio 2015. Op dat moment waren de waardeontwikkelingen van het onroerend goed nog niet bekend omdat het proces van hertaxaties nog niet was afgerond. Op basis van de beleidsuitgangspunten wordt er van uitgegaan dat de OZB-raming met maximaal 1,9% mag worden gecorrigeerd. Een eventuele waardedaling of –stijging zal leiden tot aanpassing van het tarief maar gemiddeld (behoudens de inflatiecorrectie) niet tot een hogere belastingaanslag. In de belastingverordening OZB zullen de definitieve tarieven worden opgenomen en voorgelegd ter besluitvorming.

5.2.2

Overzicht belastingen en heffingen

De gemeentelijke belastingen en heffingen vormen circa 13 procent van de inkomsten van de gemeente. Het is van belang optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die de Gemeentewet en andere bijzondere wetten bieden om belasting en leges te heffen. De Gemeentewet somt de belastingen die een gemeente mag heffen, limitatief op.

De belastingen die in 2016 door de gemeente Venlo geheven worden zijn:

- Onroerende zaakbelastingen (OZB)
- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting
- Parkeerbelastingen
- Reclamebelasting (binnenstad Venlo)
- Bouwgrondbelasting

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeenteraad rechten heffen voor door de gemeente geleverde diensten en producten. Dit zijn heffingen die eenzijdig door de gemeente worden opgelegd. Voor deze categorie bepaalt artikel 229b van de Gemeentewet dat de te hanteren tarieven maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. De wet geeft voor de mogelijke rechten geen limitatieve opsomming.

Venlo kent voor 2016 de volgende rechten:

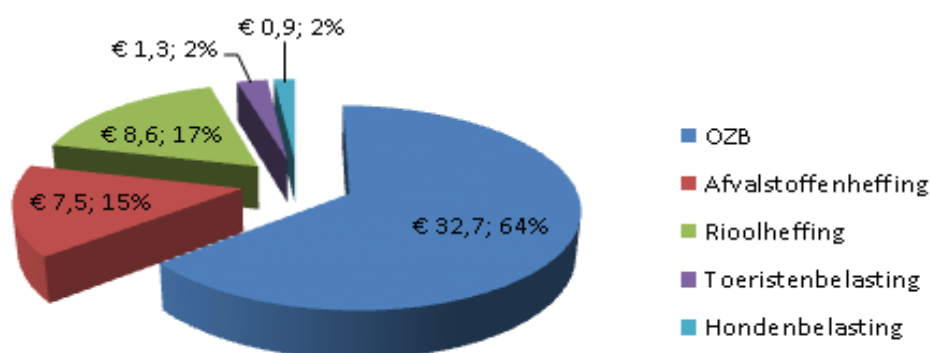
- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing (art. 228a Gemeentewet)
- Leges
- Marktgeden
- Haven- en opslaggeden
- Lijkbezorgingsrechten
- BIZ-heffing Tegelen centrum
- BIZ-heffing 18 bedrijventerreinen
- BIZ-heffing Blerick centrum

Aanslagbiljet

De gemeente Venlo kent een belastingaanslag waarop de belangrijkste belastingen en heffingen op één aanslagbiljet worden verenigd. Het gaat om de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en voor zover van toepassing de hondenbelasting. Op het aanslagbiljet is ook de WOZ-waarde vermeld. In 2016 ontvangen belanghebbenden de nieuwe WOZ-waarde met waardepeildatum 1-1-2015.

Zoals bekend heeft Venlo de heffing en invordering van de belastingen ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling BsGW. Om een maximaal rendement te realiseren zijn, met ingang van 1 januari 2015, de waterschapsheffingen en de gemeentelijke belastingen voor de deelnemers gecombineerd op één biljet ondergebracht.

Belangrijkste belastingopbrengsten 2016 (x € 1 miljoen)

Onroerendezaakbelastingen

Opbouw raming opbrengsten OZB begroting 2016

(bedragen x € 1.000)

		WOZ	OZB Eigenaren	OZB Gebruikers	OZB-opbrengst
Woningen					
Waarde beginstand	2015	€ 7.912.852	€ 7.912.852		
OZB-tarief/-percentage	2015		0,2077%		
OZB-opbrengst			€ 16.435		€ 16.435
Niet-woningen					
Waarde beginstand	2015	€ 3.043.869	€ 3.043.869	€ 2.833.726	
OZB-tarief/-percentage	2015		0,3060%	0,2456%	
OZB-opbrengst			€ 9.323	€ 6.968	€ 16.292
Totaal		10.956.721	€ 25.758	€ 6.968	€ 32.726
			Oninbaar 0,5%	€	164-
			Areaaluitbreiding	€	150
			Totaal		€ 32.713

Toelichting:

- Begroting 2015-2016

Om de budgettaire opgave op te lossen zoals die voorlag bij de begroting 2014-2017 is een aantal maatregelen genomen. Eén van de maatregelen was het ophogen van de OZB-opbrengst. Er werd destijds uitgegaan van een volumestijging, mede als gevolg van areaaluitbreiding. Dit zou moeten leiden

tot een structurele toename van de OZB-opbrengst van € 1,0 miljoen. Echter door de slechte conjunctuur is het bouwvolume de laatste jaren fors afgenomen. Dit heeft geleid tot een lagere areaaluitbreiding dan waarmee destijds is rekening gehouden. Dit betekent dat de geraamde OZB inkomsten structureel achterblijven met € 0,7 miljoen. De raming voor 2016 bedraagt € 150.000 aan extra OZB-opbrengst.

· Kadernota 2016

In de Kadernota is aangegeven dat de inflatoire aanpassing van de OZB met 1,9% resulteert in een meeropbrengst OZB van € 0,6 miljoen.

In totaal neemt de OZB opbrengst in 2016 toe met € 0,4 miljoen ten opzichte van de begroting 2015.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing dient ter financiering van de kosten voor beheer en verwerking van afval. De afvalstoffenheffing maakt net als de OZB en de rioolheffing onderdeel uit van de woonlastendruk. De gemeente Venlo maakt onderscheid in de heffing tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. Voor de afvalstoffenheffing geldt 100% kostendekkendheid. Op basis van de kostenbegroting 2016 worden de inkomsten uit de afvalstoffenheffing op € 7,5 miljoen geraamd. In dit bedrag is de (gedeeltelijke) teruggave vanuit de egalisatiereserve afvalstoffenheffing niet opgenomen, conform raadsbesluit (raadsvoorstel 31 d.d. 24 juni 2015). Middels dit raadsvoorstel is besloten om de egalisatie reserve te verminderen met € 3,5 miljoen in de periode 2016-2018. Uitgaande van een richtlijn van € 25 betekent dit dat voor 2016 de afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens zal dalen met ongeveer € 28 en voor éénpersoonshuishoudens met ongeveer € 17 (conform de gebruikelijke tariefverhouding 100:60).

Rioolheffing

Rioolheffing dient ter financiering van de gemeentelijke watertaken, waaronder het beheer en onderhoud van gemeentelijke riolering, afvalwater, hemelwater, grondwater en dergelijke. De gemeente Venlo heft rioolheffing van de gebruiker van een perceel. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kleinverbruik (t/m 1.000 m³) en grootverbruik (boven 1.000 m³). De rioolheffing maakt net als de OZB en afvalstoffenheffing onderdeel uit van de woonlastendruk. Op basis van de kostenbegroting 2016 wordt de opbrengst rioolheffing geraamd op € 8,6 miljoen.

Toeristenbelasting

De tarieven voor 2016 worden inflatoir bijgesteld. Daarnaast wordt uitgegaan van extra opbrengst van € 110.000. Dit zal worden behaald middels een gedifferentieerde tariefsverhoging gebaseerd op het aandeel toeristenbelasting in de totaalprijs van de drie categorieën (gemiddeld ongeveer 10%).

Dit leidt tot de volgende tarieven per persoon per overnachting:

Categorie	2015	2016
Hotels	€ 1,87	€ 2,19
Vakantie-onderkomens en stacaravans	€ 1,55	€ 1,70
Mobiele onderkomens en vakantieaccommodaties	€ 1,35	€ 1,43

Hondenbelasting

Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. De tarieven voor 2016 worden alleen inflatoir bijgesteld. Er bestaat geen verband met de voorzieningen of overlastbestrijding. De totale opbrengst wordt voor 2016 geraamd op € 865.000.

5.2.3

Lokale lastendruk

Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten worden als volgt gedefinieerd: het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing, minus een eventuele heffingskorting.

De beleidsuitgangspunten, zoals vastgesteld bij de kadernota 2016, zijn:

- OZB-raming mag met niet meer dan het inflatie percentage worden bijgesteld (voor 2015 1,9%)
- sturen op 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Op basis van de per medio 2015 bekende parameters wordt de ontwikkeling van de woonlasten als volgt berekend:

Lokale lastendruk woningeigenaren, meerpersoonshuishouding

(bedragen x €)

Uitgangspunten					
Huishouden (woning in eigendom)	> 1 persoon				
Gemiddelde WOZ-waarde woning	159.483	2015			
Gemiddelde waardeontwikkeling	0,0%				
Gemiddelde WOZ-waarde woning	159.483	2016			
	in bedragen			in procenten	
	2015	2016	mutatie	mutatie tarief	mutatie woonlasten
OZB	320,84	331,25	10,41	1,90%	1,45%
Afvalstoffenheffing	226,00	197,39	-28,61	-12,66%	-3,99%
Rioolheffing	170,90	172,98	2,08	1,22%	0,29%
Totale woonlasten	717,74	701,62	-16,12	-2,25%	

Toelichting

- OZB

De OZB wordt berekend op basis van een woning met een gemiddelde waarde van afgerond € 159.500. Dit is de begrote waarde van een woning in onze gemeente voor het belastingjaar 2016. Hierbij wordt opgemerkt, dat er wel individuele verschuivingen kunnen plaatsvinden.

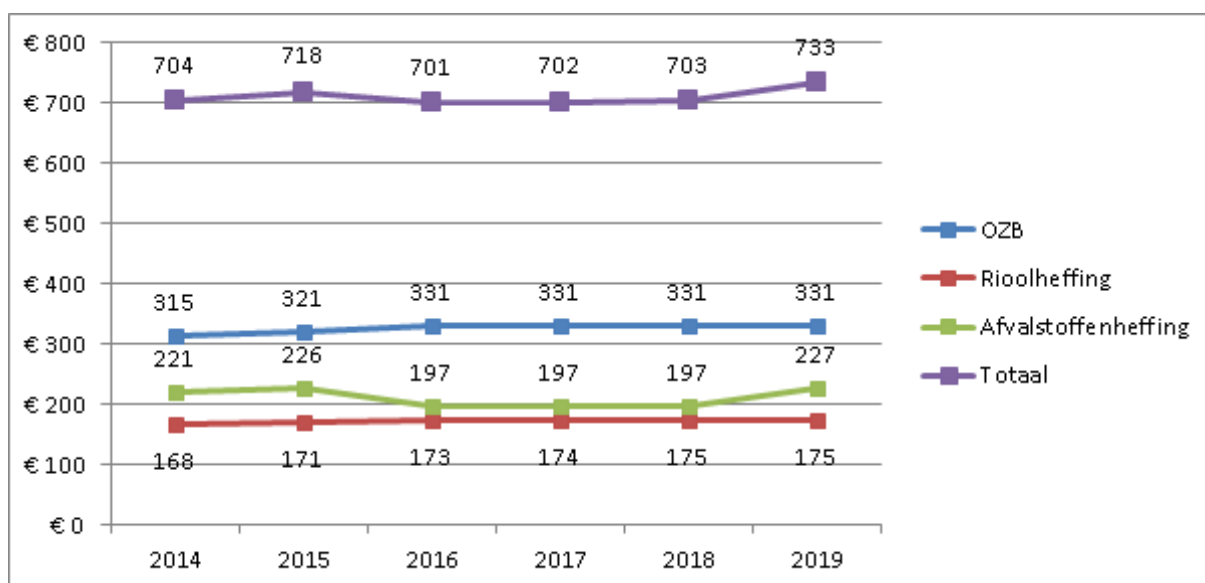
Jaarlijks vindt er een herwaardering plaats waarbij alle objecten opnieuw worden getaxeerd naar de waarde-peildatum 1-1-2015. De herwaardering, c.q. nieuwe taxatieronde WOZ ten behoeve van het belastingjaar 2016 is bij het opstellen van de onderhavige begroting nog niet afgerond. In het kader van de herwaardering worden alle objecten opnieuw getaxeerd naar de waarde-peildatum 1-1-2015. Voor het belastingjaar 2016 hebben wij in deze begroting gerekend met een waardeontwikkeling van 0%, omdat er op dit moment nog geen zicht is op de waardeontwikkeling van het gemeentelijke vastgoed. De waardeontwikkeling heeft overigens geen effect op de geraamde OZB-opbrengsten. Conform bestendig beleid worden de OZB-tarieven verhoogd bij een waardedaling. Bij een waardestijging doet zich uiteraard het tegenovergestelde voor.

- Afvalstoffenheffing en rioolheffing

Op basis van de geraamde kosten zijn deze tarieven berekend. Uitgangspunt is, conform beleidsuitgangspunten, 100% kostendeckendheid.

De mutaties in de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing houden in dat de gemiddelde woonlastendruk in 2016 met € 16,12 daalt opzichte van 2015. Procentueel betekent dit een verlaging van de woonlastendruk van 2,25%.

Over de periode 2014-2019 bezien, zijn de volgende effecten in de woonlastendruk herkenbaar:

- Uitgangspunt in bovenstaande grafiek is een constante loon- en prijsindex.
- De hoogte van de afvalstoffenheffing wordt jaarlijks vastgesteld op basis van baten en lasten voortkomend uit de afvalinzameling – en verwerking. De lasten voor inzameling zijn in meerjarige contracten weggezet en daarmee zijn deze uitgaven vrij stabiel. Zodra er opnieuw moet worden aanbesteed kunnen er door ontwikkelingen in deze markt aanzienlijke prijsveranderingen optreden. Aan de verwerkingskant is dit eveneens aan de orde. Bij een realistische benadering van de jaarlijkse kosten/baten hebben deze ontwikkelingen zodoende invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing. De afbouw van de egalisereserve afvalstoffen (conform raadsbesluit, voorstel 31 d.d. 24 juni 2015), in periode 2016-2018, bepaalt uiteindelijk in combinatie met bovenstaande de hoogte van de afvalstoffenheffing gedurende de periode 2016-2018. Naar verwachting zullen forse fluctuaties van de afvalstoffenheffing, mede door de invoering van de omgekeerde afvalinzameling (oai) in 2017 en het te verwachten positieve effect (-50% restafval) daarvan op de kosten, de komende jaren beperkt zijn. Op basis van resultaten pre-proef oai blijkt doelstelling -50% zeer realistisch. Verdere besparingen zijn daarmee realiseerbaar, waarmee het tarief wellicht gunstig kan worden beïnvloed.

Overige effecten

Naast de effecten op de woonlastendruk brengen wij jaarlijks de gevolgen van de belastingontwikkelingen voor een woninghuurder en voor de categorie niet-woningen in beeld.

Voor de *woninghuurder* dalen de gemeentelijke lasten in 2016 gemiddeld met 6,7% ten opzichte van 2015. De sterkere daling ten opzichte van de ontwikkeling van de woonlasten van de woningeigenaar komt doordat woninghuurders wel een aanslag afvalstoffenheffing en rioolheffing ontvangen, maar geen OZB betalen.

Voor de *categorie niet-woningen (ondernemers)* leiden de diverse belastingvoorstellen tot een verhoging van de lastendruk van gemiddeld 1,5% in 2016 ten opzichte van 2015. Dit geldt voor een ondernemer die een bedrijfspand met een gemiddelde WOZ-waarde van (afgerond) € 593.000 zowel in eigendom als in gebruik heeft. Dit is de begrote gemiddelde waarde van een niet-woning in onze gemeente voor het belastingjaar 2016. Deze is gelijk gesteld aan die van 2015 om dezelfde reden als in de toelichting bij de OZB voor de woningen (herwaarderingsronde en nieuwe taxaties zijn medio 2015 nog niet afgerond).

Deze categorie betaalt wel OZB (zowel eigendom als gebruik) en rioolheffing, maar geen afvalstoffenheffing.

Macronorm OZB

De gemeente is verantwoordelijk voor het vaststellen van haar OZB tarief. De grondslag daarvoor is de WOZ waarde. Het beheersbaar houden van lokale lasten, betekent dat het product van OZB tarief en WOZ waarde voor het totaal van de gemeenten niet sterker dan de bestuurlijk overeengekomen zogeheten macronorm mag stijgen.

Het onderzoeksinstituut Coelo heeft berekend dat de macro-opbrengst van de OZB in 2015 landelijk stijgt met 4,17%. Voor 2015 geldt een macronorm van 3%. In het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) op 8 april 2015 is hierover gesproken door de VNG met minister Plasterk. Er loopt in het kader van de door het kabinet aangekondigde herziening van het belastingstelsel een onderzoek naar een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Daarbij wordt ook gekeken naar de instrumenten die ingezet kunnen worden voor een beheerste ontwikkeling van de gemeentelijke lasten. Tegen die achtergrond is afgesproken om de besluitvorming over de vaststelling van de macronorm OZB voor het jaar 2016 en de overschrijding van de macronorm in 2015 uit te stellen tot het Bofv in het najaar van 2015. Dan zullen naar verwachting de uitkomsten van het onderzoek naar een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied beschikbaar zijn. Die uitkomsten kunnen dan betrokken worden bij de besluitvorming over de macronorm. Meer informatie volgt in de septembercirculaire 2015.

Benchmark referentiegemeenten

Jaarlijks presenteren wij de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten van Venlo, afgezet tegenover een aantal referentiegemeenten.

De bedragen van de referentiegemeenten worden daarbij ook weergegeven als percentage van het bedrag van de gemeente Venlo. Het bedrag van de gemeente Venlo is daarbij dus gelijkgesteld aan 100%.

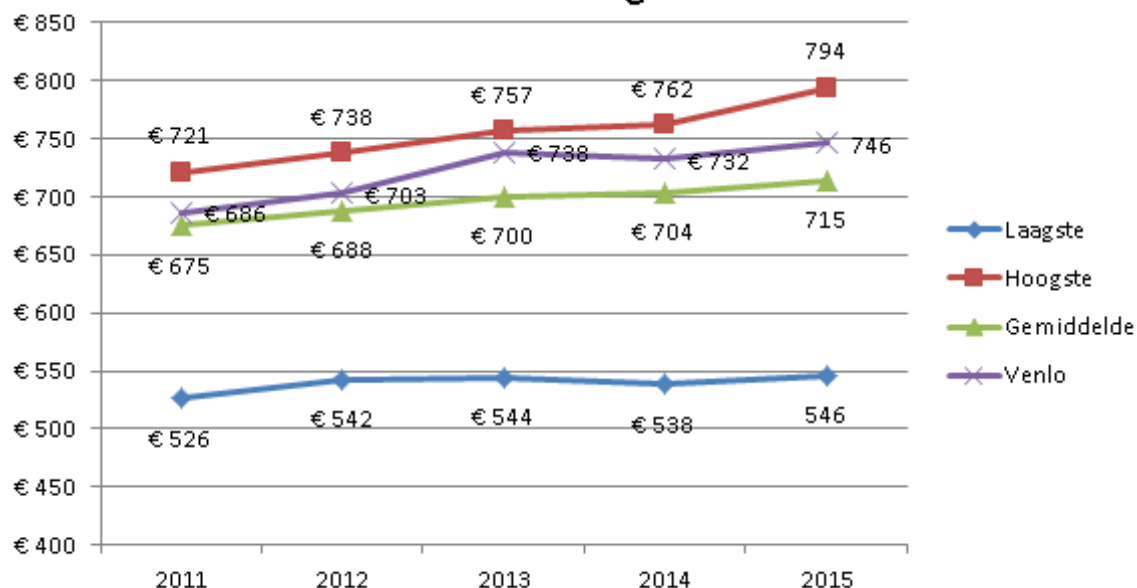
De gegevens in de onderstaande tabel zijn overgenomen uit de 'Atlas van de lokale lasten' van het Coelo. Om tot een zo optimaal mogelijke vergelijkbaarheid van de gemeenten te komen hanteert Coelo een aantal uitgangspunten waardoor de gepresenteerde tarieven kunnen afwijken van de gemeentelijke tarieven. In deze atlas worden de woonlasten vergeleken voor zowel een eenpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden. Wanneer er gemeenten zijn met verschillende tarieven voor meerpersoonshuishoudens van verschillende grootte wordt in de Atlas uitgegaan van een drie persoonshuishouden.

Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden referentiegemeenten (bedragen x € 1,=)

(bedragen x €)

	2011	% van Venlo	2012	% van Venlo	2013	% van Venlo	2014	% van Venlo	2015	% van Venlo
Alkmaar	526	77%	542	77%	544	74%	538	73%	546	73%
Delft	720	105%	716	102%	730	99%	753	103%	794	106%
Deventer	669	98%	688	98%	757	103%	762	104%	760	102%
Heerlen	704	103%	700	100%	708	96%	692	95%	725	97%
Helmond	697	102%	707	101%	628	85%	703	96%	729	98%
Hengelo	670	98%	681	97%	694	94%	699	95%	717	96%
Hilversum	721	105%	738	105%	750	102%	748	102%	708	95%
Leeuwarden	632	92%	652	93%	648	88%	645	88%	650	87%
Maastricht	696	101%	711	101%	745	101%	705	96%	724	97%
Sittard-Geleen	674	98%	691	98%	718	97%	728	99%	736	99%
Venlo	686	100%	703	100%	738	100%	732	100%	746	100%
Westland	705	103%	724	103%	739	100%	743	102%	739	99%
Gemiddeld	675		688		700		704		715	

Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden referentiegemeenten

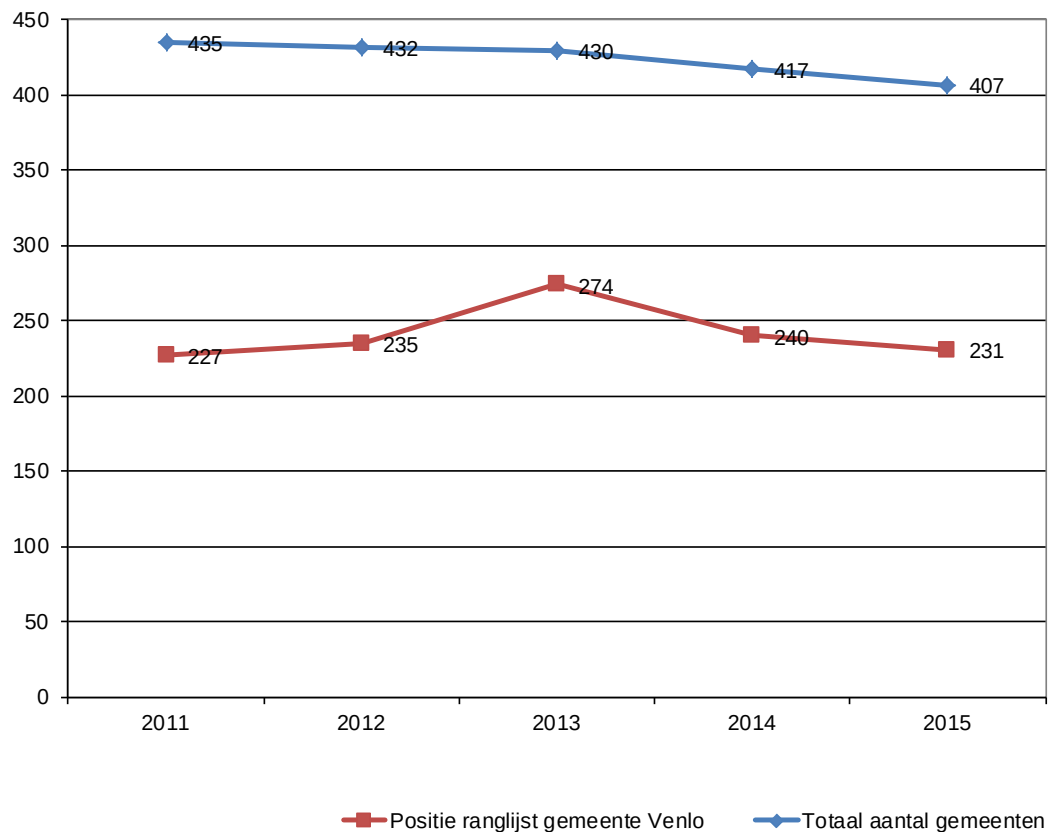
Ten opzichte van de referentiegemeenten is de positie van Venlo in 2015 licht verslechterd. Dit is met name te zien aan het geringere verschil (2014 – 2015) tussen de woonlasten van Venlo en het gemiddelde van de totale referentiegroep.

In 2015 zijn er 2 van de overige 11 gemeenten die hogere woonlasten kennen dan Venlo.

Ranglijst woonlasten

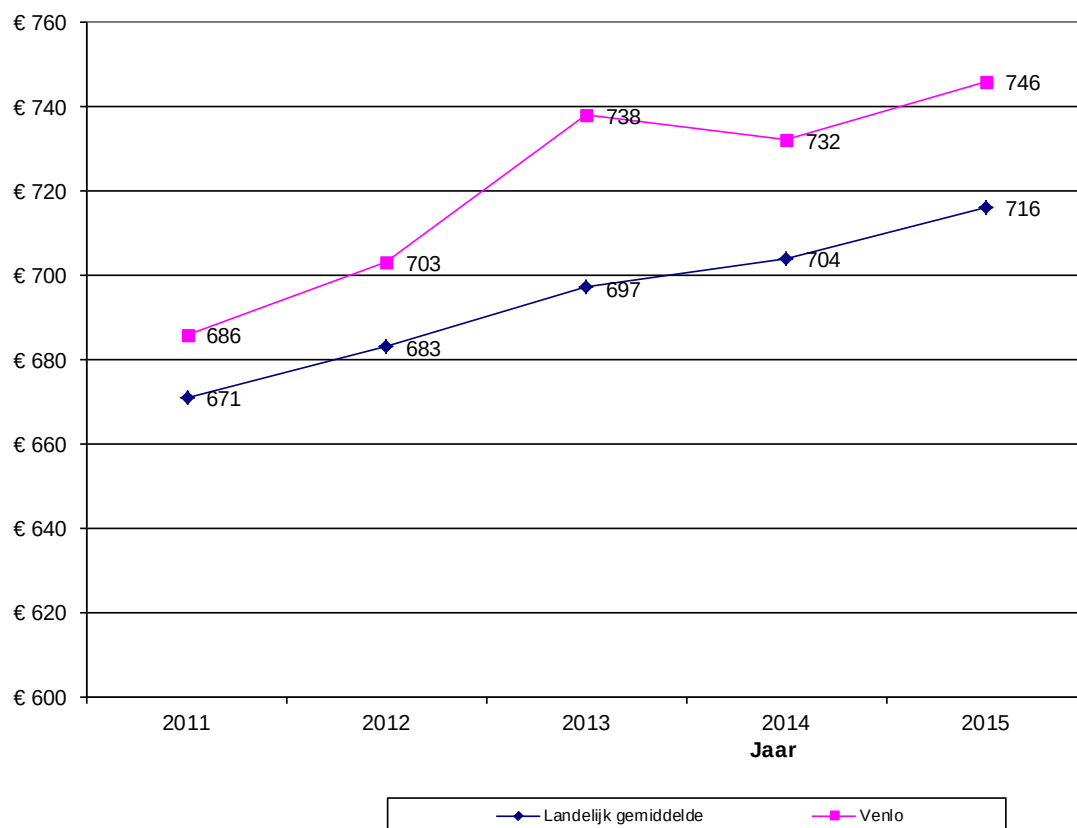
Uit de *Atlas lokale lasten 2015* blijkt dat de positie van Venlo op de ranglijst van de woonlasten het afgelopen jaar is verbeterd. In 2011 en 2012 bevonden wij ons qua woonlasten in de middenmoot van Nederland en in 2013 op plek 274. De in 2014 ingezette daling zet zich in 2015 voort naar plek 231. Een verbetering van 43 posities t.o.v. 2013 en 9 t.o.v. 2014 (nr. 1 heeft de laagste lasten).

Rangnummer Coelo lijst Bruto woonlasten meerpersoonshuishouden

Als we naar de onderstaande grafiek kijken, dan blijkt dat Venlo in 2015 redelijk stabiel is gebleven t.o.v. het landelijk gemiddelde. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden bedragen in Venlo € 746. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde van € 716 betekent dit een afwijking van ongeveer 4%.

Woonlasten meerpersoonshuishouden Venlo t.o.v. landelijk gemiddelde

5.2.4

Kostendekkendheid

Zoals hiervoor vermeld wordt bij de lokale heffingen gestreefd naar tarieven die 100% kostendekkend zijn. Bij de twee belangrijkste heffingen, te weten de afvalstoffen- en rioolheffing kan dit uitgangspunt worden gerealiseerd, zoals in onderstaande tabel wordt onderbouwd.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing
Directe kosten	6.909	2.122
Doorbelaste uren	1.452	2.100
Kapitaallasten	749	1.412
Storting in voorziening	0	2.300
Btw	1.451	1.123
Totaal kosten	10.560	9.056
Overige opbrengsten	3.075	475
Heffingen en rechten	7.485	8.581
Totaal opbrengsten	10.560	9.056
Kostendekkendheid	100%	100%

5.2.5

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en voor zover van toepassing het tarief van een eerste hond bestaat de mogelijkheid van kwijtschelding. De kosten (of: gederfde inkomsten) die verband houden met kwijtschelding komen ten laste van de algemene middelen.

Op basis van een geautomatiseerde (opgericht door het Inlichtingenbureau van het Ministerie van SoZaWe) of individuele toets wordt bepaald of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. Alle burgers die in 2015 kwijtschelding hebben ontvangen worden geautomatiseerd getoetst en krijgen bij een positief advies automatisch kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en voor zover van toepassing hondenbelasting (alleen de 1e hond). In alle andere gevallen zal een burger nog het gebruikelijke kwijtscheldingsformulier moeten invullen en inzenden. Deze worden door BsGW individueel getoetst.

5.2.6

Ontwikkelingen

Bedrijfsinvesterings-zones

De Experimentenwet BI-zones is met ingang van 1 januari 2015 middels een wetsvoorstel omgezet in een definitieve wet. Deze BIZ-wet geeft gemeenten tijdelijk de bevoegdheid om - op initiatief van ondernemers - een gebied aan te wijzen waarbinnen de gemeente een bestemmingsheffing mag heffen. Deze bestemmingsheffing dient voor de financiering van extra voorzieningen die door een bepaalde meerderheid van de bijdrageplichtigen gewenst wordt. Ondernemers kunnen het initiatief nemen voor deze heffing. De gemeente Venlo kent een BIZ-heffing voor achttien bedrijventerreinen in Venlo en een BIZ-heffing voor het centrum Tegelen. In de 2^e helft van 2015 zal er een draagvlakmeting worden gedaan onder de ondernemers van het centrum van Blerick. Afhankelijk van de

resultaten zal worden bekeken of een invoering van een BIZ-heffing wenselijk is met ingang van 01-01-2016.

5.2.7

Belastingsamenwerking

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) voert de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen voor ons uit, evenals de WOZ-waarderingstaken. BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen.

Eén van de doelen van de Gemeenschappelijke Regeling is het minimaliseren van de kosten door middel van schaalvergroting. Sinds 2011 zijn 2 waterschappen en 30 Limburgse gemeenten toegetreden tot de BsGW:

Waterschap Peel en Maasvallei, Waterschap Roer en Overmaas en de Gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal en Weert.

5.3

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

5.3.1

Kengetallen

Een wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten in mei 2015 heeft geleid tot het opnemen van kengetallen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing in de begroting 2016.

Deze kengetallen zijn nieuw en vanuit de wetgeving verplicht voor elke gemeente vanaf het begrotingsjaar 2016 en rekening 2015. In deze paragraaf zullen daarom allereerst deze kengetallen achtereenvolgens worden gepresenteerd en toegelicht, vervolgens zal er uitgebreid ingegaan worden op het weerstandsvermogen en risicobeheersing en zal er een beoordeling plaatsvinden voor wat betreft de onderlinge verhouding van de kengetallen.

Als gevolg van deze wetswijziging zullen deze kengetallen met ingang van dit begrotingsjaar ook als uitgangspunt worden genomen voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Venlo.

Kengetallen financiële positie

In het streven naar meer transparantie, vergelijkbaarheid met andere gemeenten en ter vergroting van het inzicht in de financiële positie worden er zowel in de begroting als jaarrekening een set van financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.

De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Daarnaast vormen de kengetallen een basis om te beoordelen hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. De kengetallen moeten in samenhang gezien worden, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld kunnen geven van de financiële positie. Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld.

De kengetallen zijn expliciet niet bedoeld als extra normeringsinstrument van Provincie of Rijk. De kengetallen zijn een instrument van uw Raad. In samenspraak met uw raad zal dan ook gezien worden of deze kengetallen genormeerd worden en zo ja op welke wijze deze gebruikt gaan worden. Een alternatief is de kengetallen niet te normeren maar deze als signaalwaarde te hanteren voor de beoordeling van de financiële positie.

Financiële kengetallen	2014	2015	2016
	Rekening	Begroting*	Begroting
Kengetallen balans:			
1a. Netto schuldquote	108%	103%	113%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	74%	81%	91%
2. Solvabiliteitsratio	18%	14%	13%
3. Grondexploitatie	7%	3%	4%
Kengetallen exploitatie:			
4. Structurele exploitatieruimte	0,2%	0,2%	1,3%
5. Belastingcapaciteit	100,0%	102,0%	99,6%

*Begroting na wijziging

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de inkomsten en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente kan aangaan. De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer of minder bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De netto schuldquote vertoont in 2016 een stijgende lijn ten opzichte van de jaarrekening 2014 en begroting 2015. Bij een schuldquote hoger dan 130% is er sprake van een zeer hoge schuld. Volgens de VNG bevindt de schuldquote van een gemeente zich normaal tussen de 0% en 100%. De netto schuldquote van de gemeente Venlo bevindt zich boven de 100%, waarbij geconcludeerd kan worden dat de schuld relatief hoog is. De hoogte van de schuld wordt ook echter ook bepaald door het doorlenen van gelden.

De netto schuldquote wordt daarom ook berekend gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Hoewel over de verstrekte leningen een risico gelopen wordt, kan verondersteld worden dat deze middelen worden terugbetaald. Bij onze gemeente wordt het bedrag aan verstrekte leningen sterk beïnvloed door de verstrekte geldlening en kredietfaciliteit aan CV TPN. Indien de netto schuldquote gecorrigeerd wordt voor de verstrekte leningen bedraagt deze voor het jaar 2016 91% en komt daarmee onder de signaalwaarde van 100%. Wel laat deze indicator een stijgende lijn zien t.o.v. de jaarrekening 2014 en begroting 2015 (na wijziging).

De stijging van beide indicatoren ten opzichte van de jaarrekening 2014 wordt vooral veroorzaakt door het beslag van de lopende (restant)kredieten welke nog ten uitvoer gebracht moeten worden en door nieuwe investeringen. Deze stijging is vooralsnog in lijn met eerder afgegeven prognoses.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee de weerbaarheid van de gemeente aan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Er zijn door de VNG (nog) geen richtlijnen afgegeven welke marges passen bij een gezonde solvabiliteit voor decentrale overheden. De komende periode gaan wij bezien of het wenselijk is zelf richtlijnen vast te stellen en zo ja, welke waarden voor onze gemeente acceptabel zijn.

De solvabiliteitsratio laat een dalende trend zien en bedraagt voor het jaar 2016 13%. Ondanks het ontbreken van richtlijnen is duidelijk dat dit voor een 100.000+ gemeente deze ratio aan de lage kant is. De solvabiliteitsratio kan worden verbeterd door ofwel meer reserves aan te gaan houden (sparen) ofwel door minder te investeren, waardoor de financieringsbehoefte lager wordt en er minder geleend hoeft te worden.

Grondexploitatie

De grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor (toekomstige) projecten om deze op termijn te verkopen hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer de verkopen worden geëffectueerd. Van de opbrengst van de verkopen kan immers de schuld worden afgelost.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Hierbij is het belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.

Het kengetal grondexploitatie is voor de begroting 2016 lager dan in de jaarrekening 2014. Ten opzichte van de begroting 2015 laat het kengetal in 2016 een lichte stijging zien.

Het kengetal grondexploitatie kan evenals de verstrekte leningen gezien worden als nuancering van de netto schuldquote. Er kan immers verondersteld worden dat de schulden afgelost kunnen worden met de opbrengsten uit de grondexploitaties.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hierbij wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Over het algemeen geldt dus als richtlijn: hoeveel te hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoeveel te gunstiger dit is voor de gemeente. De structurele exploitatieruimte 2016 laat ten opzichte van de

jaarrekening 2014 en de begroting 2015 een positieve en enigszins stijgende lijn zien.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. Als ijkpunt wordt gekeken naar de landelijk gemiddelde tarieven. Er is geen maximum gesteld aan de belastingopbrengsten. Met andere woorden: deze indicator zegt niet zozeer iets over de daadwerkelijke financiële ruimte, want dat is aan de gemeenteraad. Wel wordt er rekenschap gegeven aan hoe de eigen lastendruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De indicator laat in 2016 een dalende lijn zien en wordt met name veroorzaakt door de teruggave van een deel van de in rekening gebrachte afvalstoffenheffing uit de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

Geconcludeerd kan worden dat de totale woonlasten voor een gezin met een woning met gemiddelde WOZ-waarde in gemeente Venlo in 2016 niet veel lager is ten opzichte van het landelijk gemiddelde (het ijkpunt voor het maximaal te heffen belastingtarief). Dit betekent dat gemeente Venlo weinig ruimte heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten (ten opzichte van dat landelijk gemiddelde).

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen

De mate waarin een tegenvaller kan worden opgevangen en de mate waarin de begroting kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de weerbaarheid respectievelijk de wendbaarheid van de begroting genoemd. Aangezien het niet mogelijk is om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie, dienen de kengetallen in samenhang te worden gezien.

Uit de analyse blijkt dat de schuldpositie relatief hoog is. Gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen bevindt deze zich echter weer rond een normale marge (conform richtlijn VNG). Schulden voor de financiering van uitgeleende gelden drukken per saldo niet op de begroting, echter geld uitlenen is niet zonder risico.

Het kengetal grondexploitatie laat zien dat we mogen veronderstellen dat tegenover een gedeelte van de schulden opbrengsten uit grondverkoop staan.

Via voorzieningen en de ratio weerstandscapaciteit worden risico's afgedekt in het geval dat de verstrekte geldleningen niet worden terugbetaald of de geraamde grondverkoop niet worden gehaald. Dat betekent dat ondanks de lage waarde van de solvabiliteit en de beperkte belastingcapaciteit er, op termijn voldoende financiële middelen zijn om de gesignaleerde risico's op te vangen. Daarnaast staat vast dat door de positieve structurele exploitatieruimte de structurele baten

toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder ook de rente en aflossing van leningen) af te dekken.

De integrale ratio weerstandscapaciteit bedraagt 0,82 in het jaar 2015, oplopend naar 1,27 in het jaar 2019. Dit betekent, rekening houdend met de kans van optreden en omvang van de gekwantificeerde restrisico's, dat de gemeente Venlo in 2016 en 2017 over onvoldoende weerstandsvermogen beschikt om in de benodigde weerstandscapaciteit te voorzien. Mede als gevolg van het geprognosticeerde positieve resultaat van de grondexploitatie Trade Port West en het reserveren van de begrotingsoverschotten voor versterking van het weerstandsvermogen herstelt dit zich echter tot boven de vastgestelde streefwaarde van 1,0 vanaf 2018.

5.3.2

Samenvatting gemeentelijk beleid

Naast de kengetallen die in de vorige paragraaf aan de orde zijn gekomen, wordt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing tevens de benodigde en aanwezige weerstandscapaciteit van de gemeente Venlo gewogen en behandeld. Basis hiervoor is het door de gemeenteraad vastgestelde beleid.

Belangrijke beleidsuitgangspunten zijn:

- Er wordt een integrale ratio weerstandscapaciteit gepresenteerd. Deze ratio omvat zowel de ratio weerstandscapaciteit van de Algemene Dienst als de ratio van het Grondbedrijf;
- De minimale omvang van de vrij aanwendbare algemene reserve is vastgesteld op € 9 miljoen;
- De beschikbare weerstandscapaciteit van de Algemene Dienst bestaat uit de vrij aanwendbare algemene reserve, de overige bestemmingsreserves en de post onvoorzien. De beschikbare weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf bestaat uit de algemene grondreserve;
- Gestreefd wordt naar een waarde van de ratio weerstandscapaciteit van minimaal 1,0.

De risicobereidheid is door de raad als volgt vastgesteld: “De gemeente Venlo moet geen risicomijdende gemeente zijn. Risico's dienen inzichtelijk gemaakt en genomen te (kunnen) worden. Dit houdt in, het voeren van een risicomanagement waarbij ook naar de dekking wordt gekeken en waarin alle soorten risico's worden weergegeven.”

Risicomanagement betreft het sturen op bedreigingen en kansen die de realisatie van doelstellingen in de weg staan of daaraan juist bijdragen. Bij de beoordeling van de risico's zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Van ieder risico is een inschatting gemaakt van de impact en de kans van optreden. Daar waar dit nog niet mogelijk was, is bij het onderdeel kans gekozen voor "mogelijk" (26-50%) en voor het onderdeel impact voor "gemiddeld".
- Risico's zijn getaxeerd op volle omvang en worden vervolgens verminderd door de te nemen beheersmaatregelen. Zodoende blijft er een netto risico over.
- Bij die risico's die nog niet zijn te vertalen in een financiële omvang is uitgegaan van een restrisico van € 200.000,-. In het verleden werden de niet kwantificeerbare risico's als PM opgenomen.
- Voor de risicoweging van de restrisico's (netto risico x kans %) is uitgegaan van een 'worst case scenario'. Dat wil zeggen dat voor de kanspercentages de bovenkant van de bandbreedte is aangehouden: 10%, 25%, 50% en 100%.

5.3.3 Conclusie ratio weerstandscapaciteit

Op basis van het beleid omschreven in de vorige paragraaf is de ratio weerstandscapaciteit voor gemeente Venlo berekend. Allereerst is een integrale ratio berekend en vervolgens is deze gespecificeerd in een ratio weerstandscapaciteit voor de Algemene Dienst en een ratio weerstandscapaciteit voor het Grondbedrijf.

Conclusie integrale ratio weerstandscapaciteit

Algemene Dienst en Grondbedrijf

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2016	2017	2018	2019
Beschikbare weerstandscapaciteit Algemene Dienst en Grondbedrijf	36.065	37.210	49.001	55.090
Benodigde weerstandscapaciteit Algemene Dienst en Grondbedrijf	43.961	43.961	43.961	43.961
Integrale ratio weerstandscapaciteit	0,82	0,85	1,11	1,25
<i>(= beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit)</i>				

De integrale ratio weerstandscapaciteit bedraagt 0,82 in het jaar 2016, oplopend naar 1,25 in het jaar 2019. Dit betekent, rekening houdend met de kans van optreden en omvang van de gekwantificeerde restrisico's, dat de gemeente Venlo in 2016 en 2017 over onvoldoende weerstandsvermogen beschikt om in de benodigde weerstandscapaciteit te voorzien. In 2018 herstelt dit zich echter tot boven de vastgestelde streefwaarde van 1,0. De stijging in de ratio vanaf 2018 heeft

te maken met het geprognosticeerde positieve resultaat van de grondexploitatie Trade Port West.

Vergeleken met de waarden van de weerstandsratio's in de begroting 2015 valt de ratio weerstandscapaciteit in de begroting 2016 lager uit. Dit heeft met name te maken met de lage waarde van de ratio weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf, veroorzaakt door een toename van risico's rondom de grote projecten en door een afname van de algemene grondreserve.

Op basis van de door de raad vastgestelde uitgangspunten voor risicomanagement kan uit bovenstaande geconcludeerd worden dat de hoogte van de optelsom van de post onvoorzien, de bestemmingsreserves en de algemeen vrij besteedbare reserve niet toereikend is om de huidige risico's t/m 2017 af te dekken. Dit betekent dat voor deze jaren niet aan de streefwaarde van 1,0 voldaan wordt. Gelet op de hoogte van de ratio vanaf 2018 kan wel geconcludeerd worden dat vanaf 2018 de verwachting bestaat dat weer voldoende weerstandscapaciteit aanwezig is om de verwachte risico's af te dekken.

Conclusie weerstandscapaciteit Algemene Dienst

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2016	2017	2018	2019
Beschikbare weerstandscapaciteit Algemene Dienst	30.726	32.511	38.372	44.390
Benodigde weerstandscapaciteit Algemene Dienst	8.261	8.261	8.261	8.261
Ratio weerstandscapaciteit Algemene Dienst	3,72	3,94	4,65	5,37
<i>(= beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit)</i>				

De ratio Weerstandscapaciteit voor de Algemene Dienst loopt in de begroting 2016-2019 op van een ratio van 3,72 in 2016 tot een ratio van 5,37 in 2019. Deze waarden zijn ruim hoger dan de vastgestelde minimum waarde van 1,0. Geconcludeerd kan worden dat de beschikbare weerstandscapaciteit van de Algemene Dienst (exclusief risico's grondexploitaties) ruim voldoende is om de financiële gevolgen bij effectuering van de risico's op te vangen. De risico's van de Algemene Dienst zijn in paragraaf 5.3.5 verder toegelicht.

Vergeleken met de waarden van de weerstandsratio Algemene Dienst in de begroting 2015 en de jaarrekening 2014 vallen de waarden van deze ratio in de begroting 2016 een stuk hoger uit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat een groot aantal risico's in de begroting 2016 zijn vervallen. Daarnaast is bij enkele risico's de kans van optreden of de netto impact naar beneden bijgesteld. Dit heeft ertoe geleid dat de benodigde weerstandscapaciteit behoorlijk is verlaagd.

Daarnaast valt op dat de beschikbare weerstandscapaciteit in de jaren 2018 en 2019 stijgt, vanwege het feit dat de begrotingsoverschotten in 2018 en 2019 zijn ingezet ter versterking van het weerstandsvermogen.

Conclusie weerstandscapaciteit Grondbedrijf

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2016	2017	2018	2019
Beschikbare weerstandscapaciteit Grondbedrijf	5.339	4.699	10.629	10.700
Benodigde weerstandscapaciteit Grondbedrijf	35.700	35.700	35.700	35.700
Ratio weerstandscapaciteit Grondbedrijf	0,15	0,13	0,30	0,30
<i>(= beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit)</i>				

De ratio weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf loopt in de begroting 2016-2019 op van een ratio van 0,15 in 2016 tot een ratio van 0,30 in 2019. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene grondreserve) niet toereikend is om de voor de grondexploitaties gekwantificeerde risico's af te dekken.

Vergeleken met de waarden van de weerstandsratio in de begroting 2015 en de jaarrekening 2014 valt de ratio weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf in de begroting 2016 een stuk lager uit. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat de risico's van het Grondbedrijf zijn toegenomen ten opzichte van de begroting 2015.

Belangrijkste risico's van het Grondbedrijf betreffen de risico's rondom de grote projecten (Frederik Hendrik Kazerne en Q4).

Tegelijkertijd is de beschikbare weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf in de begroting 2016 lager (met name in 2016 en 2017) vergeleken met de vorige boekwerken. Dit laatste wordt vooral veroorzaakt door een afwaardering van "De commissaris".

De stijging van de weerstandscapaciteit van 2017 naar 2018 wordt veroorzaakt door het geprognosticeerde positieve resultaat van de grondexploitatie Trade Port West. Deze grondexploitatie kan naar verwachting geheel of gedeeltelijk worden afgesloten in 2018.

De beschikbare weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf (de waarde van de algemene grondreserve) komt in deze paragraaf niet exact overeen met de waarde in de paragraaf Grondbeleid. Dit vanwege de verschillende peildata die als uitgangspunt worden gebruikt (peildatum 31-12-2015 in paragraaf grondbeleid versus peildatum 31-12-2016 in paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

5.3.4

Risicomatrix

In onderstaande risicomatrix zijn de belangrijkste geïnventariseerde risico's van de Algemene Dienst van de gemeente Venlo visueel weergegeven. Hierbij is onderscheid gemaakt in de kans dat een risico zich voordoet en de impact van dit risico. In de matrix is te zien dat negen risico's zich in de rode zone bevinden, waarbij vier van deze risico's een zeer hoge kans van optreden hebben in combinatie met een hoge impact. In de volgende paragraaf zijn onderstaande risico's toegelicht.

Impact	hoog			5	1, 2, 3, 4
	middel	11	9, 10		6, 7, 8
	laag				
		zeer onwaarschijnlijk (0%-10%)	onwaarschijnlijk (11%-25%)	mogelijk (26%-50%)	waarschijnlijk (51%-100%)
Kans					

5.3.5

Toelichting risico's

In onderstaande tabel is een toelichting te vinden van de belangrijkste risico's van de Algemene Dienst van de gemeente Venlo inclusief de beheersmaatregelen.

Nr.	Risico	Toelichting
1.	BUIG-Middelen Kans: 51-100%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Hoog.	Het niet budgettair neutraal kunnen uitvoeren van de wettelijke regelingen vallende binnen het BUIG budget. Dit wordt veroorzaakt door de (economische) situatie op de arbeidsmarkt in relatie tot de ontwikkeling van het bestand van uitkeringsgerechtigden (instroom en uitstroom). Begin 2015 heeft Nautus onderzoek gedaan naar de hoogte van het BUIG budget in Venlo. Volgens de voorlopige toekenning is het budget lager dan voorgaande jaren, omdat het macrobudget lager is dan voorheen. Het gevolg is een (dreigende) overschrijding van het BUIG budget. Beheersmaatregelen: De afdeling gaat aan de slag met een actieplan om het tekort te voorkomen/beperken. De acties moeten leiden tot het beperken van de uitgaven en het verhogen van de inkomsten. Alle kansen worden maximaal benut. Als iemand echter recht heeft op een uitkering dient deze toegekend te worden, aangezien de gemeente aan wettelijke regels is gebonden. Gemeenten hebben sinds 2015 voor het eerst te maken met de Participatiewet met nieuwe doelgroepen en een nieuwe normensystematiek. Het actieplan is nog volop in ontwikkeling, waardoor momenteel nog geen inschatting te maken is van de beheersmaatregelen en de financiële gevolgen.
2.	Minder inkomsten en meer uitgaven m.b.t. gemeentelijk vastgoed. Kans: 51-100%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Hoog	De gemeente loopt het risico op toenemende kosten van gemeentelijk vastgoed door o.a. leegstand: 1. De gemeente mist (huur-) inkomsten ter dekking van de eigenaarslasten van leegstaand vastgoed; 2. De gemeente heeft extra lasten die normaliter door een gebruiker worden gedragen (energiekosten); 3. De gemeente heeft geen middelen voor het afboeken van de boekwaarde tot marktwaarde bij leegstand; 4. De gemeente heeft geen middelen voor sloop; 5. De gemeente heeft geen middelen voor het afboeken van de boekwaarde bij sloop. Daarnaast heeft leegstaand een slecht imago voor de gemeente. Het kan leiden tot maatschappelijk ongewenst gedrag. Leegstand ontstaat door: 1. Herindelingen (overschot kantoorruimte); 2. Demografische factoren (minder leerlingen per school); 3. Concentratie van activiteiten in Huizen van de Wijk; 4. Concentratie van activiteiten in nieuwe Multi Functionele Centra (MFC); 5. De staat van onderhoud van leegstaand gemeentelijk vastgoed is soms zodanig dat sloop noodzakelijk is; 6. Te veel aanbod van vastgoed en te weinig markt; 7. Het feit dat het veelal om specifiek maatschappelijk vastgoed gaat. Beheersmaatregelen: Overtollig gemeentelijk vastgoed wordt via de gemeentelijke website en via makelaars in de markt gezet. Ook wordt er met inachtneming van geldende kaders (tijdelijk) gezocht naar een alternatieve invulling door gebruikers of naar een andere bestemming. In het kader van de bestuursopdracht "Strategisch Vastgoed" zullen in de loop van 2015 concrete beheersmaatregelen worden voorgesteld.

Nr.	Risico	Toelichting
3.	Wet modernisering vennootschapsbelasting Kans: 51-100%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Hoog.	Per 1 januari 2016 zijn gemeenten integraal belastingplichtig voor zover zij een onderneming drijven, tenzij een vrijstelling van toepassing is. Het risico is aanwezig dat de gemeente vennootschapsbelasting moet gaan betalen. De nieuwe Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Uitgangspunt is dat de gemeente integraal belastingplichtig is, voor zover zij een onderneming drijft, tenzij een vrijstelling van toepassing is. Van (het drijven van) een onderneming is sprake indien met een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal wordt deelgenomen aan het economische verkeer met het oogmerk om winst te behalen. Het winstoogmerk is geobjectiveerd in die zin dat dit geacht wordt aanwezig te zijn, indien meer dan incidenteel overschotten worden behaald. Indien dit niet kan worden vastgesteld, wordt toch een onderneming aanwezig geacht in het geval activiteiten worden verricht waarmee in concurrentie wordt getreden. Indien sprake is van een onderneming is mogelijk één van de vier vrijstellingen van toepassing. Interne activiteiten die voor de eigen kring worden verricht, leiden in beginsel niet tot belastingplicht, omdat geen sprake is van deelname aan het economische verkeer. Beheersmaatregelen: De gevolgen van de invoering van de wet worden in 2015 in kaart gebracht. Hiertoe is een projectgroep 'Implementatie vennootschapsbelasting' opgericht die, onder begeleiding van een extern fiscaal adviseur, de vennootschapsbelastingpositie van de gemeente Venlo inventariseert en voorstellen zal doen ter verbetering van deze positie. Belangrijke aandachtspunten betreffen de grondexploitaties, het gemeentelijk vastgoed, parkeren en verbonden partijen in de breedste zin van het woord. De
4.	Basisregistratie Ondergrond (BRO) Kans: 51-100%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Hoog.	De Basisregistratie Ondergrond (BRO) bevat gegevens over geologische en bodemkundige opbouw en, voor zover van belang voor het benutten van natuurlijke hulpbronnen in de ondergrond, ondergrondse constructies en gebruiksrechten. De BRO betreft een nieuwe wet in wording. Om uiteindelijk te kunnen voldoen aan deze wettelijke verplichting is het noodzakelijk om tijdig te starten met de implementatie en te beschikken over de benodigde middelen (planmatig werken). Op dit moment is nog niet duidelijk welke impact de nieuwe wet zal hebben op de gemeentelijke organisatie. Hierdoor is het niet mogelijk een reële inschatting te maken van de benodigde middelen t.b.v. de implementatie en het beheer. Gevolg: Het niet tijdig beschikbaar zijn van de benodigde middelen voor de implementatie en beheer van de nieuwe basisregistratie Ruimtelijke Ondergrond heeft tot gevolg dat niet voldaan wordt aan de wettelijke verplichting. Beheersmaatregelen: Tijdig de benodigde middelen inzichtelijk maken en vast laten stellen.

Nr.	Risico	Toelichting
5.	BTW risico's Kans: 26-50%. Risicostrategie: Accepteren, Beheersen. Verwachte impact: Hoog.	Door een mogelijke wijziging in regelgeving m.b.t. BTW of een meningsverschil tussen de gemeente en belastingdienst ontstaan er risico's ten aanzien van de al dan niet terug te betalen BTW. Specifiek gaat het hier over het risico BTW vrijstelling sport en het risico BTW-geschil Hamar. Deze risico's worden geschaard onder één noemer: BTW-risico's. Beheersmaatregelen: De gemeente voert verweer tegen de namens eisers ingediende claims. Daarnaast tracht de gemeente aan de voorkant de discussie rondom een mogelijk wijziging in regelgeving zoveel mogelijk te voeden.
6.	Greenpark Venlo Kans: 51-100%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Middel.	Mocht de grondexploitatie van de Gemeenschappelijke Regeling Greenpark verlies lijden, dan staan de Regio Venlo gemeenten hiervoor garant. Het Venlose deel van deze garantstelling is 46,9% Beheersmaatregelen: Spoedige besluitvorming over de wijze waarop de provincie gaat participeren in de campus is van belang voor Venlo Greenpark. Gemeente Venlo participeert in het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling, houdt toezicht op de voortgang van de exploitatie en stuurt zo nodig bij.
7.	Villa Flora BV Kans: 51-100%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Middel.	1. De gemeente Venlo staat garant tegenover de ASN-Bank voor 20% van een lening aan de Exploitatiemaatschappij Villa Flora BV; 2. Bij de oprichting van de BV zijn de toen lopende opdrachten in het kader van de bouw van Villa Flora door middel van een rekening courant betaald, voorgefinancierd door Venlo. Risico is dat Villa Flora niet kan voldoen aan de aflossingsverplichting. Dit risico is afgedekt d.m.v. een hypothecaire inschrijving; 3. Uit scenario-berekeningen blijkt dat de BV te maken heeft met een liquiditeitspositie die knellend kan worden indien niet op redelijk korte termijn gekomen wordt tot een langdurige verhuur van de Exporuimte in het gebouw. Continuïteit is in het geding; 4. Het merendeel van de verhuurbare vloeroppervlakte is met huurovereenkomsten voor meerdere jaren verhuurd. Voor het deel exporuimte zijn nog geen langlopende huurovereenkomsten gesloten. Beheersmaatregelen: 1. Actieve rol in de AVvA van de Exploitatiemaatschappij Villa Flora B.V. 2. Zorgdragen dat aflossing geldlening door de BV gestand kan worden gedaan. Tevens aanvullende zekerheid in de vorm van een eerste hypothecaire inschrijving. 3. Op basis van scenario-berekeningen is een voorziening gevormd voor het most likely scenario met een verwacht exploitatietekort van € 1.419.000. Het aandeel van de gemeente hierin bedraagt € 285.000. Periodiek wordt het actuele businessmodel en de kwartaalcijfers beoordeeld. Er wordt op dit moment met diverse partijen gesproken over huur in de Exporuimte. Daarnaast worden met overige aandeelhouders enkele strategische scenario's

Nr.	Risico	Toelichting
8.	Naheffingen gratis OV voor regiopashouders 2012 Kans: 51-100%. Risicostrategie: Accepteren, Beheersen. Verwachte impact: Middel.	Gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hebben met de provincie afspraken gemaakt over het leveren van een bijdrage aan de kosten van gratis openbaar vervoer voor regiotaxi-pashouders. De provincie komt deze afspraak, volgens de gemeenten, niet na en betaalt haar aandeel niet. Het regionale projectbureau Trafficon heeft de bijdrage van de provincie voorgeschoten en brengt deze nu in rekening bij de deelnemende gemeenten. Het aandeel van Venlo bedraagt voor 2012 €98.000. In 2013 en 2014 is deze bijdrage door de gemeente betaald en ten laste van de reguliere vervoersbudgetten gebracht. De gevraagde bijdrage over 2012 zal door de gemeente Venlo worden betaald en vervolgens weer worden verhaald op de provincie. Beheersmaatregelen: Er zal met de provincie in overleg worden gegaan waarbij de provincie zal worden aangesproken op de gemaakte afspraken. Het uiteindelijke doel is dat de provincie haar afspraken nakomt en de bijdrage alsnog betaald.
9.	Juridische risico's Kans: 11-25%. Risicostrategie: Beheersen. Overdragen. Verwachte impact: Middel.	Binnen de Gemeente Venlo zijn er enkele juridische risico's. Deze afzonderlijke risico's betreffen de juridische claims en zijn samengevoegd tot één risico: Juridische risico's. Beheersmaatregelen: De Gemeente voert verweer tegen de namens eisers ingediende claims.
10.	Veiligheidsregio Limburg Noord Kans: 11-25%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Middel.	Bij de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) worden als resultaat van een bestuursopdracht vanuit de deelnemende gemeenten een groot aantal projecten gericht op het onder controle krijgen van de bedrijfsvoering. Er is sprake van een zeer ambitieuze planning. Op basis van deze recente planning worden de projecten allemaal in 2015 afgerond. Het veelal gelijktijdig oppakken van alle projecten levert ook een verhoogd risico op. Belangrijke projecten, denk aan de organisatieontwikkeling en de harmonisatie (kostenverdeelsleutels), krijgen hierdoor wellicht te weinig aandacht. Achterstanden in de uitvoering van de projecten kan financiële gevolgen hebben, omdat aanpassingen die leiden tot besparingen later worden doorgevoerd. Gevolgen: Vertraging in de uitvoering van projecten wat mogelijk leidt tot het later realiseren van financiële besparingen. Daarnaast kan vertraging in projecten in het kader van de bestuursopdracht leiden tot vertraging in de doorvoering van wijzigingen in beleid en uiteindelijk misschien zelfs in de uitvoering van dat beleid. Beheersmaatregelen: De voortgang van de projecten in het kader van de bestuursopdracht wordt door de verantwoordelijke beleidsmedewerkers kritisch gevolgd. Gesignaleerde vertragingen worden onder de aandacht van de verantwoordelijk portefeuillehouder gebracht en zo ingebracht bij het bestuur van VRLN.

Nr.	Risico	Toelichting
11.	Extra uitgaven als gevolg van het niet voldoen aan de wettelijke norm Kans: 0-10%. Risicostrategie: Beheersen, Accepteren. Verwachte impact: Middel.	Voor een aantal taken zoals toetsen aan bouw-en milieuregelgeving en het toezicht houden op de Waterwet, wordt bewust het risico gelopen om niet te voldoen aan de wettelijke norm. Hier vind een risico-afweging plaats waarbij altijd een kans op aansprakelijkheidskwesties wordt gelopen. Beheersmaatregelen: Meer budget nodig om de taken conform wettelijke taken uit te voeren.
12	Trade Port Noord (TPN) Kans: 51-100% Risicostrategie: Accepteren, Beheersen. Verwachte impact: Middel	CV/BV Trade Port Noord (TPN): geprognoseerd rendement uit grondverkoop op eindwaardeberekening staat onder druk vanwege marktsituatie. CV/BV Trade Port Noord (TPN) is met name belast met verkoop bedrijfskavels. Er is sprake van een flink herstel van verkoop van bedrijfskavels en met name voor de ontwikkeling van grote distributiecentra. Deze trend is gestart in het laatste kwartaal 2014 en heeft zich doorgezet in 2015. Er is een proces gaande voor de herziening van de in 2012 vastgestelde grondexploitaties TPN, DCGV en Venlo Greenpark in de aanloop naar de vorming van één werklandschap ontwikkelingsmaatschappij. Dit in het verlengde van de samenvoeging van de bestaande werkorganisaties, zodat er sprake is van één loket voor de gebiedsontwikkeling. Het bouwrijp maken van gronden geschiedt pas zodra bedrijfskavels verkocht zijn, zodat risico op voorinvestering wordt verminderd. In het weerstandsvermogen (algemene grondreserve) van het grondbedrijf is geen rekening meer gehouden met een rendement (winstverwachting), noch met een risico m.b.t. grondverkoop TPN. Beheersmaatregelen: Met TPN wordt nadrukkelijk gekeken naar kostenbeheersing en verhoging inzet acquisitie (beheersen), alsmede actualisatie grondexploitatie (accepteren). Tevens heeft TPN haar eigen risico-inventarisatie verwerkt in haar begroting en jaarrekening.

5.3.6

Wijzigingen ten opzichte van de jaarrekening 2014

Vergeleken met de risico's van de Algemene Dienst in de jaarrekening 2014 zijn in de begroting 2016 bij de Algemene Dienst enkele nieuwe risico's opgevoerd.

Daarnaast zijn sommige risico's op onderdelen gewijzigd en zijn een aantal risico's vervallen. De wijzigingen in de risico's van de Algemene Dienst in de begroting 2016 ten opzichte van de jaarrekening 2014 zullen achtereenvolgens in deze paragraaf aan de orde komen.

Nieuwe risico's

- *Basisregistratie Ondergrond (BRO)*
Impact: hoog
Kans: 51-100%
Restrisico: € 50.000
- *Naheffingen gratis OV voor regiopashouders 2012*
Impact: middel
Kans: 51-100%
Restrisico: € 98.000
- *Druk op geprognoseerde rendement TPN*
Impact: middel
Kans: 51-100%
Restrisico: PM

Dit risico is verplaatst van het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf naar het weerstandsvermogen van de Algemene Dienst.

Een toelichting op deze risico's is te vinden in paragraaf 5.3.5.

Gewijzigde risico's

- *BUIG-middelen*
Het netto impact is verlaagd met € 1.000.000. Daarnaast is de risicostrategie gewijzigd van "accepteren" in "beheersen".
- *Leegstand van gemeentelijk vastgoed --> Minder inkomsten en meer uitgaven m.b.t. gemeentelijk vastgoed.*
De naam van dit risico is aangepast, aangezien het risico iets breder van aard is geworden.

- *Wet modernisering vennootschapsbelasting*
De kans van optreden is verhoogd van 0-10% naar 51-100%. Daarnaast is de netto impact van dit risico verhoogd met € 100.000. Hierdoor is ook het restrisico verhoogd met € 100.000.
- *BTW-vrijstelling sport --> BTW-risico's*
Dit risico is opgenomen onder het samengestelde risico "BTW-risico's".
- *Juridische risico's*
Dit risico bestaat uit meerdere afzonderlijke risico's. Enkele van deze juridische risico's zijn vervallen. Tegelijkertijd is de kans van optreden van deze risico's verlaagd van 26-50% naar 11-25%. Dit heeft ertoe geleid dat het restrisico is verlaagd met € 1.942.500.
- *Greenpark Venlo*
De netto impact van dit risico is verhoogd met € 400.000. Tegelijkertijd is de kans van optreden verhoogd van 26-50% naar 51-100%. Dit heeft ertoe geleid dat het restrisico is verhoogd met € 2.200.000.
- *BTW geschillen --> BTW-risico's*
Dit risico bestaat uit meerdere afzonderlijke risico's. Aangezien deze risico's niet meer allemaal BTW-geschillen betreffen, is de naam van dit risico aangepast van "BTW geschillen" naar "BTW-risico's". Eén risico m.b.t. BTW is vervallen en daarnaast is het risico BTW-vrijstelling sport toegevoegd. Dit heeft ertoe geleid dat het restrisico is verlaagd met € 119.438.
- *Villa Flora*
De kans van optreden bij dit risico is verhoogd van 26-50% naar 51-100%, waardoor het restrisico is verhoogd met € 315.000.
- *Mogelijk tekort op jaarrekening 2014 en begroting 2015 Veiligheidsregio --> Veiligheidsregio Limburg Noord*
De inhoud van het risico bij Veiligheidsregio Limburg Noord is deels gewijzigd. De naam van dit risico is daarom aangepast naar "Veiligheidsregio Limburg Noord".
- *Niet kunnen uitvoeren van toezichthoudende taken --> Extra uitgaven als gevolg van het niet voldoen aan de wettelijke norm*
De inhoud van dit risico is deels gewijzigd, waardoor de naam van dit risico is aangepast.

Daarnaast is de kans van optreden verlaagd van 11-25% naar 0-10%, waardoor het restrisico is verlaagd met € 180.000.

Een toelichting op deze risico's is te vinden in paragraaf 5.3.5.

Vervallen risico's

- *Afbouw gesubsidieerde arbeid WSW*
- *Gemeentelijk accommodatiebeleid*
- *Glascontainers en opbrengsten oud papier*
- *Herijking gemeentefonds*
- *Risico's drie decentralisaties van Rijkstaken*
- *Leerlingenvervoer*
- *Planschadevergoedingen*
- *Juridische risico's: Claim Arcadis en claim Lavatius*
- *Geluidskwaliteit*
- *Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit*
- *BTW-geschillen: BTW-geschil Nedinsco*
- *Tekort op bouwleges*
- *Civiele objecten*
- *Lokaal onderwijsachterstandenbeleid*
- *Zorgplicht gemeente*

Een toelichting op deze risico's is te vinden in de jaarrekening 2014.

5.4

Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf Grondbeleid begint met een visie op het grondbeleid met het oog op de realisatie van de in de programmabegroting opgenomen doelstellingen. Vervolgens wordt ingegaan op de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert. Dan volgt een actuele prognose van het te verwachten resultaat van alle grondexploitaties, met aansluitend een prognose van de mogelijke winstneming. Tot slot wordt ingegaan op de risico's van de grondexploitaties, de reserves van het Grondbedrijf en de hierbij te hanteren uitgangspunten.

De paragraaf Grondbeleid geeft de hoofdlijn van het te voeren grondbeleid en de risico's weer. De nadere uitwerking van het grondbeleid en de grondexploitaties is opgenomen in de respectievelijke Nota's Grondbedrijf. In deel A van de Nota wordt beschreven hoe het grond- en vastgoedbeleid wordt ingezet om maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Deel A van de Nota wordt in principe eenmaal per Collegeperiode vastgesteld, tenzij er majeure beleidswijzigingen aan de orde zijn. Na gemeenteraadsverkiezingen wordt opnieuw grond- en vastgoedbeleid geformuleerd, dat aansluit op de afspraken in het nieuwe coalitieprogramma. Dit is vorig jaar beschreven in deel A van de Nota Grondbedrijf 2015.

Deel B van de Nota, de risiconota wordt jaarlijks opgesteld.

5.4.1

Visie op het grondbeleid

Via het grondbeleid intervenueert de overheid doelgericht op de grondmarkt. Grond wordt gekocht, geëxploiteerd, ontwikkeld en verkocht. Het omvat zaken zoals minnelijke verwerving van grond, vestigen van een voorkeursrecht tot koop, aankoop via onteigening, tijdelijk beheer, grondexploitatie, bouwrijp maken, aanleg nutsvoorzieningen, inrichting van de openbare ruimte en kostenverhaal.

Het grondbeleid draagt bij aan:

- de realisering van maatschappelijk gewenste doelstellingen van de gemeente Venlo door het ontwikkelen van ruimtelijke fysieke initiatieven;
- de verbetering van de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting;
- een rechtvaardigere verdeling van kosten en baten die ontstaan als gevolg van interventies door de gemeente, en/of particulieren op het terrein van de ruimtelijke inrichting.

De gemeente Venlo kan kiezen uit actief en faciliterend (of passief) grondbeleid en diverse tussenvormen daarvan. In Venlo is sprake van "situationeel" grondbeleid. In de Ruimtelijke Structuur Visie Venlo 2014 is aangegeven dat de gemeente Venlo

ter beperking van financiële risico's het ontwikkelen steeds meer wil overlaten aan de markt. Gebouwd wordt vooral op inbreidingslocaties in het stedelijk centrum waarmee tevens bij voorkeur ruimtelijke knelpunten worden opgelost. Bij de ruimtelijke ontwikkelingen maakt de gemeente zoveel mogelijk gebruik van bestaand (leegstaand) vastgoed en van gronden die hun functie hebben verloren. Herstructureringsprojecten in het stedelijk centrum zullen in het algemeen een beduidend hoger krediet vragen dan ontwikkelingen op uitleglocaties, waardoor het moeilijker is om een grondexploitatie kostendekkend te maken. Uit de (markt-) ontwikkelingen in de regio komt naar voren dat de financiële risico's van grondexploitaties de laatste jaren zijn toegenomen door vraaguitval en dat woningbouw vooral via herstructurering in plaats van op uitbreidingslocaties plaats vindt.

Zoals eerder aangegeven in de Ruimtelijke Structuur Visie Venlo en maar ook op basis van de analyse van de huidige marktsituatie kiest de gemeente Venlo de komende periode ter beperking van ontwikkelingsrisico's vooral voor faciliterend grondbeleid. Ook bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente voldoende beïnvloedingsmogelijkheden. Bij faciliterend grondbeleid wordt door de gemeente vooral gestuurd via het opnemen van inhoudelijke bepalingen in het bestemmingsplan en contractvorming met marktpartijen.

Dat sluit niet uit dat de gemeente Venlo, in specifieke gevallen, zal kiezen voor actief grondbeleid. Dit is bijvoorbeeld het geval bij grondexploitaties waarin de gemeente vanuit haar publieke belang sturing wil uitoefenen en regie wil hebben op een specifieke ontwikkeling dan wel de markt de maatschappelijk gewenste ontwikkeling niet wil oppakken.

De gemeente streeft er naar om vóór de vaststelling van het bestemmingsplan ("anterieur") met partijen tot overeenstemming te komen over de ruimtelijke invulling, verdere locatie eisen, fasering en het verhaal van de kosten. Als de verwachting is dat dit niet lukt, bereidt de gemeente een exploitatieplan voor. Daarin zijn onder andere de op marktpartijen te verhalen kosten opgenomen. Een exploitatieplan dient in een voorkomend geval gelijktijdig met het bestemmingsplan te worden vastgesteld.

Bij het realiseren van ruimtelijke fysieke initiatieven kiest de gemeente voor een gebiedsgerichte benadering. Via gebiedsontwikkeling wordt bijgedragen aan de realisering van de ruimtelijke en programmadoelstellingen van de gemeente Venlo. De beleidsafdelingen zorgen ervoor dat bewoners en maatschappelijke partijen, zoals welzijnsorganisaties en woningbouwcorporaties, nadrukkelijk bij de initiatieven worden betrokken.

5.4.2

Wijze waarop de gemeente Venlo het grondbeleid uitvoert

Algemeen

Het grondbeleid van het Grondbedrijf is vooral operationeel en doelgericht van aard waarmee bijgedragen wordt aan de totstandkoming van de doelstellingen opgenomen in de Ruimtelijke Structuurvisie, de 12 raadsprogramma's en het coalitieprogramma Venlo 2014-2018 'Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid'. Het gaat hierbij om de wijze waarop de producten van het Grondbedrijf, de grondexploitaties, tot stand komen, welke beleidsuitgangspunten en beleidsinstrumenten het Grondbedrijf daarbij hanteert en hoe wordt afgestemd met interne en externe relaties.

Het grondbeleid wordt uitgevoerd door de afdeling Ruimte en Economie (Grondbedrijf en team Projectmanagement) van de gemeente Venlo. Dit gebeurt via de methodes van projectmatig werken en procesmanagement.

Het grondbeleid moet optimaal bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke doelen van de gemeente Venlo. Daarom worden alle ruimtelijk fysieke initiatieven, die vanuit de beleidsafdelingen van de gemeente worden aangedragen, zorgvuldig beoordeeld in het Wegingsoverleg. Na een positief advies uit de weging legt de beleidsafdeling het initiatief ter besluitvorming voor aan het College of de Raad. Na instemming en het beschikbaar stellen van een krediet worden deze grondexploitaties/projecten via de methode van projectmatig werken verder ontwikkeld en gerealiseerd door het Grondbedrijf als ambtelijk opdrachtnemer.

Het Grondbedrijf monitort de voortgang van de onderhanden zijnde grondexploitaties. Dit gebeurt via periodieke rapportages, die inzicht geven in de stand van zaken van exploitaties en die het management in staat stelt om bij te sturen. De Raad wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de (majeure) projecten. In deel B van de nota Grondbedrijf "de risiconota" wordt jaarlijks een beeld gegeven van de stand van zaken van de onderhanden exploitaties en wordt een uitspraak gedaan over de risico's van de exploitaties in relatie tot het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf.

Uitgangspunten grondexploitatie

- Een exploitatieplan voor een grondexploitatie, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Raad, is altijd sluitend. De opbrengsten moeten altijd groter of gelijk zijn aan de kosten.

- Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt een voorziening getroffen voor een verwacht tekort van een lopende grondexploitatie.
- Van een grondexploitatie wordt winst genomen voor zover de boekwaarde van een grondexploitatie negatief is (de opbrengsten overstijgen de kosten) en de nog te maken kosten de negatieve boekwaarde niet overstijgen.
- Aan tussentijdse winstneming zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - De betreffende grondexploitatie moet voor 75% zijn gerealiseerd.
 - Er is sprake van een negatieve boekwaarde.
 - Alle risico's zijn bekend en beheersbaar.
- Een winst of verlies op een grondexploitatie wordt toegevoegd of onttrokken aan de Algemene Grondreserve van het Grondbedrijf.
- Een grondexploitatie wordt afgesloten wanneer nagenoeg alle werkzaamheden zijn verricht en alle verkopen zijn gerealiseerd.

Aanscherping voorschriften

De landelijke commissie BBV heeft recent als standpunt ingenomen dat grondexploitaties in beginsel geen langere voortschrijdende termijn dan 10 jaar mogen hebben. Een toenemende looptijd van grondexploitaties betekent een toenemende onzekerheid ten aanzien van de haalbaarheid van begrote opbrengsten en een toenemend risico op kostenoverschrijdingen. Van deze termijn kan door de Raad gemotiveerd worden afgeweken mits de gemeente risicobeperkende beheersmaatregelen heeft genomen om de onzekerheden en risico's, die gepaard gaan met de langere looptijd, te mitigeren.

Vennootschapsbelasting

Het Rijk heeft op instigatie van Brussel aangekondigd dat per 1 januari 2016 de Vennootschapsbelasting ook van toepassing wordt op winstneming van gemeentelijke grondexploitaties. Grondexploitaties worden dan ondergebracht in de ondernemingssfeer. Bij het opstellen van deze nota was het nog niet duidelijk of dit van toepassing is op het totale resultaat van alle (winstgevende en verlieslijdende) grondexploitaties van een gemeente of enkel van toepassing is op de winstgevende grondexploitaties dan wel nog een andere berekeningswijze van toepassing is. Voor bedrijven (NV, BV etc.) bedraagt in 2015 het tarief voor de heffing van vennootschapsbelasting 20% voor het belastbare bedrag tot en met €200.000 en daarboven 25%. Er zijn geen signalen dat dit tarief voor 2016 wordt gewijzigd.

5.4.3 Actuele prognose van toekomstige resultaten van alle grondexploitaties

Volgens de laatst vastgestelde periodieke rapportage heeft de gemeente Venlo ca. 35 grondexploitaties als onderhanden werk. Het totale aantal projecten (inclusief toekomstige en voorraadposities) dat binnen het Grondbedrijf en team Projectmanagement wordt verzorgd bedraagt ruim 60.

De prognose van de toekomstige resultaten van de exploitaties met een positief resultaat bedraagt € 7,7 miljoen. In tegenstelling tot de Nota Grondbedrijf 2015 wordt de grondexploitatie Trade Port Noord, die binnen een aparte entiteit wordt uitgevoerd, niet meer opgenomen binnen het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf. Zowel de financiële ontwikkelingen als het proces om tot een gemeenschappelijk grondbedrijf voor de bedrijventerreinen in de Noordwesthoek van Venlo te komen zijn aanleiding om de entiteit TPN voortaan - conform bestendige gedragslijn - binnen de algemene dienst te verantwoorden.

5.4.4 Een onderbouwing van de geraamde winstneming

Naar verwachting is in 2015 mogelijk een bescheiden winstneming aan de orde bij het afsluiten van de exploitaties Nieuw Stalberg en Koramic. Of en in hoeverre in 2016 winstneming aan de orde kan zijn, is nadrukkelijk afhankelijk van de ontwikkelingen c.q. verkopen.

5.4.5 De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves in relatie tot de risico's van grondzaken

Jaarlijks wordt in de Nota Grondbedrijf het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf bepaald. Hierbij worden de actuele Algemene Grondreserve, de vermogenspositie (toekomstperspectief na afsluiting van alle complexen) en de herwaarderingen, tezamen de beschikbare weerstandscapaciteit, afgezet tegen het benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel van alle grondexploitaties binnen het Grondbedrijf.

De Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen definieert de relatie tussen de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit. Om te bepalen of de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is om de risico's af te dekken, wordt de volgende formule gebruikt:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit op basis van risicoprofiel

Een ratio lager dan 1,0 duidt op een ontoereikende weerstandscapaciteit, een ratio boven 1,0 geeft aan dat alle geïdentificeerde risico's kunnen worden afgedekt. De gemeente Venlo hanteert een normratio van 1,0.

Ongeacht de uitkomst moet (conform BBV) de daadwerkelijke Bedrijfsreserve het door

de Raad vastgestelde minimum niveau hebben. De Bedrijfsreserve wordt jaarlijks inflatoir bijgesteld. De door de raad vastgestelde minimaal vereiste omvang van de direct beschikbare weerstandscapaciteit wordt voor 2016 conform bestendige gedragslijn aangepast met inflatiecorrectie en berekend op € 6,5 miljoen.

De theoretisch beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de som van de hieronder genoemde onderdelen. Per onderdeel is de huidige stand tussen haakjes genoemd. De som bedraagt € 15,8 miljoen per 31 december 2015.

- (+) Het saldo van de prognose van toekomstige resultaten van exploitaties met een positief saldo (€ 7,7 miljoen).
- (+) De Algemene Grondreserve per 31 december 2015 (€ 5,9 miljoen)
- (+) De herwaardering van te verkopen gronden (€ 2,2 miljoen)

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op het risicoprofiel van alle exploitaties. Het vermenigvuldigen van de financiële impact van een risico – rekening houdend met de mogelijke beheersmaatregelen – met de kans van optreden, resulteert in de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel. Medio 2015 bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 37,6 miljoen, waarvan € 1,9 miljoen voor exploitaties met een positief resultaat. Ongevoeg belopen de risico's € 92,2 miljoen.

De ratio moet minimaal 1,0 zijn. Gezien de economische situatie, en daarmee het risico dat toekomstige resultaten niet gehaald worden, is het reëel om de ratio weerstandscapaciteit uitsluitend te bepalen op basis van de direct beschikbare middelen dus alleen de Algemene Grondreserve en zonder de geprognosticeerde in de toekomst nog te realiseren positieve resultaten en de daarbij behorende risico's. Hieruit resulteert per 31 december 2015 een ratio weerstandscapaciteit van 0,17 (5,9 / 35,7) oftewel in geld uitgedrukt een tekort aan weerstandscapaciteit van € 29,8 miljoen (€ 5,9 -/- € 35,7 miljoen).

Teneinde een voortdurend overboeken van middelen van de algemene dienst (Algemene Reserve) naar het Grondbedrijf (Algemene Grondreserve) te voorkomen wordt de weerstandsratio van het Grondbedrijf in de begroting integraal met de weerstandsratio van de algemene dienst per 31 december 2016 gepresenteerd. In deze integrale ratio is het voornoemde tekort binnen het Grondbedrijf verdisconteerd.

Los van voornoemde tekorten om de weerstandsratio op 1,0 te brengen heeft het niveau van de Algemene Grondreserve specifieke aandacht. Het geprognoseerde niveau per 31 december 2015 bedraagt € 5,9, hetgeen € 0,6 miljoen lager is als het minimaal vereiste niveau ad € 6,5. Formeel dient de Algemene Grondreserve met dit bedrag aangevuld te worden.

Met de provincie vindt overleg plaats over de ambities die de gemeente Venlo heeft binnen de Greenportcampus en de ontwikkeling van centrumstad Venlo en de bijdrage van de provincie hierin. De uitkomsten van deze gesprekken hebben een grote invloed op de grondexploitaties Kazernekwartier en Q4 . De kans is reël aanwezig dat de uitkomsten van deze gesprekken daarmee invloed hebben op het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf. Daarom wordt vooruitlopend op een integrale benadering op dit moment geen aanvulling van de Algemene Grondreserve voorgesteld.

5.5

Onderhoud kapitaalgoederen

5.5.1

Algemeen

Onderdeel van de strategische doelstelling van de gemeente Venlo is het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving. Vanuit de dualisering stelt de raad daartoe de kaders (kwaliteit, kwantiteit en geld) en zorgt het college van burgemeester en wethouders (B&W) voor de uitvoering.

De instandhouding van de kapitaalgoederen vereist een integrale afweging tussen de kapitaalgoederen (het areaal), de vastgesteld kwaliteitsniveau (de kwaliteit) en de personele en financiële middelen (de middelen).

Een aantal van de taken waarop kapitaalgoederen betrekking hebben is verplicht. Zo heeft de gemeente een wettelijke plicht betreffende de riolering en het onderhoud van wegen. Daarnaast heeft de gemeente diverse (wettelijke) zorgplichten zoals ten aanzien van bomen.

Achterstallig beheer en onderhoud kan leiden tot risico's, kapitaalvernietiging en aansprakelijkstelling van de gemeente. De meerjarige onderhoudsprogramma's binnen de gemeente Venlo zijn gebaseerd op beheer- en beleidsplannen, zoals onder andere het GRP en het Meerjarenprogramma voorziening Groot Onderhoud Wegen. Op deze wijze wordt gestructureerd uitvoering gegeven aan het beheer en onderhoud van de infrastructuur, de voorzieningen en de gebouwen binnen de gemeente Venlo.

5.5.2

Wegen (inclusief Civiele Objecten)

Het beheerareaal wegen is verdeeld in hoofdwegen, wegen in wijken, fietspaden, wegen buiten de bebouwde kom en onverharde wegen. Daarnaast valt het wegareaal te verdelen in verhardingssoort. In onderstaande tabel staat het areaal zoals dit momenteel wordt aangehouden voor het wegbeheer en -onderhoud.

(m2)	Totalen	Oost	West	Zuid	Noord
Asfalt	3.335.789	712.016	1.054.015	909.615	660.143
Elementen	2.747.080	796.428	777.292	917.254	256.106
Onverhard	540.263	43.523	153.101	100.963	242.676
Beton	8.442	0	452	5.702	2.288
Onbekend	12.277	5.372	0	0	6.905
Totalen	6.643.851	1.557.339	1.984.860	1.933.534	1.168.118

Het beheerareaal civiele objecten omvat onder meer bruggen, tunnels, duikers, keermuren en kademuren. Uit verschillende inventarisaties, uitgevoerd in 2012, 2013 en 2014, blijkt dat gemeente Venlo circa 550 civiele objecten (exclusief duikers en spoorwegovergangen) in eigendom, beheer en onderhoud heeft. In 2014 zijn

inspecties uitgevoerd om een eerste beeld te krijgen van de kwaliteit en de onderhoudsbehoefte van de objecten.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Eind 2012 is een nieuw Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) vastgesteld, waarin de aangehouden kwaliteitsniveaus zijn opgenomen (voldoen aan de zorgplicht op basis van de Wegenwet, voorkomen van kapitaalvernietiging en huidig kwaliteitsniveau handhaven).

Het beheer en onderhoud van de civiele objecten is beleidsmatig nog onvoldoende geregeld en er zijn nog geen kwaliteitsniveaus vastgesteld. Dit beheer en onderhoud werd en wordt uitgevoerd op basis van calamiteiten en incidenten (ad-hoc).

Actuele onderhoudstoestand

De actuele kwaliteit van het wegareaal wordt objectief gemeten aan de hand van de landelijk toegepaste wegbeheersystematiek van het CROW. Aan de hand van de laatst uitgevoerde inspectie is vastgesteld dat de kwaliteit van het wegareaal voldoet aan het minimumniveau volgens de vastgestelde kwaliteitsniveaus. Wel is er sprake van achteruitgang, waarschijnlijk het gevolg van verschillende bezuinigingen in de afgelopen jaren.

Uit de resultaten van de inspecties van de civiele objecten blijkt dat er sprake is van een structurele onderhoudsbehoefte. Dit betreft voornamelijk preventief onderhoud en beperkt onderhoud om de veiligheid te borgen.

Zijn de onderhouds- en beheerplannen actueel?

Het actuele Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) wordt in 2015 geactualiseerd. Deze actualisatie vormt een Beheerplan Civiel, waarin integraal inzicht wordt gegeven in het beheer en onderhoud van het wegareaal en de civiele objecten.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgeten (beïnvloedbaar)?

In het Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) is het benodigde onderhoudsbudget vastgesteld op ruim € 3 miljoen per jaar. Daarnaast is er in de begroting circa € 1,3 miljoen beschikbaar voor onder andere het onderhoud aan bermen, onverharde wegen, wegmarkering en aankoop van civieltechnisch materiaal. Voor het reinigen van wegen is jaarlijks circa € 0,8 miljoen beschikbaar en benodigd.

Voor civiele objecten is geen onderhoudsbudget beschikbaar en omdat inventarisatie en inspectie nog niet gereed zijn, geen benodigd onderhoudsbudget bekend.

Gezien de achteruitgang van de kwaliteit van het wegareaal en de onderhoudsbehoefte van de civiele objecten, zal in het nieuwe Beheerplan Civiel voorstellen worden gedaan voor de benodigde onderhoudsbudgeten voor 2016 en verder.

Zijn er knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgeten?

De bezuinigingen uit de afgelopen jaren zorgen voor (structurele) achteruitgang van de kwaliteit van het wegnnet en aldus leiden tot kapitaalvernietiging. De beschikbare middelen op basis van het Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen zijn naar verwachting onvoldoende om deze achteruitgang op te vangen.

Voor de aanpak van de onderhoudsbehoefte van de civiele objecten is geen onderhoudsbudget beschikbaar.

In het nieuwe Beheerplan Civiel worden voorstellen gedaan voor de benodigde onderhoudsbudgeten voor 2016 en verder, om genoemde knelpunten aan te pakken.

De wettelijke taak tot het inrichten van de BGT (basiskaart grootschalige topografie) kent vanaf 2016 tot 2020 faseringen waarvoor mogelijk extra capaciteit en middelen benodigd zijn. In dat geval worden daartoe separaat een voorstel gedaan.

Planning en actiepunten voor 2016

In 2016 worden reguliere inventarisaties en inspecties uitgevoerd van de beheerarealen wegen en civiele objecten. Op basis van de resultaten worden onderhoudsplannen opgesteld of geactualiseerd.

Op basis van beschikbare middelen in de begroting wordt in 2016 invullingen gegeven aan het benodigd onderhoud.

5.5.3

Groen- en speelvoorzieningen

Het beheerareaal groen en speelvoorziening is een belangrijk onderdeel in de beleving van de openbare ruimte. In dit product wordt onderscheid gemaakt in openbaar groen, bomen, bossen en natuurgebieden, hondenpaden, speelvoorzieningen en recreatieve voorzieningen. Onderstaande tabel geeft de areaalgegevens zoals deze momenteel worden aangehouden.

	Totalen	Oost	West	Zuid	Noord
Bomen (st)	58.127	13.183	19.909	15.001	10.034
Beplanting (m2)	3.003.406	671.844	1.200.971	721.537	409.054
Hagen (m)	103.780	28.213	28.238	35.036	12.293

Gras (m2)	5.213.366	982.794	1.966.984	1.275.633	987.955
Verharding (m2)	344.274	96.331	124.332	75.473	48.138
Vijvers (m2)	151.090	49.682	32.400	58.203	10.805
Speelplekken	256 locaties, 1489 speeltoestellen				
Hondenpaden	140 hondenpaden, 30 uitrenplekken				

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Voor het beheerareaal groen en speelvoorzieningen worden nog steeds de in 2007 vastgestelde kwaliteitsniveaus (raadsvoorstel 31-2007) volgens de systematiek van Integraal Beheer Openbare Ruimte aangehouden.

Actuele onderhoudstoestand

De uitvoering van groenonderhoud vindt plaats op basis van beeldkwaliteit. Deze beeldkwaliteit is direct gekoppeld aan de vastgestelde kwaliteitsniveau. Door in de uitvoering te sturen op beeldkwaliteit wordt voldaan aan de actuele onderhoudstoestand aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus.

De speelvoorzieningen worden jaarlijks minimaal op veiligheid geïnspecteerd en beheerd.

Naast de technische onderhoudstoestand, blijkt uit de laatste stadspeiling (2013) dat 77% van de inwoners tevreden is over de groenvoorziening in de buurt en dat 65% tevreden is over de speelvoorzieningen.

Particuliere initiatieven en participaties leveren in toenemende mate een positieve bijdrage aan de actuele onderhoudstoestand.

Zijn de onderhouds- en beheerplannen actueel?

Het groenbeleidsplan Venlo uit 1994 is verouderd. In 2015 wordt een aanvang gemaakt om dit beleid te vernieuwen en vervangen. Aansluitend worden nieuwe groenbeheerplannen opgesteld. Tot dan vormen de uitvoeringsplannen voor beheer en onderhoud van het openbaar groen.

De uitvoeringsplannen zijn actueel, waarbij voor de uitvoering in ruimte mate gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot inbesteding bij de WAA.

In 2013 is de nota “de openbare ruimte van Venlo in beweging” vastgesteld. In deze nieuwe nota wordt naast spelen ook gekeken naar sport en recreëren.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)?

Als gevolg van structurele bezuiniging vanaf 2015 is voor het duurzaam onderhoud van het openbaar groen, op basis van de vastgestelde kwaliteitsniveaus, in 2016 nog circa € 2,75 miljoen beschikbaar en vanaf 2017 nog circa € 2,5 miljoen.

Daarbij wordt opgemerkt dat het beheer en onderhoud van bomen als gevolg van bezuinigingen in de periode 2011 t/m 2013 beperkt werd tot het voorkomen en verhelpen van onveilige situaties.

Voor het beheer en onderhoud van bossen en natuurgebieden is jaarlijks circa € 0,28 miljoen beschikbaar.

De speel- en recreatieve voorzieningen hebben jaarlijks circa € 0,2 miljoen beschikbaar voor het regulier onderhoud en het borgen van de veiligheid.

Het beheer en onderhoud van de hondenpaden en uitrenplaatsen vraagt jaarlijks € 0,15 miljoen.

De genoemde onderhoudsbudgetten zijn minimaal nodig om op de verschillende productonderdelen het huidige kwaliteitsniveau te handhaven.

Zijn er knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten?

Door het verouderde beleid is op verschillende fronten een adequate invulling van de verschillende taken niet mogelijk.

Daarnaast zal vanaf 2016 blijken welke consequenties de structurele bezuiniging op de budgetten voor groenonderhoud hebben op het uitvoeren van onderhoud en de kwaliteit van het openbaar groen.

De bezuiniging op het onderhoudsbudget voor bomen in de periode 2011 t/m 2013 heeft tot achteruitgang in kwaliteit geleid. Vanaf 2014 moet blijken of de beschikbare middelen voldoende zijn om achterstanden weg te werken en onveiligheid en kapitaalvernietiging te voorkomen.

Door wijzigingen in wetgeving zijn vanaf 2016 chemische bestrijdingsmiddelen verboden voor onkruidbestrijding. Alternatieve methoden om de onkruidbestrijding te continueren zijn beduidend duurder. In 2015 wordt een voorstel uitgewerkt waarmee keuzes gemaakt kunnen worden ten aanzien van de gewenste onkruidbestrijding.

Planning en actiepunten voor 2016

Vernieuwen van beleid (groenbeleid en deregulering kapvergunning) ten aanzien van groen en speelvoorzieningen door samenwerking binnen het domein en het opstellen van beheerplannen door de beheerafdeling. Daaraan gekoppeld het vernieuwen van de kwaliteitskaart van de openbare ruimte op basis van de systematiek voor Integraal Beheer Openbare Ruimte.

Naast het uitvoeren van het regulier groenonderhoud wordt ook in 2016 nadrukkelijk een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en zelfwerkzaamheid van de inwoners en bedrijven met betrekking tot onderhoud en kwaliteit van het openbaar groen.

5.5.4

Riolering en regenwatersystemen

De term 'riolering' dekt sinds de invoering van de verbrede zorgplicht in 2007 niet meer geheel de lading. Een passender benaming is 'riolering en regenwatersystemen', oftewel 'verbrede riolering'.

Onder de kapitaalgoederen 'riolering en regenwatersystemen' vallen de ruim 665 kilometer vrij verval rioolbuizen die in Venlo in de grond liggen, verdeeld over gemengde riolering en vuilwater- en regenwaterriolering in (verbeterd) gescheiden stelsels of infiltratieleidingen. Daarnaast is, veelal in de buitengebieden, circa 82 km drukriool aanwezig met ongeveer 75 hoofdgemalen en circa 380 minigemalen. In de verhardingen liggen ruim 36.000 kolken om het regenwater in te zamelen. Ook omvat het systeem diverse schuiven, kleppen, bergbezinkbassins, wadi's en infiltratievoorzieningen om regenwater te bergen en zo nodig te transporteren, de regenwateroverlast te beperken en de vuiluitworp op oppervlaktewater te reduceren. Dit gehele riolering- en regenwatersysteem is ingericht om het afvalwater van de circa 47.000 rioolaansluitingen en het regenwater van de 1375 hectare aangesloten verhard oppervlak te verwerken.

In december 2014 is het nieuwe GRP inclusief de exploitatie 2014-2023 vastgesteld.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Een van de uitgangspunten bij het GRP is het principe 'sober en doelmatig'. In het GRP zijn in verband met het op een doelmatige wijze invulling geven aan de zorgplicht voor regen en afvalwater zeven doelen opgesteld:

- Inzamelen en transporteren van afvalwater, essentieel voor volksgezondheid en milieu.
- Regenwater gecontroleerd afvoeren.
- Verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit, grondwaterkwaliteit verbeteren en handhaven van bodemkwaliteit.
- Beperken en voorkomen van (grond)wateroverlast.
- Minimaliseren kans op calamiteiten, voorkomen van andere vormen van overlast.
- Een goed functionerend rioolstelsel, doelmatig beheer en onderhoud.
- Bevorderen duurzaam waterbeheer, bewustwording duurzaam waterbeheer.

Op basis van de hierboven genoemde doelen zijn functionele eisen en maatstaven opgesteld die betrekking hebben op de afval-, hemel- en grondwatertaken.

Vervolgens heeft er een vertaalslag plaatsgevonden naar de benodigde maatregelen op hoofdlijnen. De uit te voeren maatregelen worden in een jaarlijks uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld.

Actuele onderhoudstoestand

De staat van de riolering en regenwatersystemen wordt gemonitord. Hiertoe bestaat voor de diverse onderdelen een reiniging- en inspectiecyclus. Op basis van de analyse van de inspectieresultaten worden de noodzakelijke beheer- en onderhoudsresultaten vastgesteld.

Zijn de onderhoud- en beheerplannen actueel?

De resultaten van de onderhoud- en beheerplannen zijn verwerkt in de actualisatie van het GRP. Eind 2014 is een nieuw GRP vastgesteld. Behoudens enkele accentverschuivingen wordt het bestaande beleid gecontinueerd.

De benodigde onderhoudsbudgetten

De benodigde onderhoudsbudgetten zijn weergegeven onder instandhouding en exploitatielasten in de exploitatie GRP 2014-2023.

Knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten

De gereserveerde investeringen voor instandhouding in de exploitatie vragen een stelsellevensduur van meer als 100 jaar. De indicatieve benaderingswijze vanuit het GRP 2007, die uitkwam op 133 jaar, is niet meer bruikbaar doordat de verhouding in het totale stelsel is toegenomen (totaal 665 km), de kosten voor herstel per m1 zijn gestegen en de verhouding vervanging-relining is gewijzigd. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst meer uitval zal ontstaan gezien de steeds toenemende leeftijd van de nog niet gerepareerde stelselonderdelen. In de huidige planperiode is hiervoor geen reservering opgenomen. Zodra een significante stijging van schadebeelden uit cyclische inspectieresultaten hier aanleiding toe geeft, wordt hierop geanticipeerd. Er worden dan extra middelen gezocht. Het niet aanvullen van deze middelen zal anders op termijn ertoe leiden dat er een grotere kans op schade aan het riool en de bovengelegen verharding kan optreden. De daarmee gepaard gaande herstelkosten zullen naar verwachting groter zijn dan de benodigde extra middelen.

Planning en actiepunten voor 2016

Eind 2015 zal het concept uitvoeringsprogramma 2016 worden opgesteld. Dit jaarlijkse operationele programma geeft een nadere uitwerking van het GRP waarin voor het betreffende jaar concreet wordt aangegeven welke voorzieningen worden aangelegd (watertaken), welke onderzoeken zullen worden uitgevoerd en welke instandhoudingsmaatregelen worden getroffen.

In overeenstemming met het vastgestelde beleidskader binnen de gemeente Venlo zal een (financiële) actualisatie van het plan tenminste iedere drie jaar aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Instandhouding en watertaken

De maatregelen hebben behalve instandhouding ook betrekking op verdere aanpassingen van het systeem. Zoals de terugdringing van vuiluitworp op oppervlaktewater via riooloverstorten in diverse stadsdelen.

Het verminderen van de kans op wateroverlast door middel van optimalisatie van het rioolsysteem.

Dit gebeurt door het benutten van restberging en capaciteit in het bestaande stelsel en afkoppelen. Door middel van afkoppelen worden regenwater en vuilwater van elkaar gescheiden. Dit heeft behalve de vermindering van de kans op wateroverlast ook een gunstig effect op de vuiluitworp naar het oppervlaktewater en het grondwater. Bovendien word er minder regenwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie van het waterschap afgevoerd wat een gunstige invloed op het zuiveringsproces betekent. Als gevolg van de structurele bezuiniging vanaf 2013 zal de omvang van het afkoppelen vanuit het GRP afnemen (minder meeliftkansen). Bij doorontwikkeling van de voorspelde klimaatsveranderingen zal de kans op wateroverlast minder snel afnemen, dan wel zelfs toenemen.

Samenwerking

Door samenwerking en afstemming over de benchmarkgegevens tussen de Noord-Limburgse gemeenten onderling, wordt op basis van het principe leren van elkaar, de komende periode naar mogelijkheden voor kostenbesparingen en kennisbundeling in de watersector gezocht. Vooral op het vlak van de intergemeentelijke samenwerking wordt geschat dat er kansen liggen. Daar waar verbreding met bijvoorbeeld het waterschap een verdere synergie kan opleveren, zal deze opgezocht worden.

5.5.5 Vastgoed incl. parkeren

Het onderhoud van de parkeergarages is opgenomen in het circuit: 'Planmatig onderhoud gebouwen'. Om die reden zijn de parkeergarages meegenomen in het onderdeel Vastgoed

Vastgesteld kwaliteitsniveau

- Gebouwen zoals het stadhuis passen binnen het kwaliteitsniveau 1
- Gebouwen zoals kantoren, archief, musea en gemeenschapshuizen passen binnen het kwaliteitsniveau 2
- Gebouwen zoals binnensportaccommodaties, nieuwe buitensportaccommodaties en woningen, passen binnen het kwaliteitsniveau 3

- Gebouwen zoals noodlokalen en loodsen passen binnen het kwaliteitsniveau 4
- Gebouwen die aangekocht zijn voor amortie of soortgelijke op te heffen gebouwen passen binnen het kwaliteitsniveau 5

Eind 2012 is door de raad het meerjarenplan onderhoud gebouwen 2013-2022 geaccordeerd. Het kwaliteitsniveau van het onderhoud is naar beneden bijgesteld om de bezuinigingen te kunnen dragen (in afwijking van bovenstaand overzicht). Kwaliteitsniveaus voor nagenoeg alle gebouwen ligt nu op 4. Als de financiële ruimte voldoende is zal het meerjarenplan eind 2015 op termijn weer leiden tot de oorspronkelijke kwaliteits- en conditie niveaus (zoals boven gesteld).

Actuele onderhoudstoestand

Kwaliteitsniveau 4 matige uitstraling, onderhoud beperkt zich tot wettelijke verplichte werkzaamheden, preventief onderhoud aan installaties en calamiteiten onderhoud, normale toepassing materialen, beneden gemiddeld afwerkingsniveau, gewenst conditie niveau 2 en/of 3.

Zijn de onderhouds- en beheersplannen actueel?

3 jaarlijks wordt het meerjarenplan onderhoud gebouwen en kunstwerken geactualiseerd middels een raadsvoorstel. Wegens bezuinigingen op de onderhoudsvoorzieningen en dotaties van de gebouwen (totaal ca. € 3 miljoen over periode 2011-2014) is in het raadsvoorstel 2012-81 al vastgesteld dat het onderhoudsniveau van de gebouwen van niveau 3 (redelijk) naar niveau 4 (matig) gaat. Het gevolg van het vastgestelde onderhoudsniveau en een beperkt budget is dat er voor 2015 een sober jaarplan ligt. Op hoofdlijnen zal in 2015 alleen het benodigde preventief onderhoud, verplichte keuringen e.d. en calamiteiten onderhoud worden uitgevoerd aangevuld met schilderwerk.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)?

Gemeente Venlo heeft als juridisch-en economisch eigenaar in totaal ca. 160 gebouwen/objecten. Het totale gebouwenbestand is ondergebracht bij een vijftal budgethouders (afdelingen). De gemeente is als juridisch- en economisch eigenaar verantwoordelijk voor de gemeentelijke gebouwen en dient deze (mede ten aanzien van de huurders) ook te onderhouden op het vastgestelde kwaliteitsniveau. Vier van de vijf hoofdbewoners (sport, ambtenaren, parkeren en overig) dragen jaarlijks middels een vaste dotatie, vastgesteld door de raad door goedkeuring van het meerjarenplan onderhoud gebouwen, bij aan de voorziening. Er wordt beoogd de gemeentelijke gebouwen en kunstwerken op het gewenste kwaliteitsniveau te onderhouden zoals dat is beschreven in het meerjarenplan onderhoud gebouwen 2013-2022 (raadsvoorstel 2012-81) dat de raad op 28-11-2012

heeft vastgesteld. Jaarlijks wordt er voor lopend planjaar een onderhoudsplan opgesteld door middel van het detailleren, prioriteren en clusteren van de geplande onderhoudsactiviteiten. Het concept jaarlijks onderhoudsplan wordt getoetst aan het accommodatiebeleid en besproken met de budgethouders om te voorkomen dat groot onderhoud wordt gepleegd aan gebouwen die worden gesloopt, van functie veranderen of worden afgestoten. Na toetsing wordt het jaarlijkse onderhoudsplan door het college vastgesteld. Het jaarplan beschrijft een taakstellend programma van onderhoudswerkzaamheden die in het lopende planjaar moeten worden uitgevoerd. De in het jaarplan opgenomen bedragen vormen het onderhoudsbudget voor het lopend planjaar.

Zijn er knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten?

Door de dotaties te korten en budgetten te onttrekken aan de voorzieningen zijn de mogelijkheden tot onderhoud verkleind. Minder onderhoud betekent een verlaging van de technische levensduur van gebouwen en dus bij verkoop een lagere verkoopwaarde. De gebruikswaarde, de gevoelswaarde en de uitstraling van de gebouwen nemen sneller af.

Planning en actiepunten voor 2016

In 2015 zal er een nieuw meerjarenplan onderhoud gebouwen worden voorgelegd aan de Raad waarin opnieuw keuzes gemaakt moeten worden over het onderhoud van de gebouwen voor 2016 en verder. Inmiddels wordt nog specifieker per gebouw gepland, waarbij de gebruiker van een gebouw zich met minder tevreden moet stellen.

5.5.6

Sportvoorzieningen

Het sportbedrijf heeft de beschikking over en exploiteert de volgende kapitaalgoederen:

- Een gemeentelijk zwembad (De Wisselslag) inclusief buitenbad;
- Zeven gemeentelijke sporthallen en één niet gemeentelijke sporthal;
- Eén gemeentelijke sportzaal;
- Zestien gemeentelijke gymzalen en één niet gemeentelijke gymzaal;
- Vijftien gemeentelijke buitensportaccommodaties.

De onderhoudstoestand van de sportgebouwen staan omschreven bij vastgoed.

Vastgesteld kwaliteitsniveau;

Het kwaliteitsniveau wordt in belangrijke mate bepaald door representativiteit van een gebouw en de activiteiten die daarin plaatsvinden. Er is een conditiecataloog opgesteld waarmee de kwaliteit van de velden, de inrichtingselementen, de

verhardingen en de beplanting inzichtelijk kan worden gemaakt. De kaders sluiten aan bij de betreffende normen voor velden (NOC*NSF) en inrichting (CROW). Deze normen zijn reeds vastgelegd en landelijk geaccepteerd.

Actuele onderhoudstoestand;

De kwaliteit van de sportvelden en overige inrichtingselementen binnen de gemeente Venlo is conform de normering van NOC*NSF en de aangesloten bonden.

Zijn de onderhouds- en beheersplannen actueel;

Er ligt een actueel Meerjaren Onderhoud Plan voor de groene en niet groene sportparken binnen de gemeente Venlo.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar);

De onderhoudsgelden voor planmatig levensduur verlengend onderhoud van de groene en niet groene sportparken staan als structurele post (€ 280.000) op het investeringsplan en worden na realisatie in de vorm van kapitaallasten in de begroting verwerkt. Deze middelen zijn vooralsnog toereikend. De overige benodigde gelden voor regulier onderhoud van de sportparken zijn opgenomen in de begroting van baten en lasten en zijn in 2012 toereikend gebleken.

5.6

Financiering

5.6.1

Algemeen

De paragraaf financiering is in samenhang met het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie. In het treasurystatuut zijn de wettelijke kaders uit de wet financiering decentrale overheden (wet fido) verwerkt en zijn de doelstellingen voor de financieringsfunctie opgenomen. De uitwerking van de doelstellingen van het treasurystatuut wordt in de paragraaf financiering in de begroting en in het jaarverslag opgenomen. In de begroting wordt ingegaan op de beleidsplannen. In het jaarverslag wordt teruggeblikt en aangegeven in hoeverre de voorgenomen plannen zijn gerealiseerd.

Op 12 mei 2015 heeft het college van B&W het geactualiseerde treasurystatuut vastgesteld. Aanleiding voor de actualisatie was de wijziging van de Wet financiering decentrale overheden in december 2013, waarin zowel het verplichte schatkistbankieren als het beleidskader derivaten is verankerd.

De doelstellingen uit het vorige treasurystatuut zijn gehandhaafd. In het treasurystatuut zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Het waarborgen van de toegang tot de financiële markten (doelstelling 1) vindt plaats door het op regelmatige basis onderhouden van de relaties met banken en financiële dienstverleners.

Wat in 2016 wordt gedaan om de overige drie doelstellingen te realiseren wordt hieronder verder toegelicht.

5.6.2

Risicomanagement financieringsfunctie

Om gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's te beschermen worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

Renterisico's

Renterisico's op korte financieringen worden beperkt door er voor te zorgen dat de wettelijk voorgeschreven kasgeldlimiet niet wordt overschreden. Onder kortlopende financieringen vallen alle financieringen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet wordt conform de Wet Fido bepaald op basis van een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de begrote uitgaven van de gemeente. Voor het jaar 2016 is dat 8,5% van € 369 miljoen. Dit betekent dat de kasgeldlimiet 2016 voor de gemeente Venlo €31,4 miljoen bedraagt.

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde liquiditeitspositie weer over de afgelopen vier kwartalen. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is in de laatste twee kwartalen van 2014 en in de eerste twee kwartalen van 2015 niet overschreden, wat inhoudt dat geen overmatig risico is gelopen op korte financieringen.

Bedragen x € 1.000.000				
Kasgeldlimiet	3e kwartaal 2014	4e kwartaal 2014	1e kwartaal 2015	2e kwartaal 2015
1 Kasgeldlimiet	25,90	25,90	34,41	34,41
2 Gemiddelde schuld	-	-	3,26	-
3 Gemiddeld overschot	31,33	15,53	-	13,02
Ruimte (+) / overschrijding (-) (1+2+3)	57,23	41,43	31,15	47,43

Renterisico's op lange financieringen worden beperkt door de wettelijk voorgeschreven renterisiconorm niet te overschrijden. De renterisiconorm heeft als doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Dit houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Treasury zorgt er bij het aantrekken van langlopende geldleningen voor dat de renterisiconorm niet overschreden wordt. Onderstaande tabel toont aan dat de renterisiconorm de komende vier jaren niet overschreden zal worden en dat er dus geen overmatige renterisico's worden gelopen op langlopende financieringen.

Bedragen x € 1.000.000				
Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1 Renteherziening	0,00	0,00	0,23	0,00
2 Aflossingen	9,01	8,87	8,90	43,89
3 Renterisico (1+2)	9,01	8,87	9,13	43,89
4 Renterisiconorm (20% van het begrotingstotaal)	73,90	69,73	69,68	67,89
5 Ruimte (+) / overschrijding (-) (4-3)	64,89	60,86	60,55	24,00

Koersrisico's

Koersrisico's worden beperkt door uitzettingen uit hoofde van treasury te beperken tot producten met een vastrentende waarde of garantieproducten en uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitsplanning.

Kredietrisico's

Kredietrisico's bestaan uit het risico dat uitgeleend geld niet wordt terug ontvangen. Deze kredietrisico's kunnen worden onderscheiden in:

1. uitzettingen van middelen uit hoofde van treasury
 2. garanties van geldleningen
 3. verstrekte langlopende geldleningen
 4. debiteuren.
-
1. Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury zijn de risico's in sterke mate beperkt door de verankering van het schatkistbankieren in de wet fido. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Voor de middelen die zijn uitgezonderd van het schatkistbankieren geldt dat uitzettingen uitsluitend plaatsvinden bij instellingen die voldoen aan de zeer strenge ratingeisen zoals gesteld in de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).
 2. De gemeente heeft garanties afgegeven voor geldleningen waar zij direct voor garant staat alsook geldleningen waarvoor de garantstelling via een waarborgfonds plaatsvindt. De beheersing van de kredietrisico's bij gegarandeerde geldleningen vindt voor het grootste deel van de verstrekte garanties plaats door waarborgfondsen. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld:
 - Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
 - Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (WEW) / Nationale Hypotheek Garanties (NHG)
 - Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ)
 - Stichting Waarborgfonds Sport (SWS).Per 31 december 2014 bedraagt de som van de gegarandeerde geldleningen voor de gemeente Venlo € 426 miljoen. Hiervan heeft het grootste deel betrekking op garanties via het WSW en WEW: € 422 miljoen. Daarnaast heeft een bedrag van € 3,6 miljoen betrekking op directe garantieverstrekingen. Met het garanderen van nieuwe geldleningen wordt zeer terughoudend omgegaan.

3. De wet fido staat gemeenten toe leningen te verstrekken uit hoofde van de publieke taak. Het totaal aan verstrekte geldleningen bedraagt per 31 december 2014 € 69,8 miljoen. Het grootste deel heeft betrekking op een geldlening van € 15 miljoen en een kredietfaciliteit van € 46 miljoen, die beschikbaar zijn gesteld aan de commanditaire vennootschap Trade Port Noord (CV TPN). Per 31 december 2014 is de kredietfaciliteit voor € 37,3 aangewend. Daarnaast bestaat de portefeuille van verstrekte geldleningen uit woningbouwleningen. Als gevolg van de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) komen hier geen nieuwe leningen meer bij. Het restantbedrag van deze verstrekte geldleningen bedraagt eind 2014 nog € 14,4 miljoen. Tot slot is er in 2013 een lening verstrekt aan Exploitatiemaatschappij Villa Flora B.V. ter hoogte van € 3,1 miljoen en resteert er nog € 0,1 miljoen van een in 2011 aan Wel.kom verstrekte lening.
4. Debiteurenrisico's worden in eerste instantie afgedekt via adequaat debiteurenbeheer inclusief aanmanings- en incassotraject. Op vorderingen die moeilijk invorderbaar blijken te zijn vindt, afhankelijk van de invorderingsstatus, een afwaardering plaats via de voorziening dubieuze debiteuren.

Liquiditeitsrisico's

Het risico dat een gemeente met betalingsproblemen te kampen krijgt als gevolg van onvoldoende liquide middelen is nagenoeg nihil. De aanvullende uitkering (artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet) in het geval een gemeente niet meer aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen maakt dat de solvabiliteit van gemeenten te boek staat als zeer solide. Kasgeldleningen kunnen daarom te allen tijde vrij eenvoudig aangetrokken worden. Liquiditeitsrisico's worden verder beperkt door het hanteren van een kortlopende liquiditeitsplanning en een meerjarige liquiditeitsplanning (minimaal 4 jaar).

Valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend gelden uit te zetten in euro's en uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

5.6.3

Doelmatigheid financiering

Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities is de derde doelstelling uit het treasury statuut. Hierin wordt met name invulling gegeven door te werken met integrale financiering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering een aparte lening wordt aangetrokken, zoals zou plaatsvinden indien projectfinanciering zou

worden gehanteerd, maar dat het totaal van investeringen wordt gefinancierd. De rentelasten hiervan worden vervolgens via een administratieve rekenrente omgeslagen naar de producten en maken vervolgens deel uit van de programma's. Deze methode is minder arbeidsintensief dan projectfinanciering. Daarnaast heeft integrale financiering met renteomslag een stabiliserend effect op de begroting.

Conform de uitgangspunten in de kadernota 2016 wordt in de begroting 2016 een administratieve rekenrente gehanteerd van 3,75%. (In voorgaande jaren bedroeg de administratieve rekenrente 5%.)

Bedragen x € 1.000			
Lasten		Baten	
Externe financieringskosten		Interne baten	
Rente opgenomen langlopende geldleningen	13.614	Rente grondbedrijf	191
Rente korte financieringsmiddelen	119	Doorberekend aan producten	17.561
Interne financieringskosten			
Rente over reserves en voorzieningen	3.283	Saldo naar algemene dekkingsmiddelen	715
Overige financieringslasten	21		
	17.037		17.037

Het rentepercentage over de opgenomen leningen bedraagt in 2016 gemiddeld 3,73% rente. Doordat er 3,75% wordt doorbelast naar de producten ontstaat er slechts een minimaal financieringsresultaat. Met andere woorden, de rente die aan de producten wordt doorbelast benadert de werkelijk betaalde rente.

5.6.4

Optimalisatie renteresultaten

Rentevisie

De gemeente Venlo hanteert geen eigen rentevisie. De rente ontwikkeling laat zich namelijk, zoals de afgelopen jaren is aangetoond, zelfs door de beste economen erg moeilijk voorspellen. Wel worden de rente ontwikkelingen nauwlettend gevolgd via landelijke media, websites van enkele banken en wekelijkse rentenotitie's van financiële dienstverleners.

Financieringspositie

In 2016 wordt als gevolg van benodigde herfinancieringen en nieuwe investeringen een (her)financieringsbehoefte geraamd van circa € 69 miljoen. Om optimaal gebruik te kunnen maken van de gunstige rentetarieven wordt de kasgeldlimiet volledig benut. Ingeschat wordt dat om aan de restant financieringsbehoefte te kunnen voldoen een langlopende financiering van circa € 35 miljoen aangetrokken moet worden.

Het restantbedrag van de opgenomen geldleningen zal eind 2016, inclusief nieuwe leningen, circa € 377 miljoen bedragen. Hiervan is een bedrag ad € 13,3 miljoen onder dezelfde voorwaarden verstrekt aan woningcorporaties.

Om toe te lichten waaraan de gemeentelijke financieringsmiddelen zijn besteed wordt navolgende begrote verkorte balans voor 2016 gebruikt:

Bedragen x € 1.000

Begrote verkorte balans 2016			
Activa	31-12-2016	Passiva	31-12-2016
Vaste activa		Interne financieringsmiddelen	
Immateriële vaste activa	597	Reserves	69.497
Materiële vaste activa	331.318	Voorzieningen	18.962
Financiële vaste activa	133.069		
Vlottende activa		Externe financieringsmiddelen	
Voorraden	42.649	Vaste schulden > 1 jaar	377.432
		Korte financieringsmiddelen	41.742
	507.633		507.633

Aan de activa zijde worden de bezittingen weergegeven. Deze bestaan voornamelijk uit materiële vaste activa, zoals gronden en terreinen, bedrijfsgebouwen en grond-, weg- en waterbouwkundige werken en financiële vaste activa, zoals deelnemingen, leningen aan woningbouwcorporaties en deelnemingen en bijdragen aan activa in eigendom van derden. De voorraden (bouwgrond) en het onderhanden werk maken onderdeel uit van de vlottende activa. Een deel van de vaste activa en onderhanden werk van het grondbedrijf zal worden gefinancierd met kortlopende kasgeldleningen. Hiermee wordt optimaal gebruik gemaakt van de gunstige rentetarieven voor kasgeld.

Aan de passiva zijde wordt weergegeven hoe deze bezittingen zijn gefinancierd. Bij de financiering wordt onderscheid gemaakt in interne financieringsmiddelen (de reserves en voorzieningen) en externe financieringsmiddelen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de langlopende geldleningen.

Navolgende tabel geeft vier indicatoren aan waarmee de schuldpositie gemonitord wordt. Ten opzichte van eerdere rapportages is de schuldratio vervangen door de solvabiliteitsratio. Waar de schuldratio de schuld ten opzichte van het balanstotaal uitdrukt, geeft de solvabiliteitsratio de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal weer. Omdat de solvabiliteitsratio met ingang van 2016 een door het BBV verplicht kengetal betreft is de schuldratio vervangen door de solvabiliteitsratio.

In deze paragraaf worden onderstaande indicatoren individueel toegelicht. In programma 12 Algemene middelen vindt de interpretatie van de schuldindicatoren in de bredere context van de financiële positie plaats.

Schuldindicatoren	Rekening 2014	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016
Solvabiliteitsratio	18%	14%	13%
Schuldquote (netto schuld / exploitatie)	108%	103%	113%
Netto schuld per inwoner	€ 3.182	€ 3.781	€ 4.051
Rentedruk (netto rentelasten / exploitatie)	3,36%	2,93%	3,11%

· *Solvabiliteitsratio 13%*

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de weerbaarheid van de gemeente. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Er is door de VNG (nog) geen richtlijn afgegeven welke marges passen bij een gezonde solvabiliteit. De komende periode gaan wij bezien of het wenselijk is zelf een richtlijn vast te stellen en zo ja, welke waarden dan voor onze gemeente Venlo acceptabel zijn.

De solvabiliteitsratio voor 2016 wordt begroot op 13%. Ondanks het ontbreken van richtlijnen is duidelijk dat dit voor een 100.000+ gemeente aan de lage kant is. De solvabiliteit kan worden verbeterd door ofwel meer reserves aan te gaan houden (sparen) ofwel door minder te investeren, waardoor de financieringsbehoefte lager wordt en er minder geleend hoeft te worden.

· *Schuldquote 113%*

De schuldquote geeft aan hoe hoog de netto schuld is ten opzichte van de inkomsten. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente kan aangaan. De netto schuld betreft het totaal aan schulden -/- de geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak. Bij de inkomsten wordt uitgegaan van inkomsten vóór bestemming van reserves, omdat de inzet van reserves geen inkomsten zijn. De schuldquote wordt geraamd op 113%. Bij een schuldquote hoger dan 130% is sprake van zeer hoge schuld. Volgens de VNG bevindt de schuldquote van een gemeente zich normaal tussen de 0% en 100%. Echter, twee belangrijke factoren kunnen van invloed zijn op de schuldquote en dienen bij de analyse betrokken te worden: de uitleenquote en de voorraadquote.

De uitleenquote bestaat uit de uitgeleende gelden als aandeel van de inkomsten. In Venlo is die 22%. De hoogte wordt sterk beïnvloed door de verstrekte geldlening en kredietfaciliteit aan CV TPN (€ 15 + € 46 miljoen). De voorraadquote bestaat uit de voorraad bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) als aandeel van de inkomsten. De voorraadquote bedraagt 4%. Op grond hiervan zou je kunnen stellen dat de effectieve schuldquote 87% is ($113\% - 22\% - 4\%$). Immers voor de uitgeleende gelden wordt rente en aflossing ontvangen, waardoor de hiervoor aangetrokken leningen niet op de exploitatie drukken. En met de verkoopopbrengsten van de voorraad bouwgrond kunnen leningen worden afgelost.

Anderzijds is het zo dat er over de uitgeleende gelden en de voorraad bouwgrond ook risico wordt gelopen. Dit is de reden waarom de uitleen- en de voorraadquote niet rechtstreeks met de schuldquote worden verrekend maar apart in beeld worden gebracht.

De begroting laat zien dat de begrote netto-schuld eind 2016 ten opzichte van de schuld volgens de jaarrekening 2014 met € 86 miljoen zal stijgen als gevolg van herfinancieringen en investeringen. Deze stijging drukt zich echter maar beperkt uit in de schuldquote, omdat ook de exploitatie tussen 2014 en 2016 met ruim € 61 miljoen toeneemt (noemereffect).

· *Netto schuld per inwoner € 4.051*

Deze indicator betreft de netto schuld afgezet tegen het aantal inwoners. Van jaar op jaar kan dit kengetal grote schommelingen vertonen als gevolg fluctuaties in investeringen. Daarom is de schuld per inwoner vooral voor de middellange termijn een goede indicatie. In 2013 was de netto schuld per inwoner € 3.104 en bezette Venlo de 278e plek in de lijst met kengetallen schulden Nederlandse gemeenten opgesteld door de VNG. De lijst 2014 is nog niet beschikbaar. Met name door de investeringen die tussen nu en eind 2016 zijn begroot is de netto-schuld per inwoner toegenomen.

· *Rentedruk 3,11%*

De rentedruk geeft de netto rentelasten weer ten opzichte van de inkomsten vóór bestemming van reserves. Deze indicator geeft weer welk deel van de exploitatie gebonden is door het betalen van rente. Volgens de financiële barometer, een financiële stresstest die in ontwikkeling is bij een landelijke overleg groep van financiële beleidsmakers van 100.000+ gemeenten, is een rentedruk tussen de 1% en 3% normaal voor een gemeente.

5.7

Bedrijfsvoering

5.7.1

Inleiding

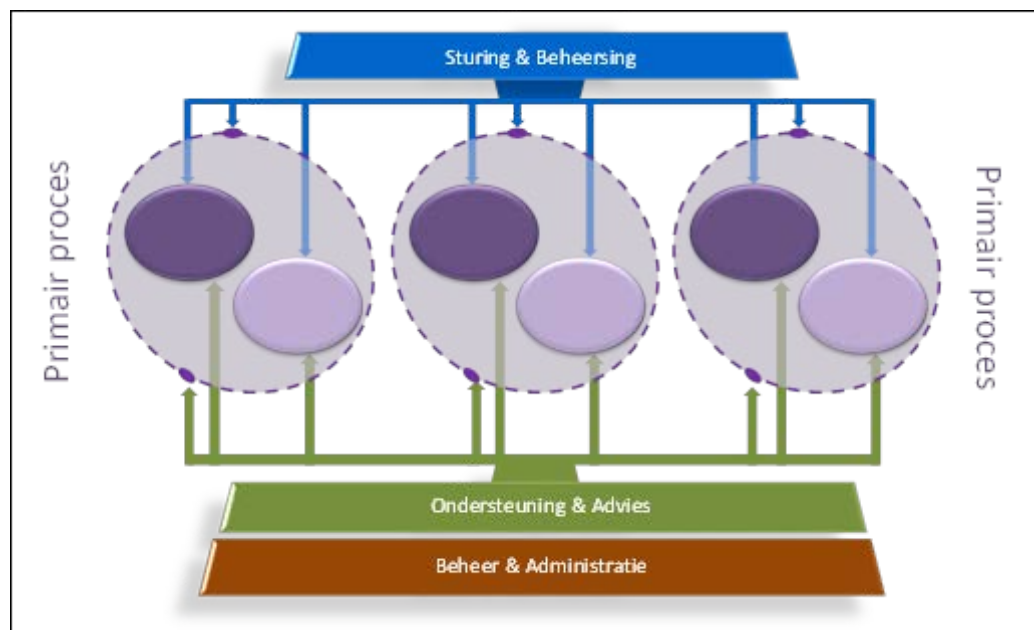
In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de beleidsmatige ontwikkelingen rondom de bedrijfsvoering voor het jaar 2016 en een doorkijk voor de jaren 2017 – 2019.

Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van bedrijfsprocessen om onze beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Het gaat om sturing en beheersing van zowel onze primaire processen als onze ondersteunende processen.

Sturing is het richting geven aan onze organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Beheersing is het stelsel van maatregelen en procedures om vast te stellen of de uitvoering in overeenstemming is met onze plannen of dat bijsturing noodzakelijk is.

Figuur 1. Schematische weergave bedrijfsvoering

5.7.2

Integraal Bedrijfsvoeringsplan

Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van bedrijfsprocessen om onze beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. In 2015 zijn de activiteiten rondom de verbeteringen en vereenvoudigingen in de bestuurlijke planning en control producten voor de gemeenteraad afgerond (actieprogramma “verbetering sturing en beheersing”). In 2015 is de verdere implementatie gerealiseerd inzake de verbetering van het P&C proces zelf en de doorvertaling van de

programmabegroting in onderliggende rapportages en administratieve processen.

Op basis van de zogenaamde “bouwopdracht” van de afdeling Advies & Beheer en de nieuw opgestelde besturingsfilosofie wordt binnen de voornoemde verbetering van het P&C proces de bedrijfsvoering verder doorontwikkeld.

Doordat de omgeving voortdurend in beweging is, vereist dit dat de bedrijfsvoeringsaspecten van de organisatie hierin mee moeten bewegen.

Integrale bedrijfsvoering bestrijkt de samenhang en balans tussen enerzijds de ambities en anderzijds de interne werkorganisatie.

De bedrijfsvoering moet het primaire proces ondersteunen zodat dit proces efficiënt en effectief kan verlopen. De bedrijfsvoering is centraal georganiseerd in de afdeling Advies & Beheer en de adviseurs werken gedeconcentreerd, dicht bij de lijnafdelingen zodat de juiste advisering en ondersteuning kan plaatsvinden.

In 2016 zal dit concept verder vorm gegeven worden op basis van lean management methodieken. Dit moet er toe bijdragen dat de processen makkelijker en duidelijker verlopen.

Aan de hand van deze verbeterde processen is in Venlo de “basis op orde” en is de organisatie “in control”. Management informatie is daarbij de basis voor de sturing en beheersing van de organisatie en vormt de basis voor de bestuurlijke verantwoording naar raad en college.

De informatiebehoefte wordt met de raad, college en management bepaald en zoveel mogelijk realtime gepresenteerd.

Voor de doorontwikkeling van de organisatie zijn de volgende aandachtspunten van groot belang:

- sturing van leidinggevenden op resultaten;
- verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie;
- uitgaan van zelfstandige taakvolwassen medewerkers;
- veel verantwoordelijkheid bij medewerkers waarbij het resultaat belangrijker is dan aanwezigheid;
- vertrouwen in medewerkers is sleutelwoord met daarop afgestemde “control”.

De bedrijfsvoering zal aan de hand van deze uitgangspunten verder worden vorm gegeven en er zullen mogelijk innovaties in de bedrijfsvoering plaatsvinden.

5.7.3

Organisatieontwikkeling

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op een aantal korte en lange termijnontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de organisatie inrichting en organisatie-ontwikkeling.

Regionale samenwerking

Als centrumstad willen we een verbindende rol vervullen in de regio. Met de gemeenten in de regio willen we de gezamenlijke opgaven voor de toekomst aanpakken waarbij we als centrumstad een trekkersrol vervullen. Dit betekent dat we op het gebied van bedrijfsvoering samenwerkingsverbanden stimuleren. In 2016 wordt verder gebouwd aan de ict samenwerking met Roermond en Weert. De organisatorische entiteit is in 2016 gereed zodat de deelnemende gemeenten vanuit deze structuur op het gebied van ict worden ondersteund. Aan deze ondersteuning liggen dienstverleningsovereenkomsten ten grondslag.

Met de gemeente Venray is in 2015 verkend of er mogelijkheden zijn om intensiever samen te werken. Zowel bestuurlijk als ambtelijk hebben we geconcludeerd dat dit mogelijk en kansrijk is. Op basis van de opgestelde business cases zal de samenwerking verder vorm krijgen.

Concreet voor de bedrijfsvoering wordt het opzetten van een Shared Service Center verder onderzocht. Het gezamenlijk uitvoeren van bijvoorbeeld financiële administratie en personeelsadministratie zijn mogelijkheden om onder te brengen binnen een Shared Service Center. Van belang is welke organisatievorm wordt gekozen en welke quick wins er kunnen worden gemaakt zodat de samenwerking ook tastbaar wordt. Het gezamenlijk inzetten van medewerkers en het financieel beheer en beleid afstemmen worden als quick wins gezien.

In 2016 zal besluitvorming plaatsvinden over de reikwijdte en organisatievorm van het Shared Service Center.

Verhuizing naar nieuw stadskantoor

De verhuizing naar het nieuwe stadskantoor in 2015 heeft gevolgen voor de werkwijze van ons personeel. Minder papier, flexwerken en een grotere flexibiliteit ten aanzien van het vervullen van tijdelijke opdrachten en projecten. Onze organisatie dient daarvoor toegerust te zijn, zowel wat betreft instrumentarium als mentaal. Daartoe hebben we de afgelopen jaren al belangrijke stappen gezet. Een deel van ons personeel is sinds juli 2014 werkzaam in het prachtige Nedinsco complex waar het nieuwe concept wordt toegepast. Ervaringen, knelpunten en kansen worden gebruikt voor toepassing binnen het nieuwe stadskantoor.

Management Development

Op weg naar de vorming van een netwerkorganisatie zal de rol van de teamleiders steeds belangrijker gaan worden. Het is de managementfunctie die het dichtste bij

de medewerker staat. De invulling van de functie in de praktijk is nu echter zeer verschillend. Té verschillend. Soms ligt er veel nadruk op de inhoud. Daar hebben we immers onze medewerkers voor, en het in hun kracht zetten van die medewerkers is bij uitstek belegd in de rol van de teamleider. De HRM-portefeuille is het belangrijkste taakonderdeel van de teamleider.

Talent herkennen, ondersteunen en doen ontwikkelen. Makelaar van menselijke kennis en talenten omdat we naar een netwerkorganisatie gaan en mensen ingezet worden waar ze nodig zijn. De teamleider als de spil van de mobiliteit die nodig is om van Venlo een wendbare organisatie te maken die past in een omgeving die nooit (meer) stil staat.

Eén rol, waarbij wel verschillende rolinvullingen mogelijk zijn.

Om in beeld te brengen wat de beste match is tussen teams en teamleiders gaan we ontwikkelassessments voor teamleiders en teamscans inzetten. Als uitgangspunt hanteren we daarbij de nieuwe besturingsfilosofie en het nieuwe managementconcept. We gaan onderzoeken in welke fase een team zich bevindt, en welke teamleider daar het beste bij past.

5.8

Maatschappelijke partners

5.8.1

Inleiding

Een van de voorgeschreven paragrafen voor de begroting en het jaarverslag is de paragraaf verbonden partijen. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De daarbij behorende definitie van verbonden partijen is als volgt beschreven:

‘Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.’

Binnen deze definitie valt bijvoorbeeld niet een subsidierelatie, aangezien de gemeente niet in het bestuur vertegenwoordigd is. Gelet echter op de hoogte van de verstrekte subsidie, of de rol die de partner speelt in het maatschappelijk belang, maken ze wel deel uit van deze paragraaf.

Maatschappelijke partners spelen dan ook een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente Venlo. Of het nu op sociaal-maatschappelijk vlak is of ruimtelijk-economisch, er kunnen verschillende redenen zijn om een relatie met een andere partij aan te gaan. In de nota sturing en control maatschappelijke partners worden deze uiteengezet in verschillende doelen en ondervangt de algemene visie op de maatschappelijke partners:

- Het ontwikkelen van een maatschappelijk initiatief. Het voortouw nemen in het organiseren van maatschappelijk draagvlak, dan wel om een concrete uitvoeringsactie. Voorbeelden zijn organisaties in het kader van C2C, stedelijke vernieuwing en duurzame gebiedsontwikkeling.
- Het ondersteunen van een maatschappelijk initiatief. Bij de ondersteuning van een maatschappelijk initiatief heeft een maatschappelijke partner het voortouw genomen voor het realiseren van een publieke taak of is er voor de uitvoering van een publieke taak voldoende maatschappelijk draagvlak ontstaan. De gemeente richt zich dan op ondersteuning en het beschikbaar stellen van kennis en middelen.
- Het organiseren van bestuurlijk draagvlak. Er zijn situaties waarbij het primair gaat om het creëren van bestuurlijke samenwerking voor het voeren van gemeenschappelijk beleid.
- Schaalvergroting vanuit oogpunt van doelmatigheid. Dit is een belangrijke drijfveer voor het ontstaan van gesubsidieerde uitvoeringsorganisaties zoals de WAA-groep.

- Het wederzijds met partners benutten van elkaars kennis, netwerk, systemen, geld, vastgoed, etc. De middelen van maatschappelijke partners en gemeentelijke middelen kunnen elkaar aanvullen en versterken. Het verkrijgen van toegang tot elkaars middelen is dan een belangrijk motief om een samenwerking te creëren of aan te gaan. Voorbeelden: Klavertje 4, de Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).
- Het spreiden van risico's. De samenwerking met maatschappelijke partners kan gericht zijn op het risicospreiden. Voorbeelden zijn de oprichting van Villa Flora of de risicoafdekking door het aandeel in de Claim Staat Vennootschap.
- Optimaliseren financieel c.q. fiscaal rendement. In een aantal gevallen kan het aangaan of het in standhouden van een samenwerking ook het optimaliseren van financieel of fiscaal rendement tot doel hebben. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het aandeelhouderschap van de Bank Nederlandse Gemeenten, Enexis BV, maar ook de Claim Staat Vennootschap.
- In een enkel geval is er ook een wettelijk verplichting zoals onder andere de multidisciplinaire taken gericht op rampenbestrijding bij de Veiligheidsregio.

De verschillende maatschappelijke partners worden weergegeven in onderstaande tabel en zijn verdeeld op lichte of zware maatschappelijk partners. Deze classificatie wordt gegeven door de verantwoordelijke afdeling. Het onderscheid tussen zwaar en licht heeft betrekking op maatschappelijke, bestuurlijke en financiële risico's die worden gelopen. In de lijst wordt per partner, via een paginanummer, verwezen naar de corresponderende informatie in de digitale bijlage maatschappelijke partners. Deze is geplaatst op internet en bereikbaar via navolgende link: <https://www.venlo.nl/middelen>

5.8.2

Maatschappelijke partners zwaar

Lijst maatschappelijke partners zwaar										Bedragen x 1000
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Belasting-samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Roermond	G.R.	Het optimaliseren van maatschappelijk rendement d.m.v. het minimaliseren van de uitvoeringskosten, het optimaliseren van de belastingopbrengsten, het beperken en spreiden van risico's in de bedrijfsvoering en het optimaliseren van de kwaliteit van dienstverlening aan de burger en haar deelnemers.	Per 1-1-2015 zijn 10 nieuwe deelnemers toegetreden. Hiervoor heeft de gemeente Venlo een éénmalige goodwill ontvangen van ruim € 395.000. Eén van de doelstellingen die voortvloeien uit de missie van BsGW is kostenreductie door schaalvergroting. BsGW heeft actief samenwerkingsvormen met andere gemeenten binnen het gebied geïnitieerd met als doel door schaalvergroting de kostprijs te verlagen en hierbij het niveau van dienstverlening in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren.	1-1-2014 618	31-12-2014 48	1-1-2014 3.796	31-12-2014 6.915	2014 -35	3
Spring Kinderopvang	Boxmeer	Stichting	Spring Kinderopvang voert peuterspeelzaalwerk, voorschoolse educatie, kinderdagopvang, buitenschoolse en gastouderbemiddeling uit in de gemeente Venlo. Spring biedt als enige organisatie binnen de gemeente voorschoolse educatie aan als onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Gemeentelijke rol: Subsidieverstrekker voor peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie.	Er wordt nieuw beleid voor- en voerschoolse educatie (VVE) ontwikkeld voor de jaren 2016 en verder. Dit kan tot gevolg hebben dat Spring Kinderopvang minder subsidie gaat ontvangen voor het aanbieden van VVE. Het beschikbare VVE-budget zal dan verdeeld gaan worden over meerdere kinderopvangorganisaties binnen de gemeente Venlo.	1-1-2014 -	31-12-2014 -	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2014 -	7
Stichting Wel.kom - Venlo / Beesel	Venlo / Beesel	Stichting	Stichting Wel.kom voert welzijnswerk uit in de gemeente Venlo en Beesel en geeft daarmee samen met andere maatschappelijke partners invulling aan onderdelen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.	De relatie die gemeente Venlo heeft met Wel.kom is wezenlijk veranderd. Het betreft geen subsidierelatie meer: Wel.kom is contractpartner voor gemeente Venlo geworden. In 2015 staat nog één ton als lening open welke Wel.kom in december geheel zal aflossen.	1-1-2014 -755	31-12-2014 -198	1-1-2014 3.482	31-12-2014 2.280	2014 657	10
Veiligheidsregio Limburg-Noord	Venlo	G.R.	De Veiligheidsregio fungeert als samenwerkende partij van gemeenten voor rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweer en publieke gezondheid. Het algemeen bestuur ziet samen meerwaarde behalen in veiligheid en gezondheid in Limburg-Noord als de missie van de Veiligheidsregio.	Op dit moment is de VRLN middels een projectvorm de producten- en dienstencatalogus, de begrotingen en de kostenverdeelsleutel aan het harmoniseren. Gemeenten worden hierbij betrokken.	1-1-2014 3.978	31-12-2014 4.892	1-1-2014 50.216	31-12-2014 48.857	2014 9.060	14

Lijst maatschappelijke partners zwaar										Bedragen x 1000
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Theater de Maaspoort	Venlo	Stichting	In stand houden van een voorziening die het (cultureel) profiel van Venlo als aantrekkelijke centrumstad in de Euregio versterkt.	Theater de Maaspoort is ingrijpend gerenoveerd en verbouwd met financiële steun van de gemeente Venlo ad € 15,4 miljoen. Met de kapitaallasten is rekening gehouden in de gemeentebegroting. De gemeente heeft een omvangrijke investering gedaan in het gebouw van De Maaspoort.	1-1-2014 4.518	31-12-2014 4.713	1-1-2014 9.576	31-12-2014 7.391	2014 -3	31
C.V. Trade Port Noord	Venlo	C.V. die beheerd wordt door B.V. TPN	Dit samenwerkingsverband houdt in dat Development Company Greenport Venlo (DCGV) en Venlo hun gronden hebben ingebracht in een separate BV / CV welke tot taak heeft het hele gebied van Trade Port Noord te ontwikkelen.	Beleidsvoornemen betreft de gezamenlijke realisering van de gebiedsontwikkeling in Trade Port Noord en extra inzet op acquisitie en beheersing van de uitvoeringskosten.	1-1-2014 24.003	31-12-2014 29.575	1-1-2014 68.736	31-12-2014 73.770	2014 5.572	22
C.V. Werkland-ontwikkelings-maatschappij Klavertje 4	Venlo	C.V.	Dit samenwerkingsverband is opgericht met als doelstelling de gebiedsontwikkeling van Klavertje 4 te realiseren.	Er vindt op dit moment onderzoek plaats naar de mogelijkheden om de grondexploitaties van de CV WOM Klavertje 4 en de CV Trade Port Noord en de GR Venlo Greenpark in een te schuiven en als één nieuwe grondexploitatie voor het werklandschap voort te zetten. Dit kan betekenen dat de aandeel- en zeggenschapsverhoudingen tussen de deelnemende partijen gaan wijzigen.	1-1-2014 35.490	31-12-2014 -	1-1-2014 36.012	31-12-2014 -	2013 -1.157	25
Exploitatie-maatschappij Villa Flora	Venlo	B.V.	Het exploiteren van Villa Flora.	Vooralsnog zijn er geen veranderingen te verwachten in de huidige samenwerking. Villa Flora zal voor een substantieel deel, in de aanloop naar de beoogde Campus Greenport Venlo, gebruikt gaan worden voor activiteiten gericht op voeding, gezondheid en voedselveiligheid met speciale oriëntatie op de educatie en lab-faciliteiten in een open source omgeving. Gemeente Venlo staat garant tegenover de ASN-bank voor de totale lening van € 7,1 miljoen, waarbij de 4 regiogemeenten (als aandeelhouders) elk voor 1/5 deel van de lening garant staan tegenover de gemeente Venlo.	1-1-2014 -1.419	31-12-2014 -	1-1-2014 10.389	31-12-2014 -	2014 -1.939	28

Lijst maatschappelijke partners zwaar									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Venlo GreenPark	Venlo	G.R.	Regionale economische impuls door middel van het gezamenlijk aanleggen en exploiteren van een hoogwaardig business park. Tot de gezamenlijke exploitatie is besloten met het oog op de organisatie van de Floriade in 2012. Een groot deel van de investeringen die de regio gemeenten gedaan hebben ten behoeve van het evenement Floriade is hiermee behouden gebleven voor Venlo GreenPark.	Doelstelling is om in de periode tot 2025 het kantorenpark vanuit een groeimodel te transformeren naar Campus Greenport Venlo. De doelstelling van de campus is economische structuurversterking met een sterk accent op bedrijvigheid en innovaties rond logistiek, tuinbouw, agri & food, onderwijs en kennisinfrastructuur.	1-1-2014 0	31-12-2014 0	1-1-2014 54.222	31-12-2014 50.784	2014 0	34
Gemeen-schappelijke Regeling WAA	Venlo	G.R.	Doel van de GR WAA is samenwerking tussen gemeenten ten behoeve van de gemeentelijke verantwoordelijkheid tot uitvoering van de Wet op de Sociale Werkvoorziening. De Sociale Werkvoorziening (SW) is bedoeld voor mensen die door lichamelijke, psychische en/of verstandelijke handicaps geen "gewone" baan kunnen vinden. In de SW wordt het werk aangepast aan de mogelijkheden van de werknemer.	Met invoering van de participatiewet 1-1-2015 is de instroom in de WSW stopgezet. Vanuit koersdocument Samen Groeien worden er 2 mogelijke voorkeursrichtingen aangegeven: Zoveel als mogelijk plaatsingen van mensen met een WSW indicatie bij reguliere opdrachtgevers. De andere voorkeursrichting is plaatsing in de nabijheid van kern / wijk.	1-1-2014 1.444	31-12-2014 611	1-1-2014 7.635	31-12-2014 6.795	2014 -2.333	18

5.8.3

Maatschappelijke partners licht

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
CBL Vennootschap	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen. De functie van deze vennootschap is de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds (CBL: Cross Border Lease). Voor zover na beëindiging van alle CBL's en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingsvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Escrow Fonds, wordt het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en Verkopende Aandeelhouders.	De vennootschap zal naar verwachting eind 2015 (mogelijk begin 2016) kunnen worden geliquideerd. Een positief liquidatiesaldo zal vrijvallen aan de aandeelhouders.	1-1-2014 9.878	31-12-2014 9.811	1-1-2014 104	31-12-2014 107	2014 -67	37
CSV Amsterdam B.V.	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen. Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd, zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland") c. Het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat een eventuele schadeclaim wordt gevoerd tegen de Staat en dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. Conform de verkoopovereenkomst ("SPA") zal de escrow-rekening tot 5 jaar na completion blijven staan voor de afwikkeling van potentiële claims van Waterland.	1-1-2014 52	31-12-2014 9	1-1-2014 12	31-12-2014 36	2014 -44	39

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Enexis Holding	Den Bosch	N.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen. Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Het doel van de verbintenis bestaat uit schaalvergroting vanuit doelmatigheid, wederzijds met partners benutten van elkaars kennis, netwerk, systemen, geld, vastgoed, het spreiden van risico's en het optimaliseren van financieel rendement.	Enexis faciliteert de transitie naar duurzame energie. Voor het functioneren van de samenleving is dat dermate belangrijk dat het publiek belang van Enexis alleen maar toeneemt. De Provincie c.q. gemeente en Enexis werken samen op het gebied van duurzaamheid hetgeen (naar verwachting) resulteert in een aantal gezamenlijke projecten.	1-1-2014 3.370.100	31-12-2014 3.516.700	1-1-2014 2.894.800	31-12-2014 2.900.300	2014 265.500	40
Publiek Belang Elektriciteits-productie	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen. Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ). Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. In 2011 is een bemiddelingstraject tussen beide partijen afgerond en is alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen.	Planning is om in de 2e helft van 2015 de discussie met het Ministerie van Economische Zaken te voeren, omtrent de overdracht van de rol van PBE in het hiervoor genoemde convenant. Afhankelijk van de uitkomst van deze gesprekken zou PBE begin 2016 geliquideerd kunnen worden.	1-1-2014 1.617	31-12-2014 1.598	1-1-2014 111	31-12-2014 108	2014 -19	42
Verkoop Vennootschap	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen. In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. De functie van Verkoop Vennootschap B.V. is tweërlei: 1. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedrues voeren tegen RWE; 2. het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort.	Planning is om in de 2e helft van 2015 de discussies met RWE over de ingediende claims af te ronden. De vennootschap zal daarmee eind 2015 (mogelijk begin 2016) kunnen worden geliquideerd. Een positief liquidatiesaldo zal vrijvallen aan de aandeelhouders.	1-1-2014 347.337	31-12-2014 363.305	1-1-2014 98.128	31-12-2014 79.968	2014 17.290	44

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Vordering op Enexis	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen. Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen, is deze omgezet in een lening van Essent.	Eind december 2014 resteren nog de leningen van de 3e en 4e tranche. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.	1-1-2014 82	31-12-2014 66	1-1-2014 862.177	31-12-2014 862.131	2014 -17	46
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	Den Haag	N.V.	Doel van de deelneming in de BNG bestaat uit schaalvergroting vanuit oogpunt van doelmatigheid, het wederzijds met partners benutten van elkaars kennis, netwerk, systemen en het optimaliseren van financieel rendement. BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening wil BNG Bank bijdragen aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het beleid van de gemeente Venlo bestaat uit het bijdragen aan deze strategie door het houden van aandelen in deze NV.	De strategische doelstellingen van BNG Bank luiden als volgt: Het behoud van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.	1-1-2014 3.430.000	31-12-2014 3.582.000	1-1-2014 127.753.000	31-12-2014 149.923.000	2014 126.000	48
Waterleiding-maatschappij Limburg (WML)	Maastricht	N.V.	Het doel van de deelneming in WML bestaat uit schaalvergroting vanuit oogpunt van doelmatigheid, het wederzijds met partners benutten van elkaars kennis, netwerk, systemen en het optimaliseren van financieel rendement. De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg. Het beleid van de gemeente Venlo bestaat uit het bijdragen aan deze strategie door het houden van aandelen in deze NV.	-	1-1-2014 171.465	31-12-2014 180.841	1-1-2014 401.638	31-12-2014 390.384	2014 9.376	49

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Gemeen-schappelijke Regeling Maasveren Limburg-Noord	Horst aan de Maas	G.R.	In stand houden van de veerverbindingen in de gemeenten Horst aan de Maas, Peel en Maas, Beesel en Venlo.	Deze Maasoever-gemeenten hanteren als uitgangspunten bij de exploitatie o.a. : - Handhaven van de continuïteit en kwaliteit van alle vijf Maasveren; - Zo ruim mogelijke vaartijden; - Zo laag mogelijke tarieven; Etc.	1-1-2014 1.294	31-12-2014 1.510	1-1-2014 0	31-12-2014 0	2014 152	55
Bodemzorg Limburg	Maastricht	B.V.	Het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieubeschermdende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen. Doel is het voorkomen van negatieve effecten van de locatie naar de omgeving (bodem, lucht en water).	-	1-1-2014 2.053	31-12-2014 2.553	1-1-2014 19.736	31-12-2014 23.113	2014 500	54
Afvalsamenwerking Limburg (ASL)	Weert	G.R.	Behartiging van belangen Limburgse gemeenten op het vlak van afvalverwerking.	-	1-1-2014 -	31-12-2014 -	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2014 -249	56
C2C ExpoLAB	Venlo	Stichting	C2C is een belangrijke motor voor economische ontwikkeling en innovatie in de regio Venlo. C2C is een vernieuwend economisch concept dat innovatiekracht aan de regio bindt en kennis, bedrijvigheid, hoger opgeleiden en jonge mensen aantrekt. C2C biedt mogelijkheden om vraagstukken op het gebied van krimp, vergrijzing en ontgroening tegen te gaan.	C2C ExpoLAB heeft inmiddels een wereldwijd kennis- en documentatiecentrum gerealiseerd, waardoor Venlo nationaal en internationaal gepositioneerd wordt. Het lab vormt de spil, waarbij overheid, bedrijfsleven en onderwijs elkaar inspireren, versterken en komen tot gezamenlijke innovaties. De innovatiekracht is gericht op versterking van de regio. Per 1-1-2015 is C2C ExpoLAB een zelfstandige stichting en ontvangt C2C ExpoLAB geen gemeentelijke subsidie meer. De 5-jarige bijdrage aan de C2C-leerstoel aan de Universiteit van Twente (met als doel om een verbinding te maken tussen universitaire kennis, hoger opgeleiden en de regio Venlo) loopt ook in 2015 af.	1-1-2014 889	31-12-2014 -	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2013 140	58

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Grenspark Maas-Swalm-Nette	Roermond	Openbaar Lichaam	Het openbaar lichaam heeft tot doel de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende zin te behartigen, waarbij de meerwaarde van de grensoverschrijdende samenwerking gericht is op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, de schoonheid, de wezenskenmerken en de verzorging en ordening daarvan, met inachtneming van belangen van economische, culturele en sociale aard.	-	1-1-2014 23	31-12-2014 23	1-1-2014 85	31-12-2014 24	2014 -39	62
Greenport Venlo Innovation Center	Venlo	N.V.	Greenport Venlo Innovation Center is in 2012 opgericht door de Provincie Limburg, zeven Regiogemeenten en Ondernemend Limburg (LLTB) en heeft de opdracht meegekregen de regionale economie versneld te laten groeien door het stimuleren van innovatie en het concentreren van de inzet van innovatie-stimulerende instrumenten, actoren en middelen.	Eind 2014 is door de aandeelhouders het besluit genomen om de looptijd van het GVIC met één jaar te verlengen. 2015 vormt een transitiejaar, waarin het GVIC geïntegreerd moet worden in de campusorganisatie. De activiteiten van het GVIC zullen uiterlijk 31-12-2015 op moeten gaan in de nog op te richten campusorganisatie en het GVIC zelf zal dan geliquideerd worden. Ondernemend Limburg (LLTB) levert in 2015 een lagere bijdrage dan de voorgaande vier jaar en ook de totale bijdrage van de regiogemeenten bedraagt 17K€ minder dan de afgelopen 4 jaar.	1-1-2014 246	31-12-2014 115	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2014 -235	60
Industriebank LIOF	Maastricht	N.V.	LIOF helpt Limburg economisch vooruit. Zij ondersteunt daartoe bedrijven op het gebied van innoveren, investeren en vestigen. Daarnaast schept LIOF voorwaarden voor ontwikkeling van perspectiefrijke sectoren en het vestigingsklimaat, gericht op kansen voor het MKB en ruimte voor nieuwe bedrijvigheid. LIOF steunt ondernemingen pragmatisch, betrokken en proactief door zijn expertise te combineren met financiële daadkracht en een uitgebreid netwerk.	De aandelen van LIOF worden gehouden door de Staat der Nederlanden (94,4%), Provincie Limburg (5,4%) en Limburgse gemeenten en Kamer van Koophandel (samen 0,2%). Het Rijk is voornemens om op verzoek van de provincie een zodanig deel van de aandelen te verkopen dat de eigendomsverhoudingen en de zeggenschap van Rijk en de provincie Limburg aan elkaar gelijk zijn. Het Rijk bouwt hiermee de deelneming in LIOF af naar 50%. LIOF introduceert een nieuwe strategische koers en zet in op focus in werkerreinen en op de manier van werken. De consequentie van deze koers is dat LIOF het voornemen heeft om haar organisatie te herstructureren en haar platter, slagvaardiger en professioneler te maken.	1-1-2014 97.100	31-12-2014 83.400	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2014 -13.700	63

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Leisureport	Venlo	Stichting	Doel is door samenwerking en schaalvergroting realiseren van een kostenefficiënte en doelmatige toeristische promotie en positionering van onze regio.	-	1-1-2014 129	31-12-2014 134	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2014 5	65
Venlo Partners	Venlo	Stichting	Venlo Partners is de citymarketingorganisatie van de gemeente Venlo waar gemeente, bewoners, ondernemers, bedrijven en organisaties terecht kunnen voor het profileren en positioneren van ideeën in samenhang met het merk Venlo.	Het coalitieprogramma, in combinatie met de aanbevelingen uit het evaluatierapport van Ecorys, geven een richting om Venlo Partners door te ontwikkelen naar een netwerkorganisatie die optimaal bijdraagt aan bovengenoemde ambities: "Venlo Partners nieuwe stijl". Om bovenstaande ambitie te kunnen realiseren, heeft het college voorgesteld om de eerder opgelegde financiële taakstelling t.a.v. de stichting Venlo Partners vanaf 2015 e.v. jaren terug te draaien. Bij de begrotingsbehandeling van november 2014 heeft de raad conform besloten. Vanaf 2015 ontvangt de stichting Venlo Partners structureel een bijdrage van € 250.000 waarvoor opdrachten voor de gemeente worden uitgevoerd.	1-1-2014 51	31-12-2014 51	1-1-2014 131	31-12-2014 131	2013 -2	67
B.V. Trade Port Noord	Venlo	B.V.	Deze vennootschap is opgericht met als doelstelling het optreden als beherend vennootschap van de C.V. Trade Port Noord en heeft als participanten Gemeente Venlo en Development Company Greenport Venlo. Zie voor overige informatie de C.V. Trade Port Noord. De gemeente vervult de rol van aandeelhouder en van accounthouder. Doelstelling is het realiseren van gebiedsontwikkeling in Trade Port Noord, d.m.v. aanleg van bedrijfskavels, grondverkoop, het beheer van de openbare gronden en parkmanagement.	-	1-1-2014 18	31-12-2014 18	1-1-2014 0	31-12-2014 0	2013 -39	57

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Knowhouse	Horst aan de Maas	Stichting	Initiëren en ondersteunen van bedrijfsontwikkelingen & innovaties in de Agrofood.	Het bestuur van de stichting Knowhouse heeft, in afstemming met de gemeente, een overeenkomst ter beëindiging van het certificaathouderschap opgesteld en ondertekend. Na ondertekening door de gemeente (voorzien in het tweede halfjaar 2015) zal beëindiging geëffectueerd worden. De overeenkomst bepaalt het volgende: 1. De beëindiging van het certificaathouderschap vindt plaats met terugwerkende kracht per 1 januari 2013. 2. De jaarlijkse contributie van € 10.000,- komt te vervallen voor de jaren 2013 en verder. 3. De certificaten met een waarde van € 2.000,- worden door de stichting overgenomen van de gemeente voor een bedrag van € 1,-. 4. Kosten die gemaakt worden voor de beëindiging (o.a. notaris) komen voor rekening van de stichting Knowhouse.	1-1-2014 -	31-12-2014 -	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2014 -	64
N.V. Werklantontwikkelingsmaatschap pij Klavertje 4 (DCGV)	Venlo	N.V.	Deze vennootschap is opgericht met als doelstelling het optreden als beherend vennootschap van de C.V. Werklantontwikkelingsmaatschappij Klavertje 4. Dit samenwerkingsverband is opgericht met als doelstelling de gebiedsontwikkeling van Klavertje 4 te realiseren.	Er zijn, nadat de raadsconsultatie hierover in juni jl. heeft plaatsgevonden, voorbereidingen getroffen voor de samenvoeging van de werkorganisaties van de BV TPN en de NV WOM Klavertje 4 (DCGV). De NV WOM Klavertje 4 is inmiddels omgezet in een BV. Medio oktober 2015 vindt er een fusie plaats van de BV's WOM Klavertje 4 en TPN. Deze fusie dient financieel en fiscaal budgettair neutraal te geschieden. In dat kader wordt ook kritisch gekeken naar de beheersing van de uitvoeringskosten en de versterking van gerichte acquisities.	1-1-2014 143	31-12-2014 154	1-1-2014 72	31-12-2014 309	2014 11	66
Euregio Rijn-Maas-Noord	Mönchengladbach	Grens-overschrijdend openbaar lichaam	Stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking tussen de leden.	Op basis van de nieuwe euregiovisie 2014-2020+ wordt een uitvoeringsplan opgesteld. Dit plan wordt de komende jaren geïmplementeerd. Tevens gaat de nieuwe periode van het Europese subsidieprogramma INTERREG A Duitsland-Nederland van start.	1-1-2014 288	31-12-2014 299	1-1-2014 319	31-12-2014 289	2014 15	69

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Regio Venlo	Venlo	Geen formele rechtsvorm	Het nader invulling geven aan de opgaven uit de gezamenlijke vastgestelde strategische regiovisie rondom de thema's: "Innoveren en vermarkten", "Vitale gemeenschappen" en "Boeien en binden".	Afgelopen jaar is besloten prioriteit te geven aan de ontwikkeling van de campus greenport Venlo en de regionale vrijetijdseconomie. Samen met de andere gemeenten draagt Venlo jaarlijks 4 euro per inwoner bij aan de samenwerking binnen de regio Venlo. Deze middelen worden de komende periode primair ingezet voor regionale projecten en activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van de Campus Greenport Venlo.	1-1-2014 335	31-12-2014 218	1-1-2014 997	31-12-2014 494	2014 -17	70
Stichting Akkoord! primair openbaar	Venlo	Stichting	Toezicht op het in standhouden van het openbaar basisonderwijs in de gemeenten Beesel, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Venlo.	Het verzelfstandigd openbaar onderwijs blijft een publieke voorziening. De Grondwet bepaalt dat gemeenten voor voldoende openbaar onderwijs moeten zorgen. Het schoolbestuur en de gemeente zijn verantwoordelijk voor die publieke voorziening, ieder vanuit zijn eigen -wettelijke- positie.	1-1-2014 2.650	31-12-2014 -	1-1-2014 0	31-12-2014 -	2013 543	50
Hagerhof	Venlo	Stichting	De stichting Hagerhof exploiteert de Kinderboerderij Hagerhof en voert natuur- en milieueducatieactiviteiten uit.	In 2013 heeft stichting Hagerhof een ander bestuur gekregen en is de stichting losgekoppeld van stichting Wel.kom. Het nieuwe bestuur heeft het vastgoed van de gemeente overgenomen. Bij de overdracht van het vastgoed en de wijziging van het bestuur is vanuit de gemeente met het nieuwe bestuur afgesproken dat de subsidie in 5 jaar wordt afgebouwd. Daarna moet de stichting Hagerhof zonder financiële ondersteuning de kinderboerderij exploiteren en de natuur en milieueducatie uitvoeren. In 2014 heeft een verbouwing van de kinderboerderij plaatsgevonden. De stichting Hagerhof heeft in 2014 een conflict met Pg Sion huurder van gebouw Salawaku (dit gebouw valt ook onder stichting Hagerhof). Inmiddels heeft stichting Hagerhof PG Sion de huur opgezegd. De juridische kosten van het conflict drukken zwaar op stichting Hagerhof, er zijn daarom stevige bezuinigingen doorgevoerd op de andere kosten. Dit heeft tevens geleid tot een negatief resultaat bij de jaarrekening 2014. Per 1 juni 2015 heeft PG Sion gebouw Salawaku verlaten.	1-1-2014 418	31-12-2014 734	1-1-2014 -50	31-12-2014 -123	2014 -74	53

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Vestigingsplaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord	Venlo	G.R.	De MGR is een gemeenschappelijke regeling die deelnemers de mogelijkheid biedt op een flexibele manier om te gaan met toekomstige samenwerkingsverbanden binnen het sociaal domein. De gemeenten beslissen zelf of ze deelnemen aan een toekomstige module. De eerste module is gericht op het gezamenlijk inkopen en aanbesteden van diensten en producten, waarbij door de MGR het contractbeheer en contractmanagement wordt uitgevoerd met betrekking tot zorgtaken binnen het sociaal domein.	Venlo streeft naar een zo lean mogelijk ingerichte regeling/organisatie van de MGR. Er zal sprake zijn van een 'basispakket': zorgtaken die elke gemeente standaard afneemt van de MGR. Dit 'basispakket' omvat voornamelijk de zwaardere vormen van zorg, zoals jeugdzorg en begeleiding. Dit basispakket wordt verrekend naar rato van het aantal inwoners, zodat risico's worden gespreid. Daarnaast is het mogelijk voor gemeenten om te kiezen uit een 'menukaart' van zorgcontracten. De MGR is op 1 november 2014 van start gegaan. In 2014 heeft er geen personeel gewerkt voor de MGR, de werkzaamheden zijn verricht door medewerkers van de gemeenten, met name van Venlo en Venray. Met ingang van 2015 is het bureau opdrachtgeven (RBO) van de MGR voor de uitvoering van de eerste module gestart met tijdelijke medewerkers. Per 1 april 2015 zijn de eerste vaste medewerkers ingestroomd. Met deze (nog beperkte) bezetting zijn de taken van het RBO zo goed mogelijk ingevuld, waarbij het nog zoeken is naar de taakverdeling tussen gemeenten en het RBO.	1-1-2014 -	31-12-2014 0	1-1-2014 -	31-12-2014 0	2014 0	51
Veiligheidshuis	Venlo	Heeft zelf geen rechts-persoonlijkheid, maar valt onder de gemeente Venlo.	Het verminderen en voorkomen van veel voorkomende criminaliteit en ernstige overlast in de regio Noord-Limburg (voormalig politiedistrict Venlo/Venray).	Het Veiligheidshuis is een netwerksamenwerking voor en door partners uit de gemeenten, straf- en zorgketens. De kerntaken van het samenwerkingsverband zijn het voeren van procesregie op multi-complexe casuïstiek (hoogste escalatieniveau) en het fungeren als informatieknooppunt voor de zogenoemde klassieke taken. Dit zijn jeugd en straf, nazorg ex-gedetineerden en veelplegers.	1-1-2014 -	31-12-2014 -	1-1-2014 -	31-12-2014 -	2014 0	68

6 Programmabegroting en toelichting

In dit hoofdstuk zal allereerst per programma inzicht worden verschaft in de financiële ontwikkelingen ten opzichte van de programmabegroting 2015-2018. In paragraaf 6.2 zullen vervolgens de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden toegelicht, waarna in paragraaf 6.3 de jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen aan bod komen. Verder zullen achtereenvolgens de overzichten van de incidentele baten en lasten en van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden weergegeven. Tot slot zal in paragraaf 6.6 het EMU-saldo nader worden toegelicht.

6.1 Wijzigingsvoorstellen begroting 2016

In deze paragraaf wordt per programma de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde begroting 2015-2018 en de voorliggende Programmabegroting 2016-2019. De belangrijkste nieuwe financiële wijzigingen worden per programma toegelicht. In het totaal van de baten en de lasten zijn per programma ook de nieuwe ontwikkelingen (oplossingen) meegenomen. Voor zover de financiële ontwikkelingen het gevolg zijn van investeringen wordt dit niet in dit hoofdstuk, maar centraal in bijlage II toegelicht.

6.1.1

Bestuur & Publieke Dienstverlening

Het meerjarig budgettair kader voor programma 1 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 01: Bestuur & Publieke dienstverlening

Bedragen x € 1.000

Budgettair kader	2016	2017	2018	2019
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	3.263	3.254	3.253	3.253
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	1.713	1.713	1.713	1.713
<i>Actuele stand baten</i>	4.975	4.966	4.965	4.965
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	1.367	1.196	741	-625
Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	6.342	6.162	5.706	4.340
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	16.225	16.181	16.148	16.148
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	506	505	504	504
<i>Actuele stand lasten</i>	16.731	16.686	16.651	16.651
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	1.661	1.505	1.254	267
Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	18.392	18.192	17.906	16.918
Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	-12.050	-12.029	-12.199	-12.578

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

Als gevolg van de verlenging van de geldigheidstermijn van reisdocumenten met 5 naar 10 jaar in 2014 doen zich negatieve financiële effecten voor vanaf 2019. In de periode 2015 tot en met 2018 kan het nadeel worden opgevangen door de aanwijzing van het zijn van grensgemeente vanaf 2015. Deze aanwijzing houdt in dat onze gemeente reisdocumenten aan Nederlanders die in het buitenland wonen (zogenaamde grensgemeentetaken) mag verstrekken. In dit programma zijn een tweetal besparingsverliezen opgenomen. Het betreft de taakstelling 'ondersteuning Raad' en 'papierloos werken Raad' (totaal € 131.000 structureel).

6.1.2

Openbare orde en Veiligheid

Het meerjarig budgettair kader voor programma 2 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 02: Openbare orde en Veiligheid

Bedragen x € 1.000

Budgettair kader	2016	2017	2018	2019
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	26	26	26	26
Actuele stand baten	26	26	26	26
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota				
Nieuwe ontwikkelingen				
Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	26	26	26	26
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	11.053	11.039	11.038	11.038
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-11	-11	-11	-11
Actuele stand lasten	11.042	11.028	11.027	11.027
Nieuwe ontwikkelingen	-504	-868	-866	-868
Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	10.538	10.160	10.161	10.159
Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	-10.512	-10.134	-10.135	-10.133

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

De mutatie op programma 2 wordt voor een groot deel veroorzaakt door een actualisatie van de kostenverdeling over de programma's heen. Deze heeft geen invloed op het gemeentebrede begrotingsresultaat.

Daarnaast worden vanaf 2015 structurele BTW- inkomsten (Veiligheidsregio Limburg Noord) voorzien ter hoogte van +/- €280.000. Dit voordeel uit zich enerzijds binnen programma 2 (€ 170.000) en anderzijds op programma 4 (€ 110.000). Daarnaast zijn de bestuurders van de 15 gemeenten die samen de Veiligheidsregio Limburg Noord vormen in onderhandeling over een nieuwe,

geharmoniseerde kostenverdeelsleutel voor de VRLN. Het meest waarschijnlijke scenario op dit moment is een nieuwe verdeelsleutel waarin de gemeente Venlo voor het onderdeel 'Veiligheid' substantieel minder zal moeten bijdragen en voor het onderdeel 'Gezondheid' meer, beide om moverende redenen. Per saldo zou dit scenario een substantieel voordeel betekenen van € 300.000 vanaf 2017.

6.1.3 Participatie & Werkgelegenheid

Het meerjarig budgettair kader voor programma 3 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 03: Participatie & werkgelegenheid

Bedragen x € 1.000

Budgettair kader	2016	2017	2018	2019
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	38.544	38.544	38.544	38.544
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	6.873	6.386	6.386	6.386
<i>Actuele stand baten</i>	45.417	44.930	44.930	44.930
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	-3.114	-3.345	-3.361	-3.361
Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	42.303	41.585	41.569	41.569
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	77.152	76.054	75.146	75.146
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	6.086	5.132	5.132	5.132
<i>Actuele stand lasten</i>	83.239	81.186	80.278	80.278
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	-1.951	-2.091	-2.040	-2.764
Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	81.288	79.095	78.239	77.514
Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	-38.985	-37.510	-36.670	-35.945

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

Als gevolg van de meicirculaire 2015 dalen de inkomsten vanuit het Rijk met betrekking tot het Sociaal domein. Enerzijds wordt dit veroorzaakt door dalende macrobudgetten, anderzijds wordt dit veroorzaakt door de overgang van historisch naar objectief verdeelmodel. Hierdoor zijn minder middelen beschikbaar voor dit programma.

Met ingang van 1 januari 2015 is de specifieke uitkering educatie ingevoerd, die ten behoeve van de educatietaak van gemeenten in een betreffende regio wordt verstrekt aan de contactgemeente. De uitkering educatie is opgenomen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). Het educatiebudget dient besteed te worden

aan opleidingen overige educatie van de WEB (opleiding Nederlandse taal en rekenen). Als contactgemeente ontvangen wij middelen om een kwantitatief voldoende aanbod van opleidingen binnen de regio te verzorgen. Het gaat om een bedrag van ruim € 1 miljoen. Deze middelen worden doorbetaald aan de regio gemeenten en het ROC.

Daarnaast is in dit programma de bezuiniging op ZZP-ers met een hoog partnerinkomen ter hoogte van € 100.000 verwerkt.

6.1.4 Zorg en Welzijn

Het meerjarig budgettair kader voor programma 4 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 04: Zorg en Welzijn		<i>Bedragen</i>			<i>x € 1.000</i>
Budgettair kader	2016	2017	2018	2019	
Baten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	4.180	4.168	4.087	4.087	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	15	15	15	15	
<i>Actuele stand baten</i>	4.195	4.183	4.103	4.103	
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	-156	-6	-6	-6	
Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	4.039	4.177	4.097	4.097	
Lasten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	128.739	126.102	125.642	125.642	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	1.554	1.577	1.693	1.693	
<i>Actuele stand lasten</i>	130.293	127.679	127.335	127.335	
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	-9.713	-9.767	-8.789	-8.212	
Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	120.580	117.912	118.546	119.122	
Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	-116.541	-113.735	-114.450	-115.026	

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

Als gevolg van de meicirculaire 2015 dalen de inkomsten vanuit het Rijk met betrekking tot het Sociaal domein. Enerzijds wordt dit veroorzaakt door dalende macrobudgetten, anderzijds wordt dit veroorzaakt door de overgang van historisch naar objectief verdeelmodel. Hierdoor zijn minder middelen beschikbaar voor dit programma.

Bij het vaststellen van het lokale gezondheidsbeleid is rekening gehouden met de jaarlijkse bijdragen van het Rijk ten behoeve van dit lokale gezondheidsbeleid in de vorm van de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad (onderdeel van de

algemene uitkering- GIDS gelden). Deze decentralisatie-uitkering is verhoogd met de middelen voor de Zichtbare Schakel ter hoogte van € 105.000. In de meicirculaire 2015 is deze verhoging verwerkt en zijn de voor de periode t/m 2017 beschikbare middelen vastgelegd. Omtrent de omvang van de uitkering in de jaren na 2017 is nog niets nader bekend.

Daarnaast staan de huurinkomsten van gemeenschapshuizen zwaar onder druk. De afgelopen jaren heeft de gemeente Venlo middels het verstrekken van (aanvullende) subsidies de gemeenschapsaccommodaties ondersteund. Omdat het effect van het nog op te stellen nieuwe accommodatiebeleid nog niet bekend is en deze effecten zich waarschijnlijk pas op middellange termijn (periode van 2 tot 4 jaar) zullen manifesteren, wordt voorgesteld om de huuropbrengsten in 2016 af te ramen met € 150.000 per jaar.

Ook is de afgelopen 4 jaar conform besluit jaarlijks 20% bezuinigd op gebouw onderhoud. In en aan gebouwen is dat zichtbaar. Herstellen van het kwaliteitsniveau van de gebouwen naar niveau 3 is vereist om het levensloopproces van gebouwen of installaties naar kosten, tijd en kwaliteit te beheersen (voorkomen van kapitaalvernietiging). Incidenteel is ook sprake van uitstel van investeringen, waardoor extra onderhoud nodig is om de functie in het gebouw te kunnen handhaven. Gemeentelijk vastgoed vervult een belangrijke rol bij de realisatie van maatschappelijke doelstellingen, stedelijke ontwikkeling en gemeentelijke bedrijfsvoering. Voorgesteld wordt daarom om voor 2016 € 100.000 extra beschikbaar te stellen voor onderhoud vastgoed.

Het kabinet heeft op 7 juli 2014 in een brief aan de Tweede Kamer aangekondigd om in zowel 2015 als in 2016 €75 miljoen per jaar extra beschikbaar te stellen voor een huishoudelijke hulp toelage (HHT). De extra middelen ad € 75 miljoen per jaar worden aan gemeenten beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, teneinde zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden. Op basis van de aanvraag vanuit onze regio zijn de toegekende bedragen definitief vastgesteld. Dit betekent dat wij als Venlo via een decentralisatie-uitkering een bedrag ontvangen voor de regio Noord-Limburg voor 2015 en 2016 van jaarlijks € 2,7 miljoen.

Tenslotte worden vanaf 2015 structurele BTW- inkomsten (VRLN) voorzien ter hoogte van +/- €280.000, waarvan € 170.000 tot uitdrukking komt op programma 2 en € 110.000 op programma 4.

6.1.5 Onderwijs en Jeugd

Het meerjarig budgettair kader voor programma 5 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 05: Onderwijs en Jeugd		<i>Bedragen</i>			<i>x € 1.000</i>
Budgettair kader	2016	2017	2018	2019	
Baten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	3.912	3.912	3.912	3.912	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-630	-630	-630	-630	
<i>Actuele stand baten</i>	<i>3.281</i>	<i>3.281</i>	<i>3.281</i>	<i>3.281</i>	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 <i>20</i>	 <i>20</i>	 <i>20</i>	 <i>20</i>	
 Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	 3-301	 3-301	 3-301	 3-301	
Lasten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	16.493	16.988	16.842	16.842	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-1.088	-1.088	-1.088	-1.088	
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>15.405</i>	<i>15.900</i>	<i>15.754</i>	<i>15.754</i>	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 <i>-807</i>	 <i>-513</i>	 <i>-480</i>	 <i>-634</i>	
 Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	 14-598	 15-387	 15-274	 15-120	
 Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	 -11.297	 -12.086	 -11.973	 -11.819	

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

De openstaande bezuinigingstaakstelling op onderwijshuisvesting en welzijnsaccommodaties is aangemerkt als besparingsverlies. Dit leidt tot een nadeel van € 420.000.

Daarnaast leiden nieuwe afspraken met kinderopvangorganisatie over de verdeling van huisvestings- en overige kosten over het (reguliere) peuterspeelzaalwerk en de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) tot een structureel voordeel van € 161.000.

6.1.6 Economie en Toerisme

Het meerjarig budgettair kader voor programma 6 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 06: Economie en Toerisme		<i>Bedragen</i> x € 1.000		
Budgettair kader	2016	2017	2018	2019
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	11.716	6.691	6.891	6.891
<i>Actuele stand baten</i>	<i>11.716</i>	<i>6.691</i>	<i>6.891</i>	<i>6.891</i>
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	<i>-7.748</i>	<i>-1.806</i>	<i>-3.915</i>	<i>-5.561</i>
Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	3.969	4.886	2.976	1.330
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	15.268	10.221	10.434	10.434
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	46	96	147	147
Mutaties jaarschijf 2019 o.b.v. bestaand beleid				34
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>15.313</i>	<i>10.316</i>	<i>10.581</i>	<i>10.615</i>
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	<i>-8.055</i>	<i>-1.866</i>	<i>-4.000</i>	<i>-5.657</i>
Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	7.258	8.450	6.580	4.957
Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	-3.289	-3.565	-3.604	-3.627

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

Actualisatie van verwachte kosten en opbrengsten van (majeure) projecten grondexploitatie jaarschijven 2016 t/m 2019 plaatsgevonden volgens de meest recente berekeningen en planningen. Het gaat om eerder door de raad verleende meerjarige kredieten voor grondexploitatie binnen de gesloten financiële huishouding. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de nota Grondbedrijf.

Daarnaast is de in het coalitieprogramma uitgesproken ambitie om de komende 4 jaar extra te investeren in Toerisme langs de Maas verwerkt, waaronder met name Kloosterdorp Steyl als een van de toeristische speerpunten.

6.1.7

Sport- en Cultuurbevordering

Het meerjarig budgettair kader voor programma 7 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 07: Sport- en Cultuurbevordering

Bedragen x € 1.000

Budgettair kader	2016	2017	2018	2019
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	3.333	2.668	2.667	2.667
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-309	356	356	356
<i>Actuele stand baten</i>	3.024	3.024	3.024	3.024
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	-180	-169	-169	-169
Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	2.844	2.855	2.855	2.855
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	13.533	12.662	12.526	12.526
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-2.148	-1.391	-1.411	-1.409
<i>Actuele stand lasten</i>	11.385	11.271	11.115	11.117
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	616	288	-44	-90
Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	12.001	11.559	11.071	11.027
Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	-9.157	-8.703	-8.216	-8.171

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

De openstaande bezuinigingstaakstelling met betrekking tot zwembad de Wisselslag is niet te realiseren voor de jaren 2016 en 2017 (€ 630.000) en deels niet te realiseren voor de jaren vanaf 2018 (€ 420.000). Deze bezuinigingstaakstelling is daardoor aangemerkt als besparingsverlies.

In 2012 is besloten de tarieven van de binnensportaccommodaties te verhogen. Verwacht werd dat de hogere tarieven tot een hogere, meer rendabele, opbrengst zou leiden. De cijfers over de jaren 2012 t/m 2014 laten echter zien dat het gebruik van de accommodaties is teruggelopen waardoor het (voordelig) effect beperkter is dan vooraf gedacht. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 120.000.

Daarnaast was de verwachting dat, na sluiting van het zwembad Nieuw Steijl in Tegelen, bezoekers zouden overgaan naar zwembad de Wisselslag in Blerick. Hiermee was rekening gehouden in de budgettering van de inkomsten bij de Wisselslag vanaf 2012. Daarnaast zijn de tarieven in 2012 verhoogd. Inmiddels blijkt dat de bezoekersaantallen tegenvallen. De afgelopen jaren zijn er als gevolg daarvan minder inkomsten gerealiseerd dan begroot. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 125.000

Verder is voor zwembad De Wisselslag jaarlijks € 25.000 begroot voor onderhoud, maar wordt jaarlijks ruim € 175.000 uitgegeven. Dat heeft de laatste jaren betekend dat het overige onderhoud aan sportgebouwen op een lager kwaliteitsniveau is uitgevoerd. Dat heeft gevolgen voor de kwaliteit van de gebouwen op langere termijn. Voor 2016 en 2017 worden er daarom extra middelen beschikbaar gesteld.

6.1.8 Ontwikkeling Centrumstad

Het meerjarig budgettair kader voor programma 8 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 08: Ontwikkeling Centrumstad

Bedragen x € 1.000

Budgettair kader	2016	2017	2018	2019
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	32.222	25.330	34.555	34.555
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-17.539	-15.771	-24.009	-24.009
Actuele stand baten	14.683	9.559	10.546	10.546
 Nieuwe ontwikkelingen	 -7.960	 -6.363	 -5.336	 -13.026
 Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	 6.723	 3.196	 5.210	 -2.480
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2015	43.056	35.883	43.068	43.068
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-15.275	-13.588	-21.827	-21.827
Mutaties jaarschijf 2019 o.b.v. bestaand beleid				42
Actuele stand lasten	27.781	22.295	21.241	21.282
 Nieuwe ontwikkelingen	 -7.345	 -5.506	 -4.595	 -12.241
 Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	 20.436	 16.790	 16.646	 9.041
 Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	 -13.713	 -13.593	 -11.436	 -11.521

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

Naar aanleiding van het structureel tekort op "kermissen" is een business case opgesteld. De uitkomst daarvan is dat binnen het programma "Ontwikkeling centrum stad" toegewerkt wordt naar één grote, beeldbepalende stadskermis in 2018 en de kermissen in de stadsdelen overgelaten worden aan de lokale organisaties, ondernemers en inwoners. Hierover bent u in mei 2015 via RIB 64 geïnformeerd.

Actualisatie van verwachte kosten en opbrengsten van (majeure) projecten grondexploitaties jaarschijven 2016 t/m 2019 plaatsgevonden volgens de meest recente berekeningen en planningen. Het gaat om eerder door de raad verleende

meerjarige kredieten voor grondexploitaties binnen de gesloten financiële huishouding. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de nota Grondbedrijf.

Samenhangend met de verlenging van de uitgifteperiode Kazernekwartier worden ook de investeringen over een langere termijn gefaseerd. Dit leidt tot rentebaten ten gunste van het project.

6.1.9 Verkeer en Bereikbaarheid

Het meerjarig budgettair kader voor programma 9 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 09: Verkeer en Bereikbaarheid		<i>Bedragen</i>			<i>x € 1.000</i>
Budgettair kader	2016	2017	2018	2019	
Baten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	8.909	8.847	8.809	8.809	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-518	-480	-440	-440	
<i>Actuele stand baten</i>	<i>8.391</i>	<i>8.367</i>	<i>8.368</i>	<i>8.368</i>	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 <i>138</i>	 <i>121</i>	 <i>121</i>	 <i>121</i>	
 Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	 8.529	 8.488	 8.490	 8.490	
Lasten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	7.667	7.515	7.416	7.416	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-133	-181	-180	-180	
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>7.534</i>	<i>7.334</i>	<i>7.236</i>	<i>7.236</i>	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 <i>-181</i>	 <i>-35</i>	 <i>60</i>	 <i>70</i>	
 Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	 7.353	 7.299	 7.296	 7.306	
 Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	 1.176	 1.189	 1.194	 1.184	

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

De bezuinigingstaakstellingen 'Dynamisch verkeersmanagement' en '1 miljoen fysieke projecten' zijn volledig gerealiseerd en verwerkt in dit programma.

Daarnaast zijn de inkomsten uit de haven verhoogd (€ 80.000 structureel).

6.1.10 Wonen en Leefomgeving

Het meerjarig budgettair kader voor programma 10 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 10: Wonen en Leefomgeving		<i>Bedragen</i>			<i>x € 1.000</i>
Budgettair kader	2016	2017	2018	2019	
Baten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	4.350	4.337	4.337	4.337	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	18.034	16.266	24.504	24.504	
Mutaties jaarschijf 2019 o.b.v. bestaand beleid				-109	
<i>Actuele stand baten</i>	<i>22.383</i>	<i>20.602</i>	<i>28.840</i>	<i>28.731</i>	
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	<i>-12.265</i>	<i>-16.996</i>	<i>-19.628</i>	<i>-19.318</i>	
Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	10.118	3.606	9.212	9.413	
Lasten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	11.996	11.994	12.013	12.013	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	18.682	16.974	25.162	25.162	
Mutaties jaarschijf 2019 o.b.v. bestaand beleid				-109	
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>30.679</i>	<i>28.969</i>	<i>37.174</i>	<i>37.065</i>	
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	<i>-10.031</i>	<i>-14.643</i>	<i>-17.164</i>	<i>-16.871</i>	
Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	20.647	14.326	20.011	20.193	
Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	-10.529	-10.719	-10.798	-10.780	

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

In het eerste halfjaar van 2015 is de Bestuursopdracht Businesscase Bouwleges uitgewerkt. Het doel is om de mogelijkheden aan te geven die leiden tot 100 % kostendekkendheid van de leges voor vergunningverlening en toezicht op de activiteit bouwen. De algemene conclusie van het onderzoek bouwleges is dat in de huidige begroting met name de opbrengsten te hoog zijn opgenomen en dat bijstelling noodzakelijk is. De bijstelling bedraagt € 811.000 in 2016 en € 921.000 vanaf 2017 en is verwerkt in voorliggende begroting.

Actualisatie van verwachte kosten en opbrengsten van (majeure) projecten grondexploitaties jaarschijven 2016 t/m 2019 plaatsgevonden volgens de meest recente berekeningen en planningen. Het gaat om eerder door de raad verleende meerjarige kredieten voor grondexploitaties binnen de gesloten financiële huishouding. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de nota Grondbedrijf.

Daarnaast ontvangt de gemeente ter uitvoering van het convenant "Bodem en Ondergrond 2016-2020" in de periode 2016-2020 over vijf jaar € 4,2 miljoen uit het gemeentefonds. De hiermee samenhangende uitgaven zijn verwerkt op dit programma. De ontvangsten uit het gemeentefonds zijn begroot op programma 12.

De gemeente Venlo heeft de verplichting om de zogenaamde A-lijstwoningen te saneren. Dit zijn woningen die op 1 maart 1986 een geluidbelasting vanwege wegverkeerslawaaï ondervonden van 65 dB(A) of hoger én waar gevelmaatregelen door de gemeente destijds als enige oplossing werd gezien. Momenteel wordt de sanering van deze woningen (725) gefinancierd op basis van ISV-Geluid budget. Dit is echter ontoereikend. Het ministerie van infrastructuur en milieu heeft gemeente Venlo een budget toegekend van € 500.000, verdeeld over de jaren 2015 en 2016 voor het voorbereiden, het onderzoeken en aanbrengen van geluidwerende maatregelen tegen verkeerslawaaï aan woningen, als bedoeld in artikel 44 van de Subsidieregeling (zogenaamde A-lijstwoningen vanwege lokale wegen).

6.1.11 Beheer openbare ruimte

Het meerjarig budgettair kader voor programma 11 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 11: Beheer openbare ruimte		<i>Bedragen</i>			<i>x € 1.000</i>
Budgettair kader	2016	2017	2018	2019	
Baten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	26.930	25.216	21.766	21.766	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	398	304	309	309	
<i>Actuele stand baten</i>	<i>27.328</i>	<i>25.520</i>	<i>22.076</i>	<i>22.076</i>	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 <i>-1.267</i>	 <i>-1.330</i>	 <i>-1.314</i>	 <i>-228</i>	
 Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	 26.061	 24.190	 20.762	 21.848	
Lasten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	46.168	45.549	41.875	41.875	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	346	544	586	586	
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>46.515</i>	<i>46.093</i>	<i>42.461</i>	<i>42.461</i>	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 <i>-1.428</i>	 <i>-2.980</i>	 <i>-2.187</i>	 <i>-1.234</i>	
 Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	 45.087	 43.113	 40.275	 41.227	
 Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	 -19.026	 -18.923	 -19.513	 -19.379	

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

Het beheer en onderhoud van Civiele Objecten (bruggen, kades, tunnels, muurtjes en dergelijke) wordt ad-hoc uitgevoerd. Hiervoor zijn geen structurele middelen beschikbaar. Uit inventarisatie en inspectie is gebleken dat er sprake is van een (toenemende) onderhoudsbehoefte, waarvoor een structurele aanpak en middelen nodig zijn. Zonder structureel beheer en onderhoud zullen er in toenemende mate schades ontstaan, met grote financiële risico's en kans op onveilige situaties. De lasten van dit programma worden met incidenteel € 0,3 miljoen verhoogd t.b.v. het beheer en onderhoud van Civiele Objecten. Met de begrootte middelen wordt het mogelijk om de actuele onderhoudsbehoefte aan te pakken. Een voorstel om uw Raad nader te informeren en keuzes te bieden over het beheer en onderhoud van civiele objecten wordt uitgewerkt.

In december 2014 is het geactualiseerde GRP vastgesteld. Uitgangspunt bij de rioolheffing is 100% kostendekkendheid, waarbij de compensabele btw als kostencomponent voor de heffing mag worden meegenomen. De totale kosten in 2016 bedragen € 9.056.000. Ten opzichte van 2015 is dat een stijging van € 117.000. In de begroting 2016 is de opbrengst voor rioolheffing opgenomen ad. € 8.581.000, een stijging van 1% ten opzichte van 2015. Hierbij is ook rekening gehouden met het aantal verwachte aansluitingen en oninbaar leiden. Per saldo resulteert het bovenstaande in een onttrekking uit de egalisatievoorziening GRP ad. € 475.000.

In dit programma is ook de afvalstoffenheffing ondergebracht. Uitgangspunt is net als bij de rioolheffing 100% kostendekkendheid, waarbij de compensabele btw als kostencomponent voor de heffing mag worden meegenomen. De totale lasten in 2016 bedragen € 8.960.000. Ten opzichte van 2015 stijgen de lasten met € 362.000. In de begroting 2016 is de opbrengst voor afvalstoffenheffing opgenomen ad. € 7.485.000. Hierbij is een verlaging van € 25 per aansluiting verwerkt en een prijsindexatie van 1% ten opzichte van 2015. Door de heffing in de jaren 2016 t/m 2018 te verlagen zal de egalisatiereserve afnemen. Per saldo resulteert het bovenstaande in een onttrekking uit de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing ad. € 1.475.000 in 2016. Zoals opgenomen in de raadsinformatiebrief van 24-06-2015 RV-nr. 2015-31 / RIB-44 wordt voorgesteld wordt voorgesteld om de reserve terug te brengen tot maximaal € 1,0 miljoen in 2019. Deze maximumomvang is bepaald op basis van de te verwachten risico's in de afvalinzameling.

6.1.12 Algemene middelen

Het meerjarig budgettair kader voor programma 12 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Programma 12: Algemene middelen		<i>Bedragen</i>			<i>x € 1.000</i>
Budgettair kader	2016	2017	2018	2019	
Baten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	256.647	251.178	248.582	248.582	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	443	-90	-90	-90	
<i>Actuele stand baten</i>	257.090	251.088	248.493	248.493	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 -1.864	 -4.937	 -4.282	 -3.834	
 Totaal baten ontwerpbegroting 2016-2019	 255.226	 246.151	 244.210	 244.658	
Lasten inclusief mutatie reserves					
Stand ontwerpbegroting 2015	6.680	3.981	5.282	5.282	
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-113	-492	-606	-606	
Mutaties jaarschijf 2019 o.b.v. bestaand beleid				-1.269	
<i>Actuele stand lasten</i>	6.566	3.489	4.676	3.407	
 <i>Nieuwe ontwikkelingen</i>	 4.738	 2.855	 1.735	 3.455	
 Totaal lasten ontwerpbegroting 2016-2019	 11.304	 6.343	 6.410	 6.862	
 Saldo ontwerpbegroting 2016-2019	 243.922	 239.808	 237.800	 237.796	

Toelichting nieuwe ontwikkelingen

In dit programma zijn drie besparingsverliezen opgenomen. Het betreft de taakstelling digitalisering bouwdoossiers (€ 115.000 structureel), de taakstelling ondersteuning college en raad (€ 100.000 structureel) en de taakstelling bedrijfsvoering van de afdeling MO (€ 305.000 structureel). Deze maken onderdeel uit van het begrotingsresultaat.

Door de beëindiging van detacheringsovereenkomsten dalen de bijbehorende opbrengsten met € 103.000.

Bij het vaststellen van het lokale gezondheidsbeleid is rekening gehouden met de jaarlijkse bijdragen van het Rijk ten behoeve van dit lokale gezondheidsbeleid in de vorm van de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad, ofwel GIDS-gelden (onderdeel van de algemene uitkering). Deze decentralisatie-uitkering is verhoogd met de middelen voor de Zichtbare Schakel. In de meicirculaire 2015 is deze verhoging verwerkt en zijn de voor de periode t/m 2017 beschikbare middelen vastgelegd. Omtrent de omvang van de uitkering in de jaren na 2017 is nog niets nader bekend.

De nettowinst van de BNG-bank over 2014 was 157 miljoen lager dan over 2013. De BNG heeft over 2014 € 0,57 per aandeel uitgekeerd. Voor Venlo betekent dit een totaal dividend van € 60.435 dit is € 89.565 minder dan begroot. Voor de jaren 2016-2019 adviseert de Provincie dit niveau aan te houden. Dit betekent ook voor de jaren 2016-2019 een structureel nadeel van € 89.565.

Enexis heeft over 2014 een dividend uitgekeerd van € 0,89 per aandeel. Dit komt overeen met 93.354 meer dividend dan de begrote € 350.000. Voor de jaren 2016-2019 adviseert de Provincie uit te gaan van een dividend van € 0,67 per aandeel. Dit komt overeen met € 333.761, € 16.240 minder dan de begrote € 350.000.

Op basis van het Raadsbesluit d.d. 15 december 2010 is de gemeente verantwoordelijk voor kosten FLO en 2e loopbaanbeleid van het Brandweerpersoneel district Venlo. Door de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) jaarlijks een declaratie ingediend. Dit betreft een inschatting gebaseerd op het rekenmodel van Brandweerkennisnet Rekenmodel FLO. Onlangs heeft de VRLN een nieuwe berekening opgesteld waaruit blijkt dat tot en met 2015 de te verwachten kosten kunnen worden gedekt uit de beschikbare budgetten. Vanaf 2016 is er een structureel knelpunt. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat meer medewerkers gebruik gaan maken van de mogelijkheid (conform het FLO recht) om gedeeltelijk betaald verlof op te nemen.

Om de budgettaire opgave op te lossen zoals die voorlag bij de begroting 2014-2017 is een aantal maatregelen genomen. Eén van de maatregelen was het ophogen van de OZB-opbrengst. Er werd destijds uitgegaan van een volumestijging, mede als gevolg van areaaluitbreiding. Dit zou moeten leiden tot een structurele toename van de OZB-opbrengst van € 1,0 miljoen. Echter door de slechte conjunctuur is het bouwvolume de laatste jaren fors afgenomen. Dit heeft geleid tot een lagere areaaluitbreiding dan waarmee destijds rekening is gehouden. Dit betekent dat de geraamde OZB inkomsten structureel achterblijven met € 0,5 miljoen.

Als gevolg van de meicirculaire 2015 nemen de ontvangsten vanuit het gemeentefonds (excl. integratie-uitkering Sociaal domein) toe. Een deel van deze gelden is compensatie voor extra taken die wij als gemeenten krijgen. Het totaal

van de nieuwe ontwikkelingen wordt met name veroorzaakt door substantieel negatieve accressen, een positieve doorwerking van de ontwikkeling van de WOZ-waarden, hoeveelheidsverschillen en het herverdeeldeffect als gevolg van de tweede fase herijking gemeentefonds.

Verder is in de Kadernota 2016 een bijstelling van de inkomsten uit het gemeentefonds opgenomen. Deze maken onderdeel uit van dit programma.

Een ander gevolg van de meicirculaire 2015 is dat de integratie-uitkering Sociaal domein daalt. Enerzijds wordt dit veroorzaakt door dalende macrobudgetten, anderzijds wordt dit veroorzaakt door de overgang van historisch naar objectief verdeelmodel.

Per 2016 meerjarig 2,5 % stijging van de loonkostenbudgetten obv te verwachten stijging werkgeverslasten (loon- en premieheffing) en CAO. Uitgangspunt is de huidige meerjarenbegroting inclusief loonkostenbudgetten voor voormalig personeel, bestuur en formatie met kanttekening (oa voormalig ID en Kunstencentrum). Tevens is het restant van de beschikbare stelpost kadernota 2015 ingezet voor de jaren 2016 tot en met 2019.

In het coalitieprogramma is het beleidsuitgangspunt gekozen dat de directe koppeling tussen de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing wordt losgelaten en dat de OZB-raming met niet meer dan het inflatiepercentage gecorrigeerd mag worden. Uitgaande van een inflatiepercentage van 1,9% leidt dit tot een extra OZB-opbrengst van € 623.000.

Het kabinet heeft op 7 juli 2014 in een brief aan de Tweede Kamer aangekondigd om in zowel 2015 als in 2016 €75 miljoen per jaar extra beschikbaar te stellen voor een huishoudelijke hulp toelage (HHT). De extra middelen ad € 75 miljoen per jaar worden aan gemeenten beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, teneinde zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden. Op basis van de aanvraag vanuit onze regio zijn de toegekende bedragen definitief vastgesteld. Dit betekent dat wij als Venlo via een decentralisatie-uitkering een bedrag ontvangen voor de regio Noord-Limburg voor 2015 € 2.692.754 en voor 2016 een bedrag van € 2.692.754.

Daarnaast zal de gemeente ter uitvoering van het convenant "Bodem en Ondergrond 2016-2020" in de periode 2016-2020 over vijf jaar € 4,2 miljoen ontvangen uit het gemeentefonds. De uitgaven zijn geraamd op programma 10 "Wonen en leefomgeving".

6.2 Verrekening met reserves

Bedragen x € 1.000

Reserves	2016	2017	2018	2019
Baten (onttrekkingen reserves)				
Algemene Reserve	25	670		
Algemene Grondreserve	1.962	1.962	1.309	1.309
Reserve Reorganisatiekosten	1.095	201	75	75
Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving	4.736	3.312		
Reserve Besluit woning-gebonden subsidies (BWS)	13			
Reserve Multifunctionele accommodatie Arcen en Velden	46			
Reserve Bodem-geluid gelden	76	76	76	76
Reserve Individueel loopbaanbudget	508			
Reserve Regionaal werkbedrijf	487			
Reserve Geluidkwaliteit	322	322	322	322
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor	1.327	1.211	1.094	1.094
Reserve Cumul. afschrijving activa	883	863	851	851
Egalisatiereserve Openbare Verlichting	178	77	50	50
<i>Totaal baten</i>	11.659	8.694	3.777	3.777

Reserves	2016	2017	2018	2019
Lasten (toevoegingen reserves)				
Algemene Reserve	2.738	1.384	3.392	3.431
Algemene Grondreserve	1.546	1.322	7.239	1.380
Reserve Reorganisatiekosten	900	110	75	75
Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving	3.991	3.943	1.937	2.056
Reserve Bodem-geluid gelden	844	844	844	844
Reserve Regionaal werkbedrijf	457			
Reserve Cultuurfonds	85	85	85	85
Reserve Afvalstoffenheffingen	-1.433	-833	-810	336
Egalisatiereserve Openbare Verlichting	27			
<i>Totaal lasten</i>	9.155	6.855	12.762	8.207

Algemene Reserve

- **Onttrekkingen**

Middels een amendement bij de begroting 2014-2017 is er een kasschuif toegepast en € 110.000 toegevoegd aan de algemene reserve, dit valt voor € 85.000 vrij in 2015 en € 25.000 in 2016.

Daarnaast wordt ter dekking van de incidentele PKB-problematiek in 2017 € 670.000 onttrokken (zie tevens VoRap 2015, paragraaf 5.3).

- **Toevoegingen**

Aan de algemene reserve wordt in 2016 € 700.000 toegevoegd. Het gaat hierbij om de uitvoering van bij eerdere begrotingen genomen besluit.

In 2015 vind een kasschuif plaats van € 1.339.000 onttrekking uit de algemene reserves, dit wordt in 2016 voor € 928.000 en in 2017 € 411.000 via de algemene reserve terug gestort.

Bij het vaststellen van de begroting 2015-2018 bedroeg het begrotingsresultaat in 2017 € 197.000, in 2018 € 1.269.000, middels een amendement is er in 2017 een kasschuif toegepast van € 100.000 verrekend met het begrotingsresultaat.

Ter dekking van de PKB-problematiek in 2017 (€ 670.000, zie boven) valt vrij in 2016 voor € 28.000, in 2018 en 2019 € 321.000.

Het surplus van TPN leningen wordt ter versterking van het weerstandsvermogen gestort in de algemene reserve in 2016 voor € 460.000 in 2017 € 444.000 en in 2018 € 382.000.

In de voorliggende begroting wordt ter versterking van het weerstandsvermogen in 2016 € 622.000, in 2017 € 331.000, in 2018 € 1.420.000 en in 2019 € 3.110.000 aan de algemene reserve toegevoegd.

Algemene Grondreserve

- **Onttrekkingen**

Ter dekking van acquisitie wordt in 2016 en in 2017 elk jaar € 350.000 onttrokken aan de algemene grondreserve. Er vindt een overheveling plaats naar de voorziening 'Nadelig exploitatieresultaat' van

€ 1.612.000 (in 2016 en in 2017) en € 1.309.000 in 2018 en 2019, ter dekking van verwachte toekomstige nadelige resultaten op majeure projecten.

- **Toevoegingen**

Ter compensatie van lopende projecten in verband met de in 2001 gestegen uurtarieven wordt conform besluit Prorap 2011-I € 270.000 in 2016 toegevoegd aan de algemene grondreserve.

De geactualiseerde rentecomponent bedraagt voor 2016 € 1.276.000, 2017 € 1.322.000, voor 2018 € 1.108.000 en voor 2019 € 1.380.000. Tevens is het resultaat van het project 'Trade Port West' in 2018 herberekend op € 6.131.000.

Reserve Reorganisatiekosten

- **Onttrekkingen**

Betreft de inrichting van de begroting van het mobiliteitscentrum, hiervoor wordt in 2016 € 730.000 en in 2017 € 126.000 onttrokken aan de reserve.

Er vindt een overheveling plaats van incidentele budgetten uit de (exploitatie)begroting naar de reserve Reorganisatiekosten. Op deze wijze kunnen de benodigde financiële middelen worden veilig gesteld voor de realisatie van projecten en activiteiten die zijn opgesteld in een meerjarenprogramma ten behoeve van organisatieontwikkeling (voorheen Expeditie). Besteding van deze budgetten vindt plaats in 2016 voor € 365.000 en voor 2017 t/m 2019 elk jaar € 75.000.

- **Toevoegingen**

Uitvoering gevend aan het DT besluit van 24 maart 2014 betreffende het voorstel 'Nieuwe inrichting Expeditie', vindt een dotatie plaats aan de bestemmingsreserve 'Reorganisatiekosten' van € 500.000 in 2016.

Overheveling van incidentele budgetten van projecten en activiteiten die zijn opgesteld in een meerjaren-programma ten behoeve van organisatieontwikkeling (voorheen Expeditie). Toevoeging in de reserve bedraagt in 2016 € 365.000 en voor 2017 t/m 2019 elk jaar € 75.000.

Voeding reserve reorganisatiekosten door afloop van budgetten voor garantielonen binnen de Personeelsbegroting. In 2016 € 35.000 en in 2017 € 35.000.

Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving

In plaats van dekking van het grondexploitatie-tekort uit de meerjaren-begroting, worden de kosten van de openbare voorzieningen, inclusief de waarde van de onderliggende gronden, uit de grondexploitatie gehaald om deze te activeren. De daaruit voortvloeiende kapitaallasten worden gedekt uit de gereserveerde middelen in de meerjarenbegroting. Per saldo is sprake van een budgettair neutrale wijziging die een aantal administratief-technische aanpassingen en besluiten vergt.

- **Onttrekkingen**

Voor 2016 bedraagt de dekking € 4.736.000, voor 2017 € 3.312.000.

- **Toevoegingen**

Voor 2016 bedraagt de toevoeging € 3.991.000, 2017 € 3.776.000, voor 2018 € 1.881.000 en voor 2019 € 1.921.000. De rentecomponent bedraagt voor 2017 € 167.000, voor 2018 € 56.000 en voor 2019 € 133.000.

Reserve Besluit Woning-gebonden Subsidies (BWS)

- **Onttrekkingen**
Ter dekking van de verplichtingen als gevolg van sociale huur en sociale koop wordt conform
Prorap 2011-II in 2016 € 13.000 onttrokken.

Reserve Multifunctionele accommodatie A & V

- **Onttrekkingen**
In 2015 wordt € 10.217.000 ingezet om activa met maatschappelijk nut vervroegd af te schrijven waardoor de daaruit voortvloeiende vrijvallende middelen worden ingezet ter dekking van de structurele kapitaallasten. Alsmede een meerjarige onttrekking conform begroting A & V ad.€ 46.000 in 2016.

Reserve Bodem gelden

- **Onttrekkingen**
Ter dekking van de uitgaven met betrekking tot bodemsanering wordt vanaf 2016 t/m 2019 jaarlijks
€ 76.000 onttrokken.
- **Toevoegingen**
Ter uitvoering van het convenant zal de gemeente in de periode 2016-2020 over vijf jaar € 4,2 miljoen ontvangen uit het gemeentefonds als specifieke uitkering. De middelen worden uitgekeerd in 2015 € 828.000 en in 2016 t/m 2019 € 844.000,- per jaar.

Reserve Individueel loopbaanbudget

- **Onttrekkingen**
Bestemmingsreserve ten behoeve van opleidingsactiviteiten in 2016 voor € 508.000.

Reserve Regionaal werkbedrijf

Om de werving en selectie van zowel arbeidskrachten als banen te faciliteren, stelt het
ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid per arbeidsmarktregio een
bedrag van € 1
miljoen euro per arbeidsmarktregio beschikbaar, uit te betalen in 3 tranches (2014,
2015 en
2016). Venlo is als centrumgemeente ontvanger en beheerder van deze middelen, welke

bedoeld zijn voor de schaalgrootte van de 7 gemeenten die samen de regio Venlo/Noord-

Limburg vormen. Met deze middelen kan het Werkbedrijf worden gefaciliteerd en worden gestort in de reserve Regionaal werkbedrijf. De geraamde meerjarige onttrekkingen worden gelijk meegenomen.

- Onttrekkingen in 2016 € 487.000
- Toevoegingen in 2016 € 457.000.

Reserve Cultuurfonds

- Toevoegingen
Herijking cultuurbeleid 2016 t/m 2019 jaarlijks € 75.000.
Realisatie taakstelling Museum van Bommel van Dam 2016 t/m 2019 jaarlijks € 10.000.

Reserve Geluidskwaliteit

- Onttrekkingen
Ter dekking van de uitgaven met betrekking tot geluidsbeheer wordt vanaf 2016 t/m 2019 jaarlijks € 322.000 onttrokken.

Reserve Kapitaallasten Stads kantoor

- Onttrekkingen
Betreft meerjarige dekking van de kapitaallasten met betrekking tot het nieuwe stads kantoor. De onttrekkingen betreffen in 2016 € 1.327.000, in 2017 € 1.211.000 en in 2018 en 2019 € 1.094.000.

Reserve Cumulatieve Afschrijving activa

- Onttrekkingen
Conform de wettelijke kaders wordt het eigen vermogensbestanddeel van investeringen met een economisch nut (welke geheel of gedeeltelijk worden gedekt uit bestemmingsreserves) overgeheveld naar de reserve 'Afschrijvingen'. Gedurende de diverse afschrijvingstermijnen valt vervolgens het corresponderende (door de raad vastgestelde) bedrag vrij uit deze reserve ter dekking van de afschrijvingslast van het betreffende actief. Met andere woorden: het gaat hier om meerjarige cumulatieve onttrekkingen ter dekking van afschrijvingslasten. Voor 2016 gaat het om een bedrag van € 883.000, in 2017 om € 863.000, in 2018 om € 851.000 en voor 2019 om een bedrag van € 851.000.

Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing

- Toevoegingen

Zoals opgenomen in de raadinformatiebrief van 24-06-2015 RV-nr. 2015-31 / RIB-44 wordt voorgesteld om de reserve terug te brengen tot maximaal € 1,0 miljoen in 2019. Dit heeft tot gevolg een aframing van de toevoeging in 2016 € 1.433.000, in 2017 € 833.000, in 2018 € 810.000 en in 2019 een toevoeging van € 336.000.

Egalisatiereserve Openbare verlichting

- Onttrekkingen

Betreft actualisatie besparing op energie- en onderhoudskosten voor 2016 € 178.000, voor 2017 € 77.000 en voor 2018 en 2019 elk jaar € 50.000.

- Toevoegingen

Er vind een dotatie plaats ter compensatie van de niet volledig gerealiseerde besparingen van de eerste jaren. In 2016 is de dotatie € 27.000.

6.3

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen.

Toepassing van deze voorschriften leidt tot de volgende situatie:

WW-conforme uitkeringen en bovenwettelijke WW-uitkeringen

Voor nog lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 195.000 gebudgetteerd. De gemeente Venlo is eigen risicodragers met betrekking tot de WW uitkeringen en verplichte bovenwettelijke WW-uitkeringen voor voormalig werknemers. Voor voormalig werknemers die recht hebben op een WW uitkering ontvangt de Gemeente een nota van het UWV. De WW uitkering wordt qua duur in de komende jaren versoberd.

Wachtgelden wethouders

Voor nog lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 291.000 gebudgetteerd. Het budget is ter dekking van aanspraken op een loondervinguitering ingevolge de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa).

Pensioenen wethouders

De verplichtingen inzake pensioenen van wethouders zijn ondergebracht in de voorziening Pensioenkosten Wethouders. De voorziening kent per 1 januari 2016 een omvang van € 2.929.571. Er zijn geen onttrekkingen geraamd.

Ingevolge artikel 44 van het BBV dient de gemeente een voorziening te treffen voor toekomstige pensioenverplichtingen van de wethouders (pensioenvoorziening bij het ABP is (thans) nog niet mogelijk). De hoogte is afhankelijk van jaarlijkse uitkomst van de actuariële berekening.

De voeding vindt plaats op basis van:

- Eventuele waardeoverdracht van elders opgebouwde pensioenaanspraken door wethouders.
- Benodigde (bij)storting op basis van actuariële berekening.
- Ingehouden pensioenpremie (=Appa premie) op de bezoldiging van de wethouders.

Voormalig personeel brandweer; FLO

Voor lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 333.500 gebudgetteerd.

Functioneel leeftijdsontslag geldt voor ambtenaren in fysiek zware beroepen, zoals de brandweer. Het FLO leeftijdsontslag is een speciale regeling waarbij functioneel leeftijdsontslag kan worden verleend. Deze regeling houdt in dat de ambtenaar wordt ontslagen bij het bereiken van een bepaalde leeftijd. Na het verlenen van FLO-ontslag ontvangt de ambtenaar een zogeheten FLO uitkering om zijn inkomen tot zijn pensioengerechtigde leeftijd aan te vullen. Bij de overgang van de Brandweer naar de Veiligheidsregio in 2011 is besloten dat Gemeente Venlo verantwoordelijk blijft voor kosten Functioneel Leefijdsontslag (FLO) en 2e loopbaanbeleid van het Brandweerpersoneel district Venlo.

Flexibele pensioenuitkering (FPU) gemeenten

Voor nog lopende verplichtingen is een bedrag van € 243.918 meerjarig gebudgetteerd. Per 1 april 1997 is de FPU-gemeenten in werking getreden. Dit bekend dat

(voormalige) medewerkers van 55+, die geheel of gedeeltelijk, van de FPU gebruik maken in

aanmerking komen voor een aanvulling voor rekening van de werkgever. Per 1 januari 2006 geldt de FPU alleen nog voor medewerkers die geboren zijn voor 1 januari 1950 en vanaf 1 april 1997 doorlopend in dienst geweest zijn bij een werkgever die bij het ABP is aangesloten.

6.4

Overzicht van incidentele baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste incidentele posten in de begroting weer. Het incidenteel begrotingstekort betekent dat de structurele lasten gedekt worden door structurele baten en er sprake is van een “materieel” begrotingsevenwicht. Ook meerjarig is dit het geval, waardoor we kunnen spreken van een structureel materieel begrotingsevenwicht.

	Programma	Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Baten	03 Participatie & werkgelegenheid	Regionaal Werkbedrijf	457			
	Totaal 03 Participatie & werkgelegenheid		457			
	12 Algemene middelen	Bespaarde rente	798	665	641	621
		Diverse baten	2.116	1.053	1.972	321
		Gemeentefonds: herverdeeleffecten en suppletie 2016	-121			
		Gemeentefonds: huishoudelijke hulp toelage	2.693			
		Gemeentefonds: implementatie participatiewet	400			
		Gemeentefonds: suppleties cumulatieregeling	723		82	
		Reorganisatiekosten	900	110	75	75
	Totaal 12 Algemene middelen		7.509	1.828	2.770	1.017
	Totaal baten (excl. reserves)		7.966	1.828	2.770	1.017
	03 Participatie & werkgelegenheid	Regionaal Werkbedrijf	487			
	Totaal 03 Participatie & werkgelegenheid		487			
	12 Algemene middelen	Algemene reserve	25	670		
		Personeelskosten: individueel loopbaanbudget	508			
		Reorganisatiekosten	1.095	201	75	75
	Totaal 12 Algemene middelen		1.628	871	75	75
	Totaal reserves		2.115	871	75	75
Totaal baten (incl. reserves)			10.081	2.699	2.845	1.092
Lasten	01 Bestuur & Publieke dienstverl.	Risicokaart explosieven	258			
	Totaal 01 Bestuur & Publieke dienstverl.		258			
	03 Participatie & werkgelegenheid	Regionaal Werkbedrijf	487			
	Totaal 03 Participatie & werkgelegenheid		487			
	04 Zorg en Welzijn	Drie decentralisaties: opstartkosten	1.089	-109		
		Gemeentefonds: huishoudelijke hulp toelage	2.693			
		Gemeentefonds: suppleties cumulatieregeling	723		82	
	Totaal 04 Zorg en Welzijn		4.505	-109	82	
	07 Sport- en Cultuurbevordering	Kapitaallasten: extra afschrijving	295			
	Totaal 07 Sport- en Cultuurbevordering		295			
	11 Beheer openbare ruimte	Kapitaallasten: extra afschrijving	547			
	Totaal 11 Beheer openbare ruimte		547			
	12 Algemene middelen	Diverse lasten	25			
		Gemeentefonds: herverdeeleffecten en suppletie 2016	-121			
		Personeelskosten: individueel loopbaanbudget	508			
		Personeelskosten: mobiliteitscentrum Venlo	1.715	622		
		Personeelskosten: terugbetaling 60+ (2018 en 2019)		670		
		Personeelskosten: tijdelijk personeel	1.372	252		
		Reorganisatiekosten	1.095	201	75	75
	Totaal 12 Algemene middelen		4.595	1.745	75	75
	Totaal lasten (excl. reserves)		10.688	1.636	157	75
	03 Participatie & werkgelegenheid	Regionaal Werkbedrijf	457			
	Totaal 03 Participatie & werkgelegenheid		457			
12 Algemene middelen	Algemene reserve	2.738	1.384	3.392	3.431	
	Reorganisatiekosten	900	110	75	75	
Totaal 12 Algemene middelen		3.637	1.494	3.467	3.506	
Totaal reserves		4.095	1.494	3.467	3.506	
Totaal lasten (incl. reserves)			14.782	3.130	3.624	3.581
Saldo incidentele baten en lasten			-4.701	-431	-779	-2.489

6.5

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x €1.000

Naam reserve	Mutaties 2016		Mutaties 2017		Mutaties 2018		Mutaties 2019	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
Algemene Grondreserve	1.546	1.962	1.322	1.962	7.239	1.309	1.380	1.309
Reserve Bodem-geluid gelden	844	76	844	76	844	76	844	76
Reserve Geluidkwaliteit		322		322		322		322
Reserve Kazernekwartier vervoegde afschrijving maatsch.nut	3.991	4.736	3.943	3.312	1.937		2.056	
Reserve Cultuurfonds	85		85		85		85	
Reserves Afschrijving activa		883		863		851		851
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor		1.327		1.211		1.094		1.094
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	-1.433		-833		-810		334	
Egalisatiereserve Openbare verlichting	27	178		77		50		50
Totaal structurele baten en lasten	5.060	9.484	5.361	7.823	9.295	3.702	4.699	3.702

6.6

EMU-saldo

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof)

De Europese eisen en afspraken over reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld vormen de basis van de Wet Hof. De middellange termijn doelstelling voor het EMU-saldo is het op termijn verkrijgen van begrotingsevenwicht in stappen van 0,5 procent bbp per jaar. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de collectieve sector op transactiebasis. Omdat ook gemeenten, provincies en waterschappen bijdragen aan het begrotingstekort van de collectieve sector, bepaalt het wetsvoorstel dat niet alleen het Rijk maar ook de decentrale overheden zich moeten houden aan de doelstellingen uit het aangescherpte Stabiliteits- en Groeipact.

In het financieel akkoord dat VNG, IPO en UvW in januari 2013 met het Rijk hebben gesloten, is vooruitlopend op het inwerking treden van de wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) een afspraak gemaakt over de normering van het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk voor de duur van deze kabinetsperiode.

Realisatiecijfers van het CBS laten zien dat in 2013 en 2014 de decentrale overheden de ambitie voor het EMU-saldo hebben gerealiseerd. Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 wordt, op basis van ramingen van het Centraal Planbureau, verwacht dat de decentrale overheden binnen de afgesproken norm blijven van het financieel akkoord.

Ontwikkeling EMU-saldo decentrale overheden (in % BBP)

	2013	2014	2015	2016	2017
Ambitie voor EMU-saldo medeoverheden gezamenlijk	-0,5	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Afgesproken tekortnorm voor deze kabinetsperiode*	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3
Realisatie (o.b.v. CBS Statline)	-0,3	-0,3			
Raming (o.b.v. CPB - CEP 2015)			-0,3	-0,2	-0,2

**: Eind 2015 wordt in bestuurlijk overleg gezien of op basis van de dan beschikbare realisaties de geprojecteerde daling in 2016 en 2017 verantwoord en mogelijk is.*

In het financieel akkoord is ook afgesproken dat eind 2015 wordt gezien of de geprojecteerde daling van de tekortnorm in 2016 en 2017 verantwoord en mogelijk is. In de aanloop naar het bestuurlijk overleg in het najaar van 2015 worden voorbereidingen getroffen om invulling te geven aan deze afspraak.

Recentelijk (juni 2015) heeft de Eerste Kamer ingestemd met de aanpassing van de wet Hof. Daarmee wordt het sanctiemechanisme in de wet Hof vervangen door een correctiemechanisme. Het correctiemechanisme kent meer stappen dan het

voormalige sanctiemechanisme in de Wet hof. De term maatregelen biedt meer mogelijkheden voor maatwerkoplossingen en/of -afspraken dan alleen een financiële sanctie, zoals het voormalige artikel 6 van de Wet Hof regelde. Het opleggen van maatregelen uit hoofde van het correctiemechanisme, met als uiterste middel het opleggen van financiële kortingen aan de decentrale overheden, is pas aan de orde als de - via bestuurlijk overleg - vastgestelde verbeterplannen niet tot het gewenste resultaat leiden.

Het correctiemechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Om dit te kunnen bepalen, worden realisatiecijfers van het CBS en ramingscijfers van het CPB gebruikt. Een structurele overschrijding is gedefinieerd als een meerjarige overschrijding van het collectieve aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk (zoals bedoeld in artikel 3, zesde lid van de Wet Hof). Op basis van bestuurlijk overleg wordt bezien of verbetermaatregelen, die bijvoorbeeld kunnen worden vervat in door de decentrale overheden op te stellen verbeterplannen, ter beheersing van het EMU-saldo mogelijk zijn. Alleen als zou blijken dat gezamenlijke bestuurlijke afspraken over dergelijke verbeterplannen ter verbetering van het EMU-saldo van de decentrale overheden niet tot het gewenste resultaat leiden, treedt het sluitstuk van het correctiemechanisme in werking. Het sluitstuk van het correctiemechanisme bestaat uit de mogelijkheid tot het opleggen van maatregelen aan de decentrale overheden, zoals het faseren van investeringen van decentrale overheden. Maatregelen volgens uit het sluitstuk van het correctiemechanisme, waaronder in uiterste instantie de mogelijkheid tot kortingen op de decentrale overheden, worden vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur. Deze algemene maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan vier weken nadat deze aan de Staten-Generaal is verzonden.

Wat betekent de Wet Hof voor Venlo

Tot dusver zijn heeft de Wet Hof voor Venlo geen gevolgen gehad, omdat de ontwikkeling van de EMU-saldi op macro-niveau niet leiden tot overschrijdingen. Gezien de raming van het CPB (zie bovenstaande tabel) wordt een overschrijding in de jaren 2015-2017 ook niet verwacht.

Onderstaande tabel geeft de EMU-saldi voor de jaren 2015-2017 weer op basis van de begrotingscijfers. Jaarlijks worden deze cijfers aan het CBS aangeleverd. De EMU-saldi zijn afgezet tegen de referentiewaarde. De referentiewaarde is een doorvertaling van de macronorm naar het individueel niveau van gemeenten, waterschappen en provincies op basis van de begrotingstotalen van deze individuele gemeenten, provincies en waterschappen. Deze waarden zijn voornamelijk bedoeld om individuele decentrale overheden een richtsnoer (en dus géén norm) te geven voor het toegestane tekort op individueel decentraal niveau.

Het is waarschijnlijk dat het EMU-saldo van een individuele overheid meerjarig rondom deze waarde schommelt (zowel positief als negatief). Zolang de macronorm niet meerjarig overschreden wordt, zijn deze waarden vooral van belang voor de individuele overheid als referentie. In 2015 en 2016 is een forse overschrijding begroot, in 2017 is er sprake van een overschot ten opzichte van de referentiewaarde. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er in de jaren 2015 en 2016 extra uitgaven in verband met restantkredieten worden geraamd.

(Bedragen x € 1.000)

Van exploitatiesaldo lokale overheid naar EMU-saldo	Begroting 2015 na wijz	Begroting 2016	Begroting 2017
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-16.880	-2.504	-1.839
+ 2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	24.675	21.916	20.469
3 Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	6.960	7.718	7.726
+ 4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	84.223	40.013	19.799
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	504	85	0
+ 6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	17.697	12.600	10.526
8 Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	17.741	12.900	15.193
+ 9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	8.848	8.931	8.055
- 10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
- 11 Boekwinst bij verkoop van effecten	0	0	0
= Berekend EMU-saldo gemeente Venlo	-77.768	-21.429	3.169
<i>Individuele referentiewaarde</i>	<i>-13.434</i>	<i>-13.434</i>	<i>-13.434</i>
Ruimte onder limiet (+/-) / Overschrijding (-/+)	-64.334	-7.995	16.603

Bijlage I Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie

Coalitieprogramma

In deze bijlage treft u de voortgang aan met betrekking tot de in het coalitieakkoord opgenomen afspraken. Zoals aangegeven in de kadernota hebben wij, gelet op de beperkte financiële middelen en de afspraak dat ambities dan pas ter hand kunnen worden genomen indien de besparingen zijn gerealiseerd, ervoor gekozen om in ieder geval van start te gaan met die ambities die een relatief bescheiden middelenbeslag kennen. Deze kunnen in de meeste gevallen door herschikking binnen bestaande budgetten en bestaande formatie snel worden opgepakt.

Verder hebben wij de nog niet toegewezen taakstellingen en besparingsdoelen uit het coalitieprogramma taakstellend opgenomen in deze begroting, kortom concreet als financiële dekking opgenomen. Een voorbehoud hebben wij gemaakt ten aanzien van de voorziene taakstelling op het ruimtelijk-fysiek domein. Deze is door ons afhankelijk gemaakt van de uitkomsten van de organisatie- en formatiedoorlichting die dit najaar binnen dit domein zal plaats vinden.

Zoals eerder in de kadernota is opgemerkt is de verwachting dat we in 2016, halverwege de huidige bestuursperiode, ook halverwege de realisatie van onze bestuurlijke ambities zullen zijn.

Bijlage II Investerings en ontwikkeling kapitaallasten

Vervangings- en uitbreidingsinvesteringen

(Bedragen x € 1.000)

	Krediet				Kasstromen				Kapitaallasten				Overige exploitatielasten				Overige dekking			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Nieuwe vervangingsinvesteringen																				
Onrendabele investeringen:																				
16-102 Levensduur verlengend onderhoud buitensportaccommodatie	280				280				5	39	37	36								
16-105 Begraafplaatsen 2016	50				50				1	7	7	7								
16-106 Aanschaf vrachtwagen 2016	150				150				3	21	20	20								
16-113 Vervanging Materiaal Gladheidsbestrijding 2016	34				34				1	8	8	8								
16-115 Vervanging veegwagens parkeergarages 2016	70				70				1	10	9	9								
16-120 Vervanging beeldschermen 2016	16				16					4	4	4								
16-122 Renovatie kleedaccommodatie Wallabies	170				170				3	15	15	14								
16-123 KGV toplaag HCB	385				385				7	47	45	44	-14	-14	-14	-14				
16-199 WMO hulpmiddelen 2016	750				750				14	178	173	167								
Rendabele investeringen:																				
16-111 E-HRM	140				140				3	33	32	31	-10	-35	-35	-35				
Totaal nieuwe vervangingsinvesteringen	2.045				2.045				38	360	350	339	-23	-48	-48	-48				
Reeds gevoteerde uitbreidingsinvesteringen																				
Rendabele investeringen:	6.261	51			6.261	51					4	4					6.261			
Subtotaal reeds gevoteerde uitbreidingsinvesteringen	6.261	51			6.261	51					4	4					6.261			
Nieuwe uitbreidingsinvesteringen																				
Onrendabele investeringen:																				
16-001 Aanvullende investering uitbreiding Museum van Bommel van Dam	500				500				9	29	28	28								
16-002 Huisvesting UM in centrum	1.500				1.500				28	86	85	84								
16-003 Multimodale Ontwikkeling: industriehaven	5.000				1.250	1.250	1.250	1.250	23	70	117	164								
16-004 Multimodale Ontwikkeling: railterminal	3.000				750	750	750	750	14	42	70	98								
16-035 Regionale bijdrage in Campusontwikkeling 2016	130				130				2	31	30	29								
16-036 Proces- en capaciteitsmiddelen 2016	540				540				10	128	124	120								
16-037 Procesmiddelen MIRT 2016	100				100				2	24	23	22								
16-042 Opgave stedelijk centrum 2016	125				125				2	30	29	28								
16-098 GVVP 2016 inclusief Wijk- en Dorpszaken en Fietsen langs de Maas	1.700				1.000	400	300		19	85	113	128								
16-201 Kapitaallasten MFA Op den Berg										25	78	77								
16-205 Aanvulling GVVP 2016	480				480				9	37	36	36								
Rendabele investeringen:																				
16-143 Omgekeerde afvalinzameling	375				375				7	52	50	49	-9	-56	-54	-53				
Subtotaal nieuwe uitbreidingsinvesteringen	13.450				6.750	2.400	2.300	2.000	127	639	784	863	-9	-56	-54	-53				
Totaal uitbreidingsinvesteringen	19.711	51			13.011	2.451	2.300	2.000	127	639	787	866	-9	-56	-54	-53	6.261			
Totaal investeringen	21.756	51			15.056	2.451	2.300	2.000	165	999	1.137	1.205	-32	-104	-102	-101	6.261			

Vervangingsinvesteringen

De vervangingsinvesteringen bestaan uit reeds eerder gevoteerde kredieten en nieuw aangedragen voorstellen. Hieronder worden de nieuwe aangedragen voorstellen afzonderlijk toegelicht.

16-102 Levensduur verlengend onderhoud buitensportaccomodatie

Jaarlijks is op het investeringsplan een krediet voor levensduur verlengende onderhoudsmaatregelen t.b.v. buitensportparken opgenomen. Deze diverse investeringen op de sportparken zijn nodig om de levensduur te verlengen. Het betreft o.a. top laagrenovaties, sportvelddrainage, het vervangen van toegangswegen of hekwerken, aanpassing sportveldverlichting. Het voorstel is om vanaf 2016 het krediet weer beschikbaar te stellen zodat het onderhouds spel van de buitensportparken van voldoende niveau blijft.

16-105 Begraafplaatsen 2016

In het onderhoudsplan voor de vier gemeentelijke begraafplaatsen wordt twee jaarlijks voorzien in diverse onderhoudswerkzaamheden.

16-106 Aanschaf vrachtwagen 2016

In het jaar 2016 is de reguliere vervanging van 1 vrachtwagen voorzien. Het betreft een voertuig welk geheel is afgeschreven en uit oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering vervangen dient te worden. Termijn afschrijving krediet 10 jaar.

16-113 Vervanging Materiaal Gladheidsbestrijding 2016

Voor de gladheidsbestrijding wordt binnen de gemeente Venlo vanaf 2008 volgens de nat strooi methode gewerkt. Dit houdt in dat voor het strooien een zoutoplossing wordt samengesteld. Voor het maken van deze zoutoplossing is een zoutmix installatie nodig. Deze zoutmix installatie wordt in 2016 vervangen.

16-115 Vervanging veegwagens parkeergarages 2016

In het jaar 2016 is de reguliere vervanging van diverse werktuigen voorzien welke voor de reiniging van de parkeergarages worden ingezet. Het betreft werktuigen welke geheel zijn afgeschreven en uit oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering vervangen dienen te worden.

16-120 Vervanging beeldschermen 2016

Vervanging afdelingsspecifieke beeldschermen die bestemd zijn voor het digitaal afhandelen van aanvragen.

16-122 Renovatie kleedaccommodatie Wallabies

Wallaby's is een rugbyclub die gebruikmaakt van een viertal kleedlokalen, scheidsrechterslokaal en materialenruimte op sportpark Maassenhof. Deze gemeentelijke accommodatie is afgeschreven en voldoet niet meer aan de eisen van hygiëne en veiligheid. Bouwkundig onderzoek heeft uitgewezen renovatie de accommodatie weer optimaal te gebruiken is.

Naast Wallaby's maakt het Blariacumcollege ook gebruik van deze accommodatie. Nieuwbouw kost € 340.000. Renovatie 50% dus € 170.000.

16-123 KGV toplaag HCB

In 2001 is hockeyveld 1 van HCB op sportpark Maassenhof opnieuw aangelegd. Gedurende de afschrijvingstermijn van een veld (25 jaar) moet eenmaal de toplaag worden vervangen. In overleg met de club wordt dit in 2016 uitgevoerd om het veld adequaat en zonder risico te kunnen gebruiken. Gelet op het ledenaantal van de vereniging hebben ze het veld hard nodig om jeugd en senioren te kunnen laten trainen en spelen.

De kosten verbonden aan een toplaagrenovatie bedragen € 265.000. De vereniging wil in plaats van een zand ingestrooid veld een veld met een hogere kwaliteit (waterleiding en sproei-installatie en aanpassing veldopbouw). Een extra kwaliteitsniveau betekent meerkosten (€ 120.000) die voor rekening komen van de club en kostendekkend doorberekend worden door een huurverhoging gedurende de afschrijvingstermijn. Totale kosten van de investering bedragen € 385.000.

16-199 WMO hulpmiddelen

Jaarlijks investeringsbudget voor hulpmiddelen WMO.

16-111 E-HRM

De investering heeft betrekking op een volledige e-HRM suite inclusief de salarisverwerking. E-HRM legt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van HR bij managers en medewerkers. De gemeente Venlo maakt op termijn o.a. gebruik van de e-HRM modules Flex Benefits (cafetaria model en Individueel Keuze Budget), Verzuim Management, Self Service (voor medewerker en manager), Performance management (HR gesprekscyclus en medewerker ontwikkeling) en Digitaal Personeelsdossier.

Uitbreidingsinvesteringen

De uitbreidingsinvesteringen bestaan uit reeds eerder gevoteerde kredieten en nieuw aangedragen voorstellen. Hieronder worden de nieuw aangedragen voorstellen afzonderlijk toegelicht.

16-001 Aanvullende investering uitbreiding Museum van Bommel van Dam

Voor de verdere versterking van het cultureel aanbod, als belangrijke vestigingsvoorwaarde voor studenten en kenniswerkers, wordt in aanvulling op het gereserveerde bedrag in 2015 t.b.v. de uitbreiding van het Museum van Bommel van Dam verhoogd met € 500.000.

16-002 Huisvesting UM in centrum

De Universiteit van Maastricht, die in 2016 met een brede bachelor-opleiding (University College) gaat starten in Venlo, heeft daarvoor nieuwe huisvesting nodig. De Gemeente is samen met Provincie en UM een traject opgestart om te komen tot een passende huisvesting in het centrum, waarbij een investeringsbijdrage van € 1,5 miljoen verwacht wordt.

16-003 Multimodale Ontwikkeling : Industriehaven

Voor de ontwikkeling van de industriehaven (inclusief verplaatsing jachthaven) en de railterminal wordt naast bijdragen van derden ook een bijdrage verwacht van de gemeente. De financiering van de onrendabele top gebeurt door een aantal partijen gezamenlijk. Volgens de huidige begrotingen zal een bedrag van € 8 miljoen opgenomen moeten worden als cofinanciering voor derde geldstromen. Na nauwkeurigere berekeningen en verdere gesprekken over PPS-constructies en bijdragen van EU, Rijk, Provincie en Deltaprogramma Water wordt de exacte bijdrage bepaald. Vooruitlopend op verdere concretisering stellen we voor om ons geschatte aandeel van de financiering ad € 8 miljoen op te nemen in de begroting waarbij we er van uitgaan dat dit een investering is in 2016, 2017, 2018 en 2019 van elk € 2 miljoen per jaar. De afschrijvingstermijn bedraagt 25 jaar.

Onder voorwaarde dat de gemeente Venlo de genoemde bijdrage levert, zal de provincie voor een vergelijkbaar bedrag bijdragen aan de financiering van de onrendabele top. Ook LHB neemt een gedeelte van de investering van € 2,5 miljoen voor haar rekening. Daarnaast lopen er gesprekken met het rijk (o.a. Deltaprogramma en programma Beter Benutten) over participatie in de ontwikkeling van de maasoever waaronder de industriehaven. Tevens wordt gekeken naar mogelijke subsidies vanuit Europa. Hiervoor zijn op dit moment nog geen concrete bedragen te noemen.

16-004 Multimodale Ontwikkeling : railterminal.

Voor de ontwikkeling van de industriehaven (inclusief verplaatsing jachthaven) en de railterminal wordt naast bijdragen van derden ook een bijdrage verwacht van de gemeente. De financiering van de onrendabele top gebeurt door een aantal partijen gezamenlijk. Volgens de huidige begrotingen zal een bedrag van € 8 miljoen opgenomen moeten worden als cofinanciering voor derde geldstromen. Na nauwkeurigere berekeningen en verdere gesprekken over PPS-constructies en bijdragen van EU, Rijk, Provincie en Deltaprogramma Water wordt de exacte bijdrage bepaald. Vooruitlopend op verdere concretisering stellen we voor om ons geschatte aandeel van de financiering ad € 8 miljoen op te nemen in de begroting waarbij we er van uitgaan dat dit een investering is in 2016, 2017, 2018 en 2019 van elk € 2 miljoen per jaar. De afschrijvingstermijn bedraagt 25 jaar.

De kosten van de aansluiting van de railterminal op het hoofdspoor bedragen circa € 30 mln. Uitgangspunt bij de onderhandelingen is dat het Rijk en de regio ieder 50% betalen. Het regionale deel wordt verdeeld tussen Provincie en Venlo. Het beoogde Venlose deel bedraagt circa € 3 miljoen. Ook hier worden de mogelijkheden van EU-subsidies onderzocht.

16-035 Regionale bijdrage in Campusontwikkeling 2016

In de regio is afgesproken dat zowel de regio-gelden als de regionale bijdrage innovatiecentrum (€ 1,28 per inwoner) worden ingezet voor de campusontwikkeling. Venlo heeft deze bijdrage aan het innovatiecentrum eerder in de bezuinigingen ingebracht. Effectuering van de afspraak met provincie en regio betekent dat deze bezuiniging moet worden teruggedraaid. Het betreft een meerjarige bijdrage aan inrichting van de Campus Greenport Venlo, zowel voor organisatie als functionaliteiten.

16-036 Proces en capaciteitsmiddelen 2016

Provincie Limburg zet fors in op de campusontwikkeling maar verwacht vanuit Venlo een pro-actieve en op onderdelen leidende rol in het kader van de regiobelangen. Voor de campus-ontwikkeling zijn nu geen middelen voor beleids- en procescapaciteit beschikbaar. Voor 2015 wordt gekeken op welke wijze dit kan worden opgelost. Voor 2016 en 2017 dienen middels begroting oplossingen te worden gevonden. De proces- en capaciteitsmiddelen zijn direct verbonden aan het realiseren van de drie sporen uit het programma Campus Greenport Venlo (werklandschap, kennislandschap en faciliteiten en infrastructuur (stedelijk centrum)) en de investeringen, projecten en activiteiten die daarbinnen gedaan worden.

16-037 Procesmiddelen MIRT 2016

Het rijk en provincie willen tot afspraken komen met Venlo in het kader van wateropgave, Maas en Deltaprogramma. Hiervoor wordt nu de MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)-verkenning uitgevoerd. De verkenning is noodzakelijk voor de investeringsagenda waarbij Rijk en Provincie leidend zijn voor de investeringen in koploper project Venlo. Een forse opgave die vraagt om inzet vanuit verschillende partijen (provincie, rijk en waterschappen) . Alle deelnemende partijen dragen bij aan de kosten. Een en ander is uiteraard afhankelijk van definitieve besluitvorming in het kader van het Bestuurlijk Overleg MIRT en de bevoegde organen.

16-042 Opgave stedelijk centrum 2016

In het kader van spoor 3 uit campusontwikkeling is Venlo samen met provincie bezig aan de uitwerking van een integrale aanpak van het stedelijk centrum. Deze opgave is gericht op het (door-)ontwikkelen tot een aantrekkelijke stad voor studenten en kenniswerkers. Onderdeel van die opgave is het verder intensiveren van het aantrekkelijk maken voor studenten om zich in Venlo te vestigen. Daarbij gaat het niet alleen om de fysieke mogelijkheden (huisvesting), maar ook om ontwikkelen en uitvoeren van een gerichte communicatiestrategie en in beeld brengen van de overige randvoorwaarden (o.a. sport, recreatie, “studentenleven”) die nodig zijn om studenten te verleiden om in Venlo te gaan wonen. In 2016 wordt een bedrag van € 125.000 beschikbaar gesteld.

Inzet van deze middelen is direct gerelateerd aan de verdere investeringen die in het kader van spoor 3 (o.a. Musea, Openbare Ruimte, Onderwijshuisvesting, Studentenhuisvesting) gedaan worden.

16-098 GVVP 2016 inclusief Wijk- en Dorpszaken en Fietsen langs de Maas

De beschikbare ruimte voor investeringen in het gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) zullen zonder nieuwe impuls opdrogen.

De komende jaren zullen wij een bedrag van € 1 miljoen investeren in het project Fietsen langs de Maas. Uitgaande van 50% cofinanciering door derden levert dit een investeringsbudget op van € 2 miljoen. Voor investeringen in het GVVP op het gebied van verkeer en bereikbaarheid trekken we € 700.000 uit (inclusief Wijk- en Dorpszaken).

16-201 Kapitaallasten MFA Op den Berg

Een deel van de oorspronkelijke dekking van de investering in MFA Op den Berg vervalt omdat de reserve van waaruit deze dekking zou plaatsvinden op een andere wijze zal worden ingezet. Hierdoor neemt het netto investeringsbedrag toe met € 1.350.000 en stijgen de kapitaallasten met ingang van 2017.

16-205 Aanvulling GVVP 2016

Bij de behandeling van de GVVP-jaarschijf 2015 heeft de raad op 29 april 2015 bij amendement besloten de rotonde Roermondseweg-Terracottalaan te schrappen en de hiervoor benodigde financiële middelen ad € 480.000 te reserveren voor de voorbereiding van de Vierpaardjes (raadsbesluit 2015-17).

In de raadsvergadering is toegezegd dat bij de begrotings-behandeling van zomer 2015 aanvullend budget ad € 480.000 wordt vrijgemaakt om de rotonde Roermondseweg-Terracottalaan in de GVVP-jaarschijf 2016 op te kunnen nemen. De bestaande verkeerslichten op deze kruising zijn volledig afgeschreven en zijn dringend aan vervanging toe. Dit moment is een prima gelegenheid om de kruising om te bouwen naar een rotonde opdat:

- De kruising duurzaam veilig wordt ingericht. Een rotonde is verkeersveiliger dan verkeerslichten;
- De snelheid op de Roermondseweg structureel wordt gereduceerd.
- De kosten van onderhoud en energie aanzienlijk worden gereduceerd.

16-143 Omgekeerde afvalinzameling

Als onderdeel van de afvalstoffenheffing dient het krediet omgekeerde afvalinzameling opgehoogd te worden met €375.000 tot €1.500.000.

Planmatig onderhoud

(Bedragen x € 1.000)

	Investeringen				Dekking voorziening			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Mutaties planmatig onderhoud								
16-188 Planmatig onderhoud GRP	30	26	40	22	30	26	40	22
16-189 Planmatig onderhoud Schoolgebouwen	-33	-25	-46	-17	-33	-25	-46	-17
onderhoud	-3	1	-6	5	-3	1	-6	5

Hieronder worden de afzonderlijke voorstellen toegelicht.

16-188 Planmatig onderhoud GRP

De inflatoire bijstelling wordt bepaald aan de hand van de prijsindex "netto materiële overheidconsumptie". Als gevolg hiervan worden deze kredieten verhoogd.

16-189 Planmatig onderhoud Schoolgebouwen

Per 1 januari 2015 heeft een decentralisatie van het onderhoud van de schoolgebouwen plaatsgevonden. Hierdoor behoeft door de gemeente geen

eigenaarsonderhoud meer te worden uitgevoerd en zijn de onderhoudskosten € 196.000 in de begroting voor 2015 komen te vervallen. Echter zijn er middels het huisvestingsplan 2014 door diverse schoolbesturen onderhoudswerkzaamheden aangevraagd en goedgekeurd die nog niet allemaal zijn uitgevoerd en verrekend. Het gaat hier om een bedrag van 155.000 euro. Derhalve dient dit bedrag wel nog in de begroting van 2015 opgenomen te worden.

De kosten voor het onderhoud worden gedekt uit de onderhoudsvoorziening.

Ontwikkeling resultaat kapitaallasten

Dit onderdeel laat de ontwikkeling zien van het resultaat op kapitaallasten in de brede zin van het woord. Naast de rente- en afschrijvingskosten op de activa is in dit resultaat ook het onderdeel financiering, invulling taakstellingen en stelposten welke een relatie hebben met kapitaallasten verwerkt. De analyse is nogal financieel technisch van aard maar wordt begrijpelijker door uitsplitsing in de onderdelen zoals weergegeven in onderstaande tabel.

De bijstelling van de kapitaallasten voor de begroting 2016-2019 laat het volgende beeld zien:

(bedragen x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019
1 Kapitaallasten en financiering	2.180	2.546	1.613	909
2 Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten	-158	-42	-29	-162
3 Bruto resultaat	2.021	2.503	1.585	748
4 Inzet ruimte kapitaallastenplafond 2015/2016 t.b.v. extra afschrijving investeringen	843			
5 Inzet t.b.v. weerstandsvermogen	-2.864	-1.009		
6 Invulling taakstelling		-1.494	-1.585	-748
7 Resultaat na invulling taakstelling				
8 Restant Taakstelling kapitaallasten			660	1.497

Bovenstaande tabel bestaat uit de volgende componenten:

1. Bijstelling van de kapitaallasten en financiering.
2. Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten. Hiermee worden bedoeld de baten en lasten die onlosmakelijk verbonden zijn met de mutatie in de kapitaallasten. Als voorbeeld wordt genoemd het verlagen van het krediet GVVP en het omzetten van de vrijval van kapitaallasten ter invulling van de taakstelling dynamisch verkeersmanagement. De vrijval van de kapitaallasten maakt onderdeel uit van post 1 Kapitaallasten en financiering. De invulling van de taakstelling betreft een aan kapitaallasten gelieerde lastenverhoging en is verwerkt in post 2.
3. t/m 7: Bruto resultaat en bestemming hiervan.
8. Restant taakstelling kapitaallasten.

1 Kapitaallasten en financiering

(bedragen x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019
Kapitaallasten en financiering	2.180	2.546	1.613	909

De mutatie kapitaallasten en financiering wordt met name veroorzaakt door:

- Bijgestelde planning van de uitvoering (restant) kredieten en investeringsplannen 2016-2019.
- Extra afschrijving activa met maatschappelijk nut in 2015 en 2016
- Herfinanciering van de lopende leningen en gewijzigde rentetarieven voor nieuw aan te trekken geldleningen.

2 Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019
Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten	-158	-42	-29	-162

Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten, zijn baten en lasten niet zijnde kapitaallasten, die onlosmakelijk samenhangen met mutaties in kapitaallasten.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Het ondersteunende systeem van het Klantgeleidingssysteem dient te worden geactualiseerd. Dit ondersteunende systeem zal worden geleased in plaats van worden aangeschaft. Het krediet Klantgeleidingssysteem wordt zodoende verlaagd en het structureel voordeel op de kapitaallasten wordt ingezet voor de jaarlijkse externe kosten van het systeem.
- Door de verlaging van een GVVP krediet ontstaat er een structureel voordeel op de kapitaallasten. Dit voordeel wordt ingezet ter invulling van de vermindering van de taakstelling dynamisch verkeersmanagement.

3 t/m 7 Bestemming bruto resultaat kapitaallasten

(bedragen x € 1.000)

Bestemming bruto resultaat	2016	2017	2018	2019
3 Bruto resultaat	2.021	2.503	1.585	748
4 Inzet ruimte kapitaallastenplafond 2015/2016 t.b.v. extra afschrijving investeringen	843			
5 Inzet t.b.v. weerstandsvermogen	-2.864	-1.009		
6 Invulling taakstelling		-1.494	-1.585	-748
7 Resultaat na bestemming				

De jaren 2016 t/m 2019 laten allemaal een positief bruto resultaat zien (saldo kapitaallasten, financiering en aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten). Naast dit bruto resultaat was er in 2016 nog een incidentele ruimte binnen het kapitaallastenplafond. Dit is ingezet om extra af te schrijven op investeringen met een maatschappelijk nut. Op deze wijze kan met een incidenteel voordeel een meerjarig voordeel op de kapitaallasten worden behaald.

In 2016 staat er geen taakstelling kapitaallasten meer open. Derhalve kan het resterende resultaat ingezet worden ten behoeve van het weerstandsvermogen. Voor 2017 wordt eerst de openstaande taakstelling kapitaallasten ingevuld. Het restant wordt ook toegevoegd aan het weerstandsvermogen. Het bruto resultaat van de jaren 2018 en 2019 wordt geheel gebruikt om de openstaande taakstelling kapitaallasten te verminderen.

8 Restant taakstelling kapitaallasten

(bedragen x € 1.000)				
Ontwikkeling taakstelling kapitaallast	2016	2017	2018	2019
Taakstelling kapitaallasten begroting 2015-2018		1.494	2.244	2.244
Invulling taakstelling begroting 2016-2019		-1.494	-1.585	-748
Restant taakstelling kapitaallasten			660	1.497

Als gevolg van een positief resultaat op het onderdeel kapitaallasten kan de taakstelling kapitaallasten in 2017 in zijn geheel worden ingevuld. In 2018 resteert er een taakstelling van € 0,7 miljoen oplopend tot € 1,5 miljoen structureel vanaf 2019.

Voorportaal 2017

In de financiële verordening 2013 is opgenomen dat kansrijke investeringsvoorstellen voor het jaar volgend op het feitelijke begrotingsjaar (t+2, in dit geval 2017) worden opgenomen in een voorportaal en verder uitgewerkt worden ter besluitvorming het jaar erop.

		Bedragen x € 1.000			
Categorie	Omschrijving	Krediet			
		2016	2017	2018	2019
Uitbreidings-investering	GVVP 2017 inclusief Wijk- en Dorpszaken		700		
	Inflatiecorrectie krediet FHK Infrastructuur		1.000		
	Oeververbinding		12.000		
	Vierpaardjes		1.000		
	Regionale bijdrage in Campusontwikkeling		130		
	Proces- en capaciteitsmiddelen 2017		540		
	Opgave stedelijk centrum 2017		125		
Totaal Uitbreidingsinvestering			15.495		
Vervangings-investering	Bebording en bewegwijzering 2017		45		
	Het nieuwe werken - werkplekken overige ambtelijke locaties		785		
	Levensduur verlengend onderhoud buitensportparken 2017		280		
	Reconstructie groenvoorziening 2017		44		
	Vervangen bomen 2017		185		
	Vervangen verkeersregelinstallaties 2017		175		
	Vervangen vijfverbeschoeiingen 2017		31		
	Vervanging hoogwerker 2017		50		
	Vervanging JCB L/G combinatie 2017		130		
	Vervanging luchtfoto 's 2017		48		
	Vervanging speelplekken 2017		185		
	Vervanging voertuig t.b.v. landmeetkundige werkzaamheden 2017		65		
	WMO hulpmiddelen 2017		750		
	Sloop Roermondsepoort parkeergarage 2017		800		
	Nieuwbouw Roermondsepoort parkeergarage 2017		10.000		
Totaal Vervangingsinvestering			13.573		
Eindtotaal			29.068		

Investeringsplannen

Vervangingsinvesteringen 2016-2019

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Onrendabel- Rendabel	Economisch / Maatschappelijk nut	Begin jaar afschrijving	Looptijd	Krediet				Kasstromen				Kapitaallasten				Overige dekking			
					2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Nieuwe investeringen																				
Levensduur verlengend onderhoud buitensportaccomodatie	O	Economisch nut	2017	10	280				280				5	39	37	36				
Begraafplaatsen 2016	O	Maatschappelijk nut	2017	10	50				50				1	7	7	7				
Aanschaf vrachtwagen 2016	O	Economisch nut	2017	10	150				150				3	21	20	20				
E-HRM	R	Economisch nut	2017	5	140				140				3	33	32	31				
Vervanging Materiaal Gladheidsbestrijding 2016	O	Economisch nut	2017	5	34				34				1	8	8	8				
Vervanging veegwagens parkeergarages 2016	O	Economisch nut	2017	10	70				70				1	10	9	9				
Vervanging beeldschermen 2016	O	Economisch nut	2017	5	16				16					4	4	4				
Renovatie kleedaccomodatie Wallabies	O	Economisch nut	2017	20	170				170				3	15	15	14				
KGV toplaag HCB	O	Maatschappelijk nut	2017	12	385				385				7	47	45	44				
WMO hulpmiddelen 2016	O	Economisch nut	2017	5	750				750				14	178	173	167				
Totaal vervangingsinvesteringen					2.045				2.045				38	360	350	339				

Uitbreidingsinvesteringen 2016-2019

(Bedragen x € 1.000)

Hoofdproject en omschrijving	Onrendabel	Economisch /	Begin jaar	Looptijd	Krediet				Kasstromen				Kapitaallasten				Overige dekking			
					2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Reeds gevoteerde uitbreidingsinvesteringen																				
130035 Openbare Verlichting 2013-2015	R	Maatschappelijk nut	Nvt	Nvt	85				85											
160010 Kazernekwartier OR fase 2	R	Maatschappelijk nut	2016	Div.	6.176				6.176											
170010 VII Riolering buitengebied 2017	R	Economisch nut	2018	30		51				51						4	4			
Nieuwe uitbreidingsinvesteringen																				
Aanvullende investering uitbreiding Museum van Bommel van Dam	O	Economisch nut	2017	50	500				500				9	29	28	28				
Huisvesting UM in centrum	O	Economisch nut	2017	50	1.500				1.500				28	86	85	84				
Multimodale Ontwikkeling: industriehaven	O	Economisch nut	2017	25	5.000				1.250	1.250	1.250	1.250	23	70	117	164				
Multimodale Ontwikkeling: railterminal	O	Maatschappelijk nut	2017	25	3.000				750	750	750	750	14	42	70	98				
Regionale bijdrage in Campusontwikkeling 2016	O	Maatschappelijk nut	2017	5	130				130				2	31	30	29				
Proces- en capaciteitsmiddelen 2016	O	Maatschappelijk nut	2017	5	540				540				10	128	124	120				
Procesmiddelen MIRT 2016	O	Maatschappelijk nut	2017	5	100				100				2	24	23	22				
Opgave stedelijk centrum 2016	O	Maatschappelijk nut	2017	5	125				125				2	30	29	28				
GVVP 2016 inclusief Wijk- en Dorpszaken en Fietsen langs de Maas	O	Maatschappelijk nut	2017	25	1.700				1.000	400	300		19	85	113	128				
Omgekeerde afvalinzameling	R	Economisch nut	2017	10	375				375				7	52	50	49				
Kapitaallasten MFA Op den Berg	O	Economisch nut	2017	50										25	78	77				
Aanvulling GVVP 2016	O	Maatschappelijk nut	2017	25	480				480				9	37	36	36				
Totaal uitbreidingsinvesteringen					19.711	51			13.011	2.451	2.300	2.000	127	639	787	866	6.176			

Investerings Ontwikkelbedrijf 2016-2019

(Bedragen x € 1.000)

Hoofdproject	E / M	Krediet				Dekking reserve/voorziening				Opbrengst				Overige dekking			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Woningbouw algemeen	E	2.000	2.000	2.000	2.000									2.000	2.000	2.000	2.000
Strategische gelegenheidsaankopen	E	2.500	2.500	2.500	2.500									2.500	2.500	2.500	2.500
Venlo Centrum Zuid (Maaswaard)	E	1.568	470	576	334							630					
Revitalisering bedrijventerrein Veegtes	M	712	692	263						2.784	4.326						
Centrumplan Blerick	M	1.792	922				6.669								146		
Q4	E	5.463	3.652	1.518	2.123				5.564	1.877	1.827	2.282	8.359	350	250	150	2.798
Trade Port Noord, Park Zaarderheiken	E	100															
Trade Port West	E	845	827	1.295				-6.131			4.095	257	3.432	212			
FHK grex	E	3.377	1.856	2.057	1.374					5.722		7.688					
Masterplan A&V	E	937	238	463	246					275				80	49	35	10
		19.294	13.157	10.672	8.577		6.669	-6.131	5.564	10.658	10.248	10.857	11.791	5.142	4.945	4.685	7.308

Planmatig onderhoud 2016-2019

(Bedragen x € 1.000)

Project omschrijving	Krediet				Dekking voorziening			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Groot onderhoud Wegen	2.850	3.140	3.140	3.140	2.850	3.140	3.140	3.140
GRP+ XI Instandhouding	1.884	1.713	1.542	1.523	1.884	1.713	1.542	1.523
GRP+ X Watertaken	1.129	885	2.450	703	1.129	885	2.450	703
Planmatig Onderhoud Ambtelijke Gebouwen	184	202	135	204	184	202	135	204
Planmatig Onderhoud Sportgebouwen	556	565	551	531	556	565	551	531
Planmatig Onderhoud Parkeergarages	283	329	252	252	283	284	252	252
Planmatig Onderhoud CCM Vastgoed	776	885	762	890	776	885	762	890
Planmatig Onderhoud KOR	69	54	54		69	60	54	
Totaal Planmatig Onderhoud	7.731	7.773	8.885	7.243	7.731	7.734	8.885	7.243

Bijlage III Kerngegevens

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016
A. Sociale structuur	
Aantal inwoners	100.536
waarvan:	
- inwoners < 20 jaar	20.811
- inwoners van 20 tot 64 jaar	59.961
- inwoners > 64 jaar	19.764
Lage inkomens	15.970
Bijstandsontvangers	2.974
- VVWB	2.781
- IOAW / IOAZ	194
Uitkeringsontvangers	8.990
waarvan:	
- Bijstandsontvangers	2.974
- WAO/WIA	3.693
- Militairen	59
- WAZ	148
- WAJONG	1.247
- WSW	869
Minderheden (overeenkomstig definitie Gemeentefonds)	8.470
Aantal huishoudens	46.917
waarvan één-ouder-huishoudens	3.186
B. Fysieke structuur	
Oppervlakte gemeente (in ha.)	12.453
Oppervlakte bebouwing (in ha.)	810
Oppervlakte binnenwater (in ha.)	446
Aantal woonruimten	47.159

	Begroting 2016
C. Financiële structuur	
Lokale heffingen waarvan besteding niet gebonden is	34.894
Uitkeringen uit het Gemeentefonds	116.602
Uitkeringen uit het Deelfonds Sociaal Domein:	
- AWBZ naar WMO Gemeente Venlo	15.341
- AWBZ naar WMO Regiomiddelen	<u>38.235</u>
- Totaal AWBZ naar WMO	53.577
- Jeugdzorg	22.457
- Participatie	19.936
- WSW	
Totaal uitkeringen uit het Deelfonds Sociaal Domein	95.970
Totaal reserves en voorzieningen per 1 januari	119.814
waarvan:	
- reserves	72.000
- voorzieningen	47.814
Boekwaarde investeringen (geactiveerde kapitaaluitgaven)	455.887
Gehanteerd rentepercentage	3,75%
Totaal langlopende geldleningen (vaste schuld per 1-1-2016)	340.353
D. Woonlastenbepalende kengetallen	
Waarde woningen en niet-woningen	13.790.447
waarvan:	
- WOZ waarde woningen eigenaren	7.912.852
- WOZ waarde niet-woningen gebruikers	2.833.726
- WOZ waarde niet-woningen eigenaren	3.043.869

Bijlage IV Reserves en voorzieningen

Reserves en Voorzieningen

(Bedragen x € 1.000)

Naam reserve / voorziening	Boek- waarde 01-01-2016	Mutaties 2016 Totaal		Boek- waarde 31-12-2016	Mutaties 2017 Totaal		Boek- waarde 31-12-2017	Mutaties 2018 Totaal		Boek- waarde 31-12-2018	Mutaties 2019 Totaal		Boek- waarde 31-12-2019
		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking	
I RESERVES													
A ALGEMENE RESERVES	23.592	4.284	1.987	25.889	2.706	2.632	25.962	10.631	1.309	35.285	4.811	1.309	38.786
1 Reserves met een Bufferfunctie													
Algemene Reserve	17.837	2.738	25	20.549	1.384	670	21.263	3.392		24.655	3.431		28.086
Algemene Grondreserve	5.755	1.546	1.962	5.339	1.322	1.962	4.699	7.239	1.309	10.629	1.380	1.309	10.700
Totaal reserves met een Bufferfunctie	23.592	4.284	1.987	25.889	2.706	2.632	25.962	10.631	1.309	35.285	4.811	1.309	38.786
B BESTEMMINGSRESERVES	48.409	4.871	9.672	43.609	4.149	6.062	41.696	2.131	2.468	41.360	3.396	2.468	42.288
1 Overige Bestemmingsreserves													
Reserve Reorganisatiekosten	286	900	1.095	91	110	201		75	75		75	75	
Reserve Beeld.kunst openbare ruimte	109			109			109			109			109
Reserve Sam fonds													
Reserve Maatsch.opvang en verslavingszorg	854			854			854			854			854
Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving maatsch.nut	745	3.991	4.736		3.943	3.312	631	1.937		2.569	2.056		4.624
Reserve Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS)	23		13	10			10			10			10
Reserve Multifunctionele accomm. A & V	46		46	0			0			0			0
Reserve GVVP													
Reserve Bodemkwaliteit	443	844	76	1.211	844	76	1.980	844	76	2.748	844	76	3.516
Reserve Decentralisatie uitk. Vrouwenopvang	143			143			143			143			143
Reserve Individueel loopbaanbudget	1.032		508	524			524			524			524
Reserve Decentralisaties	5.417			5.417			5.417			5.417			5.417
Reserve Regionaal Werkbedrijf	30	457	487										
Reserve Cultuurfonds		85		85			170	85		255	85		340
Reserve Toeristisch Recreatief Actieprog.	65			65			65			65			65
Reserve Geluidkwaliteit	1.452		322	1.130		322	808		322	486		322	164
Totaal overige Bestemmingsreserves	10.645	6.277	7.283	9.639	4.982	3.911	10.711	2.941	473	13.179	3.060	473	15.766
2 Reserves met een Inkomensfunctie													
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor	12.007		1.327	10.680		1.211	9.469		1.094	8.375		1.094	7.280
Reserves Afschrijving activa	20.661		883	19.778		863	18.915		851	18.065		851	17.214
Totaal reserves met een Inkomensfunctie	32.668		2.210	30.458		2.074	28.384		1.945	26.439		1.945	24.494
3 Egalisatiereserves													
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	4.471	-1.433		3.038	-833		2.205	-810		1.395	336		1.731
Egalisatiereserve Fondsvorming havengelden	51			51			51			51			51
Egalisatiereserve Openbare verlichting	573	27	178	423		77	345		50	295		50	245
Totaal Egalisatiereserves	5.095	-1.406	178	3.512	-833	77	2.602	-810	50	1.742	336	50	2.028
	72.000	9.155	11.659	69.497	6.855	8.694	67.659	12.762	3.777	76.644	8.207	3.777	81.074
4 Saldo van baten en lasten													
Saldo van baten en lasten													
Totaal saldo baten en lasten													
TOTAAL RESERVES incl. Saldo baten en lasten	72.000	9.155	11.659	69.497	6.855	8.694	67.659	12.762	3.777	76.644	8.207	3.777	81.074

(Bedragen x € 1.000)

Naam reserve / voorziening	Boek- waarde 01-01-2016	Mutaties 2016 Totaal		Boek- waarde 31-12-2016	Mutaties 2017 Totaal		Boek- waarde 31-12-2017	Mutaties 2018 Totaal		Boek- waarde 31-12-2018	Mutaties 2019 Totaal		Boek- waarde 31-12-2019
		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking	
II VOORZIENINGEN													
1 Voorzieningen Planmatig Onderhoud													
Voorziening Groot onderhoud Wegen	723	2.850	2.850	723	3.140	3.140	723	3.140	3.140	723	3.140	3.140	723
Voorziening Groot onderhoud Ambtelijke gebouwen	41	203	184	60	173	202	32	173	135	69	173	204	39
Voorziening Groot onderhoud Schoolgebouwen	35			35			35			35			35
Voorziening Groot onderhoud Sportgebouwen	135	784	556	364	719	565	518	569	551	536	569	531	574
Voorziening Groot onderhoud Parkeergarages	-12	284	283	-11	284	329	-56	284	252	-24	284	252	8
Voorziening Groot onderh. Commer. Cult. Maatschap. Vastgoed	169	1.048	776	441	898	885	454	898	762	590	898	890	598
Voorziening onderhoud GRP+	6.219	2.300	3.013	5.505	2.296	2.598	5.203	2.309	3.992	3.520	2.292	2.226	3.586
Voorziening onderhoud Bodemsanering (VOCL)													
Voorziening onderhoud kunstwerken in openbare ruimte	127	60	69	118	60	54	125	60	54	131	60		192
Totaal voorzieningen Planmatig onderhoud	7.437	7.529	7.731	7.235	7.570	7.773	7.032	7.434	8.885	5.581	7.416	7.243	5.755
2 Voorziening Middelen van derden													
Voorziening Collectie Knecht-Drenth	296	57		354	57		411	57		468	57		526
Voorziening Egalisatie tarief GRP	1.212	131	475	868	98	266	700	86	164	623	195	121	697
Totaal voorziening Middelen van derden	1.509	188	475	1.222	156	266	1.111	144	164	1.091	253	121	1.223
3 Voorzieningen Overige													
Voorziening Pensioenkt. Wethouders	2.930			2.930			2.930			2.930			2.930
Voorziening Nadelig exploit. result. Grondbedrijf	28.296	1.612		29.908	1.612	6.669	24.851	1.309		26.160	1.309	5.564	21.905
Voorziening Vord. verkoop Vennootschap BV	1.469			1.469			1.469			1.469			1.469
Voorziening Deelneming CBL Vennootschap BV	0			0			0			0			0
Voorziening Deelneming Staat Vennootschap BV	0			0			0			0			0
Voorziening Limburg liquiditeiten fonds	68			68			68			68			68
Voorziening Green Park Venlo	3.928			3.928			3.928			3.928			3.928
Voorziening Escrow Attero	45			45			45			45			45
Voorziening Restwerken Grondbedrijf	1.849			1.849			1.849			1.849			1.849
Voorziening Villa Flora	285			285			285			285			285
Totaal Voorzieningen Overige	38.869	1.612		40.481	1.612	6.669	35.424	1.309		36.733	1.309	5.564	32.478
TOTAAL VOORZIENINGEN	47.814	9.330	8.206	48.937	9.338	14.708	43.567	8.887	9.049	43.405	8.978	12.928	39.455
RESERVES EN VOORZIENINGEN incl. SALDO BATEN EN LASTEN	119.814	18.484	19.865	118.435	16.193	23.402	111.226	21.649	12.826	120.049	17.185	16.705	120.529

Bijlage V Gewaarborgde geldleningen

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving onderdeel	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar 2014		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen / gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar 2014	
	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd			Totaal (2+3-4)	Waarvan door de gemeente gewaarborgd
	1	2	3	4	5	6
Zorginstellingen	284	284	0	71	213	213
Overige (door de gemeente gesubsidieerde instellingen)	3.323	3.323	300	223	3.400	3.400
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)						
OLO (borging direct bij WSW)	389.961	389.961	1.750	9.110	382.601	382.601
RPF (vrijwaringsleningen)	24.265	24.265	0	0	23.167	23.167
Hypothecaire geldleningen (NHG)	17.272	17.272	718	1.359	16.631	16.631
TOTAAL GENERAAL	435.105	435.105	2.768	10.763	426.012	426.012

Bijlage VI DIGITALE BIJLAGE Lijst Maatschappelijke partners

Uitgebreide informatie met betrekking tot de in hoofdstuk 5.8 opgenomen maatschappelijke partners is digitaal beschikbaar via de volgende link op internet:

<https://www.venlo.nl/middelen>